

سیاست مصالحه ملی

و شخصیت

دکتور نجیب اللہ

ACKU

AFGHANISTAN CENTRE AT KABUL UNIVERSITY

3 ACKU 00013124 2

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اهداء:

به روح بزرگ مرد و قافله سالار مصالحه ملی، وفاق ملی، دموکراسی و
اعمار مجدد جامعه افغانی شهید دکور نجیب الله رئیس جمهور پیشین ج.ا و
رئیس حزب وطن که زندگی و شهادت ایشان سمبول وطندوستی و مشعل راه
وطندوستان است.

سیاست مصالحه ملی و شخصیت دکتور نجیب الله

به مناسبت هفتمین سالگرد شهادت دکتور نجیب الله
رئیس جمهور پیشین و رئیس حزب وطن افغانستان

فهرست

- ۱- سرریزه ۱
- ۲- در میان ح.د.خ.ا و حزب وطن چی تفاوت است؟ - داکتر حمید الله روغ ۵
- ۳- د ملی روغی جوړی سیاست - اسد الله پیام ۱۹
- ۴- برخی ملاحظات و رویداد ها - نور اکبر پایش ۴۳
- ۵- د ملی روغی جوړی اهمیت - افراسیاب ختک ۵۸
- ۶- و کبوتر باز هم پرواز می کند - فقیر محمد ودان ۶۴
- ۷- شعر - م.ا. زیار ۷۲
- ۸- درس دیروز، چراغ راه فردا - خیلواک ۷۴
- ۹- شعر - م.ک. کمال ۸۵
- ۱۰- علل خصومت کودتاجیان با سیاست و شخصیت شهید دکتور نجیب الله - گل خان اکبری ۹۴
- ۱۱- بخشی از نامه شخصی شهید دکتور نجیب الله ۱۴۹
- ۱۲- بیانیه اساسی کنگره ۱۶۴

مشخصات کتاب

نام کتاب : سیاست مصالحہ ملی و شخصیت دکتور نجیب اللہ

ترتیب کنندہ : گل خان اکبری

تایپ، دیزاین و حروف چینی: ویدا اکبری

سال چاپ : سپتامبر ۲۰۰۳

محل چاپ : دہلی جدید

تیراژ : یکہزار جلد

حق چاپ ، کاپی و ترجمہ محفوظ است

سريزه

د تلي د مياشتي پنځمه نيټه چي د سپتامبر د مياشتي له اوويشتمې نيټې سره سمون خوري د افغانستان د پخواني ولس مشر او د وطن گوند د رئيس شهيد ډاکتر نجيب الله د شهادت د تلين ورځ ده.

د وطن ددي ستر او اتل شهيد د شهادت د ورځي لمانځنه لدی کبله د وطن گوند د غړو، د افغانستان د جمهوري دولت گډون کونکو او ټول سوله خوښونکي ملت ته د وياړ او سر لوري خاي دي. چي د هغه ستر معنوي ميراث د ملي يووالي د ټينگښت، د خاوري تماميت، آزادي، سولي، بيا-رغوني، دموکراسي، مخته تگ او د يوي مدني ټولني د جوړښت لپاره د هغه په سترو ملي ايديالونو کي د يوه مثال په توگه تلپاتي دي.

د ملي روغي جوړي سياست د پيل څخه د گوند په دننه او بهر کي، د ټولني په پرونو او ان سيمه او نړۍ کي. له بيلابيلو غبرگونونو سره مخامخ شو. د گوند او رژيم په دننه کي د همدې سياست او د هغه د لاسته راوړنو د مخنيوي لپاره او ددي لوي سياست د ممثل او پلي کونکي (شهيد ډاکتر نجيب الله) په وړاندي نظامي کودتاگاني هم ولمسولي شوي. يو شمير وسله والو مخالفينو او تنظيمونو دا يو غولونکي تاکتيک وياله. د افغانستان گاونډيانو هغه ته د افغانستان د جمهوري دولت او د وطن گوند د پکو کيدلو نوم ورکړ او... د وخت په تيريدو سره ورځ تر بلي دي سياست خپله لاره د خلکو زېږنو ته پرانيستله او د جگړي د پای ته رسيدلو د يوازيني الترناتيف په توگه د ملگرو ملتونو سازمان د سولي بهير هم د ملي روغي جوړي سياست پر

بنسټ تر لاس لاندی ونيول شو.

پدی کتاب کی د ملی روغی جوړی د سیاست د ټولو آرونو او اړخونو د بښگڼو او لاسته راوړنو په هکله ژوره څیړنه نده تر سره شوی، د ملی روغی جوړی او د ملگرو ملتونو د سولی د پروگرام د مخالفینو د موخو او غوښتونو په هکله هم اوږده شننه نده شوی، همدارنگه د هغو لاملونو د څیړلو او جوته کولو په هکله هم ډیر څه ندی لیکل شوی چی د شهید ډاکتر نجیب الله د شهادت سبب وو. بیا هم په دغو مقالو کی چی په کتاب کی خپری شوی دی، د پورته موضوعگانو او د یو لړ نورو پوښتنو په هکله په زړه پوری لیکنی شوی دی. هره لیکنه له خپل عنوان او په مجموع کی د کتاب له عنوان سره تړاو لری او هر یوه لیکنکی تر خپل وسه کوشش کړی دی چه د لیکنو منځپانگه هغو پوښتنو ته ځواب وویلای شی چی ټولنی. روښانفکرانو او په ځانگړی توگه د وطن گوند د غړو په مخ کی دی.

ددی لیکنو خپړول له دی کبله هم مرستندوی دی چی په اوسنی مهال کی د "بن ترون" راوروسته په هیواد کی دننه او بهر د وطن گوند د غړو د غونډیدلو او پیوستون هلی ځلی تیزی شوی دی. کیدای شی د هیواد د نوی اساسی قانون له تصویب سره سم د دموکراتیکو ټولنو او جوړښتونو د فعالیت قانون هم تصویب شی او د وطن گوند څخه پاته ډلی چی په هیواد کی دننه او بهر کی شته دی، د خپل راتلونکی سیاسی ژوند په هکله نوی پریکړه وکړی چی د داسی پریکړی د نیولو لپاره او د وطن گوند د کدرونو د روښانه کولو لپاره ددی مجموعی منځپانگه گتوره گڼم.

سره له دی چی هره مقاله او لیکنه خپل درنښت او ځای لری لیکن د وطن

گوند د کنگری اساسی بیانیه چی د ۱۳۶۹ لمريز لېږديز کال د چينگانين په شهرمه د شهيد ډاکتر نجيب الله له خوا د کنگری گډون کونکو ته وړاندی شوه، له دی کبله د خورا اهميت وړ ده چه په هغی کی د گوند د تير پنځه ويشت کلن ژوند، په گوندي ژوند کی د ماتو گوډو، اختلافونو او جلا کړونونو، تير-وتنو او لاسته راوړنو، گوند ته په هغه مهال کی ورپه غاړه دندو اومخو او د هغه وخت د غوښتنو سره سم د بدلونونو راوستلو ضرورت او يو لړ ډيرو بنسټيزو پوښتنو په هکله ځوابونه ويلي شوی دی.

موږ د وطن گوند د شهيد رهبر د شهادت د دوهمی کليزی په مناسبت په خپره شوی مجله کی يو شمير لا سوندونه خپاره کړی وو او ددی ژمنه مو کړی وه چی په راتلونکی کی به نور غوره لاسوندونه هم خپاره کړو. په دی کتاب کی موږ شهيد ډاکتر نجيب الله د يوه ځانگړی ليک هغه برخی خپری کړی دی چی د ۱۳۷۱ ل.ل کال د وری د میاشتی د کودتا او کودتاچيانو په هکله پکی يادونی شوی دی او په دی باور يو چی ددی خپرول به ډيرو هغو پوښتنو ته ځواب ووايي چی د وطن گوند يو شمير غړو، د افغانستان د جمهوری دولت منسوبانو او اړوندو کسانو سره د يادی شوی کودتا د څرنکوالی او کودتاچيانو په هکله پيدا شوی وی. د شهيد ډاکتر نجيب الله پورته ليک . هغه د يوه ځانگړی او گوندي ملگری د غوښتنی په ځواب ليکل شوی دی.

موږ پدی باور يو چی شهيد ډاکتر نجيب الله د ټول هغه څه او چا په هکله چه په پورته يادی شوی لویی تراژدی کی یی، کومی چی د لسو کلونو لپاره يوه بله غميزه د موږ په ملت ور وتپله، د ملگرو ملتونو سرمنشی او خپلو گوندي او شخصی دوستانو ته ليکونه ليکلی او لېږلی دی او موږ به په راتلونکی کی هم

د وطن د دی ستر شهید د لیکونو او نورو لاسوندونو د خپرولو بهیر چی د خانکړی حالاتو، دلو او کسانو په هکله مو ترلاسه کړی چی جاری وساتو.

هیله لرو چی د افغانستان د جمهوری دولت او وطن گوند د بیرو لورو پورېو منسوبان (کوم چی له کودتاجیانو سره نه وو) به د وطن گوند د سیاست، د هغه لوی سیاست د معثل د ریښتینوالی او لوی شخصیت او د پورته یادی شوی غمیزی د عاملینو په هکله د خپلی چوپتیا روژه ماته کړی او د گوندیانو د روښانه کولو، په وطن کی د ملی _ دموکراتیک غورځنک د سوچه ساتلو لپاره به هغه څه ولیکی چی گوندیان، روښانفکران او ټول ملت له هغوی څخه د ویلو او لیکلو هیله لری.

مونږ د خدا ی (ج) دربار ته دا دعوا کوو چی د وطن د ستر شهید ډاکتر نجیب الله، د هغه د ځوانیمرگ ورور شهید احمدزی او د وطن د ټولو شهیدانو اروای دی بنادی ولری او د هغوی ارمانونه چی د سولی د بسپاینی، بیا رغونی، ملی یووالی، خپلواکی، دموکراسی او د مدتی ټولنی جوړښت وو، تر سره شی.

د نرمان په شنه درباب کی هر څه وښه تیریزری
 د پیرپو په گرداب کی تورو تلو ته ټیټیزری
 د مرنه نرمرگی خاونده ستا خراغ ته نره حیران یه
 چی د مرگ په ویرکه لمر کی "لا ټلیزری لا مرنیزری"

در میان ج.د.غ.ا. و حزب وطن چی تفاوت است؟ مصلحه ملی از کی است؟ روشنفکران حزبی چی کنند؟

دوستان گرامی!

انکشافات افغانستان وارد مرحله جدیدی میشود. تحت فشار واقعیتها، و با وسایلی که در نادرستی آنها تردیدی نیست، این نظریه واپس گرفته میشود که افغانستان فقط شایسته یی یک نظام واپسگرا است. و بجای آن اینک در تحت حمایت جامعه جهانی، نظریه تاسیس یک دولت مدنی در افغانستان که در تفاهم با جهان و همسایگان بسر برد در مدنظر قرار داده شده است.

"کنفرانس افغانستان درین"، راهی به سوی این هدف می گشاید. این اوضاع آرایش جدیدی از نیروها در جامعه افغانی را تقویت میکند که گرایش اساسی آن حرکت از پراگندگی بسوی تمرکز است.

درین میان ما آیا قادر میشویم که کوشش های خود را برای عبور از پراگندگی به سوی انسجام سیاسی وقف کنیم؟ موقف ما چیست؟ آیا ما پاسخ هایی به مسایل جدید کشور خود داریم که ناسخ اندیشه های قبلی ماست؟ و یا ما فقط یک نسخه داشته ایم و بی آنکه از زندگی و واقعتهای غیر قابل تردید درس بگیریم، همان نسخه

مدرس را دوباره تجویز می‌کنیم؟ آیا ما رشته‌های خود را دوباره پنبه‌کنیم و تافتۀ نوری بیافیم و یا فقط توتۀها و پاره‌ها را دوباره پنبه‌کنیم؟ آیا توجه داده‌ایم که با هرپنبۀ نوری که این پنبه دوز پیر می‌بندد، بار ژولیده تری بر شانه ما می‌افکند؟

۱. از جنجال‌های که اینک عنوان میشود و هرگاه ما واقعا رخ به آینده داریم پس ناگزیر با آن باید تصفیه حساب کنیم، یکی نیز اینست که "مصلحه ملی" از کی است؟
جالب است که کسانی که در نظر و در عمل از هیچ خصومت، سنجیده و نسنجیده، بر ضد "مشی مصالحه ملی" دریغ نکردند، نیز اینک مدعی‌اند که "مصلحه" از آنها است.

مصلحه ملی از هیچکس نیست مصالحه ملی مهمترین محصول تفکر سیاسی معاصر افغانی است که آنرا با دقت و مسئولیت پاس و سپاس داریم و برای تدقیق رابطه ما هوی آن با سوال برونرفت از مخمصه‌ای جاری افغانی باید کار جدی و جدید انجام دهیم.
در افغانستان، از نظر تاریخی، مصالحه ملی اساساً در اندیشه دوره مشروطیت پایه دارد که حل مسایل مملکت را از راه صلح و اشتی و نه از راه جنگ و برادرکشی، توصیه میکرد.

مصلحه ملی، بحیث یک مفهوم سیاسی، از شانزدهمین پلینوم کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. عنوان شد. در انزمان جواز استفاده و "اعتبار" این مفهوم، از برون نیز "مشوره" داده شد. طرح این مفهوم و "تیزس‌های دهگانه" ای که این مفهوم در انزمان دران چوکاتبندی شد، بیش از همه دال بر این واقعیت بود که ح.د.خ.ا. در مستدل ساختن نظری و عملی آنچه آنرا "انقلاب ثور" نامید، به دشواری اساسی و اصولی سردچار شده است. اگر چه مطابق معمول کوشش شد این

امر به تغییر در رهبری شوروی رابطه داده شود، و اما این واقعیت بنیادی پیوسته کتمان میشد که بحران و بن بست نظری و عملی ح.د.خ. ا. خصلت عمیق "داخلی" داشت. درین دوره، مصالحه ملی، بر پایه و به منظور "توسعهٔ یایگه اجتماعی حاکمیت خلق" مطرح شد. منظور از مصالحه، درین مقطع، حفظ و ادامه نظام موجود بود. خود نظام، اصول فکری و سیاسی آن، منابع مشروعیت دهندهٔ آن، و استنباط آن از اوضاع کشور و دلایل و منابع جنگ در افغانستان، دست نخورده باقی ماند. یعنی مصالحه ملی، با وجودیکه "تیزس ها" عقبدار آن گردانیده شد، در مقیاس متدولورژیک متوقف ساخته شد، مصالحه در چارچوب مُتَد و روش لینینی "سازش" تعریف شد و به همان سیاق از "مصالحه اصولی" صحبت شد. حاصل مصالحه ملی درین دوره انجذاب یک عده "غیر حزبی های مساعد" در دستگاہ حاکمیت بود. بزبان سیاسی آنچه درین دوره کوشش شد پیاده شود، در بهترین حالت، نوعی نمونه گیری از یک مُدَل "پلورالیزم سوسیالیستی" بود که در آن، حاکمیت، نیروهای ناراضی را در خود ضمیمه میساخت بدون اینکه بنیاد های اصلی اقتدار سیاسی دگرگون ساخته شود.

دورهٔ بعدی در تکوین اندیشهٔ بی مصالحه ملی با زندگی و کار دکتور نجیب الله پیوند دارد. این ادعا صحت دارد که دکتور نجیب - الله، نیز مطابق به "مدل حزبی تعویض قدرت" در راس قدرت قرار گرفت و اما تاریخچه شخصی دکتور نجیب الله، شخصیت تاریخی وی را گروگان نساخت. وی اندیشهٔ نجات وطن را به پیش کشید و برای تحقق آن دست به اقدام وسیع در تاریخ زد.

درین دوره مصالحه ملی از بن بست متدولورژیک آن برون کشیده

شد و به سطح یک نظریه مستقل سیاسی ارتقا بخشیده شد که
میباید راه بدیل برای "نجات وطن" را بگشاید.

تدارک امر بر اساس مصالحه ملی با تجدید نظر در همه بنیاد های
نظری و سیاسی نظام موجود، همراه ساخته شد:

مفهوم "انقلاب ثور" و به تبع آن "وظایف ضد فئودالی و ضد
امپریالستی انقلاب ملی دموکراتیک" رد گردید و این نتیجه گیری
برجسته ساخته شد که آن حادثه یک کودتا بود و عبور از مفهوم
"کودتا" به مفهوم "انقلاب" بر غم همه بنیاد سازی های "تیوریک"
عبارت از یک ذهنیگری خشن بوده که به نقض ناپهنجار واقعیت های
کشور انجامید و از نیرو از "تحول و رویداد ثور" سخن گفته شد؛
در مبانی برنامه "انقلاب ثور" سوال و رد وارد گردید: "گفته
شد که این انقلاب به مردم خانه و کالاهان میداد. و اما در عمل
چی شد؟ به جای نان مرمی در شکم، به جای کالا کفن و به جای
خانه قبر، به مردم داده شد...":

مفهوم مبارزه طبقاتی و به پیروی از آن این مفهوم که گویا جنگ
جاری عادلانه است، زیرا از مظاهر مبارزه عادلانه مردم افغانستان
است، رد گردید. این نتیجه گیری مطرح شد که "جریان تجزیه
نیروها و اهالی" تحت هر عنوانی یک جریان ضد افغانی است.

جنگ جاری جنگ افغانها نیست و افغانها در هیچ طرف در این جنگ
چیزی بدست نمیآورند. این جنگ فقط به یک چیز خواهد انجامید و
ان متوطن شدن تروریسم بین المللی در افغانستان است. راه نجات
افغانها و افغانستان "نه از کنار گذاردن نیروها بلکه از کنار آمدن
نیروها" می گذرد؛

مفهوم "همبستگی انترناسیونالستی" رد گردید و بجای آن به

"میراث نهضت مشروطیت" مراجعه صورت گرفت و "ناسونالیزم افغان و پاتریوتیزم افغان" مبنای سرخورد قرار داده شد. این نتیجه گیری "حزب مدارانه" که هر کس با حزب است با ما است، رد گردید و به جای آن این نظریه قرار داده شد که هر کس با وطن است با ما نیز است؛

درین دوره ماهیت نظام سیاسی مورد تجدید نظر قرار داده شد: مفهوم حاکمیت انحصاری یک حزب سیاسی رد گردید. انحصار قدرت از منابع اصلی جنگ دانسته شد و به جای دولت یک حزبی، تاسیس حاکمیت وفاق ملی همه نیروهای افغانی، هدف قرار داده شد. به جای دیکتاتوری یک حزب، پلورالیزم سیاسی و دموکراسی معمول ساخته شد. افاده "دموکراتیک" از عنوان دولت افغانستان رفع گردید و نام "جمهوری افغانستان" عنوان شد. بزبان سیاسی "پلورالیزم سوسیالیستی" رد گردید و "پلورالیزم دموکراتیک" مبنای عمل قرار داده شد که اساس آن به تقسیم قدرت است؛

قانون اساسی مصالحه ملی تنظیم گردید. قانون اساسی ضامن نظامی سیاسی جدید و پلورالیزم دموکراتیک قرار داده شد.

مصالحه ملی دو حلقه یی گمشده در اندیشه سیاسی "ما" را دوباره بدست داد: یکی اینکه مصالحه ملی به مقابله ای پایان بخشید که به علت تمایلات مارکسیستی، درمیان "انقلابیون" افغانی و معتقدات اسلامی کافه ملت بوجود آمد. مصالحه ملی اندیشه سیاسی انقلابیون افغانی را بر مبنای اسلامی قرار داد؛ و دیگری اینکه مصالحه ملی به آن از خود بیگانگی پایان بخشید که به علت تلفات "انترناسیونالستی"، در میان نیروهای سیاسی افغانی - اعم از حزبی و یا تنظیمی - و واقعاً جامعه افغانی وجود آمد. مصالحه ملی

اندیشه سیاسی افغانی را بر مبنای ملی قرار داد ؛

وابستگی یک جانبه ای بین المللی دولت افغانستان لغو قرار داده شد. مناسبات ذیجوانب بین المللی انکشاف بخشیده شد که "پروسه صلح ملل متحد" اساس ان بود. دولت جمهوری افغانستان تا اخیر به این "پروسه صلح ملل متحد" وفادار باقی ماند و راه را برای استقرار یک حکومت بیطرف هموار ساخت. یعنی مصالحه ملی درین دوره مبنای نظری برای تاسیس یک نظام سیاسی اصولاً جدید قرار داده شد ، که در تحت پروسه ملل متحد می باید به استقرار یک حکومت بیطرف در افغانستان بیانجامد.

درین دوره در مقام سیاسی ح.د.خ.ا. در نظام سیاسی افغانستان تجدید نظر شد. از قانون اساسی سال ۶۶ تا قانون اساسی سال ۶۹ درین راستا یک حرکت ارتقایی سیاسی صورت گرفت و در قانون اساسی سال ۶۹ مقام انحصاری ح.د.خ.ا. برای رهبری جامعه افغانی لغو گردید ؛

درین دوره در ماهیت سیاسی ح.د.خ.ا. تجدید نظر شد . "حزب وطن" ادامه دهنده تجربه تاریخی ح.د.خ.ا. ، عمدتاً ، و شاید صرفاً ، ازین جهت است که بر اساس انتقاد پیگیر از نظریه و عمل ح.د.خ.ا. تاسیس شد. در میان "حزب وطن" و "ح.د.خ.ا." یک ترادف وجود ندارد و کسانی- اعم از طرفدار یا مخالف حزب وطن - که چنین مینویسند "ح.د.خ.ا. و بعد ها حزب وطن" دچار خبط سیاسی سنگینی میشوند.

ح.د.خ.ا. یک حزب "ایدیولوژیک" بود ، و مطابق به اساسنامه ان "ایدیولوژی ح.د.خ.ا. ، مارکسیزم . لینینیزم" بود ، حزب وطن این "اصل بنیادین" را رد کرد. در اساسنامه حزب وطن " مصالحه ملی

معرف طرز تفکر حزب" قرار داده شد؛ ح.د.خ.ا خود را پیشاهنگ زحمتکشان افغانستان در مبارزهٔ آنان برای برپایی جامعهٔ فارغ از استثمار فرد از فرد میدانست. حزب وطن هم نظریهٔ "حزب پیشاهنگ" را رد کرد هم این نظر را که صرفاً از یک بخش جامعه نمایندگی میکند و هم این نظر را که هدف حزب باید استقرار کدام جامعهٔ استقرایی قرار داده شود. خود نام "حزب وطن" همین تحول اصولی را منعکس میکرد که این حزب دیگر نه از مصلحت صرفاً یک بخش جامعهٔ افغانی، بلکه از "مصلحت وطن" نمایندگی میکند. حزب وطن اعلام داشت که مسایل کشور چنان پیچیده اند که یک نیرو به تنهایی نمیتواند آنها را حل کند و اصلاً یک حل یکجانبه مسایل افغانستان واقعیت ندارد. مسایلی که در برابر افغانها قرار دارند، مسایلی فوق طبقاتی و فوق ایدیولوژیک و دارای خصلت همگانی اند، و از همه افغانها همزمان پاسخ مشترک میطلبند و فقط بوسیلهٔ مشارکت همه افغانها قابل حل اند. ازینرو حزب وطن خود را حزب همه افغانها برای ختم جنگ و استقرار صلح و مصالحهٔ ملی و تاسیس حاکمیت وفاق ملی اعلام داشت؛

ح.د.خ.ا خود را حزب انقلاب ملی دموکراتیک و تاسیس دکتاتوری انقلابی دموکراتیک کارگران و دهقانان میدانست. حزب وطن نظریهٔ انقلاب ملی دموکراتیک را رد کرد و نظریهٔ حاکمیت وفاق ملی، پلورالیزم دموکراتیک، انتخابات، حکومت انتخابی نماینده، و "انقلاب تدریجی و مسالمت آمیز" را مطرح ساخت؛

درست بدینگونه بود که نظریهٔ مصالحهٔ ملی با کوشش عظیم نظری و عملی برای درهم شکستن دایرهٔ مولد جنگ در افغانستان پیوند داده شد و درست بدینگونه بود که این نتیجه گیری ممکن شد که

"حضور نیرو های شوروی در افغانستان ، با منافع ملی افغانستان مطابقت نداشت" و در پنجمین سالگرد اعلام مشی مصالحه ملی ، تکمیل خروج نیرو های شوروی از افغانستان ، بحیث " روز نجات وطن" اعلام شده توانست. وقتی گفته میشود در نزد نجیب الله مصالحه ملی به یک نظریه سیاسی ایکه بدیل نظریه ح.د.خ.ا بود ، مبدل شد این ملاحظات مورد توجه قرار داده شده اند .

اینک میرعنایت الله سادات که در کتاب خود ، در دفاع از ح.د.خ.ا مینویسد که "نجیب الله قدم به قدم برنامه حزب را در جهت پلاتفرم یک حزب بورژوازی ملی تغییر داد" - افغانستان سرزمین حماسه و فاجعه ، ص ۲۱۳ - ، و یا لیاخوفسکی که در کتاب خود مینویسد که نجیب الله بحیث یک راه تازه برای تفاهم با "اپوزسیون" انصراف از ایدیالوژی پیشین حزب " را به پیش کشید - توفان در افغانستان ، ص ۱۳۸ - و یا عظیمی که در کتاب خود می نویسد که نجیب الله مصالحه ملی را " از موضع ضعف و سازش ... مطرح ساخت و پروگرام مصالحه ملی مقدمات سازش دکتور نجیب الله را با رهبران مجاهدین تشکیل داد... " - اردو و سیاست ، ص ۳۲۱ - ، اینها همه ماهیت این دگرگونی های اصولی نظری و عملی را پرده پوشی می کنند و رابطه ذاتی این دگرگونی ها را با مساله و رسالت اصلی که در برابر حزب فرار گرفت ، یعنی سوال جنگ و سوال ختم جنگ نادهده میگیرند و نمیتوانند به این واقعیت اساسی اقرار کنند که ختم جنگ در افغانستان ، نه تنها بطور امرانه متقاضی ختم فکر متخاصمانه در همه طرف ها بود - و است - بلکه پاسخ به این سوال را نیز طلب میکرد که حزب چگونه قادر و مستعد شود که در عملیه صلح ، و اساساً در آینده ، شرکت کند ؟ نجیب الله نشان داد

که حزیکه قامت اصلی آنرا "تیسوری علمی مبارزه طبقاتی" میسازد، برای مشارکت در امر صلح یک "قامت ناساز و بی اندام" دارد و چنین حزبی شاید میتواند قیامت برپا کند، اما مستعد نیست برای صلح قیام کند. فقط از طریق یک بازنگری و تجدید نظر مجدد و همه جانبه و بنیادی مطابق به نظریهٔ مصالحهٔ ملی ممکن بود که هویت سیاسی اصولاً جدیدی تاسیس شود و آن نیرو-های "مترقی" که در ح.د.خ.ا، در بن بست گیر مانده بودند، در تحت این هویت جدید، مستعد به این شوند که به شرکت کننده-گان واقعی جریان صلح در افغانستان مبدل شوند.

۲- در یک سند منتشرهٔ هالند مفکورهٔ تقریباً به این محتوا آمده است که در افغانستان "... مسألهٔ اصلی در سدهٔ بیستم جستجوی وفاق نبوده است، بلکه جستجوهای انتخاب های تاریخی بوده است...". اندیشمند افغانی عبدالله تایی نیز مینویسد "... درینجامساله بر سر انتخاب تاریخی... و انداختن جریان تاریخ در یک مسیر دیگر... است.

در رابطه با این، در واقع، واپسین سخن مارکسیزم افغانی، دو سوال مطرح میگردد:

نخست اینکه سرنوشت انانیکه نخواهند و نخواستند با این انتخاب تاریخی همراه شوند، چی میشود؟ این عدهٔ ایکه، بنابر هر دلیلی، نمی خواهند در یک انتخاب تاریخی همراه و شریک شوند، آیا مردم هستند و یا نیستند و در انصورت "رسالت" ما در برابر این بخش مردم و انتخاب ها و یا عدم انتخاب های آنان چی است؟

دوم و اساسی تر اینکه، فرا تر از انتخاب تاریخی چی قرار دارد؟ یعنی انسوی طرح مسأله چگونه معلوم میشود؟ در صورتی که هر

نیروی برای یک انتخاب تاریخی بر حق است که تا به آخر برود ، در آنصورت ما چرا بر بنیاد گرایان انتقاد میگیریم ؟ مگر بنیاد گرایان ، و مثلاً طالبان ، بدنبال انتخاب تاریخی خود نیستند ؟ از اینجاست که "حرکت آزاد" هر نیروی سیاسی ، بوسیله یک میدان سیاسی محدود میگردد ، که نسبت به همه شمولیت دارد ، و هیچ نیروی سیاسی بموجب هیچ برنامه یی مجاز به عدول از آن نیست. ازینجاست که جستجوی وفاق ، خاصاً در شرایط پراگندگی ناشی از جنگ در افغانستان ، بر جستجوی انتخاب تاریخی برتری می یابد ، زیرا درغیاب وفاق ، یک انتخاب-حال تاریخی ویاغیر تاریخی- اساساً متصور نیست. و درست از همینجاست که نظریه مصالحه ملی از جانبی با اصل آزادی پیوند ذاتی می یابد و از جانب دیگر ابزار نظری تاسیس جامعه مدنی افغانی را بدست میدهد و بالمقابل درستی و ضرورت نظریه مصالحه ملی در تاسیس جامعه مدنی افغانی است که خود را نشان میدهد ، زیرا آن میدان سیاسی ، همان جامعه مدنی -افغانی- است.

۳- و اما اینک که ما نیز بالاخره ، و پس از تعلیق طولانی ، سوال عبور از پراگندگی بسوی انسجام مجدد سیاسی را مطرح میسازیم ، دقیقاً در همین وضع چرا با اصرار به تجربه سیاسی دکتور نجیب الله بر میگردیم ؟ آیا مراد ما این است که از نجیب الله بعنوان " رهبری فراتر از حزب " -غوربندی ، نگاهی به تاریخ ح.د.خ.ا. ، "حزب وطن" ص ۱۱۰- تجلیل کنیم ؟ و یا مراد ما اینست که بخاطره قهرمانی دکتورنجیب الله مراجعه بدهیم که یک تنه در برابر اشغالگران پاکستانی ایستاد و در تاریکی ای که در آن "پای هر مسافری می لرزد" از نوامیس تاریخ معاصر وطن دفاع کرد و شهادت خود

را چون خنجری بر خط دیورند فرو برد ؟ - پلاستون ، افغانستان در منگنه ژوپولیتیک ، ص ۱۲۹ به بعد -

چنین نیست. اصرارمادر برگشت به میراث سیاسی دکتورنجیب الله ، رخ به گذشته ندارد ، بلکه رخ به آینده دارد.

نجیب الله یگانه شخصیت رهبری سیاسی در افغانستان بود که در چارچوب نظریه وی در باره مصالحه ملی ، ما ، تاسیس یک هویت جدید سیاسی را اکتشاف کرده میتوانیم ، که راه مارا برای شرکت در آینده سیاسی افغانستان می گشاید .

حزب وطن یک پدیده جدید در زندگی سیاسی افغانستان بود که ماهیت اصلی خود آن و نظریه سیاسی آن یعنی " مشی مصالحه ملی " ، در غبار طمع جویی ها و اغراض چند تن و در نتیجه پیوستن آنها به نیات نادرست ، در غیاب اراده و اطلاع فعالین حزب ، نا شناخته ماند .

دوستان گرامی !

مسأله انسجام مجدد فعالیت سیاسی ما ، دو سوال پیچیده را به پیش میکشد که باید با صراحت کامل در باره آن سخن گفت :

نخست اینکه مبنای چارچوب نظری فعالیت سیاسی ما در افغانستان آینده چی هست ؟

هرگاه ما در چارچوب ح.د.خ.ا می اندیشیم ، پس در این صورت " جهانبینی علمی و تیوری مبارزه طبقاتی " رهنمای عمل ما باید باشد ؛ در این صورت ما باید توضیح داده بتوانیم که کدام انکشافات در افغانستان در طی ۱۲ سالی که از تاسیس حزب وطن میگذرد ، بر اساس " طبقاتی " رخ داده است ؛ آیا کنفرانس جاری بن یک رویداد طبقاتی است ؟ آیا ما با این کنفرانس و نتایج

آن وارد مبارزه طبقاتی می‌شویم؟ در شرایط استقرار صلح و عمران مجدد افغانستان، اهداف مبارزه طبقاتی کدام هاند؟ معنا و عرصه های فعالیت سیاسی ما در آینده چی است؟ آیا مثلاً گفتگو و تفاهم بین الافغانی را میتوان بر مبنای "تیوری مبارزه طبقاتی" توضیح داد؟ آیا مفهوم مهاجرین و مفهوم عودت مجدد مهاجرین به وطن شان، و مسایل ناشی ازین جریان را میتوان یک جریان "طبقاتی" نامید؟ آیا عمران مجدد یک پروسه طبقاتی است؟ اگر نیست، پس باید با صراحت تمام بگوئیم که آنچه در طی سالهای گذشته یکی از عوامل اصلی تعلیق فعالیت سیاسی حزب بوده است، ان عبارت از سر در گمی عده بی از رهبران و فعالین حزبی بوده است که کوشیده اند دوباره اندیشه ها و نظریه های "طبقاتی" را عنوان کنند و رویداد های افغانستان را با و سائیلی توضیح دهند که ما ۱۲ سال پیش، درکنگره موسس حزب وطن، انها رانادرست و باطل اعلام داشتیم؛

ازینرو و ما باید با صراحت دریابیم که رفتن به زیر چتر ح.د.خ.ا و "جهان بینی علمی" و "تیوری مبارزه طبقاتی"، عبارت از یک برگشت به عقب و به یک بن بست بی علاج فکری و سیاسی است و حاصلی ندارد؛

و یا ما در چارچوب حزب وطن می اندیشیم، پس درینصورت "مصالحه ملی معرف طرز تفکر ماست"، درینصورت ما نه فقط میتوانیم، با دقت و با درنظر داشت جزئیات، انکشافات سالهای گذشته را توضیح دهیم، ونه فقط میتوانیم مسایل تفاهم بین الافغانی و از جمله کنفرانس جاری بن را بدرستی توضیح دهیم و در باره آنها موضع بگیریم بلکه ما میتوانیم مهمترین اهداف فعالیت سیاسی

در افغانستان آینده را بدرستی نشانی کنیم و در جریان‌ات آینده افغانستان مشارکت فعال خود را تامین کنیم. فقط بر اساس نظریهٔ مصالحهٔ ملی است که ما مهمترین و بنیادی‌ترین هدف فعالیت سیاسی آینده ما - در افغانستان را جمع‌بندی و تعریف میتوانیم: هدف فعالیت سیاسی ما تاسیس جامعهٔ مدنی افغانی است. علاوه برین با تفکر مجدد پیرامون تجربهٔ مصالحهٔ ملی در افغانستان و فرازاها و فرودهای آن ما میتوانیم، و فقط ما میتوانیم، مصالحهٔ ملی را از سطح یک "مشی" سیاسی به سطح یک فلسفهٔ سیاسی تکامل بخشیم و به روی فعالیت‌های سیاسی در افغانستان چشم انداز فلسفی و روشنگرانهٔ جدیدی بگشاییم؛

دوم اینکه از همینرو مسألهٔ تجمع مجدد و انسجام مجدد فعالیت حزب، اینک دیگر به شیوهٔ گذشته مطرح نیست. و از همینرو نیز راه حل‌های که تا کنون رویدست شده اند، در وجود ساختن مجدد جناحها و فراکسیونها و نهضت‌ها و گروه‌ها و محافل قبلی، راهی بجای نبرده اند و نمیتوانند ببرند.

درین زمینه قبل از همه سوال نقش و جای رهبری قبلی حزب مطرح میگردد. بدون تردید در رابطه با وضع کنونی حزب، هیات رهبری قبلی تقصیر دوگانه دارد. برخی هیأت رهبری قبلی از جانیی در غیاب اطلاع و ارادهٔ فعالین حزب به نیات نادرست پیوست، و از جانب دیگر پس از سال ۹۲ نیز با هراس ازینکه به استیضاح کشانیده نشود، نه تنها توضیحی در بارهٔ وضع حزب ارایه نکرد، بلکه بیشتر به تشویق جناحبندها و فراکسیون بندها و گروهبندها پرداخت و حزب را به سیر قهقرایی سوق داد. و اما کسانی که راه

حل را درین می بینند که باید هیات رهبری قبلی معزول شود. به یک گونه "کلاهبرداری" دل بسته اند، زیرا اساساً دیگر ممکن نیست که از حزب قبلی به معنای یک ساختار سازمانی یگانه، سخن گفت. پس از سالها وحدت بی وحدت، اینک زمانه خط خود را می کشد. زمانی رسیده است که باید با صراحت گفت همه هم‌زمان دیروز، دیگر در آینده در یک راه نخواهد رفت. راه کسانی که به سوی ح.د.خ.ا میروند جداست. و راه کسانی که به سوی نظریهٔ مصالحهٔ ملی میروند، حال تحت نام حزب وطن و یا هر نام دیگر، جداست. این دو را دیگر چیزی جز خاطرهٔ مشترک در باره یک گذشتهٔ پر مخاطره، بهم پیوند نمی دهد. به این خاطرهٔ مشترک شاید بتوان درود گفت و اما بدون تردید باید به آن پذیرد گفت. وضع - دستکم برای ما - چنین آمده است که درب آینده تنها یک کلید دارد و این کلید این دست ماست: *مصالحه ملی*.

د ډاکټر نجيب الله د شهادت داووم تلين په مناسبت:

د ملی روغې جوړې سياست او د "بن ترون"

له بده مرغه زموږ هيواد د تيرو دريو لسيزو د سياسي او ټولنيزو اوښتنو بهير د زورواکي (استبداد) دبيلا بيلو څپرو له خوا يرغمل شوی، باندنيو مخامخ او پټولاسوهنو، پوځي يرغل، د تيری پيړی د "ستری لوبي" اپراتيفی زورازموينو او د گاونديانو د پراختيا غوښتنی او يا برلاسي پالنی سياست زموږ په مظلوم ولس د جگری اوږده غميزه، د پر له پسې کودتا گانو ناورين، د ملی بی باوری خورونکی حالت او بيا له دی ټولو څخه رازپريدلی فرهنگ ټپلی دی.

له ولس غولوني او تظاهر څخه پرته او د مسئوليت په ستر احساس بايد په ډاگه اعتراف وشي چه مونږ ټولو هغو افغانانو چه په سياست او يا سياسي تشکيلاتو کي ښکيل وو ددی څو اړخيزی غميزی په ټپلو کی بنسټيزه ونډه درلوده نو حکه له همدی غميزی څخه د ولس د بيا راپستلو اونويچار شوی هيواد دبیارغولو مسئوليت هم تر ټولو مهمات همدا موږ ته (د سياست او سياسي گوندونو، تنظيمونو او سازمانونو فعالينو) متوجه دی .

له هغی نيتی څخه را پدي خواچی د ملی روغی جوړی دسياست، د ژنيو د توافقاتو او د افغان ولس د مجاهدت په برکت د پخوانی شوروی اتحاد يرغلگرخواکونه له افغانستان څخه وايستل شول، هم د

هيواد په دننه كې او هم په نړيوال ډگر كې داسې مساعد چانسونه را منځ ته شول چه كه د توپك او كودتا په منطق تكيه نه وای شوی او له همدغو مساعدو چانسونو څخه مونږ ټولو په گډه او په درایت گټه اخیستی وای، كیدای شوای چه ددی سوځونكی غمیزی عمر رالند شوی وای او د نړيوالو په خورا پراخو مرستو مودبیا رغونی بهیر لا پخوا پیل كړی وای.

شهید ډاکتر نجیب الله هغه لمړنی دراک، زړور، نوښتگر او د خپل ولس په درد خوږمڼ افغان لارښود وو چه لدی غمیزی څخه د ولس د ژغورنی او ولسواکی، آزادی، برابری، ملی وفاق او مدنی ټولنی ته د رسیدو په موخه ئی د "ملی روغی جوړی" لوی سیاست چه په بشپړه توگه د افغانانو له ارادو او هیلو څخه ئی سرچینه اخیستی او د افغانی ټولنی په واقعیتونو ولاړ دی نه یواځی د خپل گوند او د ا.ج دولت د ستراتژیکی پالیسی په توگه بلکه د بیبا رغونی په اوږده پړاو کی د ټولو افغانی ځواکونو د گډملی سیاست په توگه مطرح کړ.

ډاکتر نجیب الله د خپل زعامت په تموله دوره کی په هر اړخیزه توگه هڅی او هاند و کړ چه د همدغه سیاست دپلی کیدو لپاره د ښکیلو افغانی ځواکونو او ځانگړی افغانی شخصیتونو او همدارنگه د ښکیلو نړيوالو موسساتو او دولتونو د مثبتو او جوړونکو هلو ځلو لاره هواره کړی او تر خپلی لارښونی لاندی د وطن گوند او د افغانستان د جمهوری دولت ټول امکانات په همدی لوري په کار واچوی. دیوه خورا مثبت او هیله بښونکی اقدام په توگه کیدای شی چه د ملگرو ملتو د سازمان ولمرنی

پنځه فقره اېز پلان ته اشاره وشي چه د افغانستان د جمهوري دولت او وطن گوند دقاطع اكثرهت په رېښتوني ملاتړ او بشپړه همكاري كابل د خپل پلي كيدو نهائي پړاو ته رسيدلي وو. د نوموړي پلان د پلي كيدو لپاره پخواني پاچا محمد ظا هر شاه، په اروپا كې يو شمير مخورو افغاني سياست پوهانو، د افغان ملت د گوند د مشرتابه څنو غړو او ځيني جهادي تنظيمونو او قوماندانانو له ټاكلو محافظه كاري سره سره د يادونې وړ مرسته وكړه.

خو له بده مرغه ځينو افغاني جهادي تنظيمونو، د وطن گوند او د افغانستان د جمهوريت د وسله وال پوځ په مشرتابه كې يوې رټل شوي، گمارل شوي او تړلي ډلگي عمدتاً د روسيې، ايران، پاكستان او تركيې په لار بڼونه ددې پلان د پلي كيدو مخه ونيوه او په يوه پلان شوي كودتا ئي لاس پوري كړ او نه يواځې دا چه د ولس ټولي هلي ځلي يې له خاورو سره خاورې كړې بلكه يوه بله لا سوځونكي غميزه ئې د يوې بشپړه لسيزې لپاره زموږ په كړېدلي ولس وروته په چه داور په لمبو كې ئې په خپله هم وسوځيدل.

پدې توگه نه يواځې د ملگرو ملتو د سازمان دسولي عمليه بلكه د ملي روغې جوړې سياست په مجموع كې له يوه ستر گواښ سره مخامخ شو. حتی كله كله داسې انگيرل كېده چه گوا كې دا سياست د افغانستان په شرايطو كې د بربالتوب چانس نلري. خو د تيري لسيزې پېښو (له هغې جملې د طالبې پروژې د توري د وري تجربې) او خاصتاً د بن د كنفرانس

د تدوير څخه را پدی خوا پېښو يو حل بيا وښوده چه د افغانستان د اوږدي ستونځی د حل —واختی معقوله او عملی لاره هماغه د مصالحی سیاست دی چه پېل کونکی او لمړنی پړاو ئي کيدای شی د ملگرو ملتو د سازمان د سولی دوهم پنځه فقره ايز پلان وي چه له ټاکلو نیمگرتياو سره سره د "بن په تړون" کي منعکس شوی دی. زه نه غواړم چه په دی لیکنه کي د "ملی روغی جوړی د سیاست" په تیوریک اړخ تبصره وکړم حکه دغه سیاست په خپل چاپیریال کي د ناپېښدننی له پولو اوبتنی او خبره ئي د آسیا او افریقا نورو هیوادو ته هم رسیدلی ده. سره له دی چه په نویو حالاتو کي د مصالحی حنی مفاهیم چه د وسله والي مقابلی او یا د دولتی واکمنی د انحصار څخه د گذار په دوران پوری تړلی دی د تغیر وردی خو د همدی سیاست اساسی ستنی پر خپل حای پاتي دی او په جرئت ویلی شو چه د مصالحی مخ د سبا په لوردی او د بیا رغوني په ټوله بهیر کي د تطبیق وردی.

"د بن تړون" او د هغه په وړاندی کواښونه دادی :

يو حل بيا د تیرو لسو کلونو د داخلي واقعیتونو تر فشار او اغیزې لاندی او هم په نړهواله کچه د پوی نوی "ستری لوبی" دموخو پر بنسټ دافغانستان انکشافات د اوبتنو و یوه نوي خو په عین حال کي امید بښونکی پړاو ته ننوزي چه پېل ئي د بن په کنفرانس شوی او د بیا رغوني په ټوله دوره کي د ملی روغی جوړی د ستراتیژی په نهائی تحقق به پای ته رسیدی. له هغه

خايه چي بهرني فکتور د افغانستان د لانجې د اتيايمې لسيزې د پيښو په بهير کي خاص خای نهولي دی، نو کولای شو چي د افغانی لانجی په نهيوال بعد اصلی تاکيد وکړو. له همدغي وجهی وو چہ د مسلې د سياسي حل لپاره دملگرو ملتو د سازمان په جوړونکی نقش پرون هم تکیه کيده او نن هم همدغه ضرورت مطرح دی. په داسي حال کي چہ د ژنيو د ترون او منفي تناظر د سند امضا کونکو دا گړنتي کړی وه چہ د باندنيو لاس وهنو مخه به نیسی او د سولی دعملیسی د بريالتوب لپاره به له خپلو ټولو امکاناتو کار اخلي خو عملاً د نوي په وړاندی او حتی کيدای شي د نوي په تفاهم د ملگرو ملتو د سازمان لمړنی پلان ناکام کړی شو. نو حکه اوس ودی تاکيد ته ضرورت دی چہ د دوهم پلان یعنی د "بن ترون" له ورته هر خلیک سره مخامخ نشي.

سره له دی چہ د "بن ترون" د بريالتوب د دامن کيدو لپاره ددي اړتيا شته چہ د لمړی پنځه فقره ايز پلان د ماتي په ټولو عواملو او له هغی جملی په داخلي عواملو د مسؤليت له احساس څخه ډکه يوه شنه وشي او بيا د هومغو ترخو تجربو څخه په درس اخيستنې د نوي پلان د گواښونو او خنډونو درملنه وشي. خو زه لدی کبله چہ دملی پخلاينی پروسه يو حل بيا پيل شوی اوس دا گټوره نه بولم چہ د کاغذ په مخ باندي ټول هغه څه وليکل شي چہ دغی پروسې ته زيان رسوي. له بلې خوا دا د ملگرو ملتو د سازمان مکلفيت دي چہ د خپل پلان د ماتي په عواملو او عاملينو زور فکر او څيړنه وکړي. چہ باور لرو دا کار به ئي کړی وي.

کومي نیمگړتیاوی او گواښونه په خاصه توگه اوس

دپاملرنی وړ دي؟

مخکی لدی چه د بن کنفرانس را وبلل شي ځنی داسی جدی تیروتنی وشوی چه هغونه یواځی د بن په تړون بلکه په مجموع کي د سولی په بهیر منفي اغیزه وشنډله. نو حکه دا ضروري برهښي چه د همدغو تیروتنو دشننی پر بنسټ د گواښونو میچ او جاج واخیستل شي او د مخنیوی لپاره ئی وړ گامونه پورته شي دغه تیروتنی یا نیمگړتیاوي کومی دي:

۱- دامریکی دمتحده ایالاتو په مشری د تر هگری ضد نړیوالی ټلوالی تر ټولو جدی او اساسی تیروتنی په داسی ټول وی:

الف: هم د القاعدی تروریستی سازمان او هم د طالبانو توره پروژة له بهرنه په افغانانو ټپل شوي او د روزني، پالنې او تمویل بهیرني هم د بهرنیانو په لاس کي وه چه دټلوالی ځنی غړي هم پکی تر یوی کچی مسؤلیت لري. د ۲۰۰۱ کال د سپتامبر له ویرجنی پېښی سره په اړوند او هم د ملگرو ملتو د سازمان د امنیت د شورا له پریکړی سره سم او د هغه مسؤلیت له مخی چه پخپله ټلوالی درلود دا بهیر گټوره وه چه د پوځي عملیاتو لمرنی پړاو د افغانانو له گډون څخه پرته تر سره شوی وای او یا د افغانانو په سیاسي او حقوقي توافق اتکا شوی وای.

ب: ټلوالی په پوځی عملیاتو کي له بده مرغه په هغه تجرید شوی او رټل

شوي افغاني ځواک تکيه وکړه چه هم دملگرو ملتو دسازمان د لمرني پلان په شنډولو کي د خپلي ونډي په سبب، هم د خپلي سياسي، پوځي او اداري بي وسي په وجه او هم له ځني لاسوهونکو هېوادو سره د خپل تړاو په وجه د افغانانو د نمايندگي صلاحيت په بشپړه توگه له لاسه ورکړی وو. ج: دا همدغه تلواله وه چه نوموړی تجريد شوی ليرکسي ته ښي په لوی لاس ددی امکانات برابر کړل چه د هيواد په مرکز او ځنی لویو ښاروکي دولتي، اداري او پوځي مات شوي گارنيزيونونه ولجه اوتالا کړی او بالوسيله مصنوعاً د طالب د الترناتيف په توگه په خلکو ځان وتپي.

د: د تلوالی بله تيروتنه داوه چه هم د طالب له راپرځيدو او هم د " بن تړون" له امضا کيدو وروسته د همدغی ډلي د وسله والو ايله جاريانو او مليشه و د موهومو تلقيناتو تر اغيزي لاندي د دوی داسي مالی او مادي ملاتړ وکړی چه د څو مياشتو په موده کي وسله والي تنظيمی او شخصی لوی ډلي جوړی کړي، خپل اصلی پخواني شميرني (د لسو او پنځلسو زرو تر منځ) تر اووسو زرو کسو ايله جاريانو پوری لوړ کړي او پدی وسيله د ملی امنيت، د سولي د عملیې او مرکزی دولت په وړاندي په ستر او جدی خطر بدل شي.

۲- د ملگرو ملتو د سازمان او په خاصه توگه د نوموړي سازمان د ځانگړي استازی تيروتنی په لاندي ډول وی:

الف: د بن کنفرانس تر تدوير د مخه ښی د افغانانو له بهرو محدودو کړيو او شخصيتونو سره مشوره وکړه په داسی حال کي چه د همدی سازمان د

پروگرام د پلي كيدو لپاره ستررهزرف د هغو افغاني روښان اندو او دموكراسي پلوه او مصالحو پالونكو گوندونو او سازمانونو له منځه تنظيميدلای شوی چه عملا د بن په كنفرانس كې د گډون امكان ورنكړ شو.

ب: همدغه سازمان په خپله د بن په كنفرانس كې هغه چا ته په لوی لاس برلاسی وركړ چه پخوانی د همدی سازمان د سوله ایزی عملیې د سبوتاز، مسؤلیت په غاړه درلود.

ج: د طالبانو تېل شوی پروژه نه د كوم افغاني ځواك د "مقاومت" په نتیجه كې بلكه نيغ په نيغه د نړیوالی تلوالی تر پوځی ضرباتو لاندی راوپرځیده. له همدی سببه د بن په كنفرانس كې اصلا دا پسر نسپې باید مطرح نه وای چه د وسله والو ډلو انډول او یسا دی ته ورته نورم مراعات شي. همدغه ظاهراً ساده تخنیکي تیروتنی دادی اوس هم د افغانستان ولس، هم انتقالی دولت او هم په خپله د ملگرو ملتو سازمان ته جدی كوابش را منح ته كړی دی.

د: "د بن تړون" په اسنادو كې حتی داسې تیروتنی وشوی چه د هغوی منفی پایلی تر دا اوسه چه یونیم كال تیر شوی د سولې د پروسې په ټولو ابعادو كې محسوسیږی. له هغې جملی كیدای شي د تړون د سرپزی دریم او څلورم پاراكراف، د تړون د پنځمی مادی لمړی او پنځم پاراكراف، د تړون د لمړی ضمیمی لمړی او څلورمی مادي او د دریمی ضمیمی څلورمی مادي ته خاصه اشاره وشي.

هـ - د ملگرو ملتو سازمان هم اخلاقی او هم سیاسي مسؤلیت درلود او

لري ټي چه د ملي روغی جوړی د سیاست ټول پلویان او په ځانگړی توگه هغو چه د افغانستان په جمهوري دولت او د وطن گوند په دننه کي د ملگرو ملتو د لمرنی پنځه فقره ایز پلان تر پایه ملاتړ وکړ او په خپله هم د همدی پلان قرباني شول په خاصه توگه د بن په کنفرانس کي په نظر کي نیولي وای. دی کار په بشپړه توگه د افغانانو له ملی گټو سره سمون درلود. تر دی لا خاصه خبره داده چه د افغانستان شهید جمهور رئیس ډاکتر نجیب الله (چه د افغاني لوړو مصالحو، افغاني وفاق او د ملگرو ملتو د سازمان د سوله ایزه هڅو د پلی کیدو لپاره ئی بالاخره په فزیکي توگه هم ځان جاکړ او د هغه د قرباني داغ لا اوس هم د ملگرو ملتو د سازمان په تڼده لیدل کیږی) په خپله په ځانگړی استازی دا حق درلود چه د بن په کنفرانس او د هغه په اسنادوکي ورته خاصه پاملرنه شوی وای.

و - تر ټولو مهمه تیروتنه په سند کي داوه چه پداسی حال کي چه له یوی خوا د ملی پوځ او ملی امنیتي ځواک په جوړیدو تاکید کیږی خو له بلی خوا گوندونو، تنظیمونو او په ورته شخصی وسله والو تشکیلاتو باندی حقوقی بندیز و نه لگید چه منفي پایله ئی لا تر اوسه هم د افغانستان د خلکو په اویو بار ده.

کوم گواښونه اوس هم دین ترون او هم د هیواد راتلونکی تهدیدوي؟ له بده مرغه هم د انتقالی دولت دزعامت د سالمو او ملی شخصیتو په وړاندی، هم له انتقالی دولت څخه بهر د افغاني دموکراسي پلوه او وطنپاله گوندونو، سازمانونو، کړیو او شخصیتونو په وړاندی، هم د ملگرو ملتو د

سازمان د خانگري نمايندگي په وړاندي، هم د افغانستان د بيا رغونې لپاره د نړيوالو او افغاني موسساتو په وړاندي، هم د ملگرو ملتو د سولې ساتنې د ځواک او هم د ترهگرۍ ضد نړيوالي ټلوالې په وړاندي لا اوس هم په لسگونو گواښونه او خطرات پراته دي چه ځنې ټي په خپل وخت کېدای شي چه رفع شي او ځنې ټي بايد په موقع له مخي لري شي چه مېسم ټي دادي:

۱- تر ټولو اساسی دنده چه هم دموقتي ادارې، هم داننتقالي دولت اوهم د (ايساف، پي.ار.سي، دي.تي.ار) او اوس ناتو په وړاندي مطرح وه او ده هماغه د سرتاسري امنيت او استقرار تامين دي. سره لدې چه په تير يونيم کال کي په دي هکله لمړني گامونه پورته شوي او ځنې تدابير همدا اوس تر لاس لاندې دي خو له بده مرغه د نا امنی او بدامنې لمن نومره پراخه شوي ده چه ددغو اقداماتو او تدابيرو اغيزه يا اصلا محسوسه نده او يا بېره کمه محاسبه پری کېدای شي. دا په داسی حال کي دي چه د سولې او بيا رغونې د پروسې د ټولو نورو دندو بريالی کېدل او په خپل وخت سرته رسيدل په همدی مسله يعنی په امنيت او استقرار پوری تړلی دی. دا چه چيری او په څه ډول امنيت او استقرار له گواښ سره مخامخ دی د لسگونو پر ځای د سلگونو نمونو يادونه کېدای شي خو دا طبيعي ده چه د ستونځی له حل سره مرسته نکوی. نو ځکه زه پر دی ځای کي د خپل نظر په توگه هغو عملی لارو چارو ته اشاره کوم چه د پلي کېدو په صورت کي کولای شي زمونږ د امنيتی ستونځو په حل کي مرسته کولای شي:

الف: ديوه ساده فورمول په توگه مونږ ټول پردی قانع يو چه که ملی

پوځ، ملي پوليس او څارگرۍ جوړه شي، که ټول ښارونه او کلي يې وسلي شي، که ځانگړې وسله والې ډلې او قوماندان سالارۍ رنګې شي نو مونږ د سر تا سرې امنيت په لور اساسي او بنسټيز ګام اخيستی دی. خو ولې دغه کار نشو کولای؟ د دی اصلي علت په داسې تنظيم سالارۍ کې ده چې بقاء يې پرتو پک او پايښت ئې په بې ثباتي پورې تړلی دی. د قومندان سالارۍ، د توپک سالارۍ، امارت سالارۍ، د جنائي او مافيايي مجرم سالارۍ او حتی د القاعده او طالبانود بيا راژوندی کيدو اميد له همدغې کرغېرني پديدې سره مخامخ پيوند لري. بيا تر ټولو لمرنی او ځنډنه منونکی دنده داده چې د انتقالی دولت زعامت د لوی خدای (ج) په توکل د افغان ملت په معنوی او سياسي ملاتړ اتکا وکړي او د ملګرو ملتو د سازمان د سوله ساتي ځواک په مرسته د ټولو ګوندونو، تنظيمونو، سازمانونو او ځانګړو اشخاصو د هر ډول وسله والو تشکيلاتو او وسله والو ذخيرو د غير قانونی کيدو فرمان صادر او بې له ځنډه د نوموړو تشکيلاتو د انحلال فرمان صادر کړي.

ب - د پوځ، پوليسو او څارگرۍ د ملي او غير سياسي کيدو د سالمې او چټکې پروسې د پلي کيدو لپاره دی د دفاع، کورنيو چارو وزارتونو او د استخباراتو د ادارې په کلیدي پستونو کې د مسلکي، ماهرو او غير وابسته کادرونو په ګټه بنسټيز تغيرات وارد کړي.

ج - له حزبي، تنظيمي او شخصي وسله والو تشکيلاتو سره دې د مقابلي په هدف په تړنو ملي شخصيتونو، سياسي ګوندونو، تنظيمونو او هم د هيواد

په ټولو وروڼو قومونو غږ وکړی چه په دغه ستره ملی او اسلامي دنده کې له مرکزی دولت سره مرسته وکړي.

د - د ځینې ولایاتو د مشرتابه د هغو سیاسي او پوځي افسرانو په گوښه کېدو کې دې قانونی تصمیم ونیول شی چه همدا اوس ئې هم په هیواد کې د سولی پروسه او هم مرکزی دولت دواړه په خپل پسرغل کې ساتلي دي. هـ - د لویو ښارونو د غیر پوځي کېدو پروژه باید بی له ځنډه پلې شي. ۲- د بیا رغونې او استقرار هغه دندی چه د انتقالی دولت او د راتلونکی منتخب ملی دولت په وړاندي پرته دي هغه وخت په ډاډمنه توگه بریالی سرته رسیدلی شي چه په راتلونکو څو کلونو کې د ایساف ، پی.ا.ر.سی ، ډی.تی.ار (دناتو تر رهبري لاندی په افغانستان کې ټول قوتونو) ځواکونه د انډیوالی له اوسنی سمبولیک موقف څخه د فعال ځواک موقف ته راووځی او د کابل په ولایت بر سیره د خپلو اکتیفو ځواکونو لمن حد اقل کندز، مزار شریف، هرات، کندهار، غزنی، پکتیا، بامیان او ننگرهار ته وغځوی. ددی لپاره چه اوس دا لارښوونه ناتو ته وسپارل شوه ددی غوښتنی رسمی وړاندیز ضروری دی.

۳- له بده مرغه دغه نړیواله ټلواله وه چه تنظیم سالاری او توپک سالاری ئې له مالی او مادی پلوه په پښوو درولو او بیانيې په ولس ور وتپله. اوس چه چاره د ولس هدوکی ته رسیدلی د ولس جدی غوښتنه له نوموړی ټلوالی څخه داده چه له یوی خوا هرډول مرستی چه د مرکزی دولت لسه لاري نوي، بندي کړی او له بلې خوا د مرکزی دولت او د ملکرو ملتو د سازمان

له نمایندده گۍ سره په تفاهم کي ددی تېل شوی پدیدۍ په انحلال کي غوڅه مرسته وکړی او هم د (بی.آر.تی) د گروپونو پروگرام دی د مرکزی دولت د اغیزی د پراختیا په گټه استعمال کړی.

۴- د افغانستان په دننه کي د نړیوالې مافیائې شبکی چه عمدتاً د مخدره موادو، قیمتی دبرو، تخنیکي وسائلو، وسلې، وچو میوو او نفتی موادو په قاچاق بوختي دي بنسټیزه تکیه په لویو سیمه ایزه قومندانانو، د تنظیمونو پر ځنی مشرانو او د ترورستی شبکو په کانالونو ده چه اوس د یوه مثلث د نه جلاکیدونکی څنډو حیثیت لری. دغه مثلث هم امنیتي، هم سیاسي او هم اقتصادی گواښ دی چه ښائي په کمپلکسی توگه ورسره جدی مقابله وشي. ددې لپاره به دا ډیره ضروری وی چه د امنیت د ملی شورا او کورنیو چارو وزارت د (ایساف) د ځواکونو او نړیوالی تلوالی، انټرپول او له خپلو مسلکي او فنی امکاناتو څخه یو ځای په گټه اخیستلو دغه ډیر جدی گواښ ته پاملرنه وکړی.

۵- یو له خورا مهمو لاملونو څخه چه د بن پروسه ئې په کل او انتقالی دولت ئې په ځانگړی توگه د گواښونو محاصری ته برابر گړیدی دادی چه د گذار په مرحله کي له هیواد څخه بهر او په هیواد کی دننی افغاني گوندونه، سازمانونه او ټولنیز محافل د رغنده همکاري او ونډې اخیستنې هیڅ ډول حقوقی او عملی بنسټ او ډاډ نلری چه همدغی خلا د ځواک خوښونکو، کوډ اندو او افراطی بنسټیالو د انحصار او بر لاسی لاره هواره کړی او د پایلی په توگه د انتقالی دولت دزعامت سالم اړخ او دولس

پرکنی ئی د هغوی یرغمل کړېدې.

له ستونځی د راوتلو یواځنی لار داده چه د ټولو ملی ځواکونو د رغنده او متناسب گډون د اصل د تامین لپاره د ۱۹۶۴ کال د اساسي قانون د مضمون پر بنسټ او د اوسنیو حالاتو سره په سمون کي د سیاسي گوندونو دیوه داسی قانون د نافذیدو پروسه په چټکی سره بشپړه شي چه پر متمدنو او دموکراتیکو نورمونو مبتنی وي.

۶ - که څه هم د حقوقي ډگر د دموکراتیزه کیدو او د بیان د آزادې په لور لمرني مثبت او امید بڼونکي گامونه پورته شوي خوله بده مرغه لا هم د تنظیمونو، زورواکانو او څټ مخه کسانو ولکه له دغو د وارو د شرونو څخه ایسته شوی نه ده. د قضا استقلال هله جوړونکي او مثبتة اغیزه لری چه تر هرڅه د مخه په خپله په دموکراتیک بنسټ ولاړه او له خپلواکو او ناترلو منسوبینو څخه جوړه شوی وي.

همدا اوس اوس د قضا له خپلواکي او د ډله ایزو خپرونو له آزادي څخه تر ډیره حده هغه ځواکونه او کسان گټه اخلي چه په دموکراسي، ملی پخلايني او ملی یووالي کي د حان فنا ويني. له سلهاو بیلگو څخه کیدای شي د سپورټکيو، ویدیوئي کانالونو- ویدیوئي فلمونو، د رادیو او تلویزیون د خپرونو، د غزني په ولایت کي د "دینی عالمانو" په فتوی کي د مرکزی دولت د قاضیانو ونډه، د "آفتاب" د اوونیزی او نورو ورځپاڼو په وړاندی وهغه طالب وزم چلن ته د بیلگی په توگه اشاره وشي چه په تیر یوه کال کي د یوه جدی گواښ په توگه رامنځ ته شویدی.

د بنسټيزي درملنی په توگه کيدای شی چه د قضا او څارنوالی په بی گوندی توب او انتخابیت باندی د اساسی قانون د تصویب لویه جرگه تصمصم ونیسی. او د بیان د آزادی د بامنی ودی لپاره د دولت د مشرتابه سالم اړخ فوری او جدی اداری او قانونی اقدامات تر لاس لاندی ونیسی.

۷ - زموږ د اوږدې ملی غمیزی د پیل او پایښت یو لوی، حتی کیدای شی اساسی لامل د بهرنیانو لاس وهنه ده چه غوره او بنسټیز محرک شی یواځي او یواځي د نوی خپلی لنډ مهالی اړ یا اوږد مهاله گټی دی. یواځي د وروستیو دوسوو کالو تاریخ موږ ته رازده کوي چه انگریزانو، روسانو، ایرانیانو، پاکستانیانو او سعودیانو د خپلو گټو لپاره زموږ له هیواد او له خپلو په اصطلاح "افغاني دوستانو" سره څه لوبی وکړي؟

له بده مرغه د بن د پروسی له پیل څخه راږدی خوا هم همدغه ډول لاس وهنی دوام لري او له هغه جملی د پاکستان، روسی او ایران څپڅپانده کونکی او گواښمني لاس وهنی د جدي او کلکی پاملرني وړ دي که د پاکستان په دننه کي وروستی سیاسی انکشافات ورسره بلود نو دهمدغسی یوی جدي پاملرني اړتیا لا هم زیاتېږي.

۸ - تر ټولو غوره، جدی او ټاکونکی مسله چه همدا اوس اوس شی د هر افغان پاملرنه ځانته را اړولی ده، د یوی واقعا دموکراتیکي لوبی جرگي له لپاری د نوی اساسی قانون او د انتخاباتو د قانون تصویبیدل دي. همدغه تاریخی شیبه زموږ د ولس لپاره د ستر ازماښت او عطف ټکی او له پرون څخه د سبا په لور د گذار بنسټ دی. نو ځکه دا هم دواکمن انتقالی دولت،

هم له واکمني څخه د باندې د افغانی سیاسي ځواکونو او سیاست پوهانو او هم د ملگرو ملتو د سازمان د سولې د پلان د ټولو نړیوالو ملاتړ او پلویانو دنده ده چه له افغان ولس سره په دی برخ لیک ټاکونکی گړی کي مسولانه او سالمه مرسته وکړي.

زه نه غواړم په هغو نیمگړتیاوو څه ولیکم چه د اساسی قانون د کمسیون په ترکیب او یا د هغو د تیرو کړونو په څرنگوالی پوري اړه لری. ځکه چه له یوی خوا ددې وخت اوس تیرشوی دی اوله بلی خوا هغه ستر ارزښتناک کار چه دی کمسیون (هم ۸ کسيز کمسیون او هم ۳۵ کسيز کمسیون) سرته رسولی د کُل په توگه د ټول ملت دستایینی وړدی نو نه ښائی چه هغه ته په سپکه سترگه وکتل شي.

خو پدی هکله د خپل ولس په اندیښنو، هیلو او غوښتنو کي لکه بل هر افغان حان شریک بولم او د خپلواکاناتو او پوهی په محدوده کي د مکلفیت احساس کوم چه د هغو انځورنه وکړم. دغه اندیښنی، هیلی او غوښتنی عمدتاً کومی دي:

۸ - الف: دا هم زمونږ د ولس حق او هم ئي غوښتنه ده چه د اساسی قانون له تصویب څخه د مخه د تیاری ټول پړاو پر دموکراتیکو اصولو داسی عیار شی چه د اساسی قانون د تصویب لپاره دراتلونکی منتخبی لوئی جرگي په جریان کي د ولس د حاکمیت د اصل د پلی کیدو امکان په بشپړه توگه پر واقعیت واوري ددې لپاره:

۱ - سره لدې چه د بیړنی لوئی جرگي تدویر د کُل په توگه یو مثبت

لمړنی گام وو خو له بده مرغه د همدغی لوئی جرگي مقدماتي پړاو، د هغی ترکیب، دهغی جریان او دهغی حنی مصوبی نه د افغان ولس له غوښتنو، نه د بن د تړون له اساساتو او نه هم د ولسواکی له اصولو سره سمون درلود. هلته د تنظیم سالاری، توپکماری، بنسټپالنې، ولس غولونی، دارونی، غچ اخیستنې او قومی لمسونی فضا مسلطه وه چه هیڅ یوئی هم د افغان ولس له گټو سره سر نه لگوي. له همدغی ترخی تجربی څخه په درس اخیستنې بڼایي چه دغه لاندی اقدامات تر سره شي:

- هم د ملگرو ملتو د سازمان د امنیت شوری او هم د ناتو مشران (چه د سپر کال د اگست په میاشت کي د ایساف لارښونه ورته سپارل شوي) پدی قانع کرای شي چه د راتلونکی لوئی جرگي د انتخاباتو له پیل څخه د مخه د ایساف او پی.آر.تی د ځواکونو لمن د هیوادو مهمو ولایاتو ته وغزوي.

- په ټولو لویو انتخاباتي حوزو کي د انتخاباتی کمسیونو د غړو، د کورنیو چارو د وزارت د منسوبینو، د ملگرو ملتو د سازمان د ناظرینو او سوله ساتي ځواک گډه قرارگاه جوړه شي چه هم د انتخاباتو او هم د امنیت څارنه وکړي.

- د لویو پوځي عملیاتو دنده دي د افغانستان د دفاع د وزارت منظم جزوتامونه او د نړیوالی ټلویزی ځواکونه په غاړه واخلي.

- د پوځ، پولیسو او څارگری د ملی کیدو او هم د تنظیمونو د پوځي تشکیلاتو د غیر قانوني کیدو او انحلال پروسه دي د بي وسلی کیدو له

عمومي پروسې سره داسې پلان، پېل اوپلی شي چې نور په انتخاباتو د منفی اغېزې د اچولو توان پکې نه وي پاتې.

۱ - د بن د تړون سره سم دی له ټولو ښارونو څخه وسله والی دلی او پښوخی جزو تامونه بېله استثنا څخه وایستل شي او د امنیت مسؤلیت دي یواځې ملی پولیسو او د (ایساف) ځواکونو ته وسپارل شي. په ځانگړو حالاتو کې کیدای شي د دولت د رئیس په صوابدید د ملی پوځ هغه کښکونه استخدام شي چې تر دا اوسه په منظمه توگه روزل شوی دي.

۲ - د انتخاباتو د سرپرست ملی کمیسیون او ورته سیمه ایزو کمیسیونونو غړی باید د معتبرې حقوقی او سیاسي وړتیا پر سیره کاملاً بی پلوه وي او له هیڅ یوه سیاسي گوند یا تنظیم سره په پټه یا ښکاره تړاوونه لري. د دی کمیسیونو په ترکیب کې باید د ملگرو ملتو د سازمان څارنه تامین شي.

۳ - لوی جرگې ته د انتخاب کیدونکو استازو او همدارنگه د انتخاباتی حوزو ونډه د دموکراتیکو نورمونو او اداري واقعاً موجودو تشکیلاتو پریښت داسې تثبیت شی چې د بهرنی لوی جرگې تیرو تنی او سر غړوني پکې تکرار نشي.

۴ - په بهرکې د اوسیدونکو افغانانو لپاره دی د ځانگړی دموکراتیک نورم پر بنسټ د استازو ونډه او د انتخاباتو طرز العمل داسې تثبیت شي چې د افغاني پوهانو د حد اکثر گډون سره - مرسته وکړي.

۵ - ۵۰ په لویه جرگه کې د سیاسي گوندو د مشرانو یا نمایندگانو انقباضي

گډون يا بلنه په نظر کې وی په هغه صورت کې ښايي چه د ټولو گوندونو،

سازمانونو او تنظيمونو گډون په يوه گډچه او بې له استثنا تامين شي.

۶ - د اساسی قانون او د ملی حکومت د انتخاباتو د قانون مسوده کم له کمه د لوئی جرگی له ناستې څخه درې میاستی د مخه عامه نظر غوښتنی لپاره په داخل او بهر کې خپره شي.

۸ - ب: که د نوموړو اقداماتو د سرته رسیدو لپاره د وخت یا اضافي تدابرو ته اړتیا وي او دا به ډیره گټوره وي چه د هغه وړاندیز سره سم - چه په دی ورستیو کې د هیواد د نامتو ملی شخصیت او سیاست پوه محترم عبدالرحیم هاتف په نوبت په اروپا کې د افغانی روښان اندو د یوه غوتون او همدارنگه د ځینو نورو نړیوالو سازمانو له خوا طرح شویدی - د لوئی جرگی د تدویر نیټه دی دخو میاشتو لپاره شاتنه و غورځول شي او د اضافی تدابیرو په لړۍ کې دی د یوه " نوی بن" په مفکوره هم غور او اجراء وشي.

۸ - ج: د لوئی جرگی د غونډو په جریان کې د ملت د ډیر کې بنسټیزی غوښتنی دادي:

۱ - د لوئی جرگی د انتصابي گډون کونکو شمیر، په ځانگړی توگه د انتقالی دولت دارا کینو شمیر ښایي حد اقل ته راکښته کړي او د دي په بدل کې زموږ افغانی میندو او خوندو او همدارنگه د هیواد نامتو سیاسی پوهانو ته د گډون پراخ ډگر پوهنستل شي.

۲ - د لوئی جرگی د ټولو منتخبو استازو سیاسی او فزیکي مصونیت دی

په ډاډمنه توگه تامین شي، د انحصار، شانناز، د خلکو له اسلامي باور څخه د ناوړه گټه اخیستنې، لور تیا غوښتنې او د ملی، قومي او ژبني تحرېکاتو باید په کلکه مخنیوی وشي، د لوئی جرگی د غونډو جریان مستقیماً د رادیو تلویزیون، انټرنیټ او هم د سپوږمکیو له یو دووکانالونڅخه خپور شي، ډډله- ایزی خبرونو او خپرونو په ټولو وسائلو او کارکونکو د هر ډول سانسور مخنیوی وشي او د لوئی جرگی د غونډې له تالار سره دي د هیوادوالو مخامخ تېلفوني، فاکسی او انټرنیټي اړیکې تامین شي.

۳ - د تیر یونیم کال د تجربو پر بنسټ د هیواد ډیرکي سیاست پوهان دا د خپل ملت پر خیر بولي چه د منتخب ملی نولت او منتخب ملی پارلمان انتخابات دی د شپږو میاشتو پر حای د اساسی قانون له تصویب څخه یو کال وروسته تر سره شي.

۸ - د: د اندیښنی او پاملرنی تر ټولو ستره او محوری مسله د افغانستان د راتلونکی سیاسی نظام څرنګوالی دی. له بده مرغه لاهم داسي سیاسی حواکونه او کسان شته چه د هیواد له تیرو بوګنونکو حالاتو او له خپلوکرو ورو څخه ئی یا د عبرت پوره درس ندی اخیستی او یائی تیر تاریخ په نیمګړی توګه او د خپل ذهن سره په تراو کي ارزولی دی. ځینی لا داسی هم شته چه د بهرنیو ټاکلو دولتونو د ستراتیژیکو گټو سره سم پر اساسی قانون د اغیزی کولو هڅه کوي. نو له دی کبله دا د همدغي لوئی جرگی تاریخی رسالت، مسؤلیت او مکلفیت دی چه دی تهولو گواښونو په وړاندی په زړورتیا او د رایټ سره ودریږي، د افغان کړیدلي ولس په ټپونو

پتی کېږدی او د ولسواکۍ، آزادۍ، برابری او تمدن په لور د افغانستان د خوځېدو لاره هواره کړی.

زما په اند د هیواد راتلونکی سیاسي نظام چه واقعا زموږ د ملی حاکمیت مسئله وي کیدای شي دا لاندینی ځانگړتیاوي ولري:

۱ - د جگړی اوزورواکي داوږد مهاله اغیزوددرملنی، دملی پخلاینی، ملی وفاق، ملی یوالی، ملی حاکمیت او قانون واکي داصولو دډاډمن برلاسي او پلی کېدو لپاره تر هر څه دمخه د یوه ځواکمن او منتخب مرکزی ملی دولت یا په بل عبارت د یوه ولسواکه مرکزیت تاسیس ته ستره اړتیا لیسدل کېږي. چه کیدای شي دځینو لاندینیو ځانگړتیاوو په درلودلوسره "جمهوریت" وي:

الف: جمهور رئیس د یوه یا دو ځلو لپاره یا د سیاسي گوندونو انتخاباتی سهالیو پربنسټ او یا په مخامخه د خلکو د رایو په اساس او یا د هغی لوئی جرگی له لاری چه بنسټ ئی پر گوندی انتخاباتو ولاړوي د پنځو کالو لپاره انتخاب شي.

ب: له پلار او مور ه افغان، مسلمان او ۴۰ کلن منتخب جمهور رئیس باید د بشپړو قانونی صلاحیتونو خاوند وی او له هغی جعلی د دفاعی، امنیتي او څارگری ځواکونو د اعلی قیادت صلاحیت ولری.

ج: د دولتی واکمنی د ځواک د اندول د تدریجی سمون لپاره د منتخب حکومت او منتخب پارلمان متناسب سیستم ولری.

د: د جمهوریت له نامه سره هیڅ مختصر او وروستر نه وی "دموکراتیک جمهوریت"، "اسلامی دولت" او "اسلامی امارت" زموږ خپلی هغه ناکامی

بیلگی او تجربی دی چه تکراری ناروا او له ملت سره جفا ده.

ه: دافغانستان په اوسنیو شرایطو او حالاتو کې او همدارنګه ز مونږ د هیوادو ونوی جیوپولیتیکی وضعی ته په پاملرنه، فدرالی جمهوریت نه یواځی دا چه زمونږ په ملی یووالی او د بیا رغونی پرتوله دموکراتیکه پروسه یو وژونکی منفی گذاردی بلکه کیدای شی چه دخاوری تمامیت او ملی حاکمیت ته په ستر، جدی او واقعی کواښ بدل شی.

و: اسلام باید د افغانستان رسمی دین وی بېله دی چه د "حنیفی" یا "جمهوری" مذهب رسمیت په ځانګړی توګه تثبیت شی.

۲ - پاکیدای شی د افغانستان راتلونکی سیاسی نظام داسی مشروطه سلطنت وی چه سلطنتی کورنی یواځی د ملی یووالی دیوه سمبول او دافغانی تاریخی عظمت دتسلسل دیوی نښی په توګه تشریفاتی نقش ولری او دخلکو حاکمیت د یوه منتخب، ځواکمن مرکزی حکومت او نورو اندول شویو دموکراتیکو موسسو له لاری تمثیل شی بېله دی چه د افغانستان د سلطنت له کلمی سره سیاسی یا دینی مخترونه یا وروسترونه یو ځای شی.

۳ - دافغانستان دسپه ایزی واکمنی د ولسواکه کیدو لپاره کیدای شی چه په اساسی قانون کی دځانګړی بنسټیز اداری ریفورم سپارښتنه وشی او له هغه جملی کیدای شی چه اداری ویش نوی شی، دکلو او ولسوالیو، ولسوالیو او ولایتونو او ولایتونو او مرکزی دولت ترمنځ د واکمنی دموکراتیک او متناسب انډول داسی تامین شی چه د مرکزی دولت په ځواکمنی منفی اغیزه و نه شهیدی.

ښاغلو او اغلو لوستونکو !

د نیمگړتیاوو، گواښونو، هیلو او غوښتنو پورتنی انځورنه د لس گونو او حتی سلگونو له جملې څخه یواځې نینول شوی او چنل شوی بیلگه ده چه د هر دردمن ، مسلمان او وطنپال افغان پاملرنه ئی ځانته اړولی ده. د دي لیکنی موخه دا نده چه په هغو ټولو مثبتو او امید بښونکو هلوځو سترگي پټی شی چه انتقالی دولت، د ملگرو ملتو سازمان، افغانی سیاسي ځواکونو او شخصیتونو او ښکیلو بهرنیو هیوادونو او موسسو پدی لنډه یونیم کلنه موده کی د سولی، ملی پخلاینی، ملی یوالی او بیا رغونی په گټه سرته رسولی او یایی سرته رسولی. موخه دا هم نده چه د ځینو ځانگړو کسانو او سیاسي ځواکونو سپکاوی وشی او بیا د هغو دملامتی په بیه دنورو د براثت هڅه وشی. دا حق او صلاحیت یواځی او یواځی د افغان د کریدلی ولس دی چه په مناسبه موکه کی پری قضاوت وکړی. اوس اوس مونږ ټول، هم د ځانگړو کسانو او هم د سیاسي ځواکونو په توگه له یوه ستر ازماښت سره مخامخ یو. په نړیوال ډگر کی داسی ستر بدلونونه را روان دی چه په محراق اومحور کی ئی زموږ هیواد اوزمونږ شاوخوا سیمه ایزچاپیریال پروت دی. دتاریخ تصادف داسی دی چه زموږ د هیواد ملی او ستراتیژیکي گټی له همد غو بدلونونو سره هملوری یا حتی په هغو کی نغښتی دي. د سیمی د هیوادو ډیرکیو ستراتیژستانو ددغی تاریخی او د نطف د شیبی ماهیت او لوری درک کړی او لگیا دی چه خپلی ملی ستراتیژیکانی اووړد مهاله گټی ورسره بلودی کړي.

مونږ ته هم نړيوالو مخ را اړولی دی چه د بدلونونو له همدی کاروان سره بلود و خوځیدو ته حان برابر کرو او هم زمونږ د ملت بالفعل او بالقوه اراده همدا ده چه له دغی یواځنی په لاس راغلی موکي څخه د خپل ویچار شوي وطن دبیا رغوني او سمسورتیا په گټه کار واخلو. نوله همدی کبله دا د ټولو افغاني سیاسی ځواکونو او سیاستمدارانو ځنډ نه منونکی دنده او فرایضه ده چه نوردعدو، تعصباتو، غچ اخیستنو، گوندی، قومی، قشری او فردی گټو، بی توپیریو، محافظه کاریو او چانه بازی له تنگ او تیاره چاپیریال څخه راووحی او په برابر مکلفیت د خپل خالق (ج) او خپل ولس په وړاندی خپل دین ادا او د ملی پخلاینی او بیا رغوني هغه لویه او له پېچومو ډکه پروسه چه د "بن په ترون" را پیل شوی بریالی پای ته ورسیدی. شهید ډاکتر نجیب الله ته - چه پخپله د ملی روغی جوړی او بیا رغوني د سیاست طراح او د همدغی لاری فدائی دی - د هغه د ټولو پلویانو او له هغه جملی د وطن گوند د غرو سترارادت او درناوی همدادی چه دده د سیاسی میراث په ساتنه، پالنه او رعایت کي خپله افغانی او اسلامي دنده هیره نکړی، د ترصد او انتظار له حالت څخه حان وباسی او د هغی سیاسی تشی د ډکیدو لپاره چه همدا اوس د هیواد په دننه کي د بن د توافقاتو د سالم تطبیق او د ملی پخلاینی د سیاست د پسی کیدو لپاره محسوسه او موجوده ده له ټولو نورو ملی، ولسواکه او متمدونو ځواکونوسره اوږه په اوږه یو موټی قانونی او منظمی سیاسی هلی ځلی پیل کړي.

برخی ملاحظات و رویدادها

افغانستان وارد مرحله جدید انکشاف سیاسی- اجتماعی گردیده است.

خصوصیات این مرحله:

۱. ضعف کامل اقتصادی- نظامی کشور، در نتیجه وابستگی مشهود آن به عوامل خارجی.
۲. تعمیق خصومتها در ابعاد و اشکال مختلف، در نتیجه تبدیل این واقعت به فکتور عمده اخلال پروسه تحکیم حکومت مرکزی و استقرار سیاسی. (۱)
۳. ارتقای فوق العاده و غیر متوازن فکتورهای خارجی در تعین مقدرات کشور.
۴. انطباق برخی منافع عمده و حیاتی کشور در لحظه کنونی با منافع عوامل خارجی.
۵. با توجه به موقعیت نظامی - سیاسی ائتلاف جهانی ضد تروریسم و تثبیت حضور دوباره نیروهای واپسگرای جنگ طلب، که زمانی عاملین اصلی عقیم نمودن پلان صلح ملل متحد در افغانستان بوده و اکنون در کسوت ناجیان صلح در آمده اند، مسایل ذیل از مهربمت خاصی برخوردار می گردد:

(۱) این خصوصیت عمدتاً توسط گروه های نظامی - سیاسی به نمایش گذاشته میشود که در عین حال از توانائی کافی اثر گذاری بر حکومت مرکزی برخوردارند. حمایت خارجی از این گروه ها علت اصلی حیات و تاثيرات آنها در عرصه سیاسی و نظامی در کشور است.

- حمایت از گرایش‌های مبنی بر تاسیس حاکمیت فارغ از بنیاد گزرائی و تفنگ سالاری.

- عقیم سازی فعالیت گروه‌های بنیادگرا، مافیای مواد مخدره و شبکه تروریسم بین‌المللی در افغانستان.

- تحقق صلح، استحکام و تضمین آن در کشور.

- تدارک زمینه‌های انکشاف اقتصادی - اجتماعی.

- مبارزه برای رعایت منشور‌ها و میثاق‌های بین‌المللی.

- تفاهم با جهان و همسایگان.

دسترسی به این اهداف و وظایف ذیل را در صدر قرار می‌دهد:

الف: تاسیس و استحکام حکومت مرکزی در افغانستان بر پایه اصول دیموکراسی و تفویض صلاحیت‌های معقول به ادارات محلی، طوریکه این اختیارات در خدمت استحکام حاکمیت ملی، تحفظ تمامیت ارضی و ثبات حکومت مرکزی قرار گیرد.

ب: مبارزه جدی با گروه‌های نظامی و قوماندانسالاری.

ج: تاسیس اردوی ملی و تقویت پولیس که در حال حاضر گروگان گروه‌های سیاسی - نظامی و ملیشای قومی اند.

د: دفاع از تحقق دولت دموکراسی و تضمین انکشاف آن به سمت دولت مدنی به حیث وظیفه مبرم ملی.

این وضعیت در حلقه‌ها و محافل سیاسی کشور قبل از هرچیز اوضاع جدید را سبب گردیده که مشخصه آن آرایش نیروها در انطباق با اوضاع واحوال موجود و گرایش از پراگنده‌گی بسوی تمرکز است. این وظیفه در برابر ما نیز مطرح است.

اگر به حضور فعال خود در سیاست کشور علاقمندیم باید وضع جدید را با دقت تحلیل و پاسخ خود را ارایه داریم. تنها انطباق با

اوضاع جدید کافی نیست، این برخورد جز سیاست ابن السوت و دنباله روچیزی بدست نمیدهد. لازمه انطباق خلاق - تحلیل علمی، استخراج وظایف، شعارها و آرایه **خط فکری پاسخ گو** به شرایط جدید است. برای آن، جلسه مؤرخ ۵ جنوری سال ۲۰۰۲ عده ای حزبی ها، نیاز به تفاهم با یکدیگر را مورد تاکید قرار داده اعلام داشت:

" ما برای تحقق این امر، دیالوگ حزبی ها با حزبی ها را به حیث سرآغاز یک تفاهم مطرح میکنیم". این دیالوگ در میان حزبی های متساوی الحقوق مطرح گردید و تاکید بعمل آمد که درین پروسه رهبری شونده وزهبری کننده و بالا و پائین وجود ندارد. اصولاً، این اصطلاحات در یک تشکیل میتواند مطرح گردد. ماحرکت خود را درحد یک **حرکت فکری منجم** درک میکنیم و با توجه به تجارب تشکیلات سازی در مهاجرت که هر شکل در حدود توانایی خود یک انقسام جدید را بر حزبی ها تحمیل کرد، از تکرار این تجربه ناکام حذر داشته و ایجاد تشکیلات وسیع و نیرومندحزبی هارا بعد ازتشکیل جلسه وسیع و نماینده شان ممکن میدانیم. تشکیلات های موجودراکه در واقع جزایر پراگنده حزب وطن اند، به بحث، تفاهم و کار مشترک دعوت میکنیم.

آیا این کار ممکن است؟

ما به این پرسش پاسخ مثبت میدهیم. شاید سوالی مطرح شود که با وصف تغییرات درمواضع گروه های حزبی که در بعضی موارد تغییرات اصولی و پرنسیپال است، چه تضمینی برای تفاهم و کار مشترک وجود دارد؟

اگر می پذیریم که در موقعیت کنونی اتحاد حزبی هابخاطر دریافت

یاسخ به سوالات مبرم حیاتی شان در وجود یک مجمع با صلاحیت یک اصل اساسی است، به این حقیقت نیز توجه داشته باشیم که اتحاد ها چه در میان گروه ها و چه اشخاص در نتیجه درک مشترک و یا نیاز مشترک شکل میگیرد، حاصل جمع درک مشترک، اتحاد های دوامدار چون احزاب، سازمان ها و امثالهم اند. تجمعات وسیع در پاسخ به نیاز مشترک بوجود میآید و رمز حیات ان در تداوم همین نیاز مشترک نهفته است. لذا ما برای رفتن بسوی چنین اجتماع وسیع حزبی ها (چه با افراد و اشخاص و چه با گروه ها و تشکیل ها) حاضر به بحث و تفاهم هستیم.

۱. ما در **فراخوان** مواضع و طرز دید خود را روشن بیان نموده ایم. هر گروه که دعوت به بحث و تفاهم را می پذیرند، قبل از بر گزاری نشست، مواضع خود را تحریری مشخص ساخته باشند تا بتوانیم بدانیم با کسی، برای کدام هدف و تقرب مواضع خود در کدام عرصه به تبادل نظر ضرورت است.

۲. ما بحث های "نخبه گان" در زیر سقف و معامله ها حاضر نیستیم، هر گونه بحث و نتایج ان بایستی با امانت داری به اطلاع حزبی هارسیده بتواند. اگر ما مطبوعات گسترده در اختیار نداریم، این حلالا میتوان با اعلامیه های مشترک پُر نمود. در صورت موجودیت اختلاف نظر، تمام موارد اختلاف را با استدلال های طرفین ثبت ضمیمه معلوماتی اعلامیه مشترک نموده و در اختیار حزبی ها قرار داده شود.

۳. ما در بحث ها و تبادل نظر ها پرنسیپ ها و سیاست ها را مورد

بحث قرار می‌دهیم ، نه عاملین انرا (تعیین مقدرات عاملین بحث حقوقی است نه سیاسی) و اما بسیار طبعی است که پرنسیپ ها و عاملین ان دارای سرنوشت مشترک است.

ما تا تدویر مجمع وسیع حزبی ها بنام **اعضای حزب وطن عمل** میکنیم. **چرا؟**

تجربه گروه های ایجاد شده (در میان اعضای حزب وطن) نشان میدهد که هیچ یک قادر به آن نشده اند تا گروه وسیع حزبی ها را بدور خود جمع کنند. چشمگیرترین نتیجه فعالیت شان ایجاد سازمان هاو " رهبران " آن میباشد ، بدون آنکه گامی در جهت تقرب با همی حزبی ها گذاشته باشند به فاصله هاعمق ووسعت بیشتر بخشیدند. مامیخواهیم اینبار حزبی ها خود ، بیرون از چوکات های محدود تشکیلاتی با حفظ عقاید و نظریات شان وارد تفاهم شوند ، مواضع خود را نزدیک و با تدویر جلسه وسیع خود سرنوشت حزب و ابعاد حضور آنرا در آینده سیاسی افغانستان مشخص سازند.

چرا ما بر **تدویر جلسه وسیع حزبی ها** اتکا داریم؟

هر چند هم اکنون دو واریانت متبادل توسط برخی حلقات پیشنهاد گردیده است.

۱. تدویر کنگره حزب وطن.

۲. تدویر اجلاس وسیع فراتر از محدوده تعلق قبلی به حزب وطن. از دید ما کنگره یک مفهوم خاص اساسنامه تی است ، (تنها کنگره - های مؤسس میتوانند ازین چوکات بیرون عمل کنند) دارا^ی چوکات قواعد و نورماتیف های خاص ازقبل تهیه شده توسط اساسنامه یک حزب فعال و منظم میباشد ، در حالیکه:

۱. حزب وطن با توجه پراگنده گی تشکیلاتی و فکری و با توجه به

تعریف یک حزب، عملاً وجود ندارد.

۲. تجمع حد اقل اکثریت ساده اعضای آن عملاً ناممکن است.
۳. تمام گروه های ایجاد شده از ترکیب اعضای حزب و وطن اصول مندرج در اساسنامه آنها اصول تنظیم کننده فعالیت داخلی خود نمی دانند.

جلسه مورخ ۲۰۰۲/۲/۹ ع کمیسیون ارتباط و تفاهم درین رابطه به این نتیجه گیری رسید که: " با توجه به پراگندگی تشکیلاتی، وضع مهاجرت، گروه بندی های درون حزبی و سبک فکتور های دیگر تدویر پلنوم های فوق العاده، کنفرانس یا کنگره حزبی محتمل نیست، لذا برای برون رفت از بحران تشکیلاتی حزب، تدویر جلسه وسیع و نماینده اعضای آن میتواند به عنوان بدیل اجباری مطرح گردد. تدویر جلسه یا جلسات میتواند خصلت تدریجی داشته باشد، کار از جائیکه ممکن است آغاز گردد."

و اما در مورد واریانت متبادل دیگر:

در مورد اجلاس وسیع تر و فرا تر از محدوده تعلق قبلی به حزب و وطن یعنی تدویر جلسه وسیع که در آن نمایندگان سازمان ها، حلقات، محافل و سازمانهای اجتماعی که سابق مربوط به حزب و وطن بودند، علاقمندان و یا متحدین سیاسی آن حزب و نماینده - گان سایر نیروهای طرفدار دموکراسی، ترقی و جامعه مدنی، تحقق این طرح:

- ۱- به زمان طولانی و کار وسیع ضرورت دارد.
- ۲- علاوه بر تدارک زمینه های مشترک عملی عبور از آن در جهت تدارک زمینه های مشترک نظریاتی و تشکیلاتی به زمینه های مشترک

و مساعد ، سایکولوژیک ، قبول یکدیگر و حل پرابلم های وسیع که در جریان جنگ و تقابل با همی بوجود آمد که رفع آن جز بر زمینه های عمل مشترک در یک زمان نسبتاً طولانی عملاً ممکن نبوده و در حدود یک خواست شریفانه باقی میماند ، نیاز دارد. لذا :

الف: ما دز پرنسیپ با این طرح مخالف نیستیم آنرا هدف شریفانه و مطابق سمت گیری اندیشه و مضمون **مصالحه ملی** درک میکنیم ، لذا با هر نیروی که در این سمت با ما تلاش خود را مشترک میسازد ، اعلام همکاری می کنیم.

ب: طوریکه قبلاً گفتیم دسترسی به این هدف به کارو زمان زیاد ضرورت دارد و چنین تشکیل قبل از آنکه یک حزب باشد ، از لحاظ مضمون خود یک جبهه است. ما در حالیکه برای این هدف کار می کنیم ، تلاش برای تشکل اعضای حزب وطن را توقف نمی دهیم و این کار را متضاد با هدف وسیع مطروحه درک نمی کنیم. در واقع ما همزمان در جهت تحقق هر دو هدف کار میکنیم و به نظر ما کار یک سازمان متشکل و منظم برای این منظور دهها بار نسبت به افراد پراکنده موثرتر و عملی تر است.

عده ای از دوستان به اصول **مبارزات طبقاتی** به حیث اصل تغییر ناپذیر روابط طبقات پافشاری میکنند. باید گفت اولاً حزب وطن باتوجه به شرایط خاص جامعه ، حزب طبقه نیست. ثانیاً مسئله بررسی روابط ذات البینی طبقات در شرایط جدید در واقع مسئله ستراتیژیک جنبش است. ما منکر طبقات در جوامع بشری ، منجمله در جامعه افغانی نیستیم ،

مسئله مناسبات ذات‌البینی طبقات (در وقت خودش) میتواند مسئله مورد بحث با اهمیت در تعیین سیاست های اجتماعی-اقتصادی احزاب و سازمان ها باشد. ولی امروز طرح این مسئله در واقع گریز از ارایه پاسخ به مسایل حاد و عاجل اجتماعی کشور است. اگر ما تضاد طبقاتی را تضاد اساسی جامعه بپذیریم، تضاد های عمده دیگر این "تضاد اساسی" را عملاً از شعار روز بیرون کشیده و آنرا به مسئله قابل بحث فردا تبدیل نموده است. ما در **امروز** زندگی میکنیم، مکلفیت پاسخ به سوالات امروز را داریم و از شرایط فردا نیز بیخبریم. تعیین بخط سیاسی-اجتماعی برای نسل فردا از دایره وظایف و صلاحیت ما بیرون است.

(امروز تضاد میان پراکنده گی اجتماعی و استحکام سیاسی، تضاد میان جنگ و صلح، ویرانی و عمران مجدد، عقب ماندگی و پیشرفت... تضاد های عمده جامعه ما را تشکیل میدهد)، حل این تضاد ها وظایف معین اجتماعی-سیاسی را در برابر همه قرار داده که بوضوح دارای خصلت همه گانی، فوق طبقاتی و فوق ایدیولوژیک اند و بیش از همه مستلزم مبارزه مشترک همه وطندوستان، عناصر صلحدوست، دموکرات، عدالت خواه و مترقی کشور می باشد. بطور مثال کدام یک ازین وظایف را بر مبنی اصول مبارزه طبقاتی میتوان به سر رساند؟

- ختم جنگ و تامین صلح- تفاهم بین الافغانی- عودت مهاجرین - عمران مجدد- وفاق ملی.

درین اواخر شعارها، نامه ها و پیام های از نام حزب وطن پخش میگردد و تعبیر های از آن بدست میدهد که تنها به غیرمسئولانه گفتن به آن نمیتوان اکتفا کرد. درین جا علاوه بر بی مسئولیتی، نوعی

از کلاهبرداری نیز مطرح است و این روحیه زمانی بیشتر مستحق وصف قباحت است که در جمع مدعیان میراث داری حزب وطن، سروگردن آنانی نیز نمایان می شود که تمامیت کینه و انتقام را پشتوانه عمل ضد ملی و وطن ستیزانه خود ساخته، پیگر حزب را از درون و در لحظه حساس خنجر زدند. در یکی از چنین ورق پاره ها خواندم که نوشته بود:

"با سقوط دولت جمهوری افغانستان کلیه دست آورد های سیاسی و میراث فرهنگی کشور... به نابودی کشانیده شد." و یا غرور خاص از کشف بزرگ خود سخن میگویند: "یکی از عوامل سقوط حاکمیت جمهوری افغانستان عدم اجرای تعهدات کشور کمک کننده (فدراتیف روسیه) به افغانستان بود." و با این حکم کشف تاریخی خود را تکمیل میکند: "سقوط دولت جمهوری افغانستان و ختم حاکمیت حزب دموکراتیک خلق افغانستان (حزب وطن) به اساس توطئه بین المللی امپریالیزم و دستگاه جاسوسی انتلجنس سرویس انگلیس، (سی.آی.ای) امریکا و (آی.اس.آی) پاکستان و ایران صورت گرفته است."

خانه (کی.جی.بی) و روسیه آباد که درین پروسه شریک نبودند و یا شاید خانه آنانی آباد که "نکتهرام" نیستند و لینعمت را افشا نمی کنند. "هر کسی داند و دینگ دینگ اخرتش." از نام می آغازیم: حزب دموکراتیک خلق افغانستان (حزب وطن) یعنی چه؟

قبل از هر چیز باید گفت ما با نام حزب دموکراتیک خلق افغانستان کدام خصومت نداریم، ما خود زمانی اعضای حزب دموکراتیک خلق افغانستان بودیم، نه در آن زمان و نه حالا در وطنپرست

بودن خود شک و شبهه نداشتیم و نداریم. درست بودن چیزی است و خیانت به وطن چیز دیگری.

در اساسنامه همان حزب دموکراتیک خلق افغانستان، کنگره حزبی بالاترین مرجع تصمیم گیری تسجیل گردیده بود و نماینده گان اعضای همان حزب در کنگره دوم خود فیصله نمودند و بر کارنامه و تاریخ ح.د.خ.ا، نقطه پایان گذاشتند و مصحف جدیدی بنام حزب وطن گشودند.

عده ای تا زمانیکه حزب وطن بر سر قدرت بود، بر مقامات آن تکیه زدند و از مواضع خود سود بردند، چه شد که اینک بعد سالها به خبط فیصله های کنگره دوم پی بردند و رجعت به گذشته را مرجح پنداشتند. ایکاش مردانه و اشکار از آنچه در ذهن شان است دفاع کنند و خود را پشت نام حزب وطن پنهان نسازند.

آوردن دو نام برای یک حزب اگر افاده انست که حزب وطن ادامه دهنده و وارث ح.د.خ.ا است، این افاده نادرست، معیوب و آمیخته با بدعت است. اولاً **حزب وطن** نه ح.د.خ.ا است و نه ادامه آن. در میان این دو حزب یک پیوند تاریخی وجود دارد و یک اختلاف و تفاوت عظیم وظیفه وی. این اندیشه از ریشه نادرست و عوامفریبانه است که ح.د.خ.ا با توجه به جریانات سیاسی کشور در حد یک تاکتیک نام خود را عوض کرده است. این مسئله را بعد تر مورد بحث قرار میدهیم. و اما طوریکه گفتیم چنین برخورد با مسئله در عین حال یک بدعت نیز است. مگر نه اینکه ما میگفتیم ح.د.خ.ا وارث سنن پرافتخار جنبش مشروطه خواهی و وینس حُلَمیان است، ولی هیچگاه نام آنها در "قوس" و یا بیرون "قوس" نوشته نشده. دیگران هم خود را وارث جنبش های قبل از خود میدانستند ولی هیچ

نمونه ای از چنین نامنویسی ها وجود ندارد ، حتا چنین نمونه را در سطح جهانی هم سراغ نذاریم. از طرف دیگر اگر ح.د.خ.ا خود را وارث جنبش مشروطه خواهی میدانست ولی هیچگاه نه جنبش مشروطه خواهی بود نه جنبش وینس حلمیان یعنی فقط خودش بود با وظایف معین تاریخی و دیدگاه های معین تیوریک خود ، چنین هم است حزب وطن.

ثانیاً اگر هدف ازین افاده آن باشد که ح.د.خ.ا یک تغییر شکلی بر مبنی فورمول معمول حزبی آنوقت است " . ترسم نه رسند به کعبه اعرابی- این راه که میروند به ترکستان است. " درست است که اساسات تفکر **مصالحه** و برخورد **ملی** با مسایل در درون ح.د.خ.ا مطرح شده در نتیجه مبارزات درون حزبی تکامل یافته و به تاسیس حزب وطن انجامید. این حقیقت نه تنها انطباق کامل هر دو حزب را که در واقع از دو مرحله جداگانه و متمایز جنبش سیاسی افغانستان نمایندگی میکردند بیان نمیدارد ، بلکه نشان میدهد که حزب وطن یک پدیده خلق الساعه و طبق هدایت و ارشاد نیست بلکه پاسخ آگاهانه حزبی ها به روند پیچیده جامعه شدیداً متلاطم است و بدین لحاظ زائیده نیاز وضع سیاسی- نظامی داخل افغانستان است. مقایسه کوتاه ذیل سیمای این واقعیت را بخوبی نشان می دهد :

حزب وطن

حزب دموکراتیک خلق افغانستان

بنام انقلاب و مبارزه در راه
 ماموریت تاریخی آن، (وظایف
 داخلی و خارجی انقلاب ملی
 و دموکراتیک) و تاسیس جامعه
 سمت گیری سوسیالیستی
 (ستراتژی کوتاه مدت)،
 حدیک کودتا و قیام افسران، و
 قبول مناسبات بازار آزاد، در
 عمل انصراف از وظایف داخلی و
 خارجی انقلاب ملی و دموکراتیک
 و رد سمتگیری سوسیالیستی به
 حیث هدف غائی کوتاه مدت
 مطرح شده بود.

۲. تعریف جنگ به عنوان مظهر
 مبارزه عادلانه مردم بر مبنی
 تیوری طبقاتی.

۲. رد جنگ، استقرار صلح و
 حاکمیت بر اساس وفاق ملی.

۳. مبارزه آشتی ناپذیر برای کنار
 زدن مخالفین.

۳. ارایه طرح کنار آمدن و
 تفاهم بین الافغانی.

۴. همبستگی انترناسیونالیستی
 به حیث معرف اساسات
 سیاست خارجی.

۴. پاتریوتیزم افغانی به حیث منبع
 الهام سیاست خارجی.

۵. اتکا بر حاکمیت انحصاری
 حزب بر مبنی تیوری پیشآهنک
 طبقه کارگر.

۵. رد انحصار تک حزبی و
 حاکمیت ایدئولوژیک، مبارزه
 برای استقرار حکومت وفاق
 ملی بر مبنی تفاهم بین الافغانی.

۶. تاکید بر حفظ و ادامه نظام
موجود، اصول و مبانی فکری آن.
۶. برخورد کاملاً جدید با نظام
اجتماعی برپایه مردم سالاری
و اراییه مقدمات اصول و مبانی
فکری جدید در چوکات
اندیشه نئی مصالحه ملی.

۷. طرح مصالحه به منظور توسعه
پایگاه حاکمیت ح.د.خ.ا،
جذب مخالفین در درون حاکمیت
موجود، یعنی برخورد با مصالحه
نه به عنوان نیاز مرحله رشد
جامعه بلکه بر مبنی اصول
لیننیزم در حد سازش تعریف
گردید.

۷. طرح مصالحه ملی براساس
توسعه پایگاه حاکمیت ناشی
از پلورالیزم سیاسی و نفی
سیستم یک حزبی، انصراف از
حاکمیت بخاطر استقرار
سیاسی، قطع جنگ و تامین
صلح.

۸- توقف مصالحه، که تیزس
های ده گانه عقیدار آن بود
در حد متودولوژی.

۸- ارتقای مصالحه به سطح
نظریه مستقل سیاسی، در
واقع بدیل فکری برای نجات
وطن.

این فهرست رامیتوان ادامه دادولی به همین مختصر اکتفا گردید.
و اما در مورد دلایل سقوط حاکمیت جمهوری افغانستان، قابل یاد
آورست که با سقوط حاکمیت جمهوری افغانستان تنها کلیه

دستاورد های سیاسی و میراث فرهنگی کشور نابود نگردیده بلکه این فاجعه بود با تمام معنی. این فاجعه شیرازه جامعه افغانی را به لرزه درآورد. این یک انفجار بود که سوال بود و نبود جغرافیای افغانستان را مطرح ساخت. این فاجعه عرصه های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، بشری... را در نوردید، تلاش در جهت محدود سازی اثرات تخریبی آنرا چگونه میتوان تعبیر کرد؟!

شاید در یک روند نسبتاً طولانی پروسه های سیاسی عادت کرده باشیم، دیگران را مقصر خطاهای خود بدانیم و یا با دشنام و ناسزا به دیگران خطاها، گناهان و جنایات خود را پنهان کنیم. در یادداشت های که در صفحات گذشته پراگراف های انرا نقل کردیم همین برخورد وضاحت دارد. امپریالیزم توطئه کرد، جنگ را تحمیل نمود. فدراتیف روسیه نامردی کرد و کمک خود را قطع نمود در نتیجه حاکمیت جمهوری افغانستان سقوط نمود. این واقعا عوامفریبی است. این حاکمیت در نتیجه ناتوانی در دفاع از خود سقوط نکرده. حاکمیت در حال تعویض جمهوری افغانستان در نتیجه سازش وطن ستیزانه سقوط داده شد. بر علیه این حاکمیت کودتا صورت گرفت.

اگر توطئه های داخلی پشتوانه مداخلات خارجی نمی بود. اگر خیانت داخلی تخته خیز برای سیاست های آزمندانه خارجی نمی بود، هیچ نیروی نمیتوانست قادر به عقیم نمودن برنامه صلح ملل متحد گردد.

آسانی که گناه را به گردن دیگران بار میکنند سازش های توطئه-گرانه ضد وطنی و ضد صلح در شهر مزار شریف و ادامه آنرا در جبل السراج چگونه تفسیر میکنند؟

ستیز با حقیقت تف سربالاست که به روی خود آدم میافتد. مشوره میدهیم بجای آنکه با قرینه سازی رسوائی بیشتر بیار آورند باید حقیقت را آنطوریکه است پذیرفت. در برخورد با این مسئله دو راه بیش وجود ندارد.

۱. به نادرستی آن اقرار کرد و در یک بررسی انتقادی علل ودلائل این انحراف مرگبار تاریخی را بیان داشت.
 ۲. آنرا عمل درست، لازمی و به موقع خواند و از حقانیت آن دفاع کرد.
- از نظرماتوطئه های وطن ستیزانه و حزب ستیزانه برخی "رهبران" حزبی و در نتیجه آن حوادث شمال افغانستان در سال ۷۰ و کودتای سال ۷۱ در کابل نه یک اشتباه تاریخی بلکه یک خیانت ملی در یک مقطع حساس و سرنوشت ساز تاریخ کشور است.

د ملی روغی جوړی اهمیت

د ستمبر د یولسمې پېښې نه وروسته، افغانستان په بېرته پراخه پیمانې د نړیوال عامه افکارو په مرکز تبدیل شوی دی. د زیات شمېر مفسرینو، تحلیل کونکو، سیاست پوهانو او اکادمیسینانو په واسطه، پوځل بیا د افغانستان پخوانی او اوسنی تاریخ ته پام لږنه وشوه ترڅو هغه دلایل روښانه کړي چې د افغانستان د دولتي جوړښت په بشپړه د منځه تللو او د ټولنیز نظام د ړنګېدو سبب ګرځېدلی دی. چې په نتیجه کې یې ټول هیواد د ترهګرۍ (ترورېزم) د جوړونې او نړۍ ته د هغې د استوګنې په کار خانې بدل شو. دا طبیعي او همدا راز لازمه هم وه چې د هیواد بیرته لارې ته راوستو په خاطر سالم او جوړوونکی ګامونه اوچت شوي وي. خو عجیبه خبره داده چې ګڼ شمېر پورتنیو تحلیلونو د دې حقیقت د پامه غورځولو سره منلی چې د پوځي حل لارې په خاطر د ملی روغی جوړی د تګلارې نه سر غړونه وشوه او د ۱۹۹۲ کال د اپرېل په میاشت کې د ملګرو ملتونو د سولې پلان رنګ کړای شو، چې د همدې لپاره افغانستان په یوه ناکامه دولت بدل شو. او زره بورېونکی نتایج یې نه یوازې دې جنگ خپلې هیواد ته، بلکه ټولې نړۍ ته ورپه برخه کړل. دا یوه بېرته لویه تیروتنه ده. ځکه چې هر هغه چا چې له تاریخ نه زدکړه ونکړه تاریخ به بیا پری تکرارېږي. په افغانستان کې د ترورېستي مرکزونو زېږېدنه او د هغه سرطاني وده، سوبیره په نورو عواملو د سیاسي او سوله ایز بهیر د ړنګولو مستقیمه نتیجه وه.

دا ځنګه پېښه شوه او څه اشتباه منځ ته راغله ؟ له دې پوښتنې نه تېښته

نشی کېدای. لوبغاری د خپلو گناهمونو د پټولو په لټه کې دی، خو څه شی چې د خطر سره مخامخ دی هغه د افغانستان د یو متمدن هېواد او ټولنی بیا جوړول دی، چې پخپله او پاتې نوری نری سره په سوله ایزه فضا کې ژوند وکړی. هېڅ شی تردی زبات هم نشی کېدای. همدی لپاره، نن تر هری بلی ورځی ضروری ده.

نبایې چه مونږ داغمنج حالت چی د سولی د بهیر د رنگیدو سره منځ ته راغسی او د هغه وړانونکی نتایج وڅیړو ددی ټکی روښانه کول هم لازمی او ضروری دی چه د ملی روغی جوړی تگ لاره نن هم هغومره با اهمیتته او انکار نه منونکی ده څومره چه هغه وخت وه. کله چه د افغانستان پخوانی جمهور رئیس شهید ډاکتر نجیب الله همدجوره او په کار یی واچوله.

— اوږدی او خونړی جگری په ۱۹۸۰ لسیزه کی په افغانی ټولنه کی زور بېلتونونه منځ ته راوستل. دا باید هیر نکړو چی په هغه مهال کی سور جنگ خپل اخیری معراج ته رسیدلی وو افغانستان ئی تر منځ واقع وو. د نری سترو قدرتونو په بی ساری توگه خپلی زهرمی په افغانستان کی د ساره جنگ دوروستنی جگری په لگښتونو گمارلی وی. د هغوی جگری افغانستان تقریباً په دوو برخو بیل کړی وو. په داسی له ستونځو بکو حالاتو کی وو چه جمهور رئیس ډاکتر نجیب الله د سولی په لور خپل منزل پیل کړ.

د لوی سیاسی، ایدیولوژیکي او پوځی انقلاب دفاع کول د جگری سوله ایز سیاسی حل له مقدماتی شرایطو ځینی و. دملی روغی جوړی د تگ لاری اساسی هدف په افغانی ټولنه کی د زوری بېلتونولی او از ظاب پای ته رسول وو. دا په یوه بهره بڼه توگه سنجول شوی پالیسی وه. د جمهور رئیس ډاکتر نجیب الله عزم او ثبات ددی کار د پلي کولو په لاره کی مثب : نتایجو ته مخه وکړه. سره له دی حقیقته چی ځینی بهرنیج لوبغاړو په زغرده دد کار سره د مخالفت په لټه کی وو.

ځینې گاونډي قدرت غوښتونکي لدی پلوه بهرناآرامه وو ځکه چه اساساً دایوه افغاني د حل لاره وه او د منطقي نتیجه گیری له مخی دا د افغانستان نه د نړی - والی لاسوهنی د مخنیوی په مانا وه. مگر په بیره میړانه ، استدلال او د سولی او روغی جوړی نه په دفاع کولو سره جمهور رئیس پاکتر نجیب الله دا وشو کرای چه په سیاسي توگه د سولی د بهیر مخالفین مات کړی. تر کومه چی د ستونځو د نړیوالو خواوو پوری اړه درلوده ، پخوانی جمهور رئیس په بیره اوبنیاری سره د ملگرو ملتونو سازمان ، د منځگړی په توگه رابنکسل کړ ترڅو د جگړی د سیاسي حل لاری په خاطر د نړیوالو لوبغاړو د مخالفینو دگټو په مخ ور وتړی.

ددی بهیر د پخیدو په لارکی کلونه او ډیر زیات او صادقانه کار وشو او د ۱۹۹۲ کال په پسرلی کی د ملگرو ملتونو په پنځه اړخیزه پلان په اړوند تقریباً بشپړ ملی او بین المللی توافق منځ ته راغی. لږترلږه په ظاهری توگه په جگړه کی بهکیلو تنظیمونو او نړسوالی ټولنی د سولی د پلان - په اړوند خپل ملاتړ څرگند کړ. دا یوه بیره ستره لاسته راوړنه وه ځکه چی د افغانستان په تیرو ۲۵ کلونو کی ، دا خپل پرځای یو ازنی ملی توافق دی. که چیري د ځیني قدرت طلبو او خود- پسندو تنظیمونو او وگړو او د هغوی بهرنیو پلویانو له خوا ورباندی برید نه وا شوای نو هرو مرو به دا بهیر په افغانستان کی د سولی او ثبات سبب گرځیدلی وای. په هغه حال کی به دا د حکومت نه مخالفینو ته چی پخوا د پوځی لحاظ یو د بل سره په جگړو کی بوخت وو، د قدرت د سوله ایز انتقال یو مثال گرځیدلای وای. دی به نه یوازی د بسی گناهو افغانانو د ویني د بهیدو مخه نیولی وای کومی چه د ورستو د قدرت لپاره جنگونو کی تویی شوی. بلکه د افغانستان نه د نړیوال تروریزم لپاره په جنت تبدیلیدو مخه به ئی هم نیولی وای. د پاملرنی وړ خبره ده چی په ورستیو وختونو کی د ملگرو ملتونو سره د دولتی او غیر دولتی لوبغاړو د همکاری نه

کولو په عکس العمل کی بهر زيات سياسي جبرو بحث روان دی. خو هيڅ څوک ځان ته دا زحمت نه ورکوی چې په افغانستان کی د ملگرو ملتونو د سولې پلان په ځایانه توگه رنگ کړای شو، وڅیړي.

دا یسوه بهره مهمه پوښتنه او مسئله ده حکه چه دا یوازی تاریخی خبری اتری ندی. ددی مسئلی اهمیت د افغانستان د اوسنیو شرایطو په اړوند مفهوم هغومره ده څومره چې په ۱۹۹۲! (۱۳۷۱) کال کی وو. ایا نړیواله ټولنه به خپلی هغه ژمنی وساتی چه افغانانو ته یی د هغو هڅو د ملاتړ په خاطر کړی چه افغانستان بیا یو با امنه او دموکراتیک هیواد وگرځی.

ددی پوښتنی ځواب نه یوازی په افغانستان کی د سولې او ثبات د ټینګیدلو ضامن کیدای شی بلکه د جاهلی تروریزم برخلیک هم ټاکی. د جگری په لمنه کی * روزلم شوی ځواکونه دا نه غواړی چه په افغانستان کی سوله ټینګه شی:

هغوی اوس هغه افغانستان له لاسه ورکړی کوم چی ئی په لوی ترورستی کمپ (ابه) بدل کړی وو. په لنډه توگه تر اوسه هم داسی ځواکونه موجود دی چی غواړی د ۱۱ ستمبر نه مخکنی افغانستان بیا ایجاد کړی. د مسئلی حقیقت دادی چه نه یوازی سخت دریځه بلی سره یو ځای کېږی بلکه ځینی سیمه ایز هیوادونو هم د افغانستان په کورنیو چاروکی له تیرو لاس وهنو نه څه ندی زده کړی. د ۱۹۹۲ (۱۳۷۱) کال د ترڅی تجربی په نظر کی نیولو سره دا د افغانستان د خلکو لپاره طبعی ده چه د سولې د بهیر د ملاتړ په اړوند د نړیوالی ټولنی د سیاسی ارادی او ثبات په پاره کی پوښتنه وکړی.

په همدی اندازی د ملی روغی جوړی وراشت(میراث) هم مهم دی. او په افغانستان کی د سولې لاس ته راوړلو لپاره پرته له دی بله لاره او چاره نشته. هيڅ بله لاره وجود نلری چه د دغسی قبایلی ټولنی خونړی او خپل منځی دښمنی گانی له منځه ولاری شی. او دا څورا لازمه ده چه دا دښمنی گانی کولای شی چی تر نا

ټاکلی وخته پوری خان ژوندی وساتی. یوازنی شی چه کولای شی دا د وحشت څرخ ورمات کسری هغه د روغی جوړی تگ لاره ده. سر بیره پردی افغانی ټولنه چه د اوږدی او خونړی جگړی په اوږدو کی په ډیره بده توگه په بیلو برخو وپشل شویده، دټولنی ټوټی کیدل ، قبایلی، گوندی، ځمکنی او توکمیزو کربنو وده کړیده. د اعتبار پلونه یوازې هغه وخت رغیدای شی چی یو وار د ملی روغی جوړی پالیسی په ثابته او اغیزمنه توگه د جگړی پای ته رسولو په خاطر پلی کړی. دا داسی یو تگ لاره ده چه د وندی اخیستی او د مسئولیت مثبتو احساساتو ته وده ورکوی او د بی اتنایې او په منځ کی پریښونی کړه وړه له منځه وړی. دا کولای شی چی په افغانانو کی د راتلونکی لپاره امید راژوندی کړی. او د ملی اهدافو لاس ته راوستلو لپاره هغوی بیا په کار وگماری.

د یادونی وړ ده چه د بن د پریکړو د افغانستان د کرکچ له منځه وړلو لپاره د ستراتیژی په صفت د ملی روغی تگ لاری د غوره کولو ضرورت منلی دی. په مهمو سیاسی شخصیتونو کی ددی خبری درک (احساس) په هیواد کی ددایمی سولی او ثبات د ټینګیدو امیدونه را پیدا کړی دی. خوله بده مرغه د هغه د پلې کولو لپاره لازمه سیاسی اراده ثابته نشوه. ځینی افغانی سیاست پوهان کله نا کله د روغی جوړی د ضرورت په ټکی باندی غږیږی خولا تر اوسه دا پاتسی ده چه د نوی، د سیاسی عقیدې اساسی ځانکه وگرځی.

دا ښکاره خبره ده چه ددی کار په صادقانه توگه پلې کول نه یوازی د جوړ جاری روحیه او ځای غوازی بلکه دا ضرورت هم مخته کوی چه د سیاسی او دولتی مقاماتو په بڼه دی قربانی ورکړای شی. حکم یوه انعطاف پذیره کړنلاره او مخالفو نظریاتو ته د درناوی په لاره کی دوران دی تللو یوازنی کار دی.

ملی روغه جوړه کیدای شی چه په هغه صفتونو چی یو ملی مشرتابه شی لری لاس ته راشی. لنډه دا چی افغانی سیاسی مشران باید د ملی روغی جوړی په اغیزمنه

توگه پلي کولو لپاره د جمهور رئيس پر گامونو گام کېږدي، مونږ دا هم بايد په ياد وساتو چي جمهور رئيس نجيب الله د ملي روغی جوړی لپاره د ستونځو ډک او کرکېچنو حالاتو کی کار وکړ. څه شی چی هغه د افغانستان په تاریخ کی له نورو مشرانو ځینی بېلوی د بهرو سترو او مشکلو چلنجونو په وړاندی په ټینگه اراده او لوی عزم او مېړانی سره د هغه جنگیدل دی. سربښندنه. نه خلاصیدونکی انرژي او مېړانه د هغه نه یوداسی انسان جوړ کړی و چی یوازی د خپل هیواد د لوړو غرونو سره پر تله کیدای شی. د سولی د پلان دقیقو توضیحاتو په اړوند د ملگرو ملتونو سره د هغه بشپړی همکاری د برناوی وړ ده!

له بده مرغه د ملگرو ملتونو د امنیت شورا په هغه وخت کی خپل ټول زور د سولی د پلان په عملی کیدو باندی وا نه چاوه د همدی لپاره هغه ځواکونه چه د سولی بهیر ئی ړنگ کړ خپل ځانونه حق په جانیبه بلل. حتی دا چی ملگرو ملتونو دومره ناتوانی ښکاره کړه چی د سولی د پروسی جوړونکی چی د ملگرو ملتونو د پلان د یوی برخی په اساس باید په تحفظ سره د تللو لاره ورکړه شوی وای په ۱۹۹۶ کال کی په بهره وحشیانه ډول پخپله د ملگرو ملتونو په هریم کی ووژل شو. له ۱۹۹۲ نه تر ۲۰۰۱ کال پوری د زیات شمیر افغانانو وینه تویه شوه. د نړیوالی پاملرنی له امله نن د افغانستان لپاره حالت بدلون موندلی خو یوازی نړیوال ملاتړ کفایت نه کوی باید افغانان پخپله خپل برخلیک جوړ کړی، هغوی یوازی هغه مهال د یو واحد ملت په بڼه مخ ته تلی شی کله چه د جنگ پر ښامار بری پیدا کړی.

یوازنی لاره چه هغه لور ته حی هغه د ملی روغی جوړی لاره ده او بس.

شراباړونکی : ایمل پیرون

این نوشته را به "مراد" دل‌های گرم و مغزهای سردی اهداء
 مینمایم که صادقانه و صمیمانه میکوشند "کیوتر"
 بال شکسته و زخم زده را به امید مداوا نمایند تا حین پرواز
 دوباره آن با کیوترهای دیگر، کیوترهای زیاد، شاهدان باشند
 که سفیدی پره‌های نیرومند نورسته آن چون شب‌هی سفیدرنگی
 دل تاریک "شب" را بشگافد.

... و کیوتر باز هم پرواز میکند!

مراد مرد لاغر اندام با قد متوسط را چهره زیتونی، موهای سیاه
 و چشمان میشی اش از اکثر باشندگان این محله متمایز
 میسازد. او را چون چند خانواده دیگر، توفان حوادث از سرزمین
 های دور به این دهکده کشانیده که اینک مجبور شده تا تک و تنها
 در اپارتمان کوچک کرایه ای زنده گی را بسر برد که پنجره مغربی
 آن بسوی بالکنی با چشم اندازی به جنگل انبوه از درختان کاج، باز
 میشود.

امروز مراد از گوشه بالکن اپارتمان نشیمن خویش، غروب را به
 تماشا نشسته است. به نظرش می‌آید که آفتاب را همین جنگل
 میبلعد و یا هم دیوها و ددهای غول پیکر، آفتاب را با طلسم و
 جادو گروگان گرفته و در دل آن جنگل سیاه و انبوه فرو میکشند.
 او اینک تا شام غریبان بسوی آن جنکل، بلعیده شدن آفتاب را
 می‌نگرد. مراد در چهره غمگین و افسرده آفتاب در حال غروب،
 متانت و وجاهت اشکاری را میخواند و با دیدن آن، سالها پیش و
 لحظاتی را به یاد می‌آورد که مرد استوار، مومن و معتقدرا دیوهای

شب سالار بسوی دار میکشیدند و او هم در چنان حالتی پا چینین
متانت و وجاهت استوار گام بر میداشت. مراد با یاد آن لحظات بی
اختیار زمزمه میکند:

"چه پر شکوه و پر جلال و ابهت است که آدمی

برای ایده های خویش

به پای دار میرود

و تا نهایت خط کشیده استوار میرود" (۱)

مراد از آفتاب و جنگل چشم بر نمی تابد. در دل جنگل و در
لابلای شاخها و شاخچه های درختان کاج و برگ های سوزنی آن ،
آفتاب رامی بیند که در خون خویش فرو می غلتد. به
نظرش آمد که در دل تاریک جنگل دیوها و ددها حاکم اند و
شاخها ، شاخچه ها و لابلای برگ درختان جنگل پر از مارها و
گرگسهای لاشخوار اند. آنها قناری ها و بلبل های خوشخوان ،
پروانه و مورهای زحمتکش ساکن جنگل را به زنجیر کشیده و یا
از آنجا رانده اند.

مراد به یاد آورد که همین دیروز کبوتری که با
زحمت زیاد ، با دلسوزی نجات داده و مداوا نموده بود ، بسوی همین
جنگل پرواز نمود و درست در همان محل از نظرش ناپدید شد که
آفتاب هم اکنون در آن نقطه غروب نمود و در دل جنگل فرورفت.
مراد با یاد از کبوتر این یگانه مؤنس ، همدم و همراز خود ،
پرواز آن بسوی جنگل و ناپدید شدنش در محل غروب آفتاب و در
دل آن جنگل ، دلهره و تشویشی را در خود احساس نمود که بزودی
۱- . بخش از شعر "نذر خون" ، از شاعر معاصر سلیمان لایق

سراپای وجودش را فرا گرفت، دست‌ها، پاها و همه وجود او میلرزد. نفسش بند میشود، دل تنگی شدید احساس مینماید، و با خود میگوید: خدا نگهدارت باد. تو مؤمنس و همدم و همرازم بودی، غصه‌های دل مهجور و قلب شکسته ام را فقط می توانستم با تو بگویم. ای کاش نمی پریدی.

مراد به فکر فرو رفت، او لحظه را به یاد آورد که در یک روز سرد و بارانی از پشت لایه‌های انبوهی برگ و شاخ بته‌های بلوط کنار راهرو جوار خانه خود، ضجه محزونیه چون ناله قلب خویش را شنید و بیدرنگ بسوی آن ناله کشیده شد. بعد از جستجو در لابلای شاخ و برگ بته‌های بلوط کبوتر بال شکسته، زخمی و پرکنده‌یی را یافت که چون لُخنی گُوشتی سینه در خاک کشیده، گردن روی زمین نمناک نهاده بود و به مشکل نفس میکشید. او آن کبوتر را با خود به منزل آورد، در گوشه گرم اتاقش جاداد و نخستین نواله‌های داروی خود ساخته عنعنوی و از مواد طبیعی را در حلقوم او فرو ریخت، به تعقیب آن زخم‌هایش را شست و مرهم گذاشت و بال شکسته او را با چوبک‌های گوگرد عاری از "مواد آتشنا" و "وُخ" چجه بند" نمود. مراد آن شب تا صبح نخوابید، چند بار با وسواس و دلهره از آنکه کبوتر زنده است، اطمینان حاصل کرد. بعد از آن دیگر مداوا، مرهم‌داری و پرستاری از کبوتر زخمی به "عبادت" هر روزه او مبدل شده بود. مراد آهسته آهسته نسبت با کبوتر آنس میگرفت، او را نوازش میداد و حال کبوتر نیز با گذشت هر روز بهتر میشد، چهره اش سرخی خود را باز می یافت و می توانست روی پا بایستد. پرهایش دوباره سر کشیده بود و بال شکسته اش جمع و جور شده بود و به

پرواز تمایل نشان میداد. مراد به یاد آورد که ضمن دست کشیدن بر سروصورت کبوتر و ناز دادن به آن، گفته بود: اگر بالت را شکستند، وجودت را زخم زدند و پر هایت را کنند ولی نتوانسته اند اراده و باورت را برای پرواز دوباره زایل سازند. تو به زودی پرواز خواهی کرد.

کبوتر دیگر مونس و همراز مراد شده بود. مراد از زنده گی پر از فراز و نشیب خود، از وفای یاران جانی و از جفای دوستان نانی و نیمه راه، از مارهای آستین، از گرگ ها و گرگس ها، از قلب شکسته، از روح افسرده و از غم های دل خود به کبوتر قصه هامیگفت و کبوتر هم با نگاه ها و حالت های چشمان خویش، با حرکات سر و گردن خود عکس العمل نشان میداد. تو گویی آنها با هم سرنوشت، غم ها و غصه های مشترک دارند و همدیگر را درک میکنند. مراد میدید که کبوتر لحظه یی از فکر و تلاش برای پرواز نمی آساید. برای او پرواز یعنی زندگی و زندگی بدون پرواز پوچ و هیج مینمود.

قصه های غصه های مراد تمام شدنی نبود، کبوتر آهسته، آهسته پر میکشید و بال میگسترده و از گوشه میز نان سوی بازوی آرام چوکی و از آنجا به کنار پنجره میپرسید، ولی به زمین می افتید، باز هم و به تکرار میپرسید و پیوسته به زمین میخورد. تو گویی اشتیاق پرواز مجدد به فکر و ذکر او مبدل شده بود. مراد کبوتر را از زمین بر میهداشت روی دست خود میگرفت، دست روی او میکشید، در حالیکه با نگاههای تحسین آمیز به سوی کبوتر میدید، زمزمه کنان میگفت: به زودی پرواز خواهی کرد و در شاخصار های بلند پنجه چنار ها لانه خواهی ساخت، اما باید

هوشیار باشی که در لانه ات مار خانه نکند ، لانه ات را از مار های خوش خط و خال و از گرگس ها در امان نگهداری و ...

مراد به فکر فرو میرفت. به نظرش میآمد که در حرکات کبوتر و تلاش او برای پرواز دوباره هم پیامی نهفته است؟ سوال های زیادی در فکر مراد خطور میکرد و تلاش داشت جواب آنها را از نگاه ها از حالات چشم ها ، از حرکات سروگردن کبوتر ، ازبال گسترده ها ، پریدن ها و به زمین خوردن ها و تلاش مجدد او برای باز پریدن ، دریابد.

فکر پرواز دوباره کبوتر لحظه یی هم از سر مراد دور نمی شد. گاه گاهی در غم و اندوه فرو میرفت ، غم باز هم تنهایی ، غم از دست دادن کبوتر ، غم دوری مونس و همدم و همراز خود. یک بار دلش خواسته بود کبوتر را مجال پرواز ندهد ، در قفسی نگه اش دارد و یا حداقل پنجره های خانه را برویش ببندد تا نتواند بپرد ، ولی بزودی خودش را بخاطر خطر چنین نیتی در مخیله اش ، سرزنش کرده و گفته بود: نباید خودخواهی او را به چنین جنایتی وا دارد. او کبوتر را روی دست گرفته ، او را نوازش کرده و گفته بود: بزودی پرواز خواهی کرد. من شایق آنم تا پرواز دوباره ات را در اوج آسمان آبی شاهد باشم ، پرواز دوباره کبوتر بال شکسته ، کبوتر زخمی ، کبوتر به زمین افتیده و لخم گوشت را ، پرواز رفیق تنهایی ، مونس و همراز خودم را.

بعد از آن یاد روز های در خیال مراد جان میگیرد که دیگر کبوتر بال و پر کشیده است ، پر های سفید چون برف روی قله کوه ها ، و کبوتر آماده پرواز است. مراد میدانند که کبوتر همین امروز و یا فردا پرواز خواهد کرد و اینک روز پرواز دوباره کبوتر فرا

رسیده است. مراد زله و خسته از کار روزانه برگشته است کبوتر با دیدن او روی سر و شانه اش پرید و بعد بسوی در که به بالکن باز میشد، پر کشید. در بسته بود. مراد او را روی دستش گرفت، نوازش کرد و بطرف دروازه بالکن رفت، در را کشود و کبوتر را روی دو دست که گویی برای دوعا گسترده، بلند نمود و کبوتر پرواز کرد، اوج گرفت و بسوی جنگل رفت. چشمهای مراد کبوتر در حال پرواز را دنبال کرد، کبوتر بسوی جنگل پیش رفت و درست در قلب جنگل و در همین نقطه بی که اینک مراد شاهد غروب آفتاب در آن نقطه بود، از نظرش ناپدید گشت. مراد ساعت ها انتظار کشید تا باز هم پرواز کبوتر و برق پرهای سفید او را در دل تاریک شب و در فراز جنگل در اوج آسمان پیر ستاره تماشا نماید، انتظار او طولانی شد ولی در آن شب از کبوتر اثری نیافت.

به دنبال آن شام که شامهای دیگری را در پی داشت، اینک مراد در این شام نیز تا دل شب با وسواس و دلهره چشم بسوی جنگل دوخته است. فکر در خون غلتیدن آفتاب، استیلای دیوها و ددها بر جنگل، نفوذ مارها و گرگسها در شاخها و شاخچههای درختان کاج، ناپدید شدن کبوتر درست در همان نقطه که آفتاب غروب نموده بود و در دل جنگل، یک لحظه هم مراد را آرام نمی گذارد. مراد خسته و مهجور به بستر خواب رفت، خواب از چشمانش پریده، تو گویی که به انتظار صبح نشسته است، گذشت

دقایق و ساعت ها به درازای چون ماه و سال بر مراد سنگینی مینماید. تا آنکه در سپیده صبح مراد با دلهره از بستر بر میخیزد و با عجله بسوی بالکن میرود. چشم به روی جنگل میدوزد، درست به همان نقطه‌ی بی که آفتاب در آنجا غروب نموده و کبوتر از نظرش ناپدید شده بود، به دل جنگل. آنجا چیزی را نمی بیند و بعد باز هم چشمانش را به آنسو متمرکز میسازد، به نظرش می آید که شبی سفید رنگی در آنجا دل تاریکی را می شگافد و لحظه بعد می بیند که درست از همان نقطه‌ی بی که آفتاب در آنجا غروب نموده بود و از دل جنگل کبوتری با بالهای سفید، به سفیدی برف-های قله های بلند کوه، پرواز نمود. او کبوتر را شناخت. همان کبوتر زخمی، کبوتر بال شکسته، کبوتر پر کنده و لخم گوشت، کبوتر مونس همراز او است. مراد می بیند که در عقب آن کبوتر کبوتر های دیگر، کبوتر های زیاد و زیاده تر بال می‌گشاید و پرواز میکنند. کبوتر ها به تکرار بسوی آسمان آبی اوج می گیرند و دوباره به طرف شاخها و شاخچه های درختان کاج فرود می‌آیند. لحظه بعد در حالیکه مراد طلوع دوباره آفتاب و نفوذ اشعه طلایی آن را در لابلای شاخ و برگ درختان و بر دل تاریک جنگل انبوه درختان کاج به تماشا نشسته است و گلبانگ قناری های سحرخوان از درون جنگل پرده های گوش او را نوازش میدهد، او در حالیکه غرق رویای خویش است، پیوسته با خود زمزمه مینماید: پرواز باهم و در جمع یاران از دل شب و از قعر جنگل بسوی اوجها، بسوی آسمان آبی چه با شکوه است. زندگی بدون پرواز هیچ و پوچ است.

د خپلی هیلې د نیلی شهید شہسوار (دوکتور نجیب اللہ)
په یاد:

سپیلني

د ریشتنی مینی مجمر کی

تن یې ایره،

او،

روح یې بورا شوه

وطن کعبه ده

ایره په سجده،

او،

بورایې تل طواف کوبنه

فقیر محمد ودان

فرانکفورت ۱۹۹۸/۹/۲۷

ترشا نړولې پلونه

څه وړيا دي هغه بڼه د زماني توندو

سيليو لره پرهنجوره

چې له وينو يې د دنگو سپرونو

راز غونډو سرو گلونو

د موسکاوو له سپرليو نه باج اخېست .

* * *

څه وړيا دي هغه لال د تور ښامار

په خوله کې ورکړ

چې وو ستا د پاله ارمان د کان له تله راوتلی

او دا ستا د زړه له وينو يې اخېستې

رنگينې وه

* * *

څنگه غلې دي هغه د سرو شيبو مسته نغمه شوه

چې دا ستا د تاند باور له زور کومې

راوتله

او په ټول برم وپرتم يې

د بهريو د چوپټياوو شنې گومبزي

لرزولې

* * *

هغه ښکلې رنگين خوب دي شو پرېله

چې به گوندي

د بدوردې زماني د کنډوالو پر سپهرو خاورو

د تاريخ په يوه گوښي نالشنا پراته تاپو کې

د يوې ښکلې خيالولې شان مانې

د اوانې ډبره کېم دي .

* * *

ولزې .

ولزې

په جگړه د يوې نورو نورو وزيخو د وختونو

په تکل د لاسبري د لمر د سيمې پر لويجه

هسې رنگه بې پروا او بې لمانه

چې کوهی گرنګه دې نه راتلل له پامه
او هېڅ تراه دې زړه ته

نه لويده د ماتې .

* * *

ولازې .

ولازې ...

دومره وړاندې ...

په دې اندو په دې واند :

چې د سويې او بري وروستی مورچې دې

ښکلې کړې د ښاخ غرور د نیلي سويې .

هو .

ته ولازې .

پرمخ ولازې

دومره لرې ...

چې خو بیرته راکتل دې

دویم کس دریسې نه وو

او له ماتې سره لاز دې وه

د تېښتې هم ترلې ...

ځکه مخکې تا پخپله

په لوي لاس وه

ترشا پلونه ټول له مخې نړولي !

درس دیروز. چراغ راه فردا ها

امروز بدون دیروز و فردائی بدون امروز وجود ندارد. رعایت منطق امروز بر بنیاد درس از دیروز و فردا بر بنیاد تجارب امروز اجتناب ناپذیر است. مسئله بر سر محاسبات ، محاکمات و تصفیۀ حسابات نیست چه اگر ازین دریچه به حوادث و واقعات چند دهۀ اخیر در وطن بنگریم سلسلۀ پایان ناپذیر پرسش و جوابدهی ها آغاز میگردد. حل معضلات حاد موجود اهمیت بیشتر از دریافت جواب به چرا ها و چگونه های دیروز تا امروز قضایا را دارد. بگذار افغانها موقعی که خطر مرگ ناشی از بی امنیتی، گرسنگی و سرما را مرفوع دانستند ، سرپناهی برای زیست ، ادرسی برای امرار معاش داشتند و کوردنی های فردای خویشرا پیشبینی توانستند جواب ان همه چرا ها و چگونه ها را از مسئولین انفرادی تا شخصیت های حقوقی و سیستم ها بطلبند و اما این در گذر مرحلوی به معنی ان نیست که در میان حوادث دیروز خوبی ها تشخیص نشوند و صورت استفاده از ان در جامعه با شرایط کنونی وفق داده نشود ، بدی ها تشخیص داده نشوند و از تکرار ان پرهیز صورت نگیرد.

در سه دهه ئی که گذشت سرزمین افغانستان صحنۀ زور آزمائی- های نیروهای منقطب خارجی در سالهای جنگ سرد ، مداخلات متعدد از لشکر کشی روس ها گرفته تا حضور نظامی اعلان

ناشده یا حداقل زیدخل بودن ایالات متحدهٔ امریکا ، عده ئی از کشور های غربی و عربی وکشور های همسایه در امور افغانستان بوده هر مداخله گری به امید و پلان تامین منافع منطوقوی خویش با قضایائی افغانستان برخورد نموده است. شدت ، وسعت و عمق حوادث نظامی که ریشه های ان در پهلوی عوامل داخلی قضا یا از تصادمات و توافقات منافع اقتصادی ، امنیال سیاسی و بینش اجنبیان به ایندهٔ افغانستان و نقش کلیدی ان از جغرافیای سیاسی منطقه آب حیات و تداوم میگرفت - در سطحی بوده که هیچ عرصه ئی از حیات جامعه را خارج از دایرهٔ تاثیر خود نگذاشت. اقتصاد ویران شد ، سیستم دفاعی کشور با استفاده بلاانقطاع استهلاک و پس از سال ۱۳۷۱ به فروپاشی محکوم گردید ، حیات فرهنگی و کلتوری جامعه زیر رگبار گلوله ها و خشونت های سیاسی توانائی سیر انکشافی ، کسب غنا و تکامل را از دست داد یا حد اقل به رکود مواجه شد. انزوا در روابط بین المللی در چند مرحله بر افغانستان تحمیل گردید و در همین شمار فهرست طولانی از دست دادن ها که وطن و ملت انرا متحمل گردید. گفتیم مسئله بر سر محاسبات ، محاکمات و تصفیة حسابات نیست ولی ناگذیر و موظفیم تا دیروز وطن را به مطالعه گیریم و درس های مثبت برای فردا را از ان استنباط نمائیم. بر همین بنیاد در بحث حاضر مختصراً به نکاتی دقت مینمائیم که امید است ما را در برخورد مقایسوی ، با سیستم ها و حاکمیت های سیاسی - دولتی افغانستان از سال ۱۳۵۷ الی ۱۳۸۰ یاری رساند: متأسفانه در بحث ها ، تفکیک ها ، واقعه نگاری ها و تاریخ نویسی ها - سیستم ها و حاکمیت های دولتی افغانستان میان دو تشخیص سنوی فوق

سه شماره قلمداد میگردند:

۱. حاکمیت سیاسی حزب دموکراتیک خلق افغانستان
(۱۳۵۷ - ۱۳۷۱).

۲. حاکمیت جهادی (۱۳۷۱ - ۱۳۷۶).

۳. حاکمیت طالبان (۱۳۷۶ - ۱۳۸۰).

این نوع برخورد یا عام نگری غیر آگاهانه است و یا هم کتمان آگاهانه حقایق. نکته انکار ناپذیر چرخش قضایا و شیوه برخورد با منافع ملی وطن در داخل سیستم حاکمیت که پیامدها را در جهت حفظ نوامیس و استقلال ملی و رجحان داشته-های عقیدتی و اندیشوی ملی تغییر بنیادی داد، یا اکثراً کنار گذاشته میشود یا "فراموش!!!" شده است.

صحبت در مورد تغییر بنیادی برخورد با قضایای سیاسی - ملی - بین المللی در داخل حاکمیت دولتی طی سالهای ۱۳۶۵-۱۳۷۱ است. صحبت در مورد انتخاب راه چپ ملی و جستجوی ایدئولوژی ملی - مترقی در میان جامعه و تاریخ وطن است. صحبت در مورد تاسیس حزب ملی - مترقی وطن، طرد ایدئولوژی چپ بیگانه، چنگ زدن به داشته های معنوی ملی و جستجوی راه های حل - مسالمت - آمیز معضلات وطن است.

صحبت در مورد حاکمیت دولتی، حزب سیاسی شریک در حاکمیت و سیاست های آنست که سیستم دولتی و حاکمیت را از رعایت احکام بیگانه به خود ارادیت رهنمون گردید و راه حل قضایا را به نمایندگی از ملت، در میان ملت و درهم گامی فعال با قضای بین المللی جستجو نمود. صحبت در مورد سالهای مصالحه ملی است.

قضاوت مبنی بر اینکه حزب وطن تداوم و مجری اهداف مرحلوی حزب دموکراتیک خلق افغانستان بود یا حاکمیت دولتی سالهای مصالحه ملی تنها تداوم مجرد حاکمیت های دولتی ۱۳۵۷-۱۳۶۵ بوده بنیاد قناعت نداشته و تنها تشنگان خیال پرور یا استخدام شدگان منافع بیگانگان را سراب است. شماری از دلایل را برمی شماریم:-

- حزب وطن اتکا بر ایدیولوژی چپ بیگانه را رد نمود و بنیاد تفکر و اندیشه ملی - مترقی خویش را در میان ارزش های تاریخ و جامعه افغانی به جستجو گرفت.

- حزب وطن تصنیف سیاسی جامعه به طبقات و اقشار و انتخاب راه مبارزه طبقاتی به نفع یکی و بر ضد دیگر را رد نمود، جامعه و ملت را با معیار واحد ملی شناخت و تامین منافع ملت را هدف مبارزات سیاسی - ملی خویش قرار داد.

- حزب وطن بر خلاف حاکمیت سالهای قبل انحصار قدرت را بدست یک حزب سیاسی که بگونه خود گرد بنیاد دکتاتوری و تظلم موافقین بر مخالفین را سبب می شود، رد نمود و معتقد به حاکمیت ملی برپایه های وسیع سیاسی-اجتماعی بود.

- حزب وطن به رعایت، ترویج، تعمیل و تعمیق دموکراسی با شیوه های افغانی آن، ملکی سازی سیستم حاکمیت و سیر بسوی یک جامعه مدنی معتقد بود و بدان عمل کرد.

- حزب وطن برخورد قهرآمیز و حاکمانه نظامی را که طی حاکمیت قبلی من حیث وسیله تامین حاکمیت زحمتکشان جامعه قلمداد میگردید، رد نموده حل معضلات وطنی را در مصلحت و

برخورد مسالمت آمیز جستجو نموده قوای مسلح افغانستان را وسیله تطبیق اهداف ایدئولوژیک و طبقاتی نه بلکه داشته ملی در جهت حفظ منافع ملی و تمامیت ارضی کشور دانست و بدین عقیده در جهت جلوگیری از تشدد و قطع خونریزی تاسرحدی فروپاشی تشکیلات و شهادت رهبر خود تن داد (شاید این افراط در خوبی بوده).

- حزب وطن شیوه تامين و رشد اقتصاد کشور را وسیله تامين اهداف ایدئولوژیک و سیاسی خود قرار نداد بلکه خود را از طریق کار در جهت رفتن بسوی اقتصاد آزاد در خدمت رشد اقتصاد ملی وطن قرار داد.

- حزب وطن همزیستی بین المللی را در حد یک قطب، بلاک یا سیستم یک جهتی نمی دید و به همزیستی و دوستی با تمام دول و مردم جهان مشروط بر حفظ منافع ملی وطن معتقد بود و عمل میکرد.

حزب وطن طی سالهای شرکت در حاکمیت دولتی افغانستان همه نفوذ، توان و امکانات خود را در خدمت معتقدات ملی فوق - الذکر قرار داد و در عیار سازی سیاست دولت ج.ا جهت سیر عملی در آن راستا سهم، نفوذ و توان خود را بکار برد.

چگونه میتوان مشخصات بالا را نادیده گرفت، حیات حزب وطن و سهم آنرا در حاکمیت دولتی سالهای مصالحه ملی نه به مثابه یک مرحله مستقل بلکه تداوم حاکمیت های ۱۳۵۷-۱۳۶۵ دانست؟ مگر از این واقعت انکار میتوان کرد که معتقدین خط مستقل ملی در داخل حزب دموکراتیک خلق افغانستان که بعداً به تاسیس حزب وطن انجامید مخالفین سرسخت حضور ارتش

روس در افغانستان بودند؟ مگر ازین واقعیت انکار میتوان کرد که حضور فعال همین خط فکری - عملی در داخل حزب موکراتیک خلق افغانستان به تاسیس حزب وطن انجامید، حزبی که از مبارزه آزادی بخش مردم افغانستان بر ضد حضور نظامی بیگانگان در افغانستان از موضع سهم در حاکمیت دولتی افغانستان فعالانه رزمید، وطن یا کفن شعار داد، خروج روس ها را از وطن به مثابه نجات ملی جشن گرفت و در راس متحدین سیاسی مسئولیت بسیج ملت را غرض دفاع مستقلانه از وطن به عهده گرفت.

به نقش دولت ج.ا. وادای مسئولیت هایش در برابر مدت طی سالهای مصالحه ملی بخصوص سالهای دفاع مستقلانه با تذکر چند نکته ذیل توجه مختصر مینمائیم:-

ساحه حاکمیت دولتی و حکومت مرکزی:-

در شرایطی که مخالفین مسلح دولت وجود داشته باشند تسلط کامل بر اراضی نا ممکن است. البته که مخالفین مسلح دولت ساحات تسلط خود را در داخل کشور داشتند ولی الی آغاز عملی توطئه در زمستان سال ۱۳۷۰ که به کودتای ضد دولتی حمل ۱۳۷۱ انجامید حکومت مرکزی با مشخصات کنترل بر همه شهر های بزرگ کشور و بخش عمده محلات، کنترل کلی یا نسبی بر شاهراه های اкмالاتی کشور، صدور هدایات و اخذ گذارش صورت اجرایی ان از مسولین و ارگانه های ولایتی، کنترل بر قوای مسلح واحد، مرکز واحد اوامر و فیصله های نظامی، سیستم واحد و مرکزی مالیاتی و گمرکی - (گمرکات سرحدی تابع و گذارش دهنده به گمرکات مرکزی بودند)، واحد پولی یگانه، رسانه های جمعی مرکزی و ولایاتی تابع به سیستم واحد

مرکزی - وجود داشت.

روابط بین المللی: - دولت جمهوری افغانستان طی

سالهای مصالحه ملی سیاست دوستی یکجانبه با دول جهان نداشت، تحکم و ویکته را نمی پذیرفت و به از دست دادن خود ارادیت در مقابل این یا آن مساعدت و حمایت تن نداد. اراده دولت ج.ا. درین راستا به تیرگی مناسبات بین دولتین افغانستان و روسیه طی دوسال اخیر حاکمیت دولت (۱۹۹۰-۱۹۹۲) انجامید. همزمان تلاش بدان بود که با اتکا بر منافع ملی وطن راه های تفاهم و بهبود مناسبات با کشور های منطقه، کشور های عربی، ایالات متحده امریکا و کشور های اروپایی دریافت و توسعه یابد.

آزادی ها، حقوق، قضا: - طی سالهای مصالحه ملی اتباع وطن در داشتن اندیشه های سیاسی آزاد بودند، پیگرد افراد بر مبنای اندیشه و ایدئولوژی مجاز نبود، حقوق رای دهی و انتخاب اتباع جامعه قانوناً تامین گردیده بود، تحکم رعایت از اندیشه های سیاسی حاکم وجود نداشت، سازمانها و تشکلات سیاسی در ائتلاف یا خارج ائتلاف و در مخالفت با حاکمیت اجازه فعالیت قانونی را داشتند، آزادی بیان و نشرات آزاد وجود داشت. حقوق مدنی اتباع کشور مسجل در قوانین تضمین گردیده بود، سیستم قضا و کنترل بر تطبیق قوانین در انحصار کدام حزب و جریان سیاسی قرار نداشت و مستقلانه عمل مینمود. این همه از طریق قوانین نافذه در راس قانون اساسی کشور تضمین گردیده بود.

تامین احتیاجات عامه اقتصادی: - در شرایطی که ناشی

از جنگ های متداوم سیستم اقتصاد داخلی غیر متعادل و حتی در بخش های معین فلج گردیده بود یعنی احتیاج طبیعی به کمک های خارجی وجود داشت و ناشی از پیروی سیاست خود ارادیت ملی روابط دولت ج.ا باروسیه که عمده ترین اکمال کننده ضروریات اقتصادی افغانستان طی سالهای جنگ بود مکرر گردیده بود - عمده ترین مسئولیت دولت را رسانیدن مایحتاج ارتزاقی و سایر ضروریات اولیه به مردم تشکیل میداد. دولت بگونه شایسته این مسئولیت را به سر میرسانید ، طبیعی است که اثرات جنگ درین عرصه محسوس بود ولی منسوبین دولت (صدها هزاران انسان) اعاشه گرم بدست می آوردند ، همه منسوبین دولت اعم از ملکی و نظامی ، بازماندگان شهدا و معلولین جنگ مواد ارتزاقی و ضروریات اولیه حیاتی را از طریق کوپون های دولتی رایگان بدست می آوردند . جهت کنترل قیمت دولت از طریق توزیع مواد در بازار با قبول سببایدی - های بزرگ دولتی از صعود قیمت جلوگیری مینمود .

جنگ های سه دهه اخیر در افغانستان مثال بفرنج ترین و فرساینده ترین جنگ ها در تاریخ معاصر جهان است ولی یک نمونه بارز از قحطی و تلفات مردم ناشی از آن در سالهای مصالحه ملی وجود ندارد . اگر سوال مطرح گردد که این نمونه در چند سال قبل و بعد از آن نیز وجود ندارد - شاید - ولی نکته بارز در مجرد بودن دولت ج.ا طی سالهای مصالحه ملی است که با خود ارادیت و استقلال و بدون حمایت خارجی با آن همه مشکلات مقابله توانست .

مسئله اسکان: - بی سرپناهی باشندگان این سرزمین بخصوص در شهر های بزرگ سالهای متمادی یکی از مشکلات

بزرگ وطن بوده است ولی در یک برخورد مقایسوی میبایم که از میان حاکمیت های متعدد دولتی بیشترین توجه به حل این معضله و تدارک زمینه های اسکان و سرپناه در سال های قبل از ۱۳۷۱ صورت گرفته است. تاریخ اعمار عمارات و پروژه های اسکان خود در مورد سخن میگویند :-

در اینجا یکی از جمله مثال هایی انتخاب و نوشته میشود که ظاهراً شاید جزئی و غیر قابل اهمیت ملی قلمداد گردد ولی مطالعه مقایسوی آن بیانگر درجه توانایی دولت در رسیده گی به مشکلات مردم و ادای مسئولیت دولت در برابر مردمش است :-

قرار امار رسمی در شرایط حاضر بیشتر از ۹۵ فیصد -

باشندگان این سرزمین از نعمت آب اشامیدنی صحی محروم اند ، حدود ۵ فیصد که بدان دسترسی دارند از صحی بودن آن مطمئن نیستند در حالیکه قبل از ۱۳۷۱ باشندگان کابل و سائر شهر های بزرگ افغانستان (که در برگزیده بخش قابل ملاحظه نفوس کشور است) دسترسی به آب صحی اشامیدنی داشتند که از طریق دولت تهیه و تامین میگردد.

نکاتی که در بالا از ان یادآوری صورت گرفت تصنیف نشده و نامکمل هستند ولی به هر حال ما را قدری یاری خواهد رسانید تا با وقایع ، حوادث ، مراحل متعدد حاکمیت های دولتی در افغانستان طی سه دهه اخیر برخورد مقایسوی بتوانیم و از ان درس هایی برای امروز و فردای وطن استخراج نمایم.

انگیزه و توان دولت ج.ا.طی سالهای مصلحه ملی از کجا

ناشی میگردد ؟

دولتی که تنها بدون حمایت خارجی ، در شرایط دشوار جنگ

داخلی قرار داشت، با مخالفین مسلحی مقابل بود که حمایت بی حد خارجی را دارا بودند. از کجا توانست که طی سالهای دفاع مستقلانه با سرافراشته ادای مسئولیت نماید؟ از دفع جنگ - های جبهه بی بیگانگان تا رسانیدن لقمه نان به هموطنان و ذیفه وطنی خود را ایفا نماید ولی صلح به هر قیمت را نپذیرد و همزمان به هر نوع مصالحه مجاز به نفع وطن آماده باشد؟

وطن دوستی، خپود ارادیت ملی، احساس مسئولیت در برابر مردم وطن، شهامت امادگی برای دفاع مستقلانه از وطن، مراجعه به ملت - وطن و تاریخ وطن... اینها بودند دلائلی که معنویات والای افغانی را در وجود هر فرد وفادار به آن سیستم و حاکمیت مستقل حفظ و تقوید نموده بود. شهامت و خود ارادیت دولت طی سالهای دفاع مستقلانه بود که دشمنان وطن جرئت، توان و شهامت مقابله رویاروی را نداشتند. از بالا - ها، از آن محافل مقنن سرورنی یاری جستند، توطئه کردند، امید و آرزوی ملت را غرض حل صلح آمیز قضایا زیر پا نمودند، به سارش هاتن دادند، از عقب خا زردند، کودتا کردند و بد پادشاهی !!! رسیدند.

دیگران برای رسیدن به امتیاز و حاکمیت برادر میکشند، فرزند میکشند، همسرزم و همراهِ می کشند، حاکمیت درانی ج.ا طی سالهای مصالحه ملی برای رسیدن به صلح سراسری از حاکمیت صرف نظر نمود و رهبرش درین راه شهید شد.

زندگی،

صحنه ای یکتای هنرمندی ماست

هرکسی،

نغمهٔ خود خواند و از صحنه رود

صحنه پیوسته بجاست، صحنه به پیوسته بجاست

ای خوش آن نغمه که مردم بسپارند بیاد

زندگی صحنه ای یکتای هنرمندی ماست!

* * *

م.ک. کمال - بلژیک انټورپن

شهيد مرهبر

بيا د فلك له ظلمه چيغی وهم
 بيا مې پر زهره ناسور نرخمونه تراهر
 دخوانيمرگو آرمانو په قبر
 د يوی شومې شپې يادونه تراهر

*** **

دلبر په کور ديو يرغل په خاطر
 پورته له هسک نه سور باران مراغی
 وروځو چهرې مرنا کي ښخې کړلې
 د عدالت کور ته شيطان مراغی

*** **

نن مې د زهره په کور نوي غم ميلمه دی
 ځکه دنيا مرا ته يو تور ماښام ده
 چې ميکده نر مونږ د ښار ښاره شوه
 يتيم مونږ د هوسونو جار ده

*** **

د انجمن يارانو ښه يې واوړی
 نرمونږ امام د ميخانې يادوم
 ها، دپړې او د سنگر ملگري
 د کفنونو ترانې يادوم

*** **

هغه جرړس د لاري وړکي کاروان
 هغه نرمونږ د "پخلانې" زړوبار
 هغه هرېدو هغه تيارو زهرونو کي
 د عشق او مينې د پالنې زړوبار

*** **

يادوم هغه زورور کزوروی
 هغه د سختو معرکو پهلوان
 چې "تير په هير" يې وه د ورځې دستور
 په نرمونږ پوه د مرکو پهلوان

*** **

هغه عاشق چې بي د عشق په خطا
 د گنهگار په نامه و نوماوه
 نرمونږ د قرن جنایي مشرانو
 د خپل د تن په وینو ولماوه

*** **

چې د ټوپک شربه بي گونگه غوښته
 هغه گډ کور کې د گډ شروند آمرمانگر
 هغه منکر د بيلتانه له ميو
 هغه بي سياله د سبا انځور گر

*** **

هغه "لښکر" هغه "رهبر د سبا"
 هغه مشال د تور تمونو زهره کې
 هغه وږر د وږر ماتو مارغو
 هغه اميد د ټوپونو زهره کې

*** **

د لویو، لویو دریاو لایمونږن
 ورو ویاوکی مرغړېدو نه بېزار
 هغه د خپل وخت یو مرستیښی یاغي
 د اقتدار د نروتنو نه بېزار

*** **

چې وی خبری یې د کانو کرښی
 چې سیلاوونه یې د وینو شرمه
 چې د کابل نصیب یې سوی لیده
 وشل د ورونو یې پر ورونو شرمه

*** **

چې "نراهدان" یې د خدای کورته بلل
 خو د افغان په کور مرغا خپره شي
 سوغات د امن یې په خیرات غوښتلو
 خو په سپیرو شونډو خدا خپره شي

*** **

پر "یرغلگرو" بی لعنت وویل
 پخلی بی وکړه د ملت د پاڅون
 چې د "خړسانو" پښی سپکې شولې
 په درناوی بی یاد کړه وړخ د خلاصون

*** **

چې مراستانه شی د خپل مور غښتې ته
 د مروړو بی عذرونه کول
 د پردو کت بی تر سهار نه باله
 د مساپرو بی ویرونه کول

*** **

لاهدیرې په جانزو دکې وې
 لاچې تور مخو قسمونه خوړل
 دنرې د سولې په ترخیر وناړه
 لا اثردها د جنگ سرونه خوړل

*** **

د " آهورا " د مکتب لوی شاگرد
 د " آهرمن " شرمې دې ماتې کړې
 سپینو کی پټ د انرلي شيطان دې
 دفرېونو لړۍ ماتې کړې

*** **

تا د ابليس له اونرو بنکته کړله
 د مرېا دکه او بوی ناکه چين
 هغه په بنه د جنت تیکه داسر
 په نرېه کې پټ د دين او خلکو دبنمن

*** **

تا د موسکا په لور وروڼه خلاص کړل
 تا د شرېا په بناسر لمبې پورې کړې
 څه ديو بنه سبا خونړه نغمه شوې
 د جنک په کور دې نرلرې پورې کړې

*** **

تاته د خپل طيب نسخه غوره وه
 ماتې دې تگې اډانې تيرې كړې
 مړانده خيالونه دې په اور لاهو كړل
 پردې نرهې دې افسانې هيرې كړې

*** **

نرمونزه ماته د خلاصون بيرې دې
 د نهنگانو نه ساتلې غوښته
 د توپاني خپو بريدونو سره
 د سمندر څنډې ته تللې غوښته

*** **

كه اور مونه واى له لمن اخستى
 كه د لستونې د ماس واور نه واى
 نرمونزې د هيلو د ارمان په گور به
 دا خروارونه خاورې باړ نه واى

*** **

خومره بی وخته مو بیلتون میلمه شو
 ای د " منصور " او د " فرهاد " خپلوانه
 د چا په مینه داسی مست مدهوش وی!؟
 چی دې په سرگزار مانه هر چانه

*** **

خومره خمار وی د پیالو خنیکلو ته
 نرمونږ سر مسته او بی باکه ساقی
 پخپلو وینو کې د غسل لېوال
 نرمونږ سرکشه او خپلواکه ساقی

*** **

تا پخپل فصل خزانونه مراوړل
 دانسانیت د آمرانو شهیده
 د حقیقت او صداقت هندامرې
 ای د نسلونو، نرمانو شهیده

*** **

منو چې نور نر مونږ په منځ کې نه یې
 ولی یادونه دې شروندی پاتې دي
 ستا په قدم به قدمونه درځي
 لا انگیرنې دې خوندي پاتې دي

*** **

لاسه یوه ده خامخا به پری خو
 په تجرو باندې پخه خبر ده
 هغه د مروغې او جوړې لاس ده
 په گوته کړې چې " شهید مرهبر " ده

*** **

یادونه: پورتنی شعر د ډاکتر نجیب الله د شهادت شپږم تلن ته دالۍ شوی.

۲۷ دسمبر ۲۰۰۲

گل خان اکبری دهلی جدید

علل خصومت کودتاجیان با سیاست و شرفیت شهید دکتور نجیب الله رئیس جمهور پیشین و رئیس حزب وطن ج.ا

۵ میزان ۱۳۸۲ (۲۷ سپتامبر ۲۰۰۳) مصادف با روز شهادت بزرگ مرد افغان، سالار جسور رهروان و فرهیخته گان اعتلای افغانستان، دکتور نجیب الله شهید است. سالگرد شهادت ایشان را بمشابه سمبول مبارزات وطندوستی و آزادیخواهی نسل ما در برابر استبداد و بیگانه پرستی، گرامی میداریم.

رهروان راه و سیاست بزرگ مصالحه ملی که هدفی جز تامین صلح، قطع جنگ، اعمار مجدد، وفاق ملی و تمامیت ارضی، عودت مهاجرین و اسکان مجدد، تامین دموکراسی و قانونیت، تامین حقوق اتباع در کشور ندارند، بحق میتوانند به ان بیالند که تحت رهبری و زعامت راد مرد بزرگ افغان، شهید دکتور نجیب الله، با اتخاذ و پیروی از سیاست ملی و وطنی مصالحه ملی، همه مساعی خویش را غرض مهار نمودن تراژیدی بزرگ برادر کشی و افغان کشی مطرح و هر اقدام لازم و ضروری را غرض تطبیق کامل ان بکار بستند.

میراث گرانبهای معنوی متذکره که اهداف والای انسانی آن مورد تائید همه افغان های خسته از دودهه زجر جنگ و نتایج آن قرار دارد، اکنون نیز الترناتیف ندارد و یگانه راه تسامین صلح

و قطع جنگ، وفاق ملی اعمار مجدد... همان سیاست و تدابیر مبتنی بر آن است.

نوشته حاضر قاصر از آن است تا سیاست بزرگ مصالحه ملی را همه جانبه و بطور کامل توضیح نماید و یا دست آوردهای آنرا در عرصه های مختلف حیات اجتماعی، با ارقام و نتایج آن ارایه دارد. درنوشته هذا سعی گردیده تا واقعیت عینی حوادث کودتای حمل ۱۳۷۱ را، به استناد بخش های ضروری یکی از نامه های شخصی دکتور نجیب الله شهید ارایه و ادعا های کودتاچیان، در مورد کوشش بی نتیجه کتمان حقایق آغاز تراژیدی جدید را در برابر ان قرار دهد.

دکتور نجیب الله که در مقاطع بسیار حساس تاریخ کشور مسولیت های بزرگ (تغییر اهداف حزب، خروج قشون شوروی از افغانستان، دفاع مستقلانه، امادگی پیوستن به پیرویه صلح ملل متحد و...) را متقبل گردید تا بتواند حزب، سیستم سیاسی، رژیم جمهوری افغانستان و جامعه را غرض نیل به اهداف مطروحه رهبری نماید.

مسولیت های متذکره از چه و چگونه آغاز گردید؟

به اسناد مراجعه مینماییم: با آنکه یک تعداد کج اندیشان و "کوته بینان" سخت در تقلا اند تا نقش تاریخی سیاست و شخصیت والای آن قافله سالار صلح افغانی را با نوشتن اتهام نامه - ها گویا مورد سوال قرار دهند، ولی شهادت آنرا نیز ندارند تا طرح های سیاسی خویش را با علنیت مطرح نمایند. با آن که کودتاچیان سخت کوشیدند تا منحرفین حزبی - دولتی ج.ا.

که در حمل ۱۳۷۱ با انجام کودتا در برابر نهاد جدید توافق شده بین طرفین افغانی و ملل متحد، پروسه صلح ملل متحد برای افغانستان، سیاست مصالحه ملی و همه دست آورد های آنرا در آتش خاموش نشدنی بی جاه طلبی های خود سوختاندند، برأت بدهد. ولی نتوانسته اند تا از جسارت، بزرگ اندیشی و تدبیر آن رهبر گرامی حزب وطن اغماض نمایند.

نقش شهید دکتور نجیب الله در خروج

قشون سرخ شوروی:

نبی عظیمی در مورد تقبل مسئولیت دفاع مستقلانه و خروج قشون سرخ شوروی، در مذاکرات رهبری شوروی و ج.د.ا. که لحظه آن تصمیم بزرگ تاریخی بود، نقش شخصیت مبارز دکتور نجیب الله شهید را چنین ترسیم نموده است:

[در نجات قشون سرخ بدون شک دونفر رول سازنده و اساسی بازی کردند. گریباچف و نجیب الله. آن یکی که دنباله رو راه و روش سیاسی اندروپوف بود و دیگر نمیتوانست در مقابل فشار افکار عامه شوروی و مردم جهان بیشتر از این مقاومت نماید، دیگری را با وعده و وعید وادار ساخت تا ابتکار دفاع مستقلانه را به نام خود در تاریخ ثبت کند و مسئولیت این تصمیم بزرگ تاریخی را بدوش خود بگیرد. در یکی از مصاحبه های دکتور نجیب الله گفته شده است که هنگامیکه به همراهی بیرک کارمل به شوروی رفته بود. اندروپوف از بیرک کارمل خواست تا آمادگی برای دفاع مستقلانه بگیرد. زیرا که اردوی ۴۰ بیشتر ازین در افغانستان مانده نمیتواند و شما باید خودتان پرابلم های خویش را حل نمائید.

بیرک کارمل گفته بود " من شما را درک میکنم. ولی ما هنوز هم به وقت ضرورت داریم تا طوریکه لازم است به اردوی خود جنگیدن را بیاموزیم." ولی اندروپوف قاطعانه جواب رد داده بود. در ماه اکتوبر ۱۹۸۵ (عقرب ۱۳۶۴) دوکتور نجیب الله در ترکیب هیات حزبی - دولتی به ماسکو رفته بود ، در مصاحبه با مجله "زندگی بین المللی" در آن موقع دوکتور نجیب الله چنین گفت: " من در آن موقع اولین چهره دولتی و حزبی کابل بودم. نفر سوم و یا چهارمی بودم که از مرکز میز دور نشسته بودم. - یکی از لحظات مذاکرات میخائیل گرباچف گفت " باید با هم فکر کنیم و قوت های شوروی از افغانستان عودت کنند." وقتی که این سوال مطرح شد ، عکس العمل رهبران افغانی منفی بود. چهره بیرک کارمل تیره تر گردید او گفت " اگر اکنون شما بروید ، دفعه دیگر ضرورت می افتد تا یک میلیون سرباز را به افغانستان داخل کنید." من در آن موقع چیزی نگفتم ولی هنگامیکه در سالن تفریح شد ، به همکارانم گفتم که " بیرک کارمل حق بجانب نبود ، و نباید حرف های او به حساب موضعگیری تمام رهبران افغانی در قبال این مسئله تلقی گردد." این همان لحظه ای بود که دوکتور نجیب الله بزرگترین مسئولیت را بهش خود گرفت. روس ها از افغانستان بیرون شدند. ما چند سال دیگری هم جنگیدیم. خوب جنگیدیم ولی بالاخره چه شد ؟ کسی حق بجانب بود ؟ بیرک کارمل ؟ یا میخائیل گرباچف و داکتر نجیب ؟ [۱]

در مورد محتویات پاراگراف فوق مطالبی وجود دارد که ضرورت به توضیح دارد :

(۱) - تجاوز ص ۳۶۴-۳۶۵.

(۲) - اردو و سیاست... ص ۳۷۰

۱- نویسنده اتهامنامه می نویسد: "دیگری را با وعده و وعید و اदार ساخت تا ابتکار دفاع مستقلانه را به نام خود در تاریخ ثبت کند. و مسولیت این تصمیم بزرگ تاریخی را بدوش خود بگیرد." در جمله متذکره ازدیاد کلمات "دیگری را با وعده و وعید و اदार ساخت" غرض پنهان نمودن اهداف دیگری بکاررفته است. واضح است که گروه کودتاجی کوشیده است تا اهمیت اقدام جسورانه و تاریخی دکتور نجیب الله را با ازدیاد کلمات فوق که ارزش و حتی مربوط به "وعده و وعید" دیگران بسازد. ولی اگر بفرض کلمات متذکره و مفهوم آن حقیقت هم باشد آیا از بزرگی و تاریخی بودن اقدام کاسته می‌تواند؟ آیا این "وعده و وعید" و "ادار شدن" و پذیرش مسولیت بزرگ متذکره برای دعوت اردوی سرخ شوروی به افغانستان بود؟ یا برای بیرون کشیدن آن از افغانستان؟ و تفاوت این دو اقدام در نظر خطاپوش کودتاجیان چه خواهد بود؟

۲- در پاراگراف فوق دو نظر بیرک کارمل چنین ارایه گردیده است:

بیرک کارمل به اندروپوف در مورد موضوع خروج قشون شوروی از افغانستان گفته است که "ما هنوز هم به وقت ضرورت داریم تا طوریکه لازم است به اردوی خود جنگیدن را بیاموزیم."

ولی در ملاقات بعدی که با مختایل گرباچف در عقرب ۱۳۶۴ داشت گفته است که "اگر اکنون شما بروید دفعه دیگر ضرورت می افتد تا یک میلیون سرباز را به افغانستان داخل کنید." هر فرد باسواد می‌تواند مفهوم جمله اخیر را، که بیرک کارمل نمی‌خواست تا قوای شوروی از افغانستان بیرون کشیده شوند، درک

مینماید. جمله اولی که در ملاقات با اندروپوف گفته شده است یا صداقت ندارد و یا همان صراحت مفهومی که در جمله دومی به آن یرداخته است، ندارد. ولی بهر صورت در جمله اولی نیز ولو استدلال برای کسب وقت اضافی هم بوده باشد، غرض ماندن قوای شوروی در افغانستان ارایه گردیده است نه غرض خروج آن.

۳- جمله آخری پاراگراف فوق چنین است: "ما چند سال دیگر هم جنگیدیم، خوب جنگیدیم ولی بلاخره چه شد؟ کسی حق بجانب بود؟ ببرک کارمل؟ یا میخائیل گرباچف و داکتر نجیب؟"

- این همان لحظه چرخشی در تاریخ وطن و شخصیت ها بود که با باید قشون بیگانه بیرون کشیده شوند و مسئولیت بزرگ تاریخی دفاع مستقلانه و رهبری سالم حزب، رژیم و وطن را عهده دار شوند و یا اینکه به اتکای کمک نیروی قشون سرخ به حاکمیت سرنیزه ادامه داده شود.

- این همان آغاز متقبل شدن مسئولیت های بزرگ تاریخی بود که رهبر برجسته حزب وطن با شعار "وطن یا کفن" آنرا عهده دار گردید.

و همین جمله آخری نیات کودتاچیان حمل ۱۳۷۱ (اپریل ۱۹۹۲) را ارایه میدارد که: تصمیم خروج قوای سرخ شوروی و گرفتن مسئولیت بزرگ تاریخی دوکتور نجیب الله بحق نبود.

همین مبدا و آغاز مخالفت گروه کودتاچیان حمل ۱۳۷۱ با همه سیاست ها و شخصیت بزرگ رهبر گرانمایه حزب وطن

بود و است.

آنها نمیتوانند مسئله متذکره را به صراحت مطرح نمایند که بلی "ما" (طرفداران خط "فکری تیوری علمی مبارزه طبقاتی") طرفدار ادامه موجودیت قوای سرخ شوروی در افغانستان بودیم و هستیم و آنان را نجات دهنده حزب خود "فرکسیون کودتاچیان اپریل ۱۹۹۲" و حتی وطن خود می پنداشتیم. آنها نمیتوانند که در برابر آرای حزبی ها، آرای عامه کشور و جهان چنین طرح را ارایه نمایند و از آن دفاع نمایند. ولی موضع حزب وطن و رهبران در مورد صریح و مورد تأیید سیستم سیاسی حاکم، رژیم ج.ا.م. مردم و جامعه بین المللی قرار داشت.

دکتور نجیب الله در مورد ورود و موجودیت قوای سرخ شوروی در افغانستان، در بیانیه اساسی خویش که به کنگره مؤسس حزب وطن (۶-۷ سرطان ۱۳۶۹ - ۲۸-۲۹ جون ۱۹۹۵) ارایه داشتند، چنین گفتند:

"... صرف نظر از چگونگی اتخاذ تصمیم در باره ورود قوای شوروی به افغانستان که تاریخ در برابر آن قضاوت خواهد کرد حقایق و انکشافات دوازده سال گذشته بطور قانع کننده نشان داد که این امر با منافع ملی افغانستان مطابقت نداشت..."

در بخش دیگر همین بیانیه آمده است:

"... موجودیت قطعات شوروی در داخل کشور یکی از صفحات دردناک تاریخ حزب و وطن ما را تشکیل میدهد که حزب صرفاً با پیروی از مصالحه ملی قادر به پایان دادن به آن گردید."

دکتور نجیب الله شهید روز ۲۶ دلو (روز تکمیل خروج قوای سرخ شوروی) "روز نجات ملی" اعلان نمودند.

اقدام بزرگ تاریخی دیگر:

دکتور نجیب الله بعد از عهده دار شدن مسئولیت بزرگ فوق، جسورانه به باز نگری راه طی شده پرداخت، اشتباهات گذشته را در علنیت با کتله های حزبی و نخبه گان جامعه در میان گذاشت، و از آن انتقاد نمود. نظریات و پیشنهادات آنها را جمع بندی و سیاست جدید که به زخم های جامعه مداوا میبخشید در پیش گرفته شد. باز هم به همان سندی مراجعه می نمایم که در دومین کنگره حزب (اولین کنگره حزب وطن) سرطان ۱۳۶۹ (جون ۱۹۹۰) ارایه شده است.

دکتور نجیب الله در بیانیه اساسی که در کنگره متذکره

ایراد نمودند چنین گفتند:

[مردم دیگر به وعده های نوبتی ما در مورد اینکه همین امروز یا فردادشمن قاطعانه سرکوب گردیده "انقلاب" به پیروزی نهایی میرسد، باور نمیکنند. در جامعه و نزد اعضای حزب این سوال ظهور کرد که بالاخره ادامه این جنگ به کجا می انجامد. لازم بود حزب وضع را به شیوه جدید تحلیل نموده و به حالت رکود و بن بست پایان بخشد. تحلیل انکشافات اوضاع، حزب و دولت را به این نتیجه رسانید که دیگر نمیتواند به چنین جریان امور ادامه دهد. از این رو و با در نظر داشت منافع ملی و اوضاع تغیر یابنده بین المللی و با توجه به این حقیقت که مسئله افغانستان نمیتواند از طریق نظامی حل گردد، حزب سیاست کیفیتاً نوی را از طریق مشی مصالحه ملی در پیش گرفت... اما به زودی اشکار گردید که در صورت عدم اجرای تغیرات اساسی، گامهای نخست نمیتواند گامهای ضروری را در پی داشته باشند. در حقیقت

اجرای تصامیم پلنوم شانزدهم کمیته مرکزی ح.د.خ.ا با روش محافظه کارانه، تردد و عدم جسارت صورت میگرفت. سیاست توسعه پایه های اجتماعی دولت صرفاً به مفهوم تامین تماسگیری فزینگی سایر نیروها در شرایط حفظ انحصار قدرت در دستان ح.د.خ.ا درک می شد و در قبال سهمگیری عملی مخالفین و سایر نیرو های سیاسی در دولت نه برخورد سیاسی بلکه برخورد اداری صورت می گرفت. از اینرو حزب در طی پلنومهای بعدی خود مسئله چگونگی تعمیق و توسعه سیاست مصالحه را به شمول وارد ساختن تغییرات لازم در رهبری حزب به منظور تسریع جریان دسترسی به صلح و تفاهم ملی مورد بررسی قرار داد و در زمینه تصامیم لازم اتخاذ نمود. پلنوم نزد هم کمیته مرکزی حزب یکبار دیگر مسئله فاصله میان حرف و عمل را مطرح بحث قرار داد. کندی در امر تطبیق تصامیم و همچنان ناکافی بودن تصامیم اتخاذ شده را مورد انتقاد قرار داده و بدین ترتیب تکانه جدی به حرکت حزب به سوی سیاست نوین وارد ساخت. زندگی و انکشافات سریع اوضاع داخلی و خارجی عملاً حزب را در برابر انتخاب بین سیاست قاطع و جسورانه تفاهم ملی و تطبیق صادقانه و فعال آن از یک طرف و تردد و محافظه کاری و عمل کاهلانه از طریق حفظ سیاست ها و برخورد های کهنه که ناتوانی و عدم کار آیی آنها در جریان تجربه خونین به اثبات رسیده بود از سوی دیگر قرار میداد. یا مصالحه و زندگی صلح آمیز یا انحصارگری و ادامه فاجعه جنگ برای مدت نامعلوم و نافرجام. این بود سوال اساسی.

پلنوم ماه جدی ۱۳۶۵ (جنوری ۱۹۸۶) این انتخاب تاریخی را

انجام داد و از طریق ارایه برنامه منسجم در باره مشی مصالحه ملی و آغاز حرکت واقعی به سوی عملی شدن آن، راه زندگی، صلح، تفاهم ملی و دموکراسی را برگزید.

باید در برابر شما نماینده گانی که اعتبار نامه نمایندگی از سراسر صفوف حزب را بدست دارید اعتراف کنم که برای رهبری حزب سوق دادن حزب در مسیر تفکر و برخورد جدید خالی از دشواریهای توانفرسا نبوده است. زمانیکه ما راه مصالحه ملی را، راه نامکشوف اما ضروری خواندیم، اظهار داشتیم که اجزای این سیاست را با درس گرفتن از حقایق زندگی جامعه ما آنطوریکه واقعاً است نه آنطوریکه تصور می شود، تکمیل کنیم و غنا بخشیم. روحیه نگرانی و تشویش که معمولاً قبل از آغاز هر کار بزرگ نزد انسان ها بوجود می آید، تبارز کرد. هنگامیکه گفتیم سیاست مصالحه ملی، سیاست در حال ایجاد است و فقط میتواند ثمره تجارب، استعداد و خلاقیت توده های حزبی واراده همه وطندوستان افغان باشد، انواع مختلف موضعگیری های سیاسی و عدم درک، ظاهرگردید و مبارزه بین سیاست جدید و روان گذشته آغاز شد. برای عده از اعضای حزب که در طی سال ها غلبه نظامی بر مخالفین را یگانه راه پیروزی اندیشه های خویش تلقی میکردند، دشوار بود که مفهوم مبارزه صلح آمیز و دیالوگ سیاسی را درک کنند. برای برخی از اعضای حزب که قدرت را بلامنازع در اختیار

داشتند و مغرورانه بر کرسی‌ها تکیه زده بودند، دشوار بود درک کنند که حاکمیت به مردم تعلق دارد و مردم در خارج حزب نیز زندگی و کار میکنند. آنان نیز باید در همه امور دولتی به طور متساوی الحقوق با حزبی‌ها سهم کردند و قدرت با آنان بر معیارهای دموکراسی تقسیم گردد.

برای آنانی که سالها حق موجودیت سازمان‌ها و احزاب سیاسی دیگر را نفی کرده بودند و فقط در چارچوب سیستم یک حزبی قادر به تفکر بودند، دشوار بود که با همین سازمان‌ها و احزاب مشترکاً کار کنند و با موجودیت آنها تحمل کنند. برای غلبه بر عادات و شیوه تفکر گذشته کار پیگیر، پُر حوصله و زمار لازم بود. پلنوم جدی ۱۳۶۵ به این اعتقاد خلل ناپذیر دست یافت که مسایل حاد سیاسی کشور را نمی‌توان به زور سلاح حل کرد. در این مبارزه توسط به شیوه‌های سیاسی از اهمیت قطعی و تعیین کننده برخوردار است. پلنوم سیاست مصالحه ملی را از آترو برگزید که یگانه راه ممکن خاتمه بخشیدن به جنگ جاری در کشور را تشکیل میداد و حزب ما در این سیاست بهترین تمثیل اصول وطن‌دوستانه دموکراتیک اخلاقی خود را میدید...]

ملت مبداء دیگر خصومت کودتاچیان و رهبری سیاسی ایشان که از

آوان اعلان سیاست مصالحه ملی علیه آن قرار گرفتند در سطور برجسته

شده فوق بیانیه اساسی کنگره حزب و وطن توضیح گردیده است.

کودتاچیان نه تنها اینکه به بیانیه اساسی متذکره در عالی-

ترین مجمع حزبی دست تائید بلند کردند، بلکه به همه فیصله‌ها و تصمیمات اتخاذ شده در مجامع ملی، دولتی و حزبی توافق مینمودند

ولی عملاً علیه آن قرار می گرفتند.

- خطوط اساسی و جهات عمده سیاست مصالحه ملی قرارذیل بود
- حل مسایل حال و آینده افغانستان از طریق سیاسی با مرجع دانستن منافع ملی و صلح سراسری بر منافع طبقاتی، حزبی، قشری، محلی، قومی و قبیله‌ای.
- مبارزه بخاطر تامین دموکراسی در حیات جامعه به ترتیبی که هیچ نیرو و گروه اجتماعی از شرکت مساوی الحقوق در آن، مستثنا نباشد.
- پذیرش حق قانونی برای همه احزاب و سازمان های سیاسی متکی بر سیستم تعدد احزاب.
- پیشبرد دیالوگ وسیع سیاسی با همه نیروهای مستقر در پشاور و تهران، طرفداران شاه سابق و روشنفکران افغانی مقیم غرب، نماینده گان مهاجرین و خاصاً قوماندانان داخلی بمنظور جستجوی راههای پایان دادن به انقطاب خونین کنونی و دسترسی به تفاهم وسیع بر مبنای منافع ملی.
- مساعی بخاطر رفع انحصار قدرت از جانب یک حزب و تحکیم پلورالیزم سیاسی، جستجوی ائتلاف معقول و ممکن به منظور حاکمیت موثر و تامین کننده صلح سراسری از طریق انتخابات آزاد و دموکراتیک.
- مبارزه در راه تامین اتحاد عمل همه نیروهای جانب دار صلح و گسترش زمینه های شرکت فعال و مشترک آنها در حیات سیاسی و اجتماعی کشور.
- قانون اساسی بمشابه دست آورد عمده مشی مصالحه ملی و سیستم سیاسی که در یرتو آن بوجود آمده حفظ و با اعتبار باقی بماند.

- مجموع اقدامات باید از ورای احکام قانون اساسی و در مطابقت با نصوص آن صورت گیرد.

- مبارزه در راه اتخاذ تدابیر لازم تقنینی بمنظور تحکیم قانونیت در کشور و ایجاد اساس مطمئن حقوقی بمنظور رشد اقتصاد چند نهادی.

- تقویۀ هر چه بیشتر نقش سکتور خصوصی در اقتصاد.

- مساعدت به امر عودت آبرومندان و اسکان مجدد مهاجرین به کشور.

- توسعه فعالیت های موثر پارلمانی در جهت تسریع پیروسة تامین صلح در کشور.

- تامین استقلال کامل قضا و خازنوالی.

شهید دکتور نجیب اللہ مفاهیم استقامت های فوق را بطور فشرده ذیلا ارایه داشته بود:

- (نصب انجمن کلیه تدابیر دولت در همه استقامت ها خدمت به انسان جامعه و خدمت به هموطنان افغان ، بدون در نظر داشت تعلقات ملی ، قومی ، مذهبی ، گروهی و قومی باشد. هدف این تدابیر روشن است. ما برای انسان جامعه شویش صلح میخواهیم. ما آرزو داریم تا وطن محبوب و مشترک همه ملیت ها، اقوام و قبایل افغانستان، بطور واحد، یک پارچه، مستقل و با ثبات همانطوریکه در گذشته بوده است، در آینده نیز باقی بماند.

- نیروی حیاتی مصلحت ملی در تحقق جورانه اصول نوین سیاسی که ارزش زندگی انسان را بالاتر از منافع طبقاتی، ایدئولوژیک و منافع محدود اجتماعی قرار میدهد، نهفته است.)

استقامت های فعالیت های تبلیغاتی کودتاچیان:

کودتاچیان که قابلیت نفی علنی طرح های سیاسی و سیاست وطنی حزب را نداشتند ، کوشیدند تا مثل سیاست را با تحریر اتهام نامه ها بدنام سازند. حلقات معینی که در داخل ح.د.خ.ا با تکرمتعصب ملیتی موجود بودند ، از جانب "برادر بزرگ" به ادامه

فعالیت های که مغایر همه نورم ها ، حتی نورم های همسایگی بود ، تشویق می شدند و مورد نوازش قرار می گرفتند. اتهامات "پشتون متعصب" و "پشتون شوونیست" که از جانب کودتاچی-های ۱۳۷۱ علیه شخصیت دکتور نجیب الله وارد گردید و یا اتهام "محکومیت پشتون ها در زمان حاکمیت دوکتور نجیب الله" که از بیخ دیگر متعصب مطرح گردید ، از جمله چنین کوشش ها اند تا گویا با بدنام ! ساختن ممثل سیاست ، اهمیت ستراتیژیک و تاریخی سیاست مصالحه را مورد سوال قرار دهند. ولی با سپری شدن زمان و طرد شدن کودتاچیان از کتله های حزبی ، اکنون مهره های دیگر اصول و جهات همان سیاست را تحت نام "دموکراسی" و "وحدت" پیش می کشند تا اگر بتوانند به اغوای یکتعداد حزبی های مؤمن توفیق یابند و در معاملات آینده سیاسی ، بالای آن معامله نمایند.

زمان سپری شده صحت همه اقدامات دوکتور نجیب الله-شهادت را به اثبات رسانیده و اکثریت مردم و از آن جمله اعضای حزب وطن به حقانیت طرح ها و تدابیر سیاسی اتخاذ شده رئیس حزب وطن باورمند گردیده اند. ولی مساعی منحرفین و کودتاچیان غرض تبرئه گروپ خود از مسئولیت های سنگین کودتا-ها و نتایج خونبار آن وجود دارد. و در زمینه اگر بتوانند خود را از مواخذه حزبی ، ملی و تاریخی برأت دهند ، سلسله اتهامات بر شخصیت ممثل سیاست مصالحه ملی را ادامه داده اند و اظهار میدارند که:

- آنها (کودتاچیان) کودتا نه نموده اند ، مجمع آینده حزب

در زمینه تصمیم خواهد گرفت که آنها کودتاچی هستند یا حیر ؟

تا تدویر چنین مجمع به آنها کودتاچی گفته نشود! (بریالی مطالب فوق را در یکی از نشست های خود در ۲۰۰۲ در دهلی ابراز داشته بود.)

- کودتاچیان که در ترکیب نامتجانس سیاسی - نظامی به توصیه همسیگان افغانستان گردهم آمدند ، مدعی اند که ائتلاف آنها بر ضد پروسه صلح ملل متحد و نهاد جدید توافق شده (شورای غیر جانبدار که طی دو یوم به کابل انتقال می شدند) ، وحدت ملی ، تمامیت ارضی ، استقلال و آزادی کشور عمل نه نموده اند . بلکه برای اعاده حقوق اقلیت ها مبارزه نموده اند !!

- علیه دکتور نجیب الله در اواخر ۱۳۷۰ و حمل ۱۳۷۱ (اوایل ۱۹۹۲) هیچ نوع فشار سیاسی - نظامی از جانب کودتاچیان درون حزب و رژیم وجود نداشت و آنها بدون موجودیت چنین فشار و مخالفت یا تکمیل حلقات کودتا ، به دفتر اسگاپ ملل متحد در کابل پناهنده گردیدند !!! و...

حتی در کتاب "اردو و سیاست در سه دهه اخیر" مدعی گردیده اند :

" بقایایی تیم دکتور نجیب الله گاه گاهی در اینجا و آنجا ظاهر می شوند و نجیب را حق بجانب ، معصوم و مظلوم معرفی می کنند . کست های ویدیویی او را پخش می کنند و تبلیغ می نمایند که نجیب بی گناه است هیچگاه نگریخته بود و هیچگاه خیانت نکرده بود و در مقابل او کودتا صورت گرفته بود . اما کدام ساده لوحی به این حرف ها باور می کند ."

کودتاچیان یک فصل مکمل را تحت عنوان "فرار-خیانت" در کتاب متذکره وقف نموده اند و همه اتهامات وارده در آن به، ارتباط حوادث شب ۲۷ حمل ۱۳۷۱، که حلقه نهایی کودتای ائتلاف شمال در کابل تکمیل گردید و دکتور نجیب الله بالاجبار به دفتر اسگاپ ملل متحد در کابل پناهنده گردید، می باشد.

اتهامنامه متذکره (کتاب اردو و سیاست... منسوب به نبی عظیمی) به سال ۱۳۷۶ طبع گردیده است (حد اقل شش ماه بعد از شهادت دکتور نجیب الله) و تاریخ تحریر مقدمه، که از طرف غلام حسین غزنوی بر آن نوشته شده است، حمل ۱۳۷۷ هـ.ش می باشد. و ادامه آن بشکل نوشته های بعدی از قبیل "نازنین" به سال های بعدتر ارتباط می گیرد.

هدف از تذکر فوق آنست که کودتاچیان درامه فوق را بعد از آن مرقوم داشتند که به زعم آنها سند ابطال و رد اتهامنامه ایشان نسبت شهادت دکتور نجیب الله بوجود نمی آید و شاهدان عینی حوادث متذکره شاید در اتهامات آنها را ضروری ندانند. و اگر در مورد آن اقدام نیز بعمل آورند با شیوه های آسوده شده قبلی، با نثار نمودن القاب "تندگمان"، "کوتاه بیان" و... که در نوشته "نازنین" به ادرس مرحوم غوربندی نویسنده کتاب "نگاهی به تاریخ ح.د.خ.ا (حزب وطن)، محترم فقیر محمد ودان نویسنده کتاب "دشنه های سرخ" و کتاب "حقایق و دیدگاهها درباره حزب وطن (سابق ح.د.خ.ا)" و نویسنده گان دیگر به آن توصل ورزیده اند، و شیوه های دیگر تاخت و تاز خواهند نمود. طوریکه در صفحه سوم "اردو و سیاست... میخوانیم": "...نگارش این کتاب درایامی خاتمه یافته است که دوکتور نجیب الله رئیس جمهور قبلی

افغانستان به وسیله " طالبان " اعدام شد و بیرک کارمل نیز به فاصله کوتاهی از آن در گذشت. دریغ و حیف که آنها هرگز لب به سخن نمی گشایند و نمیتوانند درستی و یا نادرستی این نوشته ها را بسازند... "

کودتاجیان طوریکه در شمولیت در ائتلاف درک و فهم اکثریت مطلق حزبی ها ، شاملین سیستم سیاسی ، رژیم ج.ا و جامعه را به خطا محاسبه نموده بودند که: اگر آنها در ائتلاف متذکره اشتراک نموده و با اجرای کودتا در قدرت آینده شامل گردند ، اکثریت کادر ها و فعالین حزب وطن و رژیم ج.ا با آنها خواهند بود.

بار مکرر در تدویر پلنوم شورای مرکزی حزب وطن (که نصاب آن نیز تکمیل نبود) چنین محاسبه غلط داشتند که: آنها خواهند توانست تا سند برأت کودتای خویش را از تجمع متذکره حاصل خواهند داشت ولی در همان مجمع اکثریت اشتراک کنندگان در موضع کاملاً مخالف قرار گرفتند و کودتاجیان نتوانستند سند تائید از اقدامات کودتایی خود را از آن مجمع حاصل نمایند.

در مورد نوشتن اتهامنامه های متذکره فوق نیز به تکرار مکرر محاسبه غلط نمودند که: ممکن شهید دکتور نجیب الله حوادث شب تکمیل کودتای آنها را ثبت نه نموده باشند و یا شاهدان عینی حوادث متذکره و مردم ، فرمایشات آنها را در مورد " بسخرینه گرفتن تاریخ " بپذیرند.

طوریکه در صفحه ۵۸۶ " اردو و سیاست... " میخوانیم:

" ... هنوز هم قضاوت کردن مشکل است ، برای کسی که تاریخ نویسد ، هنوز برای نتیجه گیری زوداست ، مشکل است که اکنون بگوئیم کی ها مقصر بودند ، هنوز هم راز های سر بسته بی

وجود دارند که زندگی و زمان آنها را افشا خواهد ساخت، آنچه بر من معلوم بود، از سر صدق و صفا نوشتم.

ولی دیگران، مردم، نجیب و صدها قهرمان دیگر خاموش اند...

هدف عمدهٔ تحریر اتهامنامهٔ فوق "اردو و سیاست" و نوشتهٔ "نازنین"، کوشش تبرئهٔ کودتاچیان از ناکام ساختن عملیهٔ صلح ملل متحد برای افغانستان و مسولیت بزرگ تاریخی تراژیدی جنگ - های کوچه گیرک در کابل و شهرهای مختلف افغانستان طی سال های ۱۹۹۲-۱۹۹۶ می باشد. و بهمین مناسبت کودتاچی- ها مدعی اند که کذب نامهٔ متذکره را "از سر صدق و صفا" نوشته اند. و دیگران خاموش اند.

اینک بخش های از نامه شخصی دکتور نجیب الله شهید که بتاريخ ۲۲ سرطان ۱۳۷۲ - ۱۹۹۳/۷/۱۳ (تقریباً چهار سال قبل از طبع کذب نامه های کودتاچیان) نظریه تقاضای یکی از رفقای حزبی و دوست شخصی خویش نگاشته است و در آن جریانات حوادث حمل ۱۳۷۱ را بطور مؤجز نگاشته اند، با تذکر ادما ها و اتهامات کذب نامه- های ذکر یافتهٔ فوق بفواش میگیریم تا "صدق و صفا" و "نهاد پاک" نویسندگان اتهامنامه های متذکره و مجموع گروپ کودتاچی با هقایق و واقعیت های رُخ داده توضیح گردد:

درامهٔ آخری کودتاچیان :

فصل دوم جلد دوم کذب نامهٔ "اردو و سیاست..." که تحت عنوان "فرار-خیانت" مرقوم گردیده است چنین آغاز گردیده است:

(... همراه با آ... لاور، فتاح و سید اعظم سید به نزد دکتور جیب الله رفتیم، شب گذشته دگروال هادی قوما بدان قطعه

قومی فرقهٔ ۰۸ که قبلاً مربوط به حزب اسلامی حکمتیار بود و به دولت تسلیم شده در منطقهٔ پای منار غند خویش را ایجاد کرده بود همراه با قادر تره خیل ارتباط گرفته و تصمیم داشتند، پوسته‌ها را رها کرده و مشترکاً منطقهٔ خرخانه را بدست آورند، اما پلان مذکور افشا شد. هادی به نزد من آمد و گفت که فریب خورده بودم به قران کسریه سوگند خورد، دکتور نجیب او را عفو کرد و همان شب جنرال ساخت. ما در باره وقایع شب گذشته راپور دادیم و گفتیم فعلاً وضع شهر آرام است. اما امکان چنین دسیسه‌ها و خیانت هادر پوسته‌های گارنیزون وجود دارد. دکتور پرسید آیا کدام فشارخاص در لحظات کنونی وجود دارد. من گفتم حکمتیار بسیار سعی کرده است تا پوسته‌ها را به زور وادار به تسلیمی نماید، مخصوصاً در میدان ۳، ۴ و ۵، اما پوسته‌ها مقاومت می‌کنند. دکتور پرسید. شما چرا دسته جمعی نزد من آمده اید؟ من گفتم در کابل شایعه است که شما قصد خروج از کشور را دارید. اگر چنین قصدی داشته باشید خواهش می‌کنیم که قبل از هرکس ما را در جریان قرار دهید تا خدای نخواستہ کدام حادثهٔ مهم رخ ندهد و از طرف دیگر ما نیز تکلیف، خود را بدانیم و مطابق رهنمودهای قبلی شما عمل کنیم...

نبی عظیمی سخن را از مراجعه خود و همکاران نظامی شریک در کودتا، به دکتور نجیب الله آغاز مینماید ولی قبل از اینکه به اصل مطلب بپردازد (که عبارت از علت مراجعه به دکتور نجیب الله است) داستان دیگر تماسگیری قطعاً قومی فرقهٔ ۰۸ با قادر تره خیل و جنرال شدن هادی را و موجودیت فشار گروپ‌های حزب اسلامی حکمتیار را غرض سردرگمی ذهن خواننده مخلوط مینماید.

یقیناً هر خواننده درک مینماید که هدف رفتن چهار مسئول قوت - های اساسی قوای مسلح نزد دکتور نجیب الله نه بخاطر آن بوده است تا آنها تماسگیری قطعۀ قومی فرقه ۰۸۰ و افشا شدن آن و در نتیجه تائب شدن هادی و جنرال شدن آنها تحلیل و تجزیه!! مینمودند یا دفع و طرد فشار موجود گروپ های حزب اسلامی حکمتیار را پیشنهاد مینمودند و آنها در ایامیکه حلقات کودتا با سقوط ولایات شمال افغانستان الی ۲۰ حمل، سالنگ ۲۲ حمل، جبل السراج و چاریکار ۲۴/۲۵ حمل و میدان هوایی بگرام ۲۵ حمل ۱۳۷۱ تکمیل گردیده است. نویسنده "اردو و سیاست..." بعد از ارایۀ چنین داستان مطلب و هدف مراجعۀ خود را، و آنها بعد از اینکه دکتور نجیب الله از ایشان می پرسد!! که "شما چر دسه جمعی به نزد من امد: اند؟" با چنان معصومیت!! ستر جنرالی مرقوم میدارد که "در کابل شایعه است که شما قصد خروج از کشور را دارید. اگر چنین قصدی داشته باشید خواهش می کنیم که قبل از هر کس ما را در جریان قرار دهید تا خدای نخواستہ کدام حادثه سویی رخ ندهد و ..."

نویسندگان درامه های متذکره به یقین چنین پنداشته بودند که نسبت اینکه دکتور نجیب الله جریانات متذکره را تحریر نداشته اند (چون الی نوشتن کذب نامه "اردو و سیاست..." نامه های دکتور نجیب الله به ارتباط حوادث متذکره به نشر سپرده نه شده بود، آنها میتوانند، با چرندیات نویسی خود حقایق را کتمان و خود را برأت دهند!

بهرتر خواهد بود تا در برابر همه ادعاهای ریاکارانه و عوامفریبانۀ کودتاچی ها که در فوق و صفحات مختلف اتهامنامه "اردو و

سیاست ... " و دیگر نوشته های آنها وجود دارد پارگراف مؤجز نامه دکتور نجیب الله شهید که به ارتباط مراجعه فوق نبی عظیمی و همکاران نظامی کودتاچی او تحریر یافته است مطالعه گردد:

" چهارجنرال مسئول تمام قوت های اساسی، دلاورلوی درستیز، نبی عظیمی مسوول گارنیزون کابل و معاون وزیر دفاع، فتاح قوماندان هوایی، سید اعظم قوماندان گارد یکجا در دفتر کارم نزد آمدند که شما خود را بما تسلیم کنید که اوضاع خراب می شود و ما امنیت شما را نگاه می کنیم!! از دفتر خود خارج شان کردم و خود را دست بسته به آنها تسلیم نکردم." اصل نوشته فوق شهید دکتور نجیب الله را در صفحه ۱۴۹- مطالعه نمائید.

خواننده عزیز!

اینست حقیقت مراجعه کودتاچی ها به دکتور نجیب الله، که آنها با پر روی آنرا بنام رفع " تکلیف خود" و اجرات " طبق رهنمود قبلی" دکتور نجیب الله قلمداد نموده اند.

اعضای گروپ کودتاچی همه اجرات و مراجعات خود را به رئیس جمهور و قومندان اعلی قوای مسلح کشور با چنین " نهاد پاک" و " صدق و صفا" قلمبند نموده اند. قبل از اینکه به نمونه دیگر چنین مراجعه عظیمی به دکتور نجیب الله شهید پردازیم، ضروری پنداشته می شود تا با زهم بطور موجز طرز تحریر محتویات کذب نامه " اردو و سیاست ... " و افسانه سرایی های دیگر کودتاچیان را مرور نموده و صداقت آنرا به استناد نوشته های شهید دکتور نجیب الله به پیمایش بگیریم:

جنرال نبی عظیمی که نقش یکی از گردانندگان تیاتر تسلیمی

مزار شریف و ولایات شمال را بخوبی ایفا نموده و داستان سقوط ولایت متذکره را با همان "نهاد پاک" تحریر داشته است. بتاريخ سوم حمل ۱۳۷۱ وارد کابل میگردد، با ریختاندن اشک تمساح نزد دکتور نجیب الله و هیئت اجرائیه حزب وطن تظاهر به وطندوستی مینماید. بتاريخ ۴ حمل ۱۳۷۱ او مهمان رئیس جمهور و قوماندان اعلی قوای مسلح می گردد و جریان ملاقات و صحبت را نیز با چنان آب و تاب تحریر داشته است که توگویی ستر جنرال حزبی- جهادی از فتح سمت شمال افغانستان پیروزمند گشته باشد و بایکی از روسای مرکزی وزارت دفاع در مورد عدم اكمال قوت- هامشاجره داشته باشد، طوری که اودرص ۵۳۴ "اردو و سیاست..." می نویسد که:

"... اگر من دنیا را چپه کنم و جهان را فتح کنم برای شما (دکتور نجیب الله) یک "بلست" معلوم می شود."

(بلی آقای عظیمی ولایات شمال را به نفع ائتلاف شمال فتح نموده بود. به همین مناسبت رئیس جمهور او را باید وزیر دفاع ج.ا مقرر می نمود!؟)

استقامت های تبلیغاتی صحبت متذکره (اگر بفرض آقای عظیمی واقعاً هم چنین صحبتی که در "اردو و سیاست..." تفصیل آن را نگاشته است، با دکتور نجیب الله شهید بعمل آورده باشد) باز هم همان خطوط قبلاً آماده شده را که مجموع اتهامنامه یا مجموعه اکاذیب بنام "اردو و سیاست..." از آن مملو است مثل "تعصب پشتونها"، "تیم دکتور نجیب الله"، "حقوق اقلیت ها"، "بی کفایتی همه مسئولین دیگر غیر از اعضای گروپ کودتاچی" و...، تعقیب مینماید. ولی ستر جنرال حزبی- جهادی

همه حوادث، فعالیت‌ها و حقایق هژده روز بعدی (الی ۲۲ حمل ۱۳۷۱) را در اشتراک خود در جلسه قرارگاه قوماندانی اعلی، آماده نمودن خریطهٔ مدافعه شهر کابل، ملاقات با بینن سیوان (آنهم با تذکر بخصوص اینکه سیوان نقش او را در حوادث مزار ستوده بود) خلاصه نموده است و از همه فعالیت‌ها و اجرات دولت جمهوری افغانستان و هوشدارهای دکتور نجیب الله که در جلسات حزبی و درونی بد ارتباط فعالیت‌های ضدپروسهٔ صلح ملل متحد به کادرها و فعالین داده بود، آگاهی نداشت، و در برابر آن هیچگونه احساس مسئولیت حزبی، دولتی و تاریخی نمی‌کرد. بلکه او با سیداعظم قومندان سارد و ستر جنرال آصف دلاور لوی درستیز و دیگر مهره‌های کودتا "بخت‌های زیاد" منمود طوریکه اودرص ۵۴۰ کذب - نامهٔ "اردو و سیاست..." بعد از تذکر حادثهٔ سقوط سالنگ که به ۲۲ حمل ۱۳۷۱ زحداد و تذکر شایعات "فرار" دکتور نجیب الله، می‌نویسد:

"... بصورت عمومی افکار همه در جهت جلوگیری از فرار دوکتور نجیب الله و دفاع کابل، مخصوصا از ناحیهٔ حکمتیار دور می‌زد ... ما بحث‌های زیادی میکردیم. از زاویه‌های مختلفی اوضاع را می‌دیدیم اما بالاخره نتیجهٔ منطقی آن تبادل نظرها و بحث‌ها چنان فورمولبندی گردید:

- اگر دکتور نجیب الله فرار کند، شهر کابل سقوط می‌کند.
- قوای مسلح در صورت فرار نجیب از هم می‌پاشد حاضر نخواهد بود که قوماندهٔ شخص دیگری را قبول کند.
- سربازان اسلحه را به زمین خواهند گذاشت و از جنگیدن و کشته شدن ابا خواهند ورزید.

در آنصورت چه کنیم؟

ما تعهد سپردیم که به هر شکلی که باشد دوکتور نجیب الله را قانع بسازیم که کشور را ترک نکند، سعی کنیم تا نامبرده الی تطبیق پلان ملل متحد با ما باشد ..."

ص ۵۴۰ و ص ۵۴۱ " اردو و سیاست ..."

قبل از اینکه پیرامون محتوی نوشته فوق کودتاچی ها به بحث پردازیم، بخشی از نامه ۲۲ سرطان ۱۳۷۲ شهید دوکتور نجیب الله را به خوانش میگیریم که به ارتباط یکی از جلساتی که با کادر های قوای مسلح ج.ا به تاریخ ۲۳ حمل ۱۳۷۱ تدویر یافته بود، تحریر یافته است. در جلسه مذکوره که در آن ستر جنرال محمد رفیع معاون رئیس جمهور و عضو هیئت اجرائیه حزب وطن، ستر جنرال محمد اسلم - وطنجار وزیر دفاع و عضو هیئت اجرائیه حزب وطن، ستر جنرال غلام فاروق یعقوبی وزیر امنیت دولتی و عضو هیئت اجرائیه حزب وطن، داکتر راز محمد پکتین وزیر امور داخله و عضو هیئت اجرائیه حزب وطن و همه کادرهای قوای مسلح در کابل (به شمول نبی عظیمی) اشتراک داشتند. در پاراگراف نامه مذکوره شهید دوکتور نجیب الله مطالب بسیار عمده و حیاتی بصورت مؤجز حنین قید گردیده است:

"... روز یکشنبه (۲۳ حمل ۱۳۷۱) با تمام جنرالان و مسئولین هر سه قوای مسلح جلسه دایر کردم و برایشان گفتم که بروز جمعه یک کمیته بیطرف که اصلا به هیچ حزب و تنظیم مربوط نیستند ولی همه بشمول ما با آنها توافق نموده ایم وارد کابل می شوند و مطابق به اعلامیه که من داده ام قدرت را تسلیم می گیرند. از ۳۵ نفر ۱۸ نفرشان بروز جمعه برای آمدن بکابل آماده شده اند، این افراد با خود

ودرجیب خودکدام اردو یاژاندارم یا قوت امنیتى راندارندکه بیاورند ،
 ناگذیربالای قوای مسلح واداره دولت شماتکیه خواهند زد و شما
 هم صادقانه بااوشان همکاری کنید ودیگر اینکه ملل متحد نیز در
 کنار آنها و شما قرار می گیرد. بعد از ۴۵ روز گردهمایی همه
 افغان ها (لویه جرگه یا مجلس یاشورای افغانی) جلسه نموده
 حکومت موقت را برای یکمدت توافق شده یک سال یا یک و نیم سال
 بوجود آورده ، قانون اساسی موقت را تصویب و انتخابات را براه می
 اندازند. به این ترتیب صلح تامین و جنگ خاتمه میپذیرد ، من برای
 قربانی وگذشتن از اقتدارحاضرشده ام. شما همه به جای خود می
 مانید ، هوش کنید که دست به کدام ماجرا نزنید و کدام کودتایی را
 سازمان ندهید که اول خودتان می سوزید. یک بیانیه مفصل که ثبت
 شده است اما نشر نشد - بیانیه تاریخی که بعد شما خواهی دید.
 گوش های شانرا باز کردم (زیرا از پلان ها آگاهی داشتیم. شاید
 بگویند چرا پلان ها را خنثی نکردی. می توانستم اینکاررا بکنم ولی
 دوباره دست به شمشیر می بردم درحالیکه من اعلامیه استعفای
 خود را یکماه قبل داده بودم ، با مردم و جهان و ملل متحد و همه می
 گفتند که نجیب دروغ می گفت از یکسو اما دگی برای سپردن
 قدرت را بخاطر تامین صلح ابراز می کرد و از سوی دیگر برای
 حفظ قدرت دست به شمشیر می برد و مردم را از دم تیغ می گذرانند.
 او یک قدرت طلب است نه صلح طلب و قوت هادر داخل و خارج
 وضع را خراب ترمی ساختند و مسئولیت همه خرابی ها از لحاظ تاریخی
 به دوش من می افتاد. مثل که امروز بدوش دیگران ، توطیه گران
 و دستپاچه کاران افتیده است. در آن وقت ملل متحد هم با من نمی
 بود و دهها مطلب منفی دیگر... مسئولیت در برابر مردم و تاریخ را

چه جواب میدادیم در برابر جهان و ملل متحد چه جواب می گفتم)
ولی متأسفانه قبول نکردند... " اصل نوشته فوق شهید دکتور نجیب -
الله را در صفحه ۱۵۰ و ۱۵۱ - مطالعه نمائید.

دکتور نجیب الله شهید در جلسه متذکره، همه کادر های
قوای مسلح را از میکانیزم عملی شدن پیرویه صلح ملل متحد و
ورود شورای غیر جانبدار ایقاز نمودند و اظهار داشتند که (بعضاً
شنیده میشود که یکتعداد از کادرها با اقدامات من توافق ندارند،
شما کادرهای قوای مسلح هستید عمدتاً دوفرد مسئول که در تغییرات
۷ ثور ۱۳۵۷ نقش اساسی داشتند " هدف از ستر جنرال محمد رفیع
و ستر جنرال محمد اسلم وطنجار بود که در قیام مسلحانه
۷ ثور نقش بارز داشتند "، در همین اجلاس اشتراک دارند، آیا
شما با اقدامات من توافق دارید؟) ستر جنرال محمد رفیع و هر سه
وزیر قوای مسلح ایستاد گردیدند و تائید خویش را از اقدامات
بعمل آمده و رویدست رئیس جمهور و قوماندان اعلی قوای مسلح
ابراز داشتند. ولی کودتاچیان (که نه تنها در جلسه متذکره تائید
خود را از اقدامات رویدست دکتور نجیب الله ابراز داشته بودند، بلکه
در همه جلسات دست تائید بلند مینمودند ولی عملاً بر ضد همه
تعهدات خود که در برابر حزب، دولت و مردم بعمل می آوردند،
به اعمال ضد ملی و تخریبکارانه مبادرت ورزیدند.) چنین
تعهدات را کاملاً نادیده گرفته و برای وظایف سپرده شده مراجع
دیگر! امادگی میگرفتند و در اتهامانه خویش از تدویر چنین
جلسه وهوشدار های قوماندان اعلی قوای مسلح تذکر نداده اند.

خواننده عزیز !

بعد از مطالعه پاراگراف فوق نامه شهید دکتور نجیب الله ، آیا میتوان برای یک لحظه نیز باور کرد که درامه نویسی کودتاچیان با " نهاد پاک " نگاشته شده است ؟ ویا باور نمود که او یک " سر باز صادق " بوده است ؟ طوری که او در صفحه دوم کتاب خود می نویسد :

" درونمایه اصلی نوشته ها را خاطرات شخصی ام تشکیل میدهد که در بازگو کردن آن با قلب و وجدان یک سر باز صادق بوده ام "

و در خور توجه است که پاراگراف صفحه ۵۴۰ کذب نامه چه ادعا های وطن دوستانه و خدمت به مردم را دارد ؟

(ما تعهد سپردیم که به هر شکلی که باشد دوکتور نجیب الله را قانع سازیم که کشور را ترک نکند . سعی کنیم تا نامبرده الی تطبیق پلان ملل متحد با ما باشد . ما پیمان بستیم که نگذاریم بار دیگر خون مردم بیگناه کابل ریخته شود و آنها ما را مسئول کشتار دسته جمعی خود بدانند ...)

آیا کودتاچیان واقعاً در همان وقت بعد از " بحث های زیاد " ! به چنین نتیجه رسیده بودند که اگر دکتور نجیب الله کشور را ترک گوید یا به اصطلاح و ادعای آنها " فرار " نماید ، نتایج تذکر یافته پاراگراف ص ۵۴۱ کذب نامه " اردو و سیاست ... " بوجود خواهد آمد ؟

پاراگراف صفحه فوق " اردو و سیاست ... " که گویا قبل از تحریر ! رویدادهای ۲۳ حمل ۱۳۷۱ است . به این معنی است که " ما " های عظیمی (شرکای کودتای حمل ۱۳۷۱) بعد از " بحث های زیاد " به ۲۲ حمل ۱۳۷۱ و یا قبل ازان به " نتیجه منطقی "

متذکره رسیده بودند که اگر دکتور نجیب الله "فرار" نماید ، اردو از هم می پاشد ، سربازان اسلحه را به زمین میگذارند و ... و به همین اساس "تعهد فوق" را سپرده بودند که "بار دیگر خون مردم بی گناه کابل ریخته" نشود و- در همان روز ۲۳ حمل ۱۳۷۱ رئیس جمهور ، قوماندان اعلی قوای مسلح و رئیس حزب به همه مسئولین قوای مسلح وضع را همه جانبه توضیح داده اند و آنها را ایقاز نموده اند تا دست به اعمال تخریب کارانه و کودتایی نزنند .

لیکن حافظه گروپ کودتاچی آنها بخاطر ندارد . ضرب المثل عامیانه است میگویند (دروغگو حافظه ندارد) ولی این که تنها دروغگویی هم نیست بلکه تزویر ، عوام فریبی و جنایت است که اعمال ضد ملی و خائینانه را بنام وطن دوستی و خدمت به مردم (که در پاراگراف فوق از آن تذکر بعمل آمد) قلمداد نمایند .

آیا کودتاچیان از اعمال ننگین کودتایی خود که در نتیجه آن صدها و هزاران برخورد گروبی ، تنظیمی ، ائتلافی ، مذهبی ، ملیتی ، سمتی ، لسانی ، نژادی و غیره در شهر کابل و مجموع افغانستان طی سال های ۱۹۹۲ - ۱۹۹۶ بوقوع پیوست تایب گردیده اند ؟ و یادر وقت "تعهد سپردن" ، "ما" های کودتاچی نتایج ایجاد ائتلاف و اعمال کودتایی بر ضد شورای غیر جانبداری که همه طرف های افغانی و ملل متحد با آن توافق بعمل آورده بود ، پیش بینی نه نموده بودند ؟

بہتر خواهد بود تا بر نتایج یکی از هزاران برخورد وحشت انگیز تنظیمی که در " اردو و سیاست... " ثبت گردیده است ،

مرور صورت گیرد ، مجسم گردد ، علت و عوامل آن در نظر گرفته شود و به سوال های فوق پاسخ ارایه گردد.

به ارتباط برخورد متذکره که به تاریخ ۱۰ جوزای ۱۳۷۱ ، بین حزب وحدت اسلامی و اتحاد اسلامی بعمل آمده بود ، می خوانیم:

" پس در بدندان شروع میشود ، توپ ها ، تانک ها و ماشیندار های غرش می آیند. کشت و کشتار شروع می گردد. هزاره ها پشتون هارا و پشتون ها هزاره هارا در هر کجایی که ببیند اسیر می کنند ، ناخن های اسرا را میکشند ، دست هارا می برند ، پای هارا قطع می کنند ، در کله های یکدیگر میخ کوبی را شروع می نمایند. انسان ها در کانتینرها محبوس میگردند و کانتینرها آتش زده می شوند یا در قفس های شیر و پلنگ هادر باغ وحش انداخته می شوند. زنها و دختران جوان همدیگر را میرایند و به آنها تجاوز می کنند. زن در برابر چشمان خشمگین شوهر و برادر و پسر نوبالغ در مقابل چشمهای پر ازرم مادر و خواهر ، مورد تجاوز قرار می گرفتند. قساوت ، بی رحمی و مرگ جوانمردی ، عفو و عدالت آغاز گردیده بود و به مرض مزمنی تبدیل می گردید و تابوت انسانیت و شرافت به چهار میخ کشیده می شود.

" ص ۶۰۹ " اردو و سیاست ... "

یک پاراگراف دیگر نتایج جنگ های کوچه گیرک شهر کابل را که بتاريخ های ۵-۷ ثور ۱۳۷۱ بوقوع پیوسته است و در آن کودتاچیان حمل ۱۳۷۱ " سهم محوری " داشتند ، مرور مینمائیم:

" در جریان این جنگ سه روزه که در تاریخ ۵ ثور الی شام روز ۷ ثور (۱۳۷۱) ادامه داشت ، مناطق سیدنور محمد شاه مینه ، شاه شهید ، قلعه جده ، شهر کهنه کابل ، شش درک ، گذرگاه ، چهلستون ،

کوتاه سنگی، کارته سه و چهار فشار بیشتر را متحمل گردیدند. خانه های زیادی تخریب شد و مردم بیگناه زیادی به قتل رسیده و یا زخمی گردیدند. مال و دارایی مردم چور و چپاول شد و در بعضی موارد، به ناموس آنها تجاوز صورت گرفت، تعداد کشته شده - گان اهالی ملکی درین جنگ ها همه روزه حد اقل به یک هزار نفر تخمین زده میشد... " ص ۵۸۴ " اردو و سیاست... "

اینست نتایج " تهمدی " که کودتاچیان بسته بودند!!

در جنگ های شهری " که در آن از تمام انواع اسلحه حتی طیارات و هلیکوپترها استفاده گردید " و " همه روزه حد اقل یک هزار نفر تلفات داشته باشد ، به " مال ، دارایی و ناموس مردم تجاوز صورت گرفته باشد " و در آن " سهم محوری " را نیز کودتاچی ها ایفا نموده باشد و آنها بعد از کسب رو سیاهی تاریخی جنگ - های سال های ۱۹۹۲ - ۱۹۹۶ همت به نوشتن کذب نامه ای به نام " اردو و سیاست... " بنمایند ، آنها حقایق توضیح شده دو پاراگراف نامه شخصی شهید دکتور نجیب الله را طوریکه بود باید می نوشتند ؟ یا طوریکه کودتاچیان می خواستند باید آنرا می نوشتند ؟ یقیناً خواننده گرامی این حق را به این روسیاهان تاریخ معاصر ما که هزاران لکه ننگ بر باد رفته و خون دها هزار افغان را به پیشانی خود دارند ، نخواهند داد تا بارتکاب جنایات متعدد ، جنایت مضاعف دیگر را نیز مرتکب شوند.

معلوم است که کودتاچی هانه در نتیجه " بحث های زیاد " که قبل از کودتا بعمل آورده باشند به نتیجه گیری های !! فوق دست

اند بلکه در نتیجه ریختاندن خون دهها هزار هموطن و شهریان بیگناه کابل به نتایج خانمانسوز اقدامات کودتایی خودپی برده اند. ولی آنها باز هم باچه وقاحتی حرف از "تطبیق پلان ملل متحد" و عدم ریختاندن "خون مردم بیگناه کابل" می زنند. در زمینه تنها به سه فردیکی از سروده ها که به حال گروپ کودتاچی صدق مینمایند، اکتفا مینمائیم:

سرودخوش رقص دفتر ظاهر ما	به گش علمه عجب دلوانی می خوانی
به اثر دیده خود رقص اشک تسلیح مرا	نماد و مظهر سوتر و گذار می خوانی
به اسب خدعه بزنی تاثر پناه تسلیح	که وارد راه مرا به تاثر می خوانی (۱)

پاراگراف دیگر کذب نامه "اردو و سیاست..." را مرور می نمائیم که نویسندگ آن راباچه سرشت و "نهاد پاک" و "ضمیر تهی از ریا و تزویر" تحریر داشته است و آنرا در برابر حقایق تلخ تاریخی که در مورد یک باب دیگر خیانت ملی و خائنین ملی افغانستان، در نامه فوق الذکر شهید دکتور نجیب الله افشاه گردیده است، قرار میدهیم:

در صفحه ۵۵۰ و ۵۵۱ کذب نامه متذکره می خوانیم:

"۲۷ حمل (۱۳۷۱):

دکتور نجیب الله ساعت ۸ صبح مرا به نزد خودخواست و گفت دیروز حسین اغلو (معان بینن سیوان نماینده سرمنشی ملل متحد برای افغانستان) را ملاقات کردی؟

گفتم بلی و آنچه که بین ما زخ داده بود برای او بازگو کردم. گفت تشکر. امروز بینن سیوان به کابل می آید و باخودت ملاقات (۱) - سروده "تزویر" از اثر محترم محمد هارون راعون (برکه در آتش)

می کند. قرار است الی تطبیق شدن پلان ملل متحد قدرت دولتی به یک شورای نظامی تسلیم داده شود. تا خلا قدرت بوجود نیاید..."

نویسنده بعد از ارایه ترکیب شورای مد نظریانورنظر او می نویسد که دکتور نجیب الله از من پرسید که: "نظر خودت چیست؟ من گفتم شما اکنون در کشور تشریف دارید. درین صورت به ایجاد شورا ضرورتی نیست و در صورتیکه شما کشور را ترک بگوئید با موجودیت وزرای قوای مسلح، در پست های فعلی شان کسی این شورا را به رسمیت نمی شناسد، مگر آنکه آنها خود استعفا کنند و قدرت را به شورای نظامی بسپارند و یا اینکه شورای نظامی کودتا کند و قدرت را از آنها بگیرد..."

خواننده محترم!

اینک یکی از پاراگراف های نامه شخصی متذکره شهید دکتور نجیب الله رابه ارتباط مراجعه فوق نبی عظیمی و گروپ کودتاچی آنها مطالعه مینمائیم که حقیقت مسئله از چه قرار بوده است.

شهید دکتور نجیب الله در صفحه دوم ورق ششم نامه خویش تحریر داشته اند:

" فردا صبح روز چهارشنبه مزدک و کاپوانی سرخود به گارنیزون کابل رفتند و انجا اعلان کردند که گویا ما تمام صلاحیت ها را دیشب از نجیب گرفتیم. یعنی عملاً او خلع قدرت شده است.

(هیئت اجرائیه یک حزب چه حق دارد - لویه جرگه - قانون اساسی و نورم های دولت، و حکومت چه شد. یکی آن مهم نبود زیرا کودتا داشت حلقات، آن تکمیل می شد و ضرورت برعایت قانونیت چه بود؟)

حدود ساعت ۱۱ بجه عظیمی نزد آمد یا روانه اش کرده بودند و خواستار استعفای من شد. جواب باز همان بود که امروز بپیمان سیوان

می آید ، هر اقدام من بعد از صحبت با وی انجام می شود." اصل نوشته فوق شهید دکتور نجیب الله را در صفحه ۱۵۳- مطالعه نمایند.

باید اکنون برای عرق جبین مبارک! گروپ کودتاچی که به نوشتن اراجیف "اردو و سیاست..." و "نازنین" پرداخته اند با مطالعه پاراگراف فوق نامه شهید دکتور نجیب الله ، عرق پاک! کفایت نه نماید.

الی اینک ادامه پاراگراف فوق ص ۵۵۱ اتهامنامه "اردو و سیاست..." را که ناجوانمردانه ازنام آن شخصیت والا مقام حزب وطن وتاریخ افغانستان تحریف گردیده است ، بخوانش گرفته ، ریا وتزویر نویسنده وگروپ کودتاچی را دربرابر صفای آئینه مصفای نوشته سالار حقیقت گوی بحق پیوسته حزب وطن که سالها قبل از پینه دوزی کذب نامه "اردو و سیاست..." تحریر گردیده است میگذاریم:

در همان صفحه میخوانیم :

"... او (دکتور نجیب الله) گفت بنا بر خواهش بیرونی اجرائیه حزب وطن ، مخصوصاً محمود بریالی اجازه دادم که جهت تقویه قوت های شهرکابل ومصئونیت رفقا ، چهار طیاره به مزارشریف بروند و جنرال دوستم بارفقا وعده کرده است که برای شان پرسونل به کابل بفرستند. بناً حینیکه سربازان مذکوره کابل رسید ، فوراً به محلات مطلوب فرستاده شوند. خودت مستقیماً این موضوع را مد نظر بگیر و آنها را از میدان هوایی کابل به چهارآسیاب ویا هر جایی که پلان داشته باشی بفرست. من حیرت کردم که چگونه ازیکطرف جنرال دوستم علیه حاکمیت نجیب قرار میگیرد و از طرف دیگر

پرسونل برای امنیت دکتور نجیب و رفقاییش می فرستند.

عقل من قد نمیداد..." (۱)

شهید دکتور نجیب الله به ارتباط فوق در سال ۱۳۷۲ (۱۹۹۳)

تحریر داشته بود:

" صبح وقت بدون اجازه سر قوماندان به دستوریوری سیاسی طیاره های متعدده بلخ یرواز کرده بود تا افراد دوستم را گویا ظاهراً برای دفاع کابل واصلاً برای تکمیل کودتا وارد میدان هوایی کابل کنند. از قوماندان هوایی و مدافعه هوایی - فتاح تیلفونی پرسیدم به امرکی این کار را کردی. گفت به امر بیوری سیاسی از کمیته مرکزی.

گفتم، سر قوماندان چه شد، دولت چه شد که باز بیوری سیاسی عنان قدرت را بدست گرفت. فوراً طیاره هارا دوباره بخوای. گفت: صاحب همه طیاره ها پر از نفر بالای میدان کابل رسیدند. به این ترتیب افراد دوستم و جمعیت اسلامی مشترکاً وارد میدان کابل هم شدند." اصل نوشته فوق شهید دکتور نجیب الله را در صفحه ۱۵۳- مطالعه نمایند.

امید است با مطالعه پاراگراف فوق عقل قصیر کودتاچی ها که میخواستند با همان عقل کوتاه قد خود مردم، وطن و تاریخ را به "سخریه" بگیرند، از قد نارس رشد نمایند. نویسنده کذب- نامه به نمایندگی گروپ کودتاچی خود به ادامه پاراگراف فوق خود با چه مهارت و شیوه شناخته شده می نویسد: "مانسبت به او همدردی و همدلی احساس می کردیم و هنوز هم او را یک آشنا، یک دوست و یک رهبر می شمردیم و امید های خویش را بر او

بسته بودیم. ما سنگینی لحظات را احساس می کردیم و حاضر بودیم هر چه فرمان بدهد، انجام دهیم، احساسات ما در برابر او صادقانه و بی ریا بود. زیرا که زندگی و زندگانی در لحظاتی تلخ و شیرین خویش ما را با هم نزدیک ساخته بود. سرنوشت او، سرنوشت ما و حزب ما بود و من نسبت به هر کس دیگر انرا درک می نمودم. در آن لحظات فکر خیانت و جفا از طرف وی نسبت به حزب، مردم و وطن در مخیله ما نمی گذشت و باور ما نسبت به او صادقانه و بی ریا بود... (۱)

تعریف "ما" عبارت از مجموع کودتاجی های حمل ۱۳۷۱ است که از جمله آن ها بطور اختصار از سترجنرال آصف دلاور لوی درستیز، دگر جنرال سید اعظم قوماندان گارد و دگر جنرال فتاح نوماندان هوایی نامبرده شده است. دربخش فوق ملاحظه میگردد که قد عقل کودتاجی هاچنان هم پست نیست به اندازه که انکسار! بعمل آمده است، بلکه آنها باچنان مهارت مسلکی تدابیر فعال را در پاراگراف فوق به درخور خواننده میدهد که شیوه شناخته شده ارگان های مخصوص است. چون از یک جانب ادعای "داشتن احساس همدردی و همدلی" با دکتور نجیب الله را نموده اند. و آنها نسبت اینکه "او را یک آشنا، دوست و یک رهبر می شمردند" و بخاطر وزین ساختن یا وانمود ساختن حقیقت گونه ریای فوق، ادعای ریاکارانه دیگر را با آن پیوند داده اند که "حاضر بودیم هر چه فرمان بدهد انجام دهیم، احساسات ما در برابر او صادقانه و بی ریا بود." ولی در نهایت این همه ادعاهای که تنها اشخاص دارای "سرشت پاک!" کودتاجی ها میتوانند آنها بنمایند، هدف اصلی نوشته گروپ خویش را بسا چه اظلمیت! ابراز داشته اند:

در آن لحظات فکر خیانت و جفا از طرف وی نسبت به حزب ،
مردم و وطن در مخیله ما نمی گذشت"
خواننده محترم !

اکنون محتویات پاراگراف های متذکره صفحات ۵۵۱-۵۵۳
مجموعه اکاذیب " اردو سیاست... " را در برابر حقایق توضیح
شده نامه ۲۲ سرطان ۱۳۷۲ شهید دکتور نجیب الله قرار میدهیم:
۱- نویسنده اتهامنامه " اردو و سیاست... " مدعی است که
بتاریخ ۲۷ حمل ۸ بجه صبح دکتور نجیب الله او را نزد خود
خواسته بودتا از جریان صحبت وی با حسین (معاون بینان سیوان)
گذارش داده شود.

حقیقت امر این است که گروپ کودتاچی در همه موارد
(ساعت حضور او نزد دکتور نجیب الله ، روز ، تاریخ ، علت رفتن و
...) تحریف نموده اند. یعنی اولاً ۲۷ حمل روز چهارشنبه نبود بلکه
روز پنجشنبه بود که در شب قبل آن (۲۶/۲۷ حمل) اقدام نهایی
کودتای آنها یعنی محاصره بینان سیوان در طیاره غرض پسرگشت
اجباری از میدان هوایی کابل و محاصره رئیس جمهور و قوماندان
اعلی قوای مسلح بعمل آمده بود. اگر ذکر تاریخ یا رو اشتباه
محض قلمی ، طباعتی یا حافظه وانمود مینمایند ، ساعت رفتن نزد
دکتور نجیب الله ، هدف رفتن وانسیاتیف رفتن یا خواستن را نمیتوان
اشتباه قبول نمود. یعنی اینکه دکتور نجیب الله وی را نزد خود
نخواستہ بود بلکه بعد از آن که ساعت دوازده و نیم بجه لیل ۲۵/۲۶
(شب چهارشنبه) همه اعضای اصلی و علی البدل هیئت اجرائیه
حزب وطن (به استثنای انجینیر نظر محمد که به هند در سفر بود)
نزد رئیس جمهور مراجعه نمودند و رهبری سیاسی کودتاچیان

(وکیل ، بریالی ، مزدک و کاویانی) خواسته های خود را مبنی بر کسب توافق دکتور نجیب الله غرض نشر اعلامیه هیئت اجرائیه ، اجرای توافقات با قوماندانان داخلی (دادن صبغه حقوقی به توافقات قبلاً بعمل آمده آنها در مزارشریف ، جبل السراج وغیره) ، اخذ -

صلاحیت ها از رئیس جمهور ، اخذ استعفای رئیس جمهور وغیره مطالب مورد نظر کودتاچی ها مطرح نمودند . و در جریان همان جلسه نویسنده اکاذیب " اردو و سیاست ... " شخصاً از سقوط بگرام به دکتور نجیب الله اطلاع تلفونی میدهد و فردا روز چهارشنبه ۲۶ حمل ۱۳۷۱ صبح وقت مزدک و کاویانی به گارنیزون رفتند و اعلان خلع قدرت دکتور نجیب الله را نمودند . ساعت ۱۱ بجه همانروز نبی عظیمی (که از همه جریانات فوق واقف بود) را غرض مطالبه استعفای رئیس جمهور نزد شهید دکتور نجیب الله فرستادند .

ولی کودتاچی ها مراجعات متذکره رابه تصمیم گیری در مورد ایجاد شورای نظامی نور نظر آنها و " همدردی و همدلی " با رئیس جمهور ربط میدهند و در اخر آن با همان شیوه فهما اتهامات " خیانت وجفا " را که هدف اصلی اتهامنامه هاست ، تزئید مینمایند .

۲- نویسنده اتهامنامه متذکره مدعی است که انتقال پرسونل دوستم به امر رئیس جمهور و قوماندان اعلی قوای مسلح غرض " تقویت ! قوت های کابل و امنیت ! رفقا " بعمل آمده بود و نویسنده " حیرت زده " بود و " عقلش قد نمیداد " . حقایق را به ارتباط موضوع فوق در پاراگراف نامه شهید دکتور نجیب الله مطالعه نمودیم که کودتاچیان نه " حیرت زده " بودند و نه " قد عقل " شان قاصر بود بلکه میخواستند با چنین ترفند ها کوشش اراه کردن قد عقل خواننده را بنمایند تا که با عقل آنها همقد گردد .

کودتاجیان اگر با هزاران ترفند دیگر هم بخواهند چهره های خود را با چنین تدابیر بیوشانند حقایق تاریخی را نمیتوان تحریف و مسخ نمایند.

مساعی کودتاجی ها از نوشتن پاراگراف های متذکره و مجموع اتهامنامه یا کذب نامه یا مجموعه اراجیف به اهداف ذیل مرکوز است:

- کودتاجی ها همه اجرات خود را طبق "دساتیر قبلی" و یا حداقل اخذ تفاهم شهیددکتور نجیب الله انجام داده اند و از آنجمله است تذکرانتقال هشت صد نفر پرسونل دوستم (که در حقیقت پرسونل دوستم و متولفین آنها بود) و فرستادن طیارات غرض انتقال پرسونل متذکره و مساعی آنها غرض اخذ توافق رئیس جمهور در رابطه توافقات با قوماندانان داخلی و دیگر اقدامات.

- کودتاجی هانسبت آنکه به همه "دساتیر قبلی" دکتور - نجیب الله "باور صادقانه و بی ریا" داشتند و او را تا آخرین لحظات حاکمیت "یک آشنا، یک دوست و یک رهبر می شمردند"، ولی دکتور نجیب الله بالای آنها اعتماد نمی نمود و گویادر نتیجه آن دکتور نجیب الله اقدام به "فرار" نمود و به فکر "خیانت و جفا و ... به حزب، مردم و وطن" گردید...

ممکن است چشم بینای! نبی عظیمی - بریالی (همه کودتاجیان) معانی اوصاف "صدق و بی ریا"، "سرشت و نهاد پاک"، "خیانت و جفا" و... را معکوس می بینند و یاهم عمداً میخواهند اوصاف که خود در پراتیک سی ساله زندگی با ایجاد افتراق در حزب، نهضت و جامعه، و قربانی نمودن دهها هزار مردم بی گناه کسب نموده اند، بناء شهید دکتور نجیب الله مرقوم نمایند.

نویسنده درامهٔ ارایه شدهٔ خود را بعد از تذکر انتقال پرسونل دوستم
و مؤتلفین در صفحه ۵۵۴ کذب نامهٔ "اردو و سیاست..." چنین ادامه
داده است:

"من فکر میکردم که بین سیوان نخواهد آمد، به وکیل تلفن
کردم او اظهار بی اطلاعی کرد و گفت با وزارت خارجه بعد از عصر
امروز تماس نگرفته است. شاید مشکلاتی در پشاور پیدا شده است.
ممکن فردا بیاید، وکیل گفت من خانه میروم و وزارت خارجه را
وظیفه داده ام که اگر او تماس گرفت و آمدنش معلوم شد شما را
نیز در جریان قرار دهد.

ساعت ۱۲ بجه شب شد. شهر خاموش بود و مردم به خواب رفته
بودند. من خسته شده بودم. از رفقا اجازه گرفتم و بخانه رفتم..."
نویسنده بعد از تحریر تفصیل! صحبت خود با حسین اوغلو که
آنها با "صداقت تمام!" تحریر گردیده است، در مورد صحنهٔ
آخری درامهٔ خود ساختهٔ گروپ کودتاچی، یا آخرین اقدام
کودتای حمل ۱۳۷۱ می نویسد:

[... پانزده دقیقه سپری شد و حسین بطرف ساعت خود نگرست.
من به گارنیزین رفتم و هنوز موقع نیافتاده بودم تا بصورت مکمل
در مورد صحبت های حسین و اوامر دکتر نجیب الله با رفقا صحبت
نمایم که تلفونی زنگ زد و دگروال و هاب نورستانی قوماندان کندک
لوی دوم گارد ملی برایم گزارش ذیل را داد: "معاون صاحب! در
حصه چهارراهی میدان هوایی خواجه رواش و قرارگاه قوای هوایی
و مدافعه هوایی سه عراده موتر های فولکس واگن بس که دارای
تیمبر پلیت های سل متحد هستند توسط سربازان ما، دربر (توقف)
داده شده اند. در بین یکی از موتر ها داکتر صاحب نجیب، جنرال

احمدزی، اسحق توخی و جفسر همراه بادوسه نفر از کارمندان ملل-متحد نشسته اند. داکتر صاحب امر میکند که به آنها اجازه بدهیم تا به ترمینل بروند در مقابل ترمینل چند دقیقه قبل یک طیاره کوچک ملل متحد نشست نموده است، شما چه امر میکنید."

به وهاب که کمی گوش هایش سنگین بود گفتم، وقتیکه داکتر صاحب را شناختید چرا توقف دادید گفت: "قوماندان لوای ما تورنجنرال عبدالرزاق قبلا اینجا آمده بود و به سرسازان شخصاً هدایت داده بود که هیچکس را نگذارند که از کابل به طرف میدان هوایی برود حتی اگر رئیس جمهور باشد و دیگر آنکه اگر من برای داکتر صاحب اجازه بدهم پرسونل جنرال دوستم چند متر آنطرف با راکت ها و ماشیندارها موضوع گرفته اند، بالایش فیر کرده او را اسیر می کنند و یا از بین می برند."

من گفتم صبرکن، برایت هدایت میدهم، جریان را برای دلاور، فتاح، سیداعظم سعید و نمیدانم که دیگر کدام کسی در اتاق نشسته بود شرح دادم و طالب مشوره شدم. تلفن قطع شده بود، فیصله نمودیم که همه مابه میدان هوایی برویم و قضیه را از نزدیک بررسی کرده، تصمیم اتخاذ کنیم. بار دیگر تیلیفون زنگ زد و وهاب گفت "قوماندان صاحب داکتر صاحب خودش راه را تغییر داده و بسرعت بطرف شهر حرکت کرد."

رئیس جمهور به فراست دریافته بود که دامی برایش گسترده اند و اگر اصرار کند، ممکن است محاصره گردیده، اسیر شود و یا کشته شود. پنج دقیقه بعد دکتور نجیب الله تلفن کرد و با عصبانیت خاصی گفت "برای تو گفته بودم که افراد "دوستم" را از میدان هوایی خارج کن، چرا امر مرا اجرا نکردی" جواب دادم

که آنها ناوقت شب رسیدند و فردا صبح میدان را ترک میگویند. او گفت "من به میدان هوایی جهت پذیرائی و ملاقات با بین سیوان رفته بودم، در چهارراهی بنابه دستوررزاق جنرال مرا متوقف ساختند و اجازه ندادند که به نزدیک طیاره بروم سیوان در طیاره است، او باید به شهر بیاید، برایت امر میکنم تا غند ۷۱۷ را گرفته افراد دوستم را از میدان هوایی بیرون کنی و در صورتیکه مقاومت نمایند، همه آنها را از بین ببری فهمیدی؟" جواب دادم اگر حرف بالای سیوان است، این کار را میتوان بدون استعمال قوت و زور انجام داد و اگر حرف دیگریست لطفاً اعتماد کنید تا من هم بدانم و چاره جویی کنم. او حرف دیگری نگفت و با سرو صدای زیاد گوشی تلفون را گذاشت.

همه ما حیرت زده و شوک دیده بودیم. هوش و حواسی نداشتیم. باور نداشتیم که در بیداری به چنین حقیقت تلخی مواجه شویم. یک رئیس جمهور یک رهبر حزب، یک قوماندان اعلی اردو، صاف و ساده حقیقت را نمیگفت و در پی فریب ما بود. پذیرایی از سیوان در نصف شب با موتر مبدل، بدون محافظ و تشریفات معمول توسط یک رئیس جمهور، آیا این ممکن بود، مگر او تا این حدواین سطح ما را ساده میانگاشت نه تنها ما را بلکه همه سربازان را همه مردم کشور را؟ آیا این فرار بود یا خیانت؟... [(۱)]

قبل از اینکه پاراگراف های مربوطه نامه شهید دکتور نجیب الله به ارتباط صحنه های درامه ارایه شده کودتاجی ها ارایه گردد، استقامت های اهدافی که آقای ستر جنرال و شرکا با مشقت ساله آترا در کذب نامه خویش تنظیم نموده اند تا به درخور خواننده

آگاه " خود بدهد ، باید تفکیک گردد .

- نویسنده در مجموع اتهامنامه " اردو و سیاست ... " کوشیده است تا نه تنها خود را از مسئولیت شمولیت در کودتا بری الزمه وانمود سازد ، بلکه شرکای کودتاجی خود را نیز برأت دهد . طوریکه در مورد وکیل که یکی از فعالین کودتا ومهره های بازی برآه انداخته شده باپروسه صلح ملل متحد بود ، نیزحق رفاقت و دوستی !! را در پاراگراف فوق با چنین وفاداری بجا آورده است .

- کودتاجی ها کذب نامه را طوری آماده مینمودند تا از صحنه های آن چنان وانمودگردد که پروسه صلح ملل متحد وامدن شورای غیرجانبدار که بروز جمعه ۲۸ حمل ۱۳۷۱ بکابل می آمدند (دو روز بعد از تکمیل حلقه کودتا در کابل) ، از جانب آنها ناکام نگردیده است ، بلکه مشکلات در پشاور وجود داشت و گویا بنیادگرا ها با طرح ملل متحد توافق نداشتند ، ولایات شمال و شهر کابل و مجموع شهرها نه در نتیجه خیانت ستون پنجم در داخل رژیم بلکه در نتیجه عدم کفایت مسئولین و گویا " فرار " دکتور نجیب الله سقوط نموده است .

- همه حوادث وحلقات به هم پیوسته وپلان شده کودتا را از شروع غائله شمال ، سقوط ولایات متذکره الی میدان هوایی بگرام ، انتقال و جابجا شدن پرسونل دوستم وموتلفین در میدان هوایی خواجه رواش و صدور قوماندۀ رزاق قوماندان لوائی دوم گارد مبنی بر اینکه " هیچکس را نگذارند که از کابل به طرف میدان هوایی برود حتی اگر رئیس جمهور باشد . " ، رنجش ها و تصادف وانمود نمایند که دست های توطیه گر که در عقب حوادث قرار داشتند با ولی نعمت ان مخفی نگهداشته شوند .

اینک بالترتیب پاراگراف های نامه شخصی متذکره شهید دکتور -
نجیب الله را اقتباس مینمائیم:

" نزدیکی شام (شام روز چهارشنبه ۲۶ حمل ۱۳۷۱) وکیل به دفتر من آمد که گویا من با بریالی جنگ کردم ، همه چیز را تسلیم کردند صرف دوستم نه مخالفین نیز با او یکجا آمدند . و اظهار دوستی ها و پشیمانی ها و اشک ریختن ها کرد و مرا به اغوش کشید و خدا حافظی کرد . درد گفتم که نجیب یکی اش خوب فیصله کرد که حساب توخو امشب تمام است... درین میان پیوسته وکیل به خانه تلفون می کند که ما منتظر بینان سیوان هستیم آمد ، نامد . اصلا مرا چک می کند که در خانه استم یا نه... دیدند که من مانند سنگ در جای خود مستقر استم و بجایی شور نخوردیم ..."

اصل نوشته فوق شهید دکتور نجیب الله را در صفحه -۱۵۳- مطالعه نمایند .

بعد از مطالعه پاراگراف فوق ضرورت اضافی توضیح نقش وکیل در کودتای حمل ۱۳۷۱ نفی میگردد ولی نوشته مؤخر فوق همه فعالیت های او را ارایه نمی دارد . شهید دکتور نجیب الله در نامه فوق خویش مطالب دیگر را نیز به ارتباط وکیل تحریر داشته است ولی قبل از اقتباس آن ، پاراگرافی را بخوانش میگیریم به ارتباط صحنه آخری درامه کودتاچیان که در کذب نامه خود قرار فوق انرا مرقوم داشته بودند .

شهید دکتور نجیب الله جریان را قرار ذیل ، ثبت نموده اند :

" نان شب را با توخی و احمدزی در دفتر خوردیم و بطرف خانه امیدیم تادر آنجا معطل آمدن و ملاقات بینان سیوان باشیم . از طرف دیگر پیوسته با بینان سیوان از کابل به پاکستان در تماس استیم و

او اطمینان میدهد که کار کمیته (کمیته غیر جانبدار) را به انجام رسانیده و امشب به کابل میرسد و ضمناً بین سیوان تقاضا کرده که کمیته خواهش دارد که قبل از آمدن ما بروز جمعه (۲۸ حمل ۱۳۷۱) نجیب باید کابل را ترک گوید. و اکنون است شب پنجشنبه یعنی این شب و یا روز پنجشنبه اینکار باید صورت گیرد... این؛ (کودتاچیان) به این فکر افتادند و شاید نزد خود حدس زده باشند که مبادا نجیب از بینان سیوان نخواهد که یک چند صد نفر عسکر ملل متحد وارد میدان هوایی کابل نشود و کودتای گویا موفق شان ناکام نشود.

ساعت دوازده و نیم (شب پنجشنبه) خدا بیخشد یعقوبی -

صاحب تلفون کرد و بمن اطمینان داد که از پاکستان اطلاع رسیده که کمیته آماده شده است و روز جمعه می آید. گفتم خیر دارم و از نزد من استعفا میخواهند آنرا آماده ساخته ام و اینکار را انجام میدهم.

دیدم ساعت دو شب شد. سه معاون بینان سیوان در کابل دو سیاسی و یک نظامی وارد قصر نمبر یک شدند و گفتند که بینان سیوان بمیدان کابل آمده، طیاره اش را محاصره کرده اند. ویرا نمی گذارد که پیاده شود و اصرار دارند که دوباره پرواز کند. به تلفون رفتیم که همه قطع شده بودند. بدون آنکه معطل موتر خود شوم من و جفسر و احمدزی و توخی سوار موتر های ملل متحد شده با معاونین آنها یکجا خواستیم به گارنیزون برویم تا معلوم کنیم چرا بینان سیوان را نمی مانند. در چهار راهی مارا ایستاد کردند. نام شب میدهیم کس توجه نمیکند. خود رامعرفی مینمائیم، می گویند میشناسیم که رئیس صاحب استید، پس بگذارید برویم، اجازه

نیست. دفعتاً همه پروت کردند و گیت های تفنگ را کشیدند و فضل خداوند که موتر ها از ملل متحد است. با واکی تاکی به خیالم با گارنیزون تماس می گرفتند و این هامیگویند که موتر ها از ملل متحد است و از آنجا امر فیر نمی دهند که فیر بالای موتر های ملل محدمسئولیت کلان دارد بعد از معطل شدن چند دقیقه دوباره برگشتیم و چون تیلفون های خانه قطع بودند تصادفاً امیدیم دفتر ملل متحد در اسگاپ که تیلفونی با گارنیزون تماس بگیریم. امیدیم به اسکاپ. وقتی ازینجا تیلفون کردم تصادفاً عظیمی برداشت. برایش گفتم که هر چه می کنید مختارید ولی ناسینده سرمنشی را در میدان هوایی معطل نگهداشته اید و اینک از دفتر ملل متحد من با سرمنشی به تماس می شوم. مسئولیت و عواقب تمام مسایل اگر بنان سیوان بد دفتر نرسد بدوش شما خواهد بود. برایم گفت که نمیدانم صاحب! لُچک ها آمده اند، نمی فهمم چی میکنند، اینک من ودلاور میرویم و بینان سیوان را میآوریم. (این ها میخواستند بنان سوان را از میدان رخصت کنند و بعداً با خاطر جمعی به داد بنده حقیر و فقیر برسند که بنده چیزی که هیچ در فکر ما نبود به آنجا آمده بودیم که گویا تیلفون بکنیم و برویم منتظر بنان سیوان در خانه باشیم.) دیدیم که طرف های چهار بجه صبح عظیمی وارد اسگاپ شد و بنان سوان را با خود آورد. رسم تعظیم بجا آورد و خواهش کرد که صاحب! بخاطر امنیت شما دو تانک و چند زره پوش و یک قوت به اطراف اسگاپ آورده ام تا شما در اینجا مصنون باشید و خواهش می کنیم که از اینجا خارج نشوید و به این ترتیب مادر اسگاپ باقی ماندیم...

می بینید که نشستن در اینجا را نیز ما دست و پا نکرده ایم
 حوادث و واقعات که خود را به آن سپرده بودیم ما را به اینجا
 کشانید... " اصل نوشته فوق شهید دکتور نجیب الله را در صفحات
 — ۱۵۵ ، ۱۵۶ و ۱۵۷ — مطالعه نمایند.

اکنون اگر بطور فشرده محتوی پاراگراف های ارایه شده نامه ۲۲
 سرطان ۱۳۷۲ شهید دکتور نجیب الله در نظر گرفته شود در روشنی
 آن صحنه های درامه " اردو و سیاست... " تلخیص گردد ، فشرده
 ذیل بوجود می آید که:

عظیمی و همه کودتاچیان مجموع اجراءات و مراجعات خود
 رابه دکتورنجیب الله شهید طوری تحریف و درکذب نامه خویش ارایه
 داشته اند که خواننده به ارتباط صحت و سقم ادعای آنها مغشوش
 گردد. چون درامه ای بنام یامنسوب به یک سترجنرالی که کاندید
 "سرپرستی" کشوربود نگارش یافته است. در درامه متذکره و صحنه
 های آن ، شهوورانیزدگرجنرالان ، ستر جنرالان ، وزرا و اعضای هیئت
 اجرائیه تذکر داده اند. پس خواننده باید سردرگم و
 مغشوش گردد که ادعا ها و صحنه های درامه " اردو و سیاست... "
 اگر همه صحت ندارد ، یکمقدار آن قابل تامل است و ممکن در
 بعضی بخش ها صحت هم داشته باشد.

بلی ! بخش های که در آن نیت ، افکار و اعمال خائنه و ضد
 ملی کودتاچیان به استقامت کودتای رویدست آنها افشانمیگردد ،
 شاید بالنسبه صحت داشته باشد. مثلا قضایای چون ارتباط قطع
 قومی فرقه ۰۸ با تنظیم گلبدین حکمتیار ، فشار گروپ های تنظیم
 متذکره در کمربند امنیتی کابل وغیره ، ولی کودتاچیهاچنین قضایا
 یا بخش ها را نیز با چنان پیرایه ارایه داشته اند تا از محتوی آن

خواننده برداشت نماید که تنها کودتاجی ها بودند که از حاکمیت و رژیم ج.ا.دفاع مینمودند و قهرمانان ملی آنها بودند که در برابر تعرضات مسلحانه مقاومت می نمودند و عملیات دفاعی نظامی را در جلال اباد ، خوست ، گردیز ، زابل ، لغمان ، تنگی واغجان ، پغمان و ... سوق و اداره مینمودند و "تیم دکتور نجیب الله" (اصطلاح کودتاجیان که برای همه اعضای هیئت اجراییه ، شورای مرکزی ، اعضای کابینه ، کادرها و فعالینی که با کودتا نبودند بکار میبردند) سیف بودند یا "پشتون" های متعصب و شوونیست بودند. ولی در بخش های که امکان افشای امیال ، اعمال و اهداف اصلی کودتاجیها وجود دارد ، آنرا بقا کلمات ، جملات و پاراگراف های چون (... وکیل اظهار بر اطلاعی کرد ... ممکن "سیوان" فردا بیاید.) ، (... جنرال مجید روزی تاریکی شب و خستگی پرسونل خویش را بهانه کرده گفت که همین امشب اجازه بدهید که در ترمینل میدان هوایی اقامت کنیم ...) ، (رزاق قوماندان لوای دوم گارد شخصا قومانده داده بود که هیچکس را نگذارند که از کابل به طرف میدان هوایی بروداگر رئیس جمهور هم باشد ...) ، (جریان را برای دلاور ، فتاح ، سید اعظم سعید و نمیدانم که دیگر کدام کسی در اتاق نشسته بود شرح دادم و طالب مشوره شدم ...) ، (... عقل من قد نمی داد ...) و ... بیوشانند.

آیا واقعا قد عقل کودتاجی ها چنان قصارت دارد که جریان عمیق توطئه بزرگی که علیه پروسه صلح ملل متحد در اپریل ۱۹۹۲ سازماندهی و عمقلی گردید ، در کلمات "بی اطلاعی وکیل" ، "بهانه تاریکی شب و خستگی پرسونل جنرال مجید روزی" ، "قومانده شخصی جنرال رزاق" ، "قد ندادن عقل" و دیگر

"نمیدانم" ها به درخود خواننده بدهند و باور داشته باشند که به چشم همه جهان خاک زده اند و اکاذیب آنها را تحویل گرفته اند؟ کودتاچی ها همه دساتیر رئیس جمهور را وایقاز نمودن- هایکه درجلسات دولتی و حزبی در موردحذر ازفعالیت های تخریبکارانه فرکسیون و کودتایی داده بودند ، نادیده گرفتند . هدیایات مشخص رئیس جمهور و قوماندان اعلی قوای مسلح رادر مورد بازگشتاندن طیارات از مزارشریف و جایجا نمودن پرسونل دوستم در کمرند امنیتی کابل ، نقض نمودند ، نماینده سرمنشی ملل متحد را در طیاره محاصره و تهدید به بازگشت نمودند ، قوت های ائتلاف شمال به کمک ستون پنجم داخل رژیم (کودتاچی ها) محلات کلیدی و حساس کابل را اشغال نمودند ، رابطه تیلیفونی رئیس جمهور را قطع نمودند و دستور محاصره او را صادر و امدادگی تطبیق بخش نهایی کودتا را گرفته بودند . و به همین اساس "حیثرت زده گی" و "شوک دیده گی" کودتاچیان از ناحیه عدم تطبیق پلان "اسارت" یا "کشتن" رئیس جمهور بوجود آمده بود که کودتاچی ها باتاثر فراوان در مورد آن سخن زده اند .

آیا میتوان برای یک لحظه پذیرفت که کودتاچی ها در نوشته های خود با "ضمیر تهی از ریا" عمل نموده اند ؟ و همه رویدادهای که قبلا در مورد آن تذکر بعمل آمد ، بهمانگونه بوده که آنها نوشته اند ؟

بخاطر وضاحت بیشتر جریان تکمیل حلقات کودتای حمل ۱۳۷۱ و نقش مهره های شامل در آن از قبیل وکیل ، بریالی ، کابوایی ، مزدک ، عظیمی و دیگران ، بخش دیگر نامه مورد بحث شهید دکتور نجیب الله نقل میگردد تا (رسواتر شود هرآنکه در او غش باشد) :

شهید دکتور نجیب الله تحرير داشته است:

[شام یکشنبه یعنی شب دوشنبه سالنگ رادرسازش تسليم کردند وقوت های ما ومخالفين یکجا شدند ، دوشنبه آرام بودند . شب سه - شنبه و صبح آن جبل السراج (گارنيزيون فرقه ۲) وچاریکاررا یکجایی تسليم و اشغال کردند ، تمام فشاررا روزسه شنبه انداختيم تا میدان هوایی بگرام را حفظ کنیم غافل از آنکه در آنجا نیز سازش صورت گرفته بود . تمام روز سه شنبه را از دلاور گرفته تا عظیمی و باهه جان قهرمان (فعلاً قومندان گارنيزيون) بمن اطمینان میدادند که بگرام دفاع می شود اما ساعت دوازده و نیم شب چهارشنبه (که فردایش چهارشنبه است) بغیر از انجنیر نظر که قبلاً گفتم که در راس هیئتی به هند در سفر بود دیگر تمام اعضای اصلی و علی البدل بیروی سیاسی وارد دفتر کار من در ریاست جمهوری شدند و گفتند که ما همه بعد از جروبحث طولانی در کمیته مرکزی و رسیدن به یک فیصله نزد شما آمده ایم .

بفرمائید چه فیصله با خود آورده اید !

لایق به حیث نطق شان اول صحبت کرد ومقدمه وتمهید گذاشت سخن های عام . راستش را پرسان کنید من نفهمیدم که مقصدش چیست . گفتم مقصدت رانفهمیدم ، مشخص بگوئید . فرید مزدک سخن گفتن را شروع کرد بعد از صحبت از من خواست تا اجازه بدهم فردا اعلامیه را ازجانب هیئت اجرائیه حزب تنظیم و نشر نماید و موقف خود را ابراز کنند . من برایشان گفتم شما بروید روی اعلامیه کارکنید . فردا اعلامیه را می بینم . قبل از آمدن بینان - سوان نماینده سرمنشی که فردا می آید وبدون مشوره باوی اعلامیه را چاپ و نشر نکنید .

درین وقت زنگ تلیفون آمد ، گوشی را برداشتم ، دیدم عظیمی است وگفت که متاسفانه باوجود تمام اطمینان های که بشما داده بودیم ، بگرام نیز سقوط کرد .

(باید در نظر داشت که درتمام این مناطق جنگ واقع نمی شود بلکه بدون آنکه بینی کسی خون شود گارنیزیون ها یکی پس از دیگری در سازش یکجائی قوت های دوست و مخالف تسلیم می شود و گویا سقوط می کنند .)

دادن اطلاع تلیفون سقوط بگرام را هم همینطور تنظیم کرده بودند تا در وقت نشست جلسه بیوروی سیاسی زنگ زده شود و همه در حضور هم از مسئله آگاه شویم تا اعضای دیگر بیوروی سیاسی در پرتو این مسئله که گویا وضع خطرناک شده است پیشنهادات دیگر قبلا آماده شده و فیصله شده را طرح کنند و بر من تحمیل نمایند .

جنرال رفیع گفت (بخیالم اوازعمق مسائل خبر نبود) باید خط رنوی بگرام را از کار انداخت تا پرواز های هوایی جهت بمباردمان بالای کابل صورت نگیرد . وکیل وزیر خارجه فوراً گفت که رفقا ! دست های من بالا است من جنگ نمیکنم اگرکمی ازاعضای بیوروی سیاسی می جنگند بگوید . قوت های ما بامخالفین درجبل السراج و چاریکار بشکل مسالمت آمیز یکجا کار میکنند ضرورت به جنگ نیست . باید همه مسایل از روی تفاهم حل شود باید بامخالفین مصالحه کرد ، ائتلاف کرد... دیدم معجزه واقع شده دریک شب کار ائتلاف ها و مصالحه ها به پایان رسیده است . چقدر خوب آنهم وزیر خارجه که کارش باید با خارج و ملل متحد باید باشد نه با قوماندان های داخلی . ولی به یک بارگی درین عرصه مقدم شده است ، مبارکش باشد .

یکی از اعضای بیوروی سیاسی هم مخالفت نکرد همه خاموش نشسته بودند. کاویانی رشته سخن را گرفته سرانجام پیشنهاد کرد که اگر نجیب صلاحیت ها را بما منتقل سازند. گفتم کدام صلاحیت ها؟ وقتی که از مدت بیشتر از چهل روز بلخ را تسلیم کرده اید عملاً جلسه بیوروی سیاسی در کمیته مرکزی هر روز دایر است بدون موجودیت نجیب، و گویا با صلاحیت برای حل مسایل شمال مصروف کار استید (در حالیکه درین مدت این پرابلم شمال و مزار را نه تنها حل نکرده بودند بلکه آنرا تقویت و حلقات دیگر از زنجیر توطیه ها و سازش ها را تکمیل کرده بودند که یکایک تطبیق ان شروع شده بود آنگفتم چرا اینقدر وارخطا استید. فرداینان سوان می آید ما همه در پای پلان ملل متحد و اعلامیه صادره اینجانب امضا نموده ایم، حالا پلان دیگر، سازش با قوماندان ها - تسلیمی قوت ها و غیره همه در حقیقت کودتا در برابر پلان ملل متحد بوده وزیر پا نمودن امضا های خودتان است و ...

وکیل گفت اگر نماینده سرمنشی ملل متحد می آمد تا حالا باید می آمد ما نمیتوانیم زیاد معطل بنشینیم، هم از زاغ میمانیم هم از رزاغ. بما اجازه بدهید که برویم پلان های خود را با قوماندانها عملی سازیم (که داشت عملی شدنش از چندی آغاز یافته بود. اما صرف میخواستند که به اجازه من اینکار را رکلام کنند که فردا اگر خوب شد خودشان کرده و مرامجبور ساخته بودند و اگر نشد بگوید کار نجیب بود، از یک طرف با پلان ملل متحد موافقه کرد و در عمل دستور داد که با قوماندان ها ما داخل ائتلاف شده و در مقابل پلان ملل متحد کودتا کنیم) این دیگر برای همه سیاست های من که تاکنون انجام میدادم زهر قاتل بود، تصمیم گرفتم که به این راه

نروم خدا کند یک نفر بیوروی سیاسی هم با من نباشد.

بریالی گفت که مخالفین استعفای شما را تقاضا دارند اگر انرا بما بسپرد (که باز بریالی خان با هر کسی که معامله دارد بسپرد و بگوید نجیب را ما مجبور کردیم و اینک استعفایش را گرفته و به شما بخاطر معامله تسلیم میکنیم و بعد ازان هم با نجیب هرچه که دلتان میخواهد بکنید.)

به ایشان گفتم که تمام اقدامات من بعد از مشوره با بینان سوان انجام خواهد پذیرفت. شما بروید یک روز دیگر هم معطل باشید و رخصت شان کردیم. [اصل نوشته فوق شهید. دکتور نجیب الله را در صفحات ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، و ۱۶۱ مطالعه نمایند.

خواننده محترم میتواند باز هم کذب نامه " اردو و سیاست... " را در روشنی آینه فوق تماشا نماید که آیا کودتاجی ها از همه جزئیات و تفصیل مؤجز فوق آگهی نداشتند؟ و یا آنها میخواهند خواسته های خود را بر حقایق تحمیل نمایند؟ و یا تعهد دایمی و نقض نه شونده ریا و تزویر با نهضت مترقی در افغانستان نموده اند؟ واقعاً عجب است میگویند " صاحب خانه نیز فریاد می کند که دزد آمد و دزد هم او را میدهد که دزد آمد."

اینک بخش های از کذب نامه (اردو و سیاست...) را مرو بینمائیم:
 " بگرام در روز روشن و در برابر چشمان همه به تاریخ ۲۵ حمل سقوط کرد وزیر دفاع، وزیر داخله، وزیر امنیت و دیگران بی تفاوت باقی ماندند و آنرا بمشابه یک جریان پذیرفته شده تلقی کردند. رئیس جمهور آرام بود. هیچگونه هدایتی نمیداد. در تلویزیون ظاهر نمی شد با روزنامه نگاران صحبت نمی کرد و در جلسات قرارگاه با بی تفاوتی خاصی حضور می یافت. دیگر آ

شور و هیجان قبلی در وی سراغ نمی شد. معلوم نبود که به چه فکر می کند به مشی مصالحه ملی که ناکام مانده بود یا به طرح ملل متحد که دیگر همه کس میدانست با شکست روبرو شده است. شاید او در آخرین روزها، حکمتیار را نسبت به مسعود ترجیح میداد بخاطر آنکه قدرت به پشتون ها برسد و دوستان وی زیانمند نگردند... " (۱)

بخش دیگر مجموعه اراجیف متذکره را ورق میزنیم که به تعقیب آنکه عقل نویسنده قد نداده است، با چه تکبر کودتاچی مآبانه مینویسد. " مگر آنکه رئیس جمهور دیوانه شده باشد و به حریف خود اجازه چنین کاری (ورود پرسونل دوستم به کابل گویا نظر به درخواست بریالی) را زده باشد.

به او نگرستم، حرکاتش عادی بود یا چنین تظاهر می کرد. اما اکنون بیشتر از یک هفته بود که دیگر هیچ نشانی از "خودی" در وجود او دیده نمی شد. هیچ هوس، هیچ آرزوی و هیچ خشمی او را به حرکت در نمی آورد. ازمدت ها به این طرف از ما و دوستان و حلقه های نزدیکش فاصله گرفته بود و با همه غریبه - و بیگانه گردیده بودگویی به آستان فنا نزدیک شده بود و روحش خسته، مریض و رنجور بود. " (۲)

صرفنظر از اینکه سوالات عدیده که با خوانش بخش های فوق عرض اندام می نماید اکنون باید و مفهوم واژه " اقدام " را " بفهمد " چون در نوشته " نازنین " خود یک پاراگراف از تدابیر فعال را به ارتباط آن ارایه داشته است، در پاراگراف متذکره تحریر داشته

(۱) - ص ۵۴۷ " اردو و سیاست... "

(۲) - ص ۵۵۲ " اردو و سیاست... "

است که:

(آدم نمیفهمد که منظوری اقدام سیاسی بوده است یا اقدام نظامی ... از طرف دیگر اگر هدف از "اقدام" عمل نظامی می بود ، باید دکتور نجیب الله به صورت واضح و شفاف واژه "کودتا" یا حرکت نظامی را استعمال مینمود ، نه واژه "اقدام" را زیرا که نه نجیب الله و نه سرمنشی ملل متحد آقای بتروس بتروس غالی ، و نه بین سیوان ، هیچکدام آنها در سطح وسویه نبودند که یک حرکت نظامی و یا کودتای نظامی را با یک اقدام سیاسی فرق نکنند...) (۱)

اکنون باید از ایشان پرسید که با خوانش نامه‌های نیک نام ! خود واروصاف واقعی که در نتیجه براه انداختن کودتای حمل ۱۳۷۱ کسب نمودند ، و افشای فعالیت هایشان که نتایج مرگبار را به حزب ، نهضت و وطن وارد نمودند ضرور راست به "ترفندها" و "شگرد ها" یکه بدنامی تاریخی خود را مضاعف تر می سازند ، ادامه بدهند ؟

بجا خواهد بود تا یک پاراگراف دیگر نامه مورد بحث شهید دکتور نجیب الله را در برابر اتهامنامه کودتاجیان نقل نمائیم:

" ... دلچسپ اینکه تمام کسانی بشمول وکیل و غیره که گفتند ما فرار می کردیم و خود در تلویزیون با قلقله مدعی شدند که ما در کوچه ها و بازار ها موجود خواهیم بود و امنیت سر و مال مردم را تضمین خواهیم کرد ، همه ملت را تنها گذاشتند و فرار را بر قرار ترجیح دادند و اولین کسانی بودند که دست به این اقدام زدند. این هم بازی ها و نیرنگ های روزگار... "

و در مورد افاده پاراگراف ص ۵۵۲ کذب نامه "اردو و سیاست... "

(۱) مقاله نبی عظیمی تحت عنوان "روزگار غریبی است ، نازنین!" شماره ۴۱ نشریه آزادی چاپ دنمارک

بخش دیگر نامه شهید دکتور نجیب الله را نقل مینمائیم:
 " ... از مدت ها قبل حتی ماها قبل وسال قبل میدانستم که
 اوضاع چنین می شود... و خودم باقی میمانم تا این کشتی
 شکسته را اگر بتوانم ازین حالت که طوفانی میشود بکدام طرفی و
 ساحلی بیرون بکشم. میدانم با خطرات جدی مواجه ام ولی چاره
 ندارم مردم من بر من حق دارند."
 و در بخش دیگر نامه متذکره آن شهید و الامقام راه آزادی،
 استقلال و تمامیت ارضی افغانستان چنین می خوانیم:
 " ... ولی خوب شد حد اقل ذر زیر باران راکت ها - جنگ
 ها - سیلاب ها - زهرپراگنی و شیوع مرض با مردم بیچاره یکجا
 ماندیم. این مردم بخیالم اینقدر بر ما حق داشتند ...

بتییه قصه دراز است برای آینده ها باشد...

اصل نوشته فوق شهید دکتور نجیب الله را در صفحه ۱۶۳- مطالعه نمایند.

**- راه و ارمان های بزرگ آن رهبر جسور و بی باک حزب
 واران زنده باد!**

۳ جزال مسود تمام قوت آی اساسی ، دلاور لوی درستیغ ، عطیعی
 مسود گمار نیزدن کابل و سادون زیر دماغ ، قنار ، قوامان عدوانی و مدافع عدوانی ،
 سید اعظم قوامان گمارد یلجا در دفتر کارم نخدم آیدند که شتا خود با تسلیم کنید
 که در دماغ خوابی ستود و ما اسیب ستانانای می بینم !! روز دفتر خود تا چنان
 گودم و خود را دست لسته بیستون با تسلیم نخدم

روز یکشنبه با تمام خزانگان و مسوولین پرتو قوای مسلح حلبه دیرگرم
 در ایشان قسم که بروز همه یک کتبه بملرف که اصله - هیچ حزب و تنظیم مربوط
 نیستند و همه جو مسئولان با با آنها توافق نموده ایم و اردو کابین می شوند
 و مطابق - اعلامیه که من داده ام قدرت را تسلیم می گردند از ۳۵ نفر
 ۱۸ نفرشان بروز همه برای آمدن کابل آماده شده اند ، این افراد
 با خود و در جیب خود کدوم اردو یا ترانزارم یا قوت امینتی را خواهند که
 بیارند ، ناگزیر بالای قوای مسلح و دوره دولت مشا تکیه خواهند زد و شای
 هم صادرانه با در شان حملی کشید و دیگر اینکه حل محمد نیز در کنار آن دو
 شای قور می گرد - بعد از ۴۵ روز گرد هم آتی همه و فغانا (کوبه جرگه) مجلس
 یا شورای فغانی (حلبه نموده حکومت موقت را برای یکت توافق شده
 یک سال یا یک و نیم سال بوجود آورده ، تا مؤن سیاسی موقت را تصویب
 و استقامت را بر او می اندازند - این ترتیب صلح تامین و حفظ
 خانه می پذیرد ، من برای قربانی دند ششم از اقتدار حاضر شده ام
 شاه همه بجای خود بیاید ، خودش کشید که دست بکدم ما چرا نزنید و کدم
 کدوای را سازمان نهضت که دول خودتان می سوزید - یک بیاضیه
 منحل - شت شده است اما شت شد - بیاضیه تاریخی که بعد شاه خواستی دید
 خودش دی شاهرا باز کردم (زیرا در چنان که آگاهی داشتیم - ستاید بنویسد
 چرا چنان را خفتی نکردی می توانستم ایشان بکشم ولی باید دوباره
 دست بشنید می بودم در حاکمیت من اعلامیه استعفا خود را یکتا قبل
 دارم ، کدوم ، باز مردم و جهان رسول محمد همه می گفتند که بختی دروغ
 می گفت و زگیو امانی برای سپردن قدرت را با ما طر تا بین صلح امروز
 می کرد و از سوی دیگر برای حفظ قدرت دست بشنید می بود و
 مردم از دم تیغ می گذرانند ، او یک قدرت طلب است نه صلح طلب
 و قوت در دروغ و تاراج وضع را خراب تر می ساختند و مسوولیت همه

- ۵ -

خرای و در کلمات تاریخی خودش من می افتاد ، مثل که امروزه خودش و جوان
 زوله گران در سینه کارون افسیده است ، در آنوقت حل می نمودیم با من نبود
 در آنها مطلب منفی دیگر حسدیت در برابر مردم تاریخ را چه جواب میدادیم
 در برابر جهان و حل می نمودیم چه جواب می گفتیم . ولی تا سانه قبول نکردند

ACKU

فردا صبح روز یازدهم منصرف و کامیابی سرحد کماندوهای کابل فرستند
 و آنجا مدافعان کمزورند که گویا ما تمام صلاحیت را داشتند و کمین
 گزینیم یعنی صلاح در قطع قدرت رزوه است (صیغه) و برایشه یک حرف
 چه حق دارد - لویه جرگه - تا نوزدهم اسامی روزم و اسم دولت و حکومت پیدا شد
 یکی آن هم نبود زیرا که تا او داشت معضات آن تکمیل می شد و ضرورت
 بر مایه تا نوزدهم چه بود)
 مدد سلامت " بچه عطشی نوزم آمد با درونه اش کرده بودند
 درخواست استعفا می شد خوب من باز همان بود که امروز بیان
 سون می آید بر اقدام من مدد در محبت با وی انجام می شود .

مع وقت بدون اجازه سر قوماندهان با دستور بیرونی سیاسی
 طیاره های متعدد به پنج پرواز کرده بعد از آن افراد دوستم را تقریباً یکبار
 برای دفاع کابل و منطقه برای تکمیل کودتا وارد میدان هوایی کابل
 کند در قوماندهای هوایی دومینم هوایی - فلاح تبلیغاتی پرسیدم - امر
 کی ایشان را کردی . گفت - امر بیرونی سیاسی در کجایه مرکزی .
 گفت سر قوماندهان چه شد ، دولت چه شد که باز بیرونی سیاسی
 شان قدرت را بدست گرفت . خود را طیاره ها را دوباره بخوانی - گفت :
 صاحب همه طیاره ها پرواز نفر با همی میدان کابل رسیدند - این ترتیب
 افراد دوستم و صحبت اسلامی مشترکاً وارد میدان کابل هم شدند

نزدیکی شام وکیل به دفتر من آمد که گویا من با بریالی حقیقت‌گرمم همه
چیز را تسلیم کردند حرف دوستم نه مخالفین نیز با او می‌آیند و اظهار دوستی
و پیشانی او را در شکرت می‌نهند با او به آغوش کشیده و خدا حافظی کرد
در دل قسم که بحیثیت یکی از من خونسپید کرده که حساب تو خود مشرب تمام
است.

درین میان پیوسته در میان بنیانه تلفون می‌کنه که ما منتظر
بنیان سوزن معیتم آمد تا بعد از صد روز را می‌کنه که در خانه است
یا نه ، شریا خود پرش نیز تلف کرد دوباره تلفونی از مدح
بر طرفت و در حواله می‌رسید
دیدند که من مانند منت در مای خود مستقر استم و بجای شده نمودیم

آن شب را با قوی و احمذی در دفتر حدیث و بیطرف خانه آیم
 تا در آنجا معطل آئیم و دعوات جنان سوزن باشیم .
 از طرف دیگر پیوسته با جنان سوزن در کابل به پاکستان درآیم .
 آیم داد اطمینان میدهم که ملاکیم را به انجام رسانید و امشب بجای
 میرسد و غضا جنان سوزن تا غضا گوده که کیمت خواصش
 دورد که قبل از آن ما بروز همه بحیثیت باید کابل را ترک نمود
 و در کون دست شب هاشنه یعنی این شب با دوز کیمت اشیا را باید
 صورت آید

تا روزی که تا صبح بوم . آدم به ریش و تنی از شما جلفون
 کوم تعدادی عیسی بود در وقت برونش گفتم که هر چه می کنید بنمایید
 وی خایه سرخشی را در میدان صول معلول نموده شده و اینک از دفتر عمل
 بن با سرخشی در تاسی بوم بن صول معلولت و عواقب تمام مسائل از زبان
 سوزن بدتر نرسد بدوش تا خواهد بود . بودیم گفت که بنده ام
 صاحب ایکه آمده اند ، نمی فهمم چه می کنند ایکه من و دلاور بودیم
 در تاسی آدمی (این) بنواستند بنان سوزن را از میدان رفت
 کند و بعد با خاطر جمعی به داد بنده حقیق رفیق برسند که بنده چیزی
 هیچ درنگر نماند به آنها آمده بودیم که تو با تیلون بگیم و بودیم
 نظر بنان سوزن در خانه با شیم (دیدیم که طرف های کجی مع
 عیسی در در ریش شد در بنان سوزن را با خود آورد رسم تعلیم می
 آورد و خواست بود که صاحب این امر امنیت شما در تاسی دهد
 در پوش و یک قوت به اطراف ریش آورده ام تا شما در اینجا معلول
 باشید و خواست می کنیم که از اینجا فرار شود و به این ترتیب
 ما در ریش باقی ماندیم

می بینید که مشتق در اینجا را نیز ما دست و پا نکردیم
 حدودش در وقت که خود را به آن سپردا بودیم ما را به اینجا کشیدند

شام سینه یعنی شب در شنبه ساعت ۱۰
 در سائش قسم کردند وقت بی باکانه کجا شنبه ، در شنبه قدم بودند
 شنبه شنبه و پنج آن ، جیل و اسراج (۵۰ تا ۶۰ نفر از فرقه ۲) و پارکیار را هم
 یکجائی تسلیم و تحویل کردند ، تمام فن را روز شنبه انداختیم تا میدان
 عدالتی بخورام را حفظ کنیم ، خانل روز آنکه در آنجا نیز سازش صورت گرفت بود
 تمام روز شنبه را روز دلاور گرفته تا صبحی و باه بان قربان (منه) توانان
 ۵۰ نفر از این) بن (چنان میدادند که بخورام دناج می شود اما ساعت
 ۱۲ شب چهارشنبه (که فردایش پانزدهم است) بخورام (بخیر نظر که بعد
 قسم که در دروس حقیقی بنده در سفر بود و نیز تمام اعضای اصلی و علی البدل
 بیروی سیاسی دارد و وقت کار من در ریاست جمهوری شده و گفته که
 همه بعد از جدیگشت طوفانی در کتبه مرکزی رسیدن بیک ضمیمه نزدشان
 آمده ایم ، بفرمایند چه ضمیمه با خود آورده اند !

لایق چیست فلاح شان اول محبت کرد و مقدمه و تمجید داشت
 سخن ای نام ، راستش را پسران کنید من ننهدیم که محبتش چیست
 قسم محبت را ننهدیم ، عشق جو چه می گویند ، فرید خردک
 سخن گفتن را شروع کرد بعد از محبت از من خود رفت تا اجازه بدهم
 مرزا اعلیایه را از باب محبت اجرائیه خوب تسلیم داشته نمایند و توقف
 خود را اجراء کنند ، من برویش ان قسم شما بروید روی اعلیایه

کار کنید فردا اعلامیه رای بیستم قبل از آمدن بیان مسوول تا بنده سرش
که خود ای آید و بدون مشوره با وی اعلامیه را چاپ و نشر کنید.

درین وقت زنگ تلفون آمد گوشه را برداشتم . دیدم هلی است

و گفت که شما نامه با وجود تمام اطمینان آبی که شما دادید بگرام بفرستد
(با بد نظرها داشت که در تمام این مناطق خفت فزونی میخورد بیک بدون آنکه چیزی
کسی خون شود چهارمیزون ؟ بی کسی از دیگری در سادش یکجائی قوت آبی
درست در مخالف تسلیم می شود و گویا سقوط می کند)

دادن اطلاع تلفونی سقوط بگرام را هم همین طور تسلیم کرده بودند تا
در وقت نشست حله بیوردی سیاسی زنگ زده شود و همه در حضور هم در نشست
آنها شوم تا اعضای دیگر بیوردی را در بر تو این مسئله که گویا ~~مستط~~ خطرناک
شده است پیشنهادت دیگر قبلاً آماده شده و ضمیمه شده را مراجع کنند و برین تمایل نماید

همه را از کار انداخت تا بیوردی آبی حوالی جهت چهاروازان با لای کابل صورت
بگیرد . و یک وزیر نامه خود را گفت که رفا است آبی من با است
من خفت نمی کنم و اگر کسی در اعضای بیوردی سیاسی می خفتد بگوید

قوت آبی با مخالفین در جمل اسدراج و باریکار شکل مسالمت آمیز یکجا کار
می کنند با امروز تمام روز با ناردوق پاسدور غشی خرابی باریکار در کمیته
مرکزی در تمام بودیم آنها شترگان در فضای خوب با هم کار می کنند

صورتت به خفت نیست با همه سایر از وی تمام من شود باید با مخالفین
مسالمت کرد . اختلاف کرد دیدم مسجده دو تن شده در یک شب

کار اختلاف در مسالمت با پایان ^{رسیده است} چه قدر خوب آهنگ وزیر نامه
که کارش با باریکار در عمل متحد باید باشد نه با تواناندن آبی در عمل
ولی یک طرفی درین مرحله مقدم شده است . باریکارش باشد .

آبی نه اعضای بیوردی سیاسی هم مخالفت نکرد همه تا مرزش نشسته بودند

کارهای رشته سخن را گرفته سرانجام پیرشهادت خود که در جنبش

مصلحت را با مشعل سازند .

تتم کدام مصلحت ؟ وقتی که دولت بیشتر از بیرون بلع را
نیم کرد، این عهد چه پیروزی سیاسی در کتبه مرکزی پر روز دیر است بدون
موجودیت جنبش ؟ در تویا با مصلحت برای حل مسائل شمال معروضه گماشته

در مائیکه در بندت این بر این شمال در هزاره آنها حل نموده بودند آنرا
تقویت و مصلحت دیر روز از بخیر تو مکه و سازش را تشکیل کرده بودند
که یکایک تعلیق آن شروع شده بود .

تتم چرا اینقدر دار خلا داشته فردا بنیان سوزن و آید با
همه در پایش حل شده و امدادیه صادره اینجاب اعضاء نموده ام . حاله این
دیر سازش با توانمندان - زلمی قوت ؟ و غیره همه در حقیقت کودتا
در برابر بدون حل شده بعد و وزیر با بدون اعضاء خودتان پرست و ...
وکیل گفت اگر نایب سر نشی حل شده ی آید تا ماله بایده ی آید

ما نیز اینم زیاد حاصل بشیم ، هم از ذراع یانیم هم از ذراع - با
اباره بر عهد که بریم بدون ای خود با توانمندان حل سازیم (که داشته
حل شدنش در چند آغازه یا همه بود اما صرف بخود استند که به اماره من
اینکه را در کلام کنند که فردا اگر خوب شد خودشان کرده و مرا
بجود ساخته بعد و اگر شد بخود کاری بجنب بود در کتیر با بدون
حل شده مودت نمود و در محل دستور داد که با توانمندان در عرض
انتلاف شده در در شمال بدون حل شده کودتا کنیم) این دیر برای
عده سیاست ای من که تاکنون در تمام سید اوم ز پر تا قبل بود ، تقسیم
ترنتم که به این راه ختم شده کند یک نوز پیروزی سیاسی با من باشد
برای گفت که مخالفین استخفا شمارا تا خدا درند اگر آنرا

با سپید (که باز آنرا برای نان با برکسی که معاضد و تسبیح و سجده
 بنیاب را با عهد کردیم و در یک استغاثش در طرفه در شایان طر معاضد
 تسلیم می کنیم و بعد از آن هم با بنیاب هر چه که در قافان می تواند آید
 در در شان ششم که تمام اوقات من بعد از مشوره با بنیان
 سوزن و انجام خواهد پذیرفت . شایان یک روز دیگر هم سلطان باشید
 در خدمت شایان کردم .

ACKU

دلچسپ اندید تمام کسانی بشمول دیکلر و غیره که گفته ما خواری کردیم
 و خود ما در تلویزیون با تعلقه مدعی شدند که ما در کوچه آ و با آ و آ
 موجود خواهم بود و امنیت سردمال مردم را تعیین خواهم نمود
 ملت را تنها نگذاشته و فرار را برقرارتر جمع دادند
 و جز اولین کسی بودند که دست به این اقدام زدند . این صم بازی؟ د
 نیرنگ کسی روزگار

ACKU

روزت ۴ قبل حق ، صبا قبل رسال قبل میدانستم که اوضاع چنین می شود
 و خدم باقی پیام تا این گشتی شکسته را از جوامع زمین بابت که طمانی می
 شود کدام طرفی و ساحلی بیرون گشتم ، میدانم با خلوت بدی مواجه ام و
 پاره خادم مردم من بر من حق دارند .

ولی خوب شد حدائق در زیر باران درکت ۴ - خفت ۴ - سیدب ۴ -
 زهر برآفتی و شیوع مرض و با با مردم بسیاره یکجا ماندم - این مردم بنیالم
 دیندار بر ما حق درشتند .

مقیم مقصد در روز است - برای آسوده ۴ باشد

گزارش اساسی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان
به دومین کنگره حزب (۶-۷ سرطان ۱۳۶۹) که از طرف
شهید لکتور نجیب الله رئیس حزب ارائه گردید

بسم الله الرحمن الرحيم

نماینده گان محترم!

اشتراک کننده گان محترم کنگره!

دوستان و حضار گرامی!

امروز ۶ سرطان ۱۳۶۹، دومین کنگره ح.د.خ.ا به کار خود آغاز نمود. تدویر این اجتماع بزرگ نماینده گان با اعتبار از صفوف حزب پس از قریب به ۲۶ سال وقفه از اهمیت عظیم سیاسی، هم برای حزب وهم برای کشور ما برخوردار است.

دومین کنگره ح.د.خ.ا در شرایط خاص حیات درون حزبی، انکشافات داخل کشور و اوضاع بین المللی دایر میگردد.

در سطح داخلی، طی مدت زمان فعالیت حزب تحولات عظیم در سطوح مختلف زندگی سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشور ما صورت گرفته است. با مرور مختصر بر جریانات و رویداد های قبل و بعد از تحول ثور ۱۳۵۷ به اسانی می توان به این نتیجه رسید که طی این مدت رویدادهای زیادی بوقوع پیوسته که در بسیاری موارد با خشونت و رویارویی همراه بوده است. آنچه که بیشتر از همه جلب توجه میکند، اوضاع و احوالی است که در جریان ۱۲ سال گذشته در کشور شکل گرفته است. طی این مدت افغانستان این خانه مشترک افغانها دستخوش چنان حوادث و

رویدادهای خونین و ویرانگر گردیده که توجه عمیق و مسئولانه به این حقیقت ناگوار تمام عناصر و نیروهای وطندوست از جمله اعضای ح.د.خ.ا را که هدفی جز خوشبختی مردم و ترقی کشور نداشته و ندارند به این نتیجه میرساند که باید هر چه زودتر به وضع دردناک ناشی از جنگ و مقابله مسلحانه پایان داده شود.

طبعی است که حزب ما بمثابة بخشی از جامعه نمیتوانست از این رویدادها و تحولات بر کنار بماند و حتی میتوان گفت که در مرکز بسیاری از این حوادث و تحولات قرار داشته است. حزب در جریان بیش از یک ربع قرن زندگی و فعالیت خود، فراز و نشیب های زیاد و مراحل مختلف را پیموده و پیروزی های زیادی را پشت سر گذاشته است.

بصراحت باید گفت که تجارب فعالیت و مبارزات حزب ما هم جهات مثبت و پسندیده و هم جوانب منفی و نا مطلوب داشته است. اوضاع کنونی در داخل کشور که مسلماً نمیتواند از شرایط بین المللی مجزا باشد، باعث آن شد تا حزب در زمینه ارزیابی مجدد برنامه، سیاست و عملکرد خود تصمیم بگیرد. در عرصه بین المللی تغییرات اساسی در جهت ختم رویارویی، احیاء و تحکیم دیتانت، پایان بخشیدن به مسابقات تسلیحاتی و تامین خلع سلاح، ایدیولوژی زدایی در مناسبات بین المللی و همکاری متقابل اسودمند، رشد دموکراسی و رعایت حقوق بشر در سایر عرصه ها به وقوع پیوسته است. در شیوه عملکرد روابط بین الدول بخصوص مناسبات بین قدرتهای بزرگ نیز تغییرات امیدوار کننده در جهت مصئون تر ساختن جهان برای زندگی بشریت صورت گرفته است و این امر در حل و فصل مسائل مختلف جهانی از جمله منازعات منطقوی اثرات

مثبت به جا گذاشته و تمایل به سوی حل سیاسی منازعات منطقی را افزایش بخشیده است. این عوامل ضرورت دعوت عالیترین مجمع حزبی یعنی کنگره ح.د.خ.ا را در دستور روز قرار داده بود. بنابراین در قدم اول باید اهداف و وظایف کنگره را مشخص نمائیم. در این رابطه میخواهم توجه رفقای محترم اشتراک کننده را در این مجمع با عظمت حزبی به این حقیقت معطوف نمایم که وطن و حزب ما در مرحله چرخشهای قاطع و حیاتی قرار گرفته است. ما باید با جمعبندی و بررسی موجز تجارت مثبت و منفی سالهای گذشته، با ارزیابی انکشافات، مقتضیات و الویتهای جامعه ما و با توجه به انکشافات در سطح بین المللی، وضع کنونی خود را مشخص سازیم و سیر حرکت حزب را در آینده روشن نمائیم. چنین است اهداف و وظایف مشخصی که در برابر کنگره قرار دارد و ما باید به آن رسیده گی کنیم. طبعی است که باید کار کنگره برای برآورده ساختن این اهداف و وظایف ناشی از آن، آغاز و انجام یابد.

نماینده گان محترم!

گزارش کمیته مرکزی حزب حاوی بررسی فعالیت ۲۶ ساله و تعیین اهداف و وظایف آینده آن است که اینک ذیلاً آرایه میگردد:

۱- حزب د موکراتیک خلق افغانستان در چه شرایطی و چگونه تاسیس گردید؟

رفقا!

ایجاد ح.د.خ.ا نتیجه قانونمند تکامل اوضاع اجتماعی سیاسی است. ح.د.خ.ا در زمینه وسیع مبارزات آزادی خواهانه ملی و

ضد استعمار و مجاهدت و وطنخواهان کشور بخاطر استقرار
 دموکراسی، عدالت و ترقی که در اواخر قرن ۱۹ آغاز گردیده
 بود، تاسیس یافت. طوریکه میدانیم جنبشهای معاصر سیاسی و
 اجتماعی در افغانستان در سالهای ۲۰ هجری شمسی (سالهای ۴۰
 عیسوی) قرن جاری زمانی قد بر افراشت که در نتیجه اداره مطلقه
 و استبدادی و بیروکرتیک، کشور در وضع عقب مانده گی شدید
 قرار داشت و دگرگونیهای ناگزیر اقتصادی و اجتماعی به آهستگی
 پدیدار میگردد. با سقوط حکومت محمد هاشم که با تغییرات در
 طرز اداره و پیدایش جوانه های دموکراسی توأم بود، راه برای ایجاد
 نهضت های ملی که خواهان دموکراسی و پیشرفت کشور بودند،
 هموار گردید. تغییرات در اوضاع بین المللی پیروزی متحدین بر
 آلمان هتلری، تشکیل سازمان ملل متحد و صدور اعلامیه جهانی
 حقوق بشر، فروریزی برخی از مستعمرات نیز، به نوبه خود در ایجاد
 نهضت های نوین دموکراسی و مشروطیت و بیداری افکار عامه
 تاثیر خود را وارد نمود. تفکر اجتماعی در آن زمان چه در میان
 برخی از حلقات حاکم و چه در میان روشنفکران بسوی ضرورت
 دگرگونیها اجتماعی، استقرار دموکراسی، پایان دادن به اختناق و
 استبداد و رشد اقتصادی معطوف گردید. به همین دلیل هم
 تصادفی نبود که حکومت شاه محمود دموکراسی را به آزمایش
 گرفت و محافل سیاسی با ترکیب و نظریات مختلف بوجود آمد.
 انتخابات دوره هفت شورا که تا حدودی در شرایط آزاد دایر گردید
 امکانات شرکت فعالتر روشنفکران ترقی پسند و دموکرات را در
 حیات سیاسی فراهم کرد. نشر جراید غیر دولتی مانند انگار،
 ندای خلق، وطن، نیلاب، ولس و آئینه در کابل مرحله مهمی در

فعالیت جنبش ملی دوره هفت شورا به حساب می‌رود. در آن زمان در اطراف این جراید به مثابه مراکز عمده تفکر ملی محافل سیاسی مانند ویش زلمیان، جمعیت وطن، ندای خلق، و اتحادیه محصلان پدید آمد. این سازمان‌ها خواستار استقرار اصل مشروطه، تامین رفورم‌های اقتصادی و اجتماعی، تامین حقوق و آزادیهای دموکراتیک، استقرار عدالت و مقابله با اراده استبدادی مطلقه و امتیازات اشرافی بودند. در مجموع علی‌الرغم ترکیب اجتماعی و فکری نامتجانس این نیروها که بیشتر از میان محصلین، استادان، کارمندان دولت و سایر روشنفکران برخاسته بودند اهداف دموکراتیک را در برابر خود قرار داده بودند. گرچه جنبش مشروطیت دوم سهم قابل ملاحظه در تضعیف ارکان اداره مطلقه ادا نمود اما این جنبش از مردم فاصله داشت و هنوز به آن درجه از تشکل سیاسی و سازمانی نرسیده بود که بتواند در برابر فشار سیاسی وارد مقاومت کند و از کوره راه‌های دشوار بگذرد. پراکنده‌گی و عدم وحدت نیروها یکی از عوامل شکست نهضت آزادیخواهان دهه بیست به شمار می‌رود. امام‌بازره آغاز شده بخاطر پیشرفت و دموکراسی خاموش نگردید، گرچه نتوانست به اهداف خود نایل آید. بعد از سال ۱۳۴۱ امکان میسر شد تا جنبش دموکراسی مجدداً به عرصه فعال حیات سیاسی گام بگذارد. در آن وقت بسیاری از نمایندگان نهضت آزادیخواهان خود را برای مبارزات آینده و تاسیس سازمان سیاسی سراسری که بتواند همه نیروهای ترقی‌خواه، وطن‌دوست و خواهان دموکراسی را، متحد نمایند، آماده نمودند. تجربه مبارزات گذشته و قربانی‌های عظیمی که آنها متحمل شدند این حقیقت را نشان داده بود که تنها با ایجاد حزب سراسری فعال، منسجم و

متحد است که میتوان به پیشرفت اقتصادی-اجتماعی نایل آمد و دموکراسی را مستقر کرد. در چنین شرایطی بود که در آستانه تصویب قانون اساسی جدید در سال ۱۳۴۳ زمینه بنیاد گذاری حزب از محافل ترقیخواه کشور میسر گردید و به تاریخ ۱۱ جدی ۱۳۴۳ اولین کنگره حزب در کابل دایر شد. در این کنگره اصول اساسی مرانامه و اساسنامه حزب مورد تصویب قرار گرفت و به کمیونی وظیفه سپرده شد که تا مرانامه و اساسنامه حزب را تدوین نماید. کنگره موسس حزب همچنان پیام ح.د.خ.ا را عنوانی مردم مورد تصویب قرار داد. در کنگره موسس نورمحمد تره کی بحیث منشی اول، بپرک کارمل به حیث منشی دوم، محمد طاهر بدخشی، سلطانعلی کشتمند، صالح محمد زیری، غلام دستگیر پنجشیری و شهرالله شهیر بحیث اعضای اصلی و عبدالکریم میثاق، داکترشاولی، داکتر ظاهر و عبدالوهاب صافی بحیث اعضای علی البدل کمیته مرکزی حزب انتخاب شدند.

نخستین کنگره ح.د.خ.ا از اهمیت تاریخی بزرگ برخوردار است. این امر نیش از همه در تاسیس ح.د.خ.ا بمشابه سازمان سیاسی متشکل که تاثیر خود را بر حوادث سیاسی بعدی در افغانستان وارد نمود، نهفته است. در نخستین اصول مرامی حزب اهداف و وظایف آن - تحکیم استقلال ملی، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی، تامین آزادی، دموکراسی، ترقی، برابری و عدالت اجتماعی و صلح اعلام گردید. در اصول مرامی راه ها و وسایل به منظور رسیدن به این اهداف از طریق ایجاد حکومت دموکراسی ملی بر پایه جبهه متحد ملی به اشتراک تمام نیروهای ملی و دموکراتیک اعم از کارگران، دهقانان، روشنفکران، کسبه کاران، بورژوازی ملی و خورده بورژوازی، راه رشد

غیر سرمایه داری، محو مناسبات فیودالی و ماقبل فیودالی، مبارزه با سلطه امپریالستی، دگرگونیهای بنیادی در تمام عرصه ها پیشبینی شده بود.

ایجاد حزب متشکل و منسجم، وطندوستان طرفدار ترقی و عدالت اجتماعی یکی از برجسته ترین خدمات رهبری انوقت حزب ما بود که سزاوار امتنان بزرگ میباشد همچنان بجاست که امروز گرمترین شادباشهای خود را نثار آنده از اعضای پرافتخار حزب ما نمائیم که در نخستین سالهای تاسیس آن با قبول هر نوع قربانی و ایثار به قلبهای گرم و پراز احساس وطنپرستانه در صفوف حزب قرار گرفتند تا دین وطنپرستانه و انسانی خود را در برابر وطن و هموطنان عزیز ما انجام داده باشند.

با وجودیکه اهداف و وظایف تعیین شده، در مجموع مرام حزب دارای خصلت ملی و دموکراتیک و وطنخواهانه بود باید اذعان نمود که حزب در انتخاب راه های رسیدن به اهداف خویش تحت تاثیر سیاستها و گرایشهای مسلط آن زمان، درک ابتدایی و ضعیف از وضع جامعه و ارزیابی ناکافی عنصر تدریج در تحولات اجتماعی و عوامل ذهنی که به تمایلات و موضعگیری های فردی ارتباط میگرفت، مرتکب اشتباهات خورد و بزرگ و ارزیابیهای نادرست نیز گردید. بعد از تاسیس حزب بنیاد گذاران آن تلاش نمودند تا از یک ایدئولوژی معینی برای رسیدن به اهداف حزب استمداد جویند و در این تلاش بیشتر به سوی تفکر اجتماعی انقلابی که در آن زمان جاذبه روشنفکرانه داشت رو آوردند. اگرچه اصول مرامی ح.د.خ.ا. نه در باره سوسیالیزم بلکه در باره گذار از عقبماندگی به ترقی و ایجاد یک نظام بهتر عادلانه که در آن مردم بتوانند از برابری و حقوق

مساوی برخوردار باشند سخن میگفت ولی در برخی اهداف غایبی آن تمایلات مبنی بر اعمار جامعه سوسیالیستی از طریق انقلاب ملی و دموکراتیک تبارز مینمود و ممکن است این امر که سوسیالیزم و شعار های چپ در آن زمان در کشورهای رو به رشد به شمول کشور های اسلامی، شعار روز بود و چنین طرز تلقی موثر واقع شده باشد. همچنان حزب به منظور تنظیم حیات داخلی خود اساسنامه خود را تنظیم کرد که ساختار تشکیلاتی آنرا معین نمود.

رادیکالیزم انقلابی که در کار و فعالیت حزب اثر میگذاشت سبب شد تا سیمای حزب دگرگونه جلوه داده شده و عده فرصت بیابند تا به ح.د.خ.ا مهر سرخ کمونستی بزنند. علاوه بر نخستین اسناد مرامی و تشکیلاتی حزب گرایش تندروانه در برخورد با واقعیت های اجتماعی و گسست از آن با تمایل به پرش از مراحل طبیعی رشد اجتماعی - اقتصادی، کم بها دادن به عنصر تفکر عامه و ناسیونالیزم افغانی خاصاً هنگامیکه امروز ما گذشته را مورد ارزیابی قرار میدهیم، به چشم میخورد. بر خورد واقعبینانه با گذشته نشان میدهد که حزب همچنان موظف بودن نقش و اهمیت دین مقدس اسلام را بیشتر از آنچه در نظر گرفته بود، در نظر میگرفت و درست به همین جهت ح.د.خ.ا مجبور شد در ادوار بعدی فعالیت خود از این ناحیه بهای گرانی بپردازد.

به هر حال بعد از تدویر کنگره موسس، سازمان های حزبی رو به گسترش نهادند و پیوستن اعضای جدید به صفوف آن در مرکز و ولایات ادامه یافت. فعالیت حزب در آن وقت در برگزیده کار آموزشی و پرورشی با اعضای حزب، تبلیغات شفاهی در میان مردم،

ترویج اندیشه های حزبی، فعالیت پارلمانی و مطبوعاتی بوده، نشر جریده خلق به تاریخ ۲۲ حمل ۱۳۴۵ و نشر جریده پرچم حادثه مهمی در کار سیاسی - تبلیغاتی حزب و ترویج اهداف آن به شمار میرفت. جراید خلق و پرچم نقش بزرگی را در بیداری اذهان عامه، بسیج نیرو های ملی و وطنخواه در صفوف حزب و توضیح مسایل اجتماعی - اقتصادی و وضع نابسامان زنده گی مردم ادا نمود. انتخاب برخی نمایندگان ح.د.خ.ا در دوره دوازدهم و سیزدهم شورا امکان داد تا حزب در جهت بیداری توده های مردم و ارتقای نفوذ حزب در میان آنان گام بزرگ بردارد. حزب در فعالیت خویش با سهمگیری فعال در تظاهرات، اعتصابات و سایر اشکال فعالیتهای سیاسی و توده یی حضور فعال خود را در حیات سیاسی آشکار ساخته و در مرکز بسیاری از تحولات قرار گرفت. تحت رهبری ح.د.خ.ا بیش از ۲۰۰۰ میتینگ و اعتصابات از سال ۱۳۴۳ الی ۱۳۵۲ صورت گرفت. حزب با تلقین تمام اشکال و شیوه های مبارزات علنی و غیر علنی، پارلمانی و سایر اشکال به مبارزه خود ادامه داد. حزب یس از تشکیل خود دوچار سانحه گردید که تاثیرات منفی آن بر تمام سالهای زندگی بعدی آن محسوس بود. این سانحه انشعاب در حزب بود.

چرا انشعاب در حزب رخداد ؟

عوامل و محرکات متعددرا میتوان در آن دخیل دانست. در حقیقت عقب ماندگی جامعه، عدم تجربه مبارزه سیاسی و ضعف آگاهی - اینها زمینه های عینی انشعاب را بوجود آورده بود. اما باید علاوه کرد که از همان نخستین روزهای تدارک و تدویر کنگره تخم اختلافات و انشعابات آینده در وجود امتیاز طلبی های فردی و تلاش برای

کسب مقامات کاشته شده بود. تفاوت درک ذهنیت و سلیقه کادر رهبری در درک متقابل یکدیگر نیز به عوامل فوق اضافه گردید. متأسفانه برخلاف منافع حزب به عوض مبارزه در جهت تعمیق تفاهم، غلبه بر اختلافات کوچک و حفظ وحدت حزب، گرایشهای معکوس آن متبازرگردید. فقدان شناخت کافی از جامعه افغانستان و تلاش برای انطباق جزئی احکام تیوریک بیگانه بر آن باعث شد تا با قریند سازی ها در زمینه تاریخ و مبارزات ایدیولوژیک احزاب و کشور های دیگر، انقطاب و رویارویی در درون حزب تشدید گردد. این امر به تدریج در پیدایش نظریات فرکسیونی در مورد چگونگی دستیابی به اهداف تعیین شده مبارزه سیاسی، ارزیابی نیرو های اجتماعی و نقش آن در تحولات آینده مخلصیت دگرگونیهای که حزب پیشبینی مینمود و آینده حکومت دموکراسی ملی و وظایف عمده آن و تعیین هدف نهایی منجر میگردید، تمام شد.

برای حزب ماعدم موجودیت اساسنامه تاختم سال ۱۳۴۵ در حالیکه اصول کلی آن در کنگره تصویب شده بود، حزب را به مشکلات عملی مواجه ساخت. ولی حتی پس از انفاذ اساسنامه به احکام اساسی آن خاصتا در زمینه دموکراسی درون حزبی، مجال تطبیق داده نشد در نتیجه صفوف حزبی از داشتن امکانات مساعد اثر گذاری بر فعالیت رهبران حزبی محروم نگهداشته شدند. تاسیس مقامات رهبری سازمان های محلی نیز نه بر اساس اصل انتخابی بلکه متکی بر شیوه انتصاب صورت گرفت. خرده گیری ها، محفل بازی، فرکسیون بازی، و تمایلات محل پرستی، محرک بیشتر انشعاب در ح.د.خ.ا گردیده بود. در زمینه این عوامل است که متأسفانه ح.د.خ.ا به دو بخش تقسیم شد. دو بخشی که نام واحد،

را منامه واحد و اصول یکسان زنده گی سازمانی داشتند. هر دو جناح حزب در طول سالهای انشعاب به مبارزه علیه همدیگر پرداختند و جای همکاری، راه مناسبات خصمانه را در پیش گرفتند. مشغول هیبه اسناد علیه یکدیگر گردیدند و بخش قابل ملاحظه زمانی را که باید برای رسیدن به اهداف حزب مورد استفاده قرار میدادند. بر ضد یکدیگر به کار انداختند. هر دو جناح با تحقیر و بدنام کردن یکدیگر به رقبای سیاسی حزب موقع دادند تا از این وضع به سود خود استفاده نمایند و مبارزه میان آنها سد بزرگی را در راه تاسیس جبهه واحد ملی بوجود آورد و به اعتبار حزب در جامعه صدمه جبران ناپذیری را وارد نمود. بعد از انشعاب ماه ثور ۱۳۴۶ در همان سال و بعدا در سال ۱۳۴۸ در هر دو جناح انشعابات دیگری نیز به وقوع پیوست. به این ترتیب از پیکر ح.د.خ. سازمانهای جداگانه خورد و بزرگ دیگری شکل گرفت که دشواری زیادی را در راه تحقق اهداف حزب بوجود آورد. هنگامیکه ح.د.خ. تاسیس شد و بعدا دو چار انشعاب گردید تعداد از سازمان های سیاسی با مواضع راست و چپ در صحنه سیاسی افغانستان ظهور نمودند. اما اثرات ناگوار و منفی انشعاب حزب، در زندگی بعدی آن و خاصا در سالهای حاکمیت آن آشکار گردید.

۲- حزب دموکراتیک خلق افغانستان و مسئله قدرت دولتی:
حزب دموکراتیک خلق افغانستان که مبارزه در راه ترقی وطن و سعادت مردم را در سرلوحه کار و فعالیت خود قرار داده بود مبارزه بخاطر ایجاد دولت دموکراسی رایکی. از شرایط تحقق دگرگونیهای بنیادی در همه یی شئون زندگی جامعه می دانست.

بعد از کودتای ۲۶ سرطان سال ۱۳۵۲ که به تغییر رژیم سیاسی

در افغانستان انجامید مبارزات ح.د.خ.ا ، ابعاد نوین کسب نمود.

بیانیه خطاب به مردم افغانستان که از طرف محمد داود رئیس دولت ارایه گردید بنا بر طرح های بالنسبه ملی و دموکراتیک نمی توانست پشتیبانی و همکاری ح.د.خ.ا را جلب نکند. درعین حال علی الرغم آنکه جناح های منشعب حزب سیاست همگون نسبت به رژیم نداشتند ولی در مجموع حزب بعد از کودتای ۲۶ سرطان در موقعیتی قرار گرفت که به حکم منافع ملی می باید از نظام جمهوری که برای سقوط آن از جانب نیرو های دست راستی افراطی که در داخل و خارج زمینه چینی می شد ، حمایت و دفاع نماید. در همین آوان محافل حاکم پاکستان با پیروی از سیاست دیرینه خصمانه نسبت به افغانستان و در همکاری با یک تعداد حلقات و محافل خارجی دیگر به مداخله در جهت تحت فشار قرار دادن دولت وقت آغاز نمود.

محافل ارتجاعی آن کشور به تامین تماس های مستقیم با بعضی عناصر افراطی عقبگرا برای تطبیق این سیاست خود عملا داخل اقدام شد. نمونه های آشوب مسلحانه در برخی از مناطق کشور مانند سرخرو ، پنجشیر ، لغمان ، ارگون و غیره موید این حقیقت است. طبیعی است که چنین اقدامات مداخله گرانه استقلال ، تمامیت ارضی و وحدت ملی افغانستان را با خطر آشکار مواجه ساخت.

(صحبت شفاهی: مخالفین ما زیاد تلاش کردند جلوه بدهند که گویا عکس العمل آنها بعد از تحول ثور صورت گرفته است در حالیکه تاریخ گواهی میدهد در زمان محمد داود آنها بحیث و وسایلی در دست بیگانگان قرار گرفتند و علیه وطن خود استعمال شدند.)

حزب همزمان با دفاع از اصلاحات رژیم در این مرحله مترصد انکشاف اوضاع بود. یک. تعداد کشورها فشار های خود را با وسایل

متعدد به منظوری ثبات ساختن اوضاع در افغانستان افزایش بخشیدند. این امر و برخی دشواریهای داخلی منجر به بی موازنگی در سیاست رژیم گردید. همچنان رژیم یک سلسله اقدامات ناسنجیده و بیباکانه در مورد تهدید آزادی های سیاسی علیه احزاب و سازمان های سیاسی دست زد که باعث فاصله گرفتن آن از پروگرام مطروحه خطاب به مردم و فراهم نمودن موجبات نارضایتی مردم گردید. در این اوضاع کنفرانس وحدت ح.د.خ.ا در سال ۱۳۵۶ دایر گردید و وحدت مجدد حزب را تأمین نمود. وحدت دوباره حزب حادثه بزرگ در تاریخ آن پس از سالهای دشوار تفرقه، اختلاف، انشعاب و جدایی به شمار می رود و از همین جا دور نمای تبدیل حزب به یک حزب نیرومند سیاسی، گشوده شد. وحدت دوباره حزب در حقیقت ظاهر پیروزی خرد جمعی و ترجیح منافع علیای ملی بر منافع محدود خود خواهانه بود. اما هنوز برخی از عناصر در رهبری حزب مخالف تسلط اراده جمعی بر حیات حزبی بودند که در نتیجه بحران اعتماد در رهبری حزب کاملاً رفع نگردیده بود و پدیده های نامیمونی چون عدم توحید تشکیلات نظامی و حفظ اشکال معین روابط محفلی و گروهی به موجودیت خود ادامه داد. گرایش حکومت داود در جهت منفی آن ادامه یافت. سیستم یک حزبی مستقر شد، این امر در قوانین تسجیل گردید و فعالیت سایر نیروهای سیاسی ممنوع شد. سرانجام تعقیب و تهدید نیروهای سیاسی منجمله فعالین حزب آغاز گردید که تا سرحد حمله بر حزب و زندانی ساختن رهبران و فعالین آن پیشرفت نمود. علاوه فضای اختناق عمومی در شرایطی که محافل معین در منطقه خواستار بهبود بخشیدن اوضاع در کشور بودند، گسترش می یافت. بدین ترتیب چنان اوضاع متشنج سیاسی در کشور ایجاد

شد که زمینه را برای سقوط رژیم مساعد ساخت و سرانجام منتج به سقوط رژیم و انتقال قدرت سیاسی گردید.

در ۷ ثور ۱۳۵۷ قیام افسران اردو به یشتیبانی بالقوه قاطبه مردم افغانستان به پیروزی رسید و در نتیجه آن قدرت سیاسی به ح.د.خ.ا. انتقال یافت. تحول ثور بمثابه سرآغاز دگرگونی های اقتصادی- اجتماعی مورد یشتیبانی و استقبال اکثریت مردم قرار گرفت و آنها را برای آینده بهتر امیدوار ساخت. ولی بلافاصله بعد از تحول ۷ ثور عوامل متعدد بوجود آمد که به تدریج و با گذشت زمان منتج به تشنج اوضاع و مقابله مسلحانه در داخل کشور گردید. عمده ترین این عوامل را می توان چنین برشمرد.

بلافاصله پس از احراز قدرت توسط ح.د.خ.ا. مقاومت مسلحانه که هسته های آن قبل از سال ۱۳۵۷ در پاکستان به منظور بی ثبات ساختن اوضاع افغانستان و سازماندهی اعمال خرابکارانه به ضد دولت وقت ایجاد شده بود به حمایت و مساعدت دولت ها و حلقهات خارجی تشدید گردید.

احزاب، سازمان ها و تنظیمهای اپوزیسیون یکی بی دیگری بصورت علنی در پاکستان و ایران تشکیل گردیدند و تسلیح، تمویل و تجهیز آنها شدت یافت. دیری نگذشت که عملیات خرابکارانه در ملحقان توسط تنظیم های یاد شده در داخل کشور براه انداخته شد که با گذشت زمان ابعاد وسیعتر کسب نمود. انواع مداخلات خارجی از جمله مداخلات مسلحانه توسط برخی دولت ها عمدتاً توسط پاکستان و از طریق آن کشور بر ضد دولت نو بنیاد افغانستان آغاز و روز به روز تشدید گردید. همچنان در اوضاعی که جنگ سرد بر روابط بین المللی مسلط بود تعداد از دولتها و محافل خارجی دیگر

نیز بنا بر علل وانگیزه های مختلف بطور مستقیم و غیر مستقیم در امور افغانستان دخیل گردیدند. آنها احزاب و تنظیم های افغانی ایجاد شده در خارج کشور را مورد حمایه سیاسی، معنوی، مالی و نظامی قرار دادند و همزمان با آن کارزار وسیع تبلیغاتی و جنگ روانی را علیه تحولات آغاز شده در افغانستان و در مجموع بر ضد ح.د.خ.ا و دولت جمهوری افغانستان براه انداختند. چنین مداخلات خارجی که بعدها ابعاد وسیع کسب نمود سبب تشدید و پیچیده گی بیشتر اوضاع داخل و اطراف افغانستان گردید.

از سوی دیگر ح.د.خ.ا در سیاستها و اقدامات خود مرتکب یک سلسله اشتباهات عملی جدی گردید. عمده ترین اشتباهات حزب در این مرحله که نه تنها برخورد مسئولانه به تجمع متحدین بالفعل و بالقوه حزب انجام نداد بلکه آنها را بیش از پیش از خود دور ساخت. همزمان با آن مخالفت های جناحی گذشته بار دیگر سر بلند کرد که در اثر آن یک عده از اعضای رهبری و فعالین حزب یا زندانی شدند، یا کشته شدند و یا تبعید گردیدند. در نتیجه وضع طوری شکل گرفت که حزب نه تنها از متحدین خود تجرید شد بلکه در داخل آن نیز اقدامات در جهت تمرکز قدرت در دست یک جناح و سرانجام در دست افراد و اشخاص بعمل آمد. از جانب دیگر بنا بر یک سلسله علل و عوامل از جمله عقبمانده گی عمومی جامعه، سطح نازل پختگی سیاسی، درک ناقص از جامعه و اوضاع بین المللی، حزب نتوانست واقعیت های عینی و تاریخی کشور را دقیقاً در نظر گیرد. عدم طرح و تطبیق سیاست متوازن خارجی، عدم طرح درست و معقول مسئله نقش سیاسی حزب و رابطه آن با خواست های جامعه و همچنان پیشبرد یک سلسله اصلاحات توأم با عجله و شتاب و جهش

های مصنوعی از مراحل نورمال و ضروری انکشافات اجتماعی - اقتصادی و علاوتا اتکا بر سیستم یک حزبی باعث شد تا حوادث در سمت نا مطلوب انکشاف یابد.

یادآوری از این اشتباهات این اندیشه راتداعی می نماید که تنظیم سیاست عملی حزب چقدر از مرام آن که هزاران عضو حزب زندگی و مبارزه خود را به آن ارتباط داده بودند فاصله داشته است. یکه تازی و تحمیل اراده حزب بر دیگران عمومیت یافت. طرح ایجاد جبهه متحد ملی به اشتراک کلیه اقشار زحمتکش، وطن دوست و طرقی خواه عملا به باد فراموشی سپرده شد. از "اصول اساسی وظایف دولت" انحراف صریح بعمل آمد و وظایف مرحله واربه جهش های به اصطلاح انقلابی تعویض گردید. سیاست فشار، اختناق، شکنجه و جبر و اذیت روشنفکران، روحانیون، اهل کسبه، تاجران متشبثین ملی و سایر نیرو های ذینفع در تحولات ملی دموکراتیک که متحدین طبیعی حزب در این مرحله بودند باعث آن گردید تا پایگاه اجتماعی حزب محدود گردد و در نتیجه حزب از مردم تجرید شود. علاوه از تطبیق یک سلسله اقدامات عجولانه و ناسنجیده در مسئله ارضی و آب، لغو معاملات گرویی، قروض دهقانان، سوادآموزی و غیره باعث آن گردید که به بنیاد های پشتیبانی مردم از حاکمیت جدید لطمه شدید وارد شود. زیر پا کردن حقوق و آزادی های اساسی مردم و نقض خشن قانونیت که منجر به قتل هزاران تن از هموطنان مامنجمله قتل و زندانی شدن اعضای حزب گردید، انحصار قدرت و دور شدن سایر احزاب، سازمان ها و شخصیت های سیاسی و اجتماعی از دستگاه دولت، تعویض کادر های متخصص و با تجربه توسط افراد فاقد دانش مسلکی به بهانه وفاداری سیاسی آنان و یک سلسله عوامل دیگر باعث آن گردید که

وضع در کشور بیش از پیش متشنج گردد و حتی مقابله مسلحانه در داخل کشور آغاز گردد. با مسئله جنگ و صلح برخورد درست صورت نگیرد و با کتگوری های گوناگون نیروها، برخورد مشخص و سالم بعمل نیامد. در یک کلام جنگ که امکان سرد ساختن آن در مراحل نخستین بیشتر وجود داشت بابدترین شکل آن ادامه یافت. این اشتباهات زمینه را برای برخی از دولت ها و محافل خارجی که مدتها قبل از تحول ثور نسبت به افغانستان نیات نیک نداشتند مساعد گردانید تا با استفاده از بهانه های مختلف مداخلات گوناگون از جمله مداخله مسلحانه را که اساسات آن در سالهای قبل در خارج کشور ایجاد شده بود تشدید بخشند و وضع را در منطقه متشنج تر سازند.

بدین منظور پایگاه مقاومت نیروهای مخالف عمدتا در کشور های پاکستان و ایران ایجاد گردید و مراکز تربیت نظامی مخالفین در آنجا توسعه یافت. همزمان با آن تعداد زیاد از هموطنان ما بنابر عاقل و انگیزه های مختلف به کشورهای خارجی عمدتا کشور های همسایه پناه بردند و در کمپ های مهاجرین که منحیث مراکز سرپا زگیری گروه های مختلف مخالفین مستقر در آن کشورها، مورد استفاده قرار می گرفت جایجا گردیدند. بدین ترتیب چنان اوضاع متشنج در کشور شکل گرفت که مشخصه آنرا مقابله مسلحانه و جنگ تمام عیار بین حاکمیت جدید از یکسو و نیروهای مخالف از پسوی دیگر تشکیل می داد. اهداف و منافع قدرتها و حلقات معین خارجی به این مقابله مسلحانه میان افغانها دامن زد که باعث و خامت، بیشتر اوضاع در کشور و منطقه گردید. این مسایل به اضافه یک سلسله دلایل و انگیزه های جیوپولتیک چنان شرایطی را بوجود

آورد که منتج به ورود قوای نظامی اتحاد شوروی در افغانستان گردید. صرف نظر از چگونگی اتخاذ تصمیم در باره ورود قوای شوروی به افغانستان که تاریخ در برابر آن قضاوت خواهد کرد حقایق و انکشافات دوازده سال گذشته بطور قانع کننده نشان داد که این امر با منافع ملی افغانستان مطابقت نداشت. با وصف آنکه در ابتدا هدف ورود قطعات نظامی اتحاد شوروی دفع و طرد تجاوز خارجی اعلان شده بود اما قوای شوروی به تدریج عملاً وارد صحنه جنگ گردید. در این زمان که با تشنج در مناسبات بین المللی، جنگ سرد و رویارویی شدید بین قدرتهای بزرگ همراه بود و ورود قوای شوروی وسیله را برای دول همسایه و برخی دولتها و قدرتهای دیگر از جمله ایالات متحده امریکا و بعضی متحدین آن فراهم نمود تا مداخله در امور داخلی و بالاسیله، جنگ را در افغانستان تشدید بخشیده از یک سو حزب و دولت را ضعیف و بی اعتبار ساخته اوضاع را به بی ثباتی کشانیده و از سوی دیگر اتحاد شوروی را با دشواریهای داخلی و خارجی مواجه سازند.

چنین کارزار خصمانه به جایی رسید که افغانستان در نزد برخی محافل به صحنه انتقام جویی های ویتنام مبدل گردید. در نتیجه پای تعداد زیاد از دولت ها به منازعه نظامی و سیاسی در افغانستان کشیده شد. از سوی دیگر مقاومت مسلحانه مخالفین حزب و دولت با دریافت سلاح ها و تجهیزات پیشرفته نظامی ابعاد وسیعتر کسب نمود و انگیزه های جدید ملی و مذهبی دریافت کرد. در نتیجه جنگ افغانستان چنان خونین و وحشتناک گردید که در آن نیرو های مسلح افغانستان، اتحاد شوروی و اپوزسیون بصورت مستقیم و تعداد زیاد از دولت ها و محافل خارجی دیگر نیز بصورت مستقیم غیر مستقیم

زیدخل گردیدند. بدین ترتیب مسئله افغانستان از سطح داخلی فراتر رفت و ابعاد منطقی و جهانی کسب کرد و به مسئله دارای خصلت بین المللی مبدل گشت. تصادفی نبود که در طول سالهای موجودیت قوای شوروی در افغانستان تقریباً در تمام گردهمایی‌ها و محافل بین المللی، افغانستان مورد انتقاد نماینده گان تعداد زیاد دول قرار میگرفت، تصویب قطعه نامه‌ها بر ضد موجودیت قوای شوروی در افغانستان توسط اکثریت قاطع کشورهای عضومل متحد که برای چندین سال در جلسات مجمع عمومی ملل متحد جریان داشت، موید این حقیقت تلخ و ناگوار است که دولت افغانستان با مخالفت جامعه بین المللی و با افکار عامه جهانی مواجه شد. این امر موجب تجرید افغانستان در عرصه بین المللی بخصوص در میان کشورهای اسلامی و کشورهای جنبش عدم انسلاک گردید. افغانستان از کمک‌های دول غربی و متحدین آنها محروم شد و کرسی آن در سازمان کنفرانس اسلامی در حالت تعلیق قرار گرفت و بعداً در اختیار اپوزیسیون قرار داده شد. همچنان عوامل فوق الذکر برای شعارها و تبلیغات متعدد از قبیل اشغال افغانستان توسط اتحاد شوروی، رسیدن شوروی به آب‌های گرم، افزایش خطر کمونیزم در منطقه، حزب دموکراتیک خلق و رژیم کمونستی کابل دست‌نشانده شوروی است و سایر شعارهای مشابه زمینه‌میدان وسیع فراهم کرد. در نتیجه پایه‌های اجتماعی حزب و دولت ضعیف گردید و خصلت ملی و وطن‌دوستی حزب موردسوال قرار گرفت. موجودیت بدون لزوم مشاورین شوروی در دستگاه حزبی و دولتی باعث بروز روحیه رکود، تبلی، بی‌مسئولیتی و استفاده جویی در داخل حزب و دولت گردید. موجودیت قطعات نظامی در داخل کشور یکی از صفحات دردناک

تاریخ حزب و وطن ما را تشکیل میدهد که حزب صرفا با پیروزی از مصالحه ملی قادر به پایان دادن به آن گردید.
 نماینده گان محترم!

علی الرغم همه دشواریها و نارسایی های که از آن تذکر رفت اقدامات مثبت معینی نیز طی این سالها صورت گرفته است. بطور مثال: ایجاد سازمانهای اجتماعی از قبیل جبهه ملی، شورای علما و روحانیون، اتحادیه های کارگران، هنرمندان شعرا و نویسندگان، اصناف، اهل کسبه و غیره که هر کدام معرف منافع صنف مربوط و نمایانگر خواستههای صنفی خویش به اشتراک فعال در امور اجتماعی جلب گردید. سازمانهای مذکور در تنویر جوانان و زنان بسیج آنان برای مبارزه در راه آرمانهای مردم نقش با اهمیتی را ایفاء نمودند. با وجود آنکه بخش اعظم نیروی حزب و دولت در عرصه دفاع از حاکمیت مصروف بودیک عده اقدامات مهم در عرصه های ترانسپورت، مخابرات، تعلیم و تربیه، اعمار منازل رهایشی، توسعه شهرها، ایجاد پوهنتونها، توسعه خدمات اجتماعی و طبی، ایجاد کودکانستان ها و کلینیکهای صحتی به انجام رسید. شبکه های سواد آموزی در کشور توسعه یافته و علی الرغم ادامه جنگ بخش قابل ملاحظه مردم از نعمت سواد بهره مند شدند. وسایل اطلاعات جمعی منجمله رادیوهای محلی و تلویزیون در یک تعداد زیاد ولایات فعال گردید. همه این اقدامات به هیچ وجه نمیتوانستند خسارات روز افزون را که در نتیجه ادامه جنگ بر پیکر ناتوان کشور ما وارد میگردد، جبران کند. خسارات مصیبت بار جانی که ثروت عظیم ملی یعنی زنده گی هموطنان ما را بر باد میداد، خانواده های آنها را عزادار میساخت و به تعداد معلولین می افزود با گذشت هر سال و هر ماه افزایش می

یافت. ده‌ها هزار شهید و معیوب، دهکده‌های متروک و تخریب شده، هزاران مکتب، مدرسه و شفاخانه حریق شده، کارخانه‌های فلج شده، خانه‌ها و مزارع ویران گشته، مردمان آواره در داخل و خارج کشور، این بود پیامد غم‌انگیز سالهای جنگ که بر قلوب همه وطن‌دوستان افغانستان سنگینی نموده و مینماید.

خسارات مستقیم و غیر مستقیم ناشی از جنگ به میلیارد‌ها دالر بالغ میگردد. علی‌الرغم ارایه ارقام غیر واقعی که جزء عادات مقامات مرکزی و محلی حزبی گردیده بود، حاکمیت مرکزی در محل توسعه نمی‌یافت. مرحله دوم اصلاحات ارضی در بسیاری جهات آن، چیزی جز تجدید کاغذها نبود و در نتیجه سیر قهقرای زراعت، ادامه یافت. برخلاف رشد عنعنوی ارقام و احصایه‌ها عایدات ملی، سطح درآمد حقیقی خانواده‌ها، سطح زنده‌گی مردم و ارزش پول در حالت تنزیل بود و کمکهای خارجی بخاطر اعمار افغانستان صرفاً به اتحاد شوروی، بعضی از موسسات ملل متحد و چند کشور دیگر محدود میگردد که آنهم در بسیاری موارد به شکل درست آن جذب نمیشد.

جنگ روانی عظیمی علیه مردم ما سازمان داده میشد که در آن رسانه‌های گروهی برخی کشور‌های خارجی نیز سهم داشتند. حجم کمک‌های خارجی برای اپوزیسیون جهت انجام تخریبات علیه کشور ما همه ساله سریعاً افزایش می‌یافت. مردم دیگر و به وعده‌های نوتی‌مادر مورد اینکه همین امروزی‌افردا دشمن قاطعانه سرکوب گردیده "انقلاب" به پیروزی نهایی میرسد، باور نمی‌کرد. در جامعه و همچنان در نزد اعضای حزب این سوال ظهور کرد که بالاخره ادامه این جنگ به کجا میانجامد. لازم بود حزب وضع را به شیوه

جدید تحلیل نموده به حالت رکود و بن بست پایان بخشید. تحلیل انکشافات اوضاع، حزب و دولت را به این نتیجه رسانید که دیگر نمیتواند به چنین جریان امور ادامه دهد. ازین رو و با در نظر داشت منافع ملی و اوضاع تغیر یابنده بین المللی و با توجه به این حقیقت که مسئله افغانستان نمیتواند از طریق نظامی حل گردد، حزب سیاست کیفیتا نوین را از طریق مشی مصالحه ملی در پیش گرفت که اینک بخاطر تحقق آن اقدامات جدید را روی دست گرفته است.

۳- مصالحه ملی راهی به سوی اعاده صلح و ثبات:

پلینوم شانزدهم کمیته مرکزی حزب نخستین هوشدارها را در رابطه به عواقب وضع موجود مطرح کرد و تصریح نمود که دیگر نمی توان با تعقیب سیاستها، برخورد ها و طرز تفکر گذشته انتظار آن را داشت که جنگ در کشور پایان یابد یا حتی دامنه آن محدود گردد. این پلینوم نخستین قدمها در جهت تحلیل واقع بینانه تری از شرایط اقتصادی- اجتماعی و ترکیب اجتماعی کشور را نه به شکلی که از احکام عام تیوریک و ذهنیگرانه ناشی میگردد بلکه به ترتیبی که در زندگی واقعی وجود داشت، مد نظر قرار داد. پلینوم ۱۶ مسئله سازمان ها و گرایش های مختلف سیاسی کشور را که طی سالهای اخیر بوجود آمده، بود اما موجودیت آنها در طرحهای رسمی حزب صاف و ساده انکار میگردید، مورد توجه قرار داد و با پیش کشیدن شعار توسعه پایه های اجتماعی انقلاب عملا به ضرورت رفع انحصار قدرت رای داد. این نخستین اقدامات حزب ما در جهت بررسی عوامل واقعی ادامه جنگ در کشور بود. اما به زودی آشکار گردید که در صورت عدم اجرای تغییرات اساسی گامهای نخست نمیتواند گامهای ضروری را در پی داشته باشند در حقیقت

اجرای تصامیم پلینوم شانزدهم کمیته مرکزی ح.د.خ.ا با روش محافظه کارانه، تردد و عدم جسارت صورت می‌گرفت. سیاست توسعه پایه های اجتماعی دولت صرفاً به مفهوم تامین سهمگیری فزاینده سایر نیروها در شرایط حفظ انحصار قدرت در دست ح.د.خ.ا درک میشد و در قبال سهمگیری عملی مخالفین و سایر نیروهای سیاسی در دولت نه برخورد سیاسی بلکه برخورد اداری صورت می‌گرفت. ازینرو حزب در طی پلینوم های بعدی خود مسئله چگونگی تعمیق و توسعه سیاست مصالحه را به شمول وارد ساختن تفسیرات لازم در رهبری حزب به منظور تسریع جریان دسترسی به صلح و تفاهم ملی مورد بررسی قرار داد و در زمینه تصامیم لازم اتخاذ نمود.

پلینوم نوزدهم کمیته مرکزی حزب یک بار دیگر مسئله فاصله میان حرف و عمل را مطرح بحث قرار داد، کندی در امر تطبیق تصامیم و همچنان ناکافی بودن تصامیم اتخاذ شده را مورد انتقاد قرار داده و بدین ترتیب تکانه جدی به حرکت حزب به سوی سیاست نوین وارد ساخت. زنده گی و انکشافات سریع اوضاع داخلی و خارجی عملاً حزب را در برابر انتخاب بین سیاست قاطع و جسورانه تفاهم ملی و تطبیق صادقانه و فعال آن از یک طرف و تردد و محافظه کاری و عمل کاهلانه از طریق حفظ سیاستها و برخورد های کهنه که ناتوانی و عدم کارآیی آنها در جریان تجربه خونین به اثبات رسیده بود از سوی دیگر قرار میداد. یا مصالحه و زنده گی صلح آمیز یا انحصارگری و ادامه فاجعه جنگ برای مدت نامعلوم و نافرجام. این بود سوال اساسی.

پلینوم ماه جدی ۱۳۶۵ این انتخاب تاریخی را انجام داد و از طریق رایحه برنامه منسجم در باره مشی مصالحه ملی و آغاز حرکت

واقعی به سوی عملی شدن آن، راه زندگی، صلح، تفاهم ملی و دموکراسی را برگزید. باید در برابر شما نماینده گانی که اعتبار نماینده گی از سراسر صفوف حزب را بدست دارید اعتراف کنم که برای رهبری حزب سوق دادن حزب در مسیر تفکرو برخورد جدید خالی از دشواریهای توانفرسا نبوده است زمانیکه ماراه مصالحه ملی را، راه نامکشوف اما ضروری خواندیم اظهار داشتیم که اجزای این سیاست را با درس گرفتن از حقایق زندگی جامعه ما آنطوریکه واقعا است نه آنطوریکه تصور میشود، تکمیل کنیم و غنا بخشیم، روحیه نگرانی و تشویش که معمولا قبل از آغاز هر کار بزرگ که نزد انسانها بوجود میآید، تبارز کرد. هنگامیکه گفتیم سیاست مصالحه ملی سیاست در نیال ایجاد است و فقط میتواند ثمره تجارب، استعداد و خلاقیت توده های حزبی و اراده همه وطندوستان افغان باشد، انواع مختلف موضعگیری های سیاسی و عدم درک، ظاهرگردید و مبارزه بین سیاست جدید و روان گذشته آغاز شد. برای عده از اعضای حزب که در طی سالها، غلبه نظامی بر مخالفین رایگانه راه پیروزی اندیشه های خویش تلقی میکردند، دشواربود که مفهوم مبارزه صلح آمیز و دیالوگ سیاسی رادرك کنند. برای برخی از اعضای حزب که قدرت را بلا منازع در اختیار داشتند و مغرورانه بر کرسی ها تکیه زده بودند دشوار بود درک کنند که حاکمیت به مردم تعلق دارد و مردم در خارج حزب نیز زنده گی و کار میکنند. آنان نیز باید در همه امور دولتی بطور متساوی الحقوق با حزبی ها سهیم گردند و قدرت به آنان بر مبنای معیار های دموکراسی تقسیم گردد. برای آنانیکه سالها حق موجودیت سازمان ها و احزاب سیاسی دیگر را نفی کرده بودند و فقط در حارحوب سیستم یک حزبی قادر به تفکر بودند، دشوار

بود که با همین سازمان ها و احزاب مشترکا کار کنند و یا موجودیت ، انانرا تحمل کنند .

برای غلبه بر عادات و شیوه تفکر گذشته کار پیگیر ، پر حوصله و زمان لازم بود . پلینوم جدی ۱۳۶۵ به این اعتقاد خلل ناپذیر دست یافت که مسایلی حاد سیاسی کشور را نمیتوان به زور سلاح حل کرد . در این مبارزه توسل به شیوه های سیاسی از اهمیت قطعی و تعیین کننده برخوردار است . پلینوم سیاست مصالحه ملی را از آنرو برگزید که یگانه راه ممکن خاتمه بخشیدن به جنگ جاری در کشور را تشکیل میداد و حزب ما در این سیاست بهترین تمثیل اصول وطندوستانه دموکراتیک و اخلاقی خود را میدید . از این جهت مشی جدید حزب مورد پشتیبانی و استقبال بیدیع مردم قرار گرفت .

دومین کنفرانس سراسری ح . د . خ . ا مصالحه ملی را بحیث مشی ستراتیژیک حزب اعلام داشت و اجرای آنرا از طریق اتخاذ تدابیر عملی در جهت ایجاد سیستم چند حزبی و ایجاد اداره ائتلافی ، پیشبرد دیالوگ سازنده با مخالفین و بخصوص قوماندانان اپوزیسیون در داخل کشور ، مغنابخشید . در این کنفرانس حزب بابرنامه عمل و اساسنامه جدیدیکه موثریت فعالیت و سهمگیری آنرا در حیات سیاسی کشور ارتقا بخشید ، تجهیز گردید . کنفرانس اساسات سیاست مصالحه ملی را قطع جنگ ، رفع انحصار قدرت و فراهم آوری زمینه سهمگیری نیرو های سیاسی جامعه در حیات سیاسی - اجتماعی کشور اعلام داشت و آن را به حزب مصالحه ملی مبدل ساخت .

مرامنامه جدید ، حزب را در تماس نزدیکتر با واقعههای جامعه افغانی قرار داد و گام های استوار تحکیم پیوند آنرا با مردم بوجود آورد . بدین ترتیب حزب قادر گردید که به مثابه مبتکر سیاست

تأمین صلح به منظور بهبود فضای سیاسی در کشور متبازر گردد و اندیشه حل سیاسی قضایای داخل و اطراف افغانستان را تدوین و ارایه نماید. در چارچوب مشی مصالحه ملی حزب توجه خود را به ایجاد زمینه های عودت قطعات شوروی از افغانستان، دفاع مستقلانه از کشور که زمینه را برای دیالوگ میان افغانها و حل جوانب خارجی مسئله افغانستان مساعد سازد، معطوف نمود. در تفاهم با رهبری اتحاد شوروی ما اصل خروج قطعات شوروی را مطرح نمودیم. این امر که با مشی جدید دولت شوروی تحت رهبری میخائیل گرباچف مطابقت داشت اساس مطمئن را برای رفع برخی از عوامل که موجب دوام مداخلات خارجی و جنگ در افغانستان میگردید، مساعد نمود و تصمیم اصولی در نتیجه سیاست مصالحه ملی بتاريخ ۲۶ حمل ۱۳۶۷ مطابق ۱۵ ابریل ۱۹۸۸ موافقتنامه های ژینو میان افغانستان و پاکستان به امضای رسید و قدرت بزرگ اتحاد شوروی و ایالات متحده امریکا در پای این سند به عنوان تضمین کنندگان امضا نمودند. خروج کامل قوای شوروی از افغانستان در ۲۶ دلو ۱۳۶۷ که یک تصمیم تاریخی و عمل جسورانه حزب و دولت جمهوری افغانستان بود، از یکسو صداقت دولت جمهوری افغانستان را در اجرای تعهدات ناشی از موافقتنامه های ژینو ثابت ساخت و از سوی دیگر نشان دهنده آن بود که حزب و دولت با قبول تمام عواقب قاطعانه مصمم بوده است از وطن خود مستقلانه دفاع نماید و وظایف وطندوستانه خود را در شرایط فقدان قوای خارجی انجام دهند. ولی دولت های پاکستان و ایالات متحده امریکا بحیث امضا کننده و تضمین کننده موافقتنامه های ژینو، مواد و روحیه موافقتنامه های مذکور را در رابطه با قطع مداخلات علیه جمهوری افغانستان بطور خشن و دوامدار نقض کردند

و در نتیجه مداخلات خارجی نه تنها قطع نگردید بلکه شدت و وسعت بیشترکسب کرد. برخی مناطق نوارمرزی که به منظور تشویق بازگشت مهاجرین از موجودیت قوای مسلح تخلیه گردید به سرعت یکی پی دیگری بوسیله گروه های اپوزیسیون مسلح به همکاری و اشتراک مستقیم محافل نظامی پاکستان اشغال گردید و انتقال سلاح های پیشرفته از پاکستان به مواضع و دیپوهای گروه های مسلح مخالف در داخل افغانستان به سرعت و با حجم بی سابقه تشدید گردید. همچنان دولت موقت تنظیم های هفتگانه با عجله و شتابزدگی در پاکستان ایجاد گردید و اقدامات و تلاش متعددی بوسیله سران تنظیم های مذکور و حامیان خارجی آنها در جهت شناخت بین المللی، تشکیل اداری و انتقال دولت موقت به داخل قلمرو افغانستان صورت گرفت. همزمان با آن جنگ تبلیغاتی و روانی وسیع هم در داخل افغانستان و هم در خارج کشور در جهت سقوط فوری دولت جمهوری افغانستان، سازماندهی شد. دروازه های سفارت های کشورهای غربی و یک تعداد کشورهای دیگر در کابل تحت بهانه های تبلیغاتی عدم موجودیت امنیت و براه افتیدن دریای خون در کابل، بسته گردیده و همچنان شعارهای دهشت افگنانه از قبیل آمادگی ح.د.خ.ا برای فرار به خارج، قتل عام وغیره وسیعاً پخش میشود. درین کارزار تبلیغاتی برای سقوط دولت جمهوری افغانستان پس از تکمیل خروج قوای شوروی روزها و هفته ها در بدبینانه ترین حالت چندین ماه تعیین شده بود. میتوان گفت به طور کلی افکار عامه را عقیده بر آن بود که دولت بطور ناگذیر و به سرعت سقوط خواهد کرد. چنین بود که سوال مرگ و زندگی در برابر حزب و دولت جمهوری افغانستان قرار گرفت. یا

باید به سرنوشت که دیگران برای ما و برای آینده افغانستان تعیین کرده بودند تسلیم میشدیم و یا باید باشجاعت ازوطن و ازخود دفاع میکردیم. حزب و دولت راه دومی، راه دلیرانه را در پیش گرفت. همه ما و شما به یاد داریم که در آن روزهای دشوار حزب با سازماندهی مارش مشهور ۱۷ دلو ۱۳۶۷ در شهر کابل چگونه تمام قوای خود را در جهت دفاع مستقلانه بسیج نمود. ده ها هزار عضو پرافتخار حزب به قوای مسلح، مفرزه های ملکی و دفاع خودی، کندک ها و مفرزه های مستقل حزبی پیوستند و با شعار وطن یا مرگ بر لب، دلیرانه و بیباکانه بسوی سرنوشت شتافتند. متصل به خروج کامل قوای شوروی و تشکیل حکومت موقت در پاکستان تمام پلان ها و اقدامات بخاطر سقوط دادن دولت جمهوری افغانستان از طریق نظامی و انتقال حکومت موقت به داخل قلمرو افغانستان از طریق استعمال قوه نظامی و زور روی دست گرفته شد. برای این منظور تهاجم وسیع نیروهای مشترک افراطیون، پاکستان و اجیران وهابی بتاريخ ۱۶ حوت ۱۳۶۷ به شهر جلال آباد آغاز گردید. همزمان با آن عملیات های وسیع نظامی بخاطر قطع شاهراه ها و محاصره اقتصادی شهرها، براه انداخته شد. در همین حال حملات تهاجمی وسیع برعد، ازولایات ومناطق دیگر کشور مانند خوست، کندهار، زابل، پکتیا، لغمان، ارزگان وغیره نیز آغاز گردید. بدین ترتیب حزب و دولت جمهوری افغانستان دربرابر یک آزمون دشوار دیگر قرار گرفت و زنده گسی نشان داد که ما از این آزمون تاریخی موفقانه بدر آمدیم. اکثریت قاطع اعضای حزب، متحدین وسایر وطندوستان مردانه وار با قبول هر نوع ایثار و ازخود گذری در سنگر های دفاع از وطن قرار گرفتند و در میدان داغ نبرد، حقانیت و نیرومندی خود

را به اثبات رسانیدند و بیجهت نبود که قهرمانی ها و حماسی های مدافعین دلیر جلال آباد، خوست، کندهار، زابل، لغمان، شهرها و سایر مناطق باعث تعجب و تحسین دوستان و حتی مخالفان ما در داخل کشور و خارج قرار گرفت. دفاع مستقلانه در برابر حملات قوای مشترک دشمن به تمام پیشداوری های مخالفین مبنی بر سقوط دولت جمهوری افغانستان بعد از خروج قوای شوروی خط بطلان کشید و ثابت ساخت که حزب ما خس روی آب نیست و در دشوارترین حالت توانایی دفاع قهرمانانه را از خود دارد.

افراطیون جنگ طلب و آنانی که خواستار حل نظامی از طریق سقوط دولت جمهوری افغانستان بودند با اینکه در نتیجه دفع و طرد پیروزمندانه حملات تهاجمی فوق توسط قوای مسلح قهرمان ما شدیداً مایوس و سرخورده شده بودند به حملات و فشار های نظامی خود با اشکال مختلف و با استفاده از سلاح های مدرنتر ادامه داده و در عین زمان تلاش ورزیدند تا راه ها و طرق سقوط دولت به شمول سازماندهی کودتا را جستجو نمایند. تصادفی نبود که در آن زمان وسایل اطلاعات جمعی غرب اظهارات گلبدین و برخی از سازماندهنده گان اداره امور استخبارات پاکستان مبنی بر آرزومندی آنها برای سقوط دولت از طریق نفوذ شان در میان عده از افسران قوای مسلح ج. ا. منتشر نمودند. بدین ترتیب اولاً در ماه قوس ۱۳۶۸ تلاش برای انجام کودتا توسط برخی از افسران وابسته به سازمان استخبارات نظامی پاکستان و حزب اسلامی گلبدین صورت گرفت که به موقع کشف و خنثی گردید و سپس در ۱۶ و ۱۷ حوت ۱۳۶۸ کودتای تمام عیار به رهبری گلبدین - شهنواز و به حمایت آشکار استخبارات نظامی پاکستان براه انداخته شد که در نتیجه عمل متحدانه اکثریت

قاطع اعضای ح.د.خ.ا و قطعات و جزواتم های قوای مسلح و حمایت مردم در ظرف ۲۴ ساعت خنثی گردید و شهناز با دار و دسته خاین به وطن خود به پاکستان فرار نمود. تمام جریانات کودتا و هویت سازماندهندگان و حامیان خارجی آنها بطور قانع کننده نشان دهنده این حقیقت است که کودتای نافرجام ۱۶ حوت به سلسله دایره وسیع از اقدامات و توطئه های مسلحانه بخاطر حل نظامی قضیه افغانستان جلوگیری از تحقق مشی مصالحه ملی، ایجاد موانع در برابر حل سیاسی مسئله و نصب کردن یک دولت افراطی دست نشانده پاکستان در افغانستان صورت گرفت. واضح است که در تامین این اهداف شوم استخبارات نظامی پاکستان، گروه های افراطی مخالف دولت جمهوری افغانستان و مخالفین مصالحه ملی در داخل ح.د.خ.ا و دولت جمهوری افغانستان منافع مشترک داشتند و به همین جهت بود که این نیروها گرچه ظاهراً نامتجانس بودند دست بدست هم دادند و کودتای حوت ۱۳۶۸ را براه انداختند که متأسفانه به قیمت خونناک عده از هموطنان ما و خسارت مالی فراوان تمام شد. در این رابطه میخواهیم خاطر نشان سازم که موقف متحدانه حزب و عملیات قهرمانانه و هماهنگ اکثریت قطعات و جزواتم های قوای مسلح نقش اساسی را در عقیم ساختن کودتا و جلوگیری از تحقق توطئه های دشمنان مصالحه ملی ایفا نمودند، که قابل تحسین و سزاوار مباحثات و افتخار میباشد. باید به صراحت اظهار نمود که قوای مسلح قهرمان ما همانطوریکه طی ۱۲ سال اخیر از استقلال کشور دفاع کرده اند اکنون هم بعد از عودت قوای شوروی با جسارت و دلیر مردی و با سپر ساختن سینه های شان در برابر هرگونه خطر قهرمانانه در راه دفاع از تمامیت ارضی و استقلال کشور میرزمند و

از هیچگونه ایثاردریغ نورزیده اند. منسوبین قوای مسلح ما در آستانه دومین کنگره حزب با انجام عملیات قهرمانانه در یغمان که گویا دژ شکست ناپذیر افراطیون جنگ طلب تلقی میشد تحفه با اهمیتی را برای کنگره حاضر تقدیم داشتند. بیائید از این قهرمانان دلیر راه دفاع از صلح و امنیت مردم اظهار سپاس نمائیم.

در اینجا لازم است یاد آوری نمائیم که طی مدت دفاع مستقلانه کشور بزرگ همسایه و دوست عنعنوی مردم ما اتحاد شوروی برخلاف تصور آنانی که خروج قطعات نظامی شوروی از افغانستان را تنها گذاشتن افغانها میدانستند در شرایط بسیار دشوار خاصنا هنگامیکه حملات مخالفین و تلاش شان برای محاصره اقتصادی شهرها ادامه داشت از بذل هیچگونه مساعدت سیاسی و اقتصادی، تسلیحاتی و اخلاقی به مردم افغانستان در پی نوزیده است. همزمان اتحاد شوروی به مثابه یکی از تضمین کنندگان موافقتنامه های ژنیو مساعی زنده دپلوماتیک و سیاسی را به مردم افغانستان در جهت قطع جنگ و خونریزی انجام داده و میدهد. میخوایم از تریبون کنگره حاضر حزبی از مردم ورهبری شوروی که در تفاهم با ما زمینه عودت قطعات آن کشور را از افغانستان مساعد نموده و کمکهای عظیمی را طی یکنیم سال گذشته مبنی بر روابط دوستانه عنعنوی تاریخی به مردم ما انجام داده اند، از کنگره هایندگان مردم، شورای عالی آن کشور که این کمکها را مورد نید قرار داده اند ابراز سپاس بیکران نمائیم.

نماینده گان محترم!

به حرمت میتوان گفتمت که در پهلوی مشی مصالحه ملی، دفاع مستقلانه حزب و دولت در طول بیش از ۱۶ ماه پس از خروج کامل قوای شوروی و دفع و طرد حملات تهاجمی افراطیون به شهرها و

شاهراه ها و شکستن محاصره اقتصادی، جلوگیری از انواع سبوتاژهای اقتصادی، دست آوردهای است که در خشانترین صفحات تاریخ حزب ما را تشکیل میدهد. این دست آورد ها و پیروزی ها که در شرایط واقعا پيچیده و دشوار سیاسی - نظامی بدست آمده است نه تنها به پیشبینی ها و پیشداوری های مبنی بر سقوط دولت جمهوری افغانستان پس از خروج کامل قوای شوروی، خط بطلان کشید بلکه تغییرات و تحولات بزرگی را در نتیجه گیری - ها، موضع و طرز تفکر دوستان و مخالفان حزب و دولت بوجود آورد. عمده ترین نتیجه گیری های که میتوان از این حوادث بعمل آورد چنین است:

وحدت حزب ضامن پیروزی آن است، ح.د.خ.ا نیروی است که نمیتوان آنرا با فشار نظامی از پا درآورد. راه حل نظامی مسئله افغانستان هیچگونه آینده ندارد. یگانه راه حل مسئله همانا حل سیاسی از طریق مذاکره و مفاهمه است. هیچ حل و فصل سیاسی بدون اشتراک و سهمگیری حزب ما، متحدین سیاسی آن و دولت جمهوری افغانستان امکان پذیر نیست. همچنان موضع ایالات متحده امریکا و برخی دول غربی دیگر و برخی گروه های اپوزسیون در رابطه به چگونگی حل مسئله افغانستان دستخوش تا گردیده است. در این جا باید خاطر نشان ساخت که در کنار بسیج تمام نیرو ها بخاطر دفاع مستقلانه حزب و دولت جمهوری افغانستان برای لحظه بی هم خط اساسی سیاست خود یعنی مشی مصالحه ملی را فراموش نکرده است. در طی مدت دفاع مستقلانه پیشنهادات جدید ارایه گردید و دولت توانست که ابتکار سیاسی را در دست خود نگهدارد و مشی مصالحه ملی را بیش از پیش تعمیق بخشد.

این سیاست با گذشت هر روز از طریق تفکر جمعی اعضای حزب و مردم تکامل یافته و به اساس مطمئن انکشاف بعدی جامعه بر اساس موازین دموکراتیک مبدل می گردد. به نظر ما جهات اساسی مصالحه ملی در زمان حاضر عبارت است از:

- حل مسائل حال و آینده افغانستان از طریق سیاسی با مرجع دانستن منافع ملی و صلح سراسری بر منافع طبقاتی، حزبی، قشری، محلی، قومی و قبیله‌ای.

- مبارزه بخاطر تامین دموکراسی در حیات جامعه به ترتیبی که هیچ نیرو و گروه اجتماعی از شرکت متساوی الحقوق در آن، مستثنا نباشد.

- پذیرش حق قانونی برای همه احزاب و سازمان های سیاسی متکی بر سیستم تعدد احزاب.

- پیشبرد دیالوگ وسیع سیاسی با همه نیروهای درگیر در جنگ اعم از نیروهای مستقر در پشاور و تهران، طرفداران شاه سابق و روشنفکران افغانی مقیم غرب، نماینده کان مهاجرین و خاصاً قوماندانان داخلی به منظور جستجوی راه های پایان دادن به انقطاب خونین کنونی و دسترسی به تفاهم وسیع بر مبنای منافع ملی.

- مساعی بخاطر رفع انحصار قدرت از جانب یک حزب، جستجوی ائتلافهای معقول و ممکن به منظور ایجاد حاکمیت موثر و تامین کننده صلح سراسری از طریق انتخابات آزاد و دموکراتیک.

- مبارزه در راه اتخاذ تدابیر لازم تقنینی بمنظور تحکیم قانونیت در کشور و ایجاد اساس مطمئن حقوقی بمنظور رشد اقتصاد چند نهادی.

- مبارزه در راه تامین اتحاد عمل همه نیروهای جانب دار صلح و

گسترش زمینه های شرکت فعال و مشترک آنها در حیات سیاسی و اجتماعی کشور.

- مساعدت به امر عودت آبرومندان و اسکان مجدد مهاجرین به کشور.
دوستان!

ما در طی پنج سال گذشته چه دستاورد های از سیاست مصالحه ملی داریم؟

طی این مدت تفاهم و مذاکره در سطوح مختلف با مخالفین به پیش برده شده تعداد افراد گروه های پیوسته به مشی مصالحه ملی که اکنون رقم اضافه از یکصد هزار نفر را نشان می دهد و کاهش نیرو های فعال جنگی مخالفین به وضاحت نشاندهنده گرایش عمیق آنان بسوی تامین صلح در کشور می باشد. در حال حاضر دو سوم قوماندانان گروه های مسلح مخالف یا در حال مذاکره با دولت قرار دارند و یا بادرک بیهودگی جنگ برادرکشی از فعالیت محاروبی دست کشیده اند. با وجود آنکه کشور مادر برابر تشدید تحریکات، تجاوز و دخالت آشکار خارجی قرار دارد، وضع به استثنای چندولایت سرحدی و راه های مواصلاتی، بهبود قابل ملاحظه یافته است.

حزب دموکراتیک خلق افغانستان با تعمیق مشی مصالحه ملی اکنون از پرستیژ بیشتری در عرصه ملی و بین المللی برخوردار گردیده است. در شمار ابتکارات به منظور توسعه دموکراسی در کشور قانون اساسی جدید نافذ گردید و اخیراً لویه جرگه ماه جوزا تعدیلات اساسی را در قانون مذکور بمنظور ایجاد فضای بازتر سیاسی در کشور بوجود آورد. حکومت جدید با ترکیب بیشتر غیر حزبی ها دیدید آمد. فعالیت پارلمان افغانستان پس از ۱۵ سال وقفه احیا

گردید و سهم آن در حیات کشور ارتقا یافت. عودت و اسکان مهاجرین مورد توجه اساسی قرار گرفته است و اسناد تقنینی برای استرداد دارایی ها و احقاق حقوق آنها صادر گردید. دولت پیشنهادات متعدد، معقول، و قابل قبول برای همه جوانب درگیر را جهت حل سیاسی قضایای افغانستان ارائه نموده است. پیشنهادات حل سیاسی جنبه های داخلی و خارجی قضایای افغانستان در نهمین اجلاس سران دول یا حکومت های کشور های غیر منسلک منعقد بلگراد تاثیرات مثبتی رادرافکار جهانی در مورد حل سیاسی و صلح آمیز مسئله افغانستان بوجود آورده است. این پیشنهادات به مرور زمان غنای بیشتر یافت و جامعترین شکل آن در لویه جرگه تاریخی جوزای سال جاری مورد تائید قرار گرفت. در این طرح یک دوره سرد ساختن اوضاع بمنظور فراهم آوری شرایط ابتدایی برای تفاهم و مذاکره که شامل قطع آتش، آتش بس قسمی، محلی و یا عمومی و تماس و ارتباط در سطوح ابتدایی و حق ایجاد انواع ائتلاف نیروها را دربرخواهد داشت، در نظر گرفته شده است. در میکانیزم پیشنهادی یک دوره انتقالی که ازپروسه مذاکرات الی ختم انتخابات برای حکومت دارای پایه های وسیع ادامه خواهد یافت، پیش بینی شده است و طی این مدت تمام اقدامات ازقبیل ایجاد کمیته انسجام و تدارک انتخابات، تاسیس کمیسیون های تسوید قانون اساسی و قانون انتخابات تدویر لویه جرگه و انتخاب ریئس جمهور توسط آن به انجام خواهد رسید. در میکانیزم مذکور منافع تمام احزاب و سازمانهای سیاسی داخل کشور و همحنان منافع تنظیمها و شخصیت های اپوزسیون که طرفدار حل سیاسی مسئله افغانستان اند، نیز مد نظر گرفته شده است. به صراحت باید گفت که در

نتیجه پیگیری، و واقعبینی و انعطاف پذیری ما بود که اکنون مردود بودن راه حل نظامی و اجتناب ناپذیری حل سیاسی به اعتقاد عمومی در افغانستان و در جهان مبدل گردیده است.

کنگره دوم حزب در زمانی دایر شده است که برای حل و فصل سیاسی مسئله افغانستان افق های جدید گشایش یافته است. دولت جمهوری افغانستان در روشنی مشی مصالحه ملی پروسه تماس با سطح بلند از حلقات رهبری بخش معتدل از اپوزسیون را انکشاف داده که نتایج مثبتی از آن بوجود آمده است. از جریان این تماس ها امکانات زیاد حل سیاسی مسئله افغانستان پدید میآید. این امر تغییرات مثبتی در مواضع ایالات متحده امریکا در ارزیابی واقعیت های کشور و توافقات مربوط به اصل حل و فصل سیاسی، مساعدت به آغاز دیالوگ و مذاکره میان افغان ها و انجام انتخابات، تمام میشود. دیالوگ اتحاد شوروی و ایالات متحده امریکا بمثابه تضمین کننده گان موافقت نامه های ژینو خاصا پس از اجلاس عالی سران هر دو کشور در واشنگتن در جهت رفع اختلافات و مساعدت به افغانها بخاطر دستیابی به صلح، انکشاف یافت. ح.د.خ.ا که سیاست مصالحه ملی را پیش کشیده است و خواستار حل سیاسی مسائل کشور میباشد از تلاش های که متوجه رفع موانع در راه رسیدن به صلح در کشور جنگ زده ما است، پشتیبانی نموده و از مواضع صلحجویانه دولت جمهوری افغانستان قاطعانه حمایت مینماید.

جهانیان اکنون خاصا پس از شکست تلاشهای نظامی افراطیون جنگ طلب به خوبی درک مینماید که سیاست دولت جمهوری افغانستان مبنی بر مصالحه ملی، رجحان حل سیاسی بجای راه نظامی، آغاز مذاکرات میان طرفین درگیر، قطع فعالیت های

محرابوی و ایجاد شرایط برای انتخابات سراسری، یگانه راه قطع جنگ و خونریزی در کشور بوده و خواهد بود. حزب ما در انکشاف اوضاع سیاسی خاصا گرایشهای مثبت اخیری که برای حل و فصل سیاسی بوجود آمده در آینده نه چندان دور در برابر یک آزمون بزرگ دیگری قرار خواهد گرفت و آن شرکت در انتخابات خواهد بود. برای چنین امر مهمی که نه تنها برای سرنوشت حزب ما از اهمیت قطعی برخوردار است، بلکه برای آینده کشور و سرنوشت تمام نیروهای طرفدار صلح و ترقی نیز اهمیت بزرگ دارد، باید آماده گی همه جانبه اتخاذ نمود. شرط پیروزی عبارت است از:

انجام کار موثر و اعتماد بر انگیزنده میان مردم، آگاهی از خواسته ها و مطالبات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، ملی و منطوقی کلیه میلبت ها و اقوام مختلف و آماده گی برای حل معضلات آنها، نفوذ در قلوب و اذهان توده ها، تشکل و بسیج اقشار اجتماعی به سوی آرمانها و ایدیال های صلح خواهانه و دموکراتیک، که حزب مامدافع و بیانگر آن است. سازمان ها و کادر های حزب در مرکز و محلات در صورتی که آگاهانه از همین حالا کار نمایند و تمام کمیته های حزبی توجه به مسئله آمادگی برای انتخابات را در دستور کار خود قرار دهند، میتوان از این آزمایش بزرگ پیروزمند بدر آیند. در این ارتباط مسئله اساسی دیگری نیز مطرح است. در طی سالهای جنگ متاسفانه بخش اعظم مردم با سلاحهای کشنده مسلح شده اند. البته در جریان انتقال از جنگ به صلح و آماده گی برای انتخابات لازم است تا طرفهای ائتلاف و متحدین سیاسی واقعی بالفل و بالقوه را که قادر به قطع جنگ و تامین صلح در این یا آن منطقه باشد، پیوست به گذشته جستجو کرد. ولی قبلا لازم است

تا خواست ها و مطالبات ملی و محلی نیرو های مورد نظر شناسایی و ارزیابی گردد. چنین است وظایف بزرگی که در رابطه به کار با توده های مردم و بانیره های مخالف امروز که موافق فردا باشند و برای تحقق مشی مصالحه ملی، که از همین اکنون در برابر حزب و در برابر هر یک از ما قرار میگیرد.

حزب ما با اتخاذ مشی مصالحه ملی توانست بن بست پدید آمده در جامعه رادرهم بکشند، خود و سیستم سیاسی موجود را در سطح ملی و بین المللی ازانزوا برهاند و با دفع و طرد قاطعانه توطئه های دشمنان خارجی بر ضد استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور ما دور نماهای واقعی را برای نیل به تفاهم سراسری ملی، بگشاید.

اما اینها صرفا گامهای آغازین را تشکیل میدهد. به عبارت دیگر ما توانسته ایم از مواضع خود به خوبی دفاع نمائیم. برای گسترش پیرویه صلح و دموکراسی شجاعانه آماده شویم ولی برای دست یابی به صلح و ثبات سراسری در کشور نیل به تسلط کامل بر اوضاع و آغاز جنبش ملی در جهت اعمار مجدد و بازگردانیدن زندگی برهمخورده میلیونها هموطن به سیر عادی آن، به مساعی عظیم و جسورانه بیشتری احتیاج دارد. باید اعتراف نمائیم که جریان حرکت حزب در مسیر تحقق مشی مصالحه ملی نیز خالی از کمبودی ها و نارسایی های معینی نبوده است که میتوان از عدم درک واحد از ماهیت این سیاست که منجر به تعبیر ها و تفسیر های گوناگون میشد و یا بعضا متضاد ارایه میگردد، عدم جسارت به دیالوگ و سازش با نیرو های مخالف و عدم تحرک در عملی نمودن تصامیم حزب، یاد آوری کرد. بلاخره چسبیدن برخی از کادرها به اندیشه های کهنه، مانع همگام

شدن شان با تحولات جدید در پروسه مصالحه و موضعگیری آنان تا سرحد مخاصمت عمدانه در برابر آن گردید که کودتای نافرجام خشن ترین مظهر آن بود. حزب باید در فعالیت بعدی خود به این کمبودی ها و نارسایی ها قاطعانه غلبه نماید. میتوان گفت که وطن عزیز مادر حالت گذار به شرایط جدید از جنگ به صلح، از بی نظمی به ثبات و از مخاصمت گسترده به تفاهم سراسری ملی قرار دارد. حزب که بدون شک برای حفظ نقش با اهمیت خود در جریان تمام انکشافات سیاسی تلاش میورزد بدون نو سازی شجاعانه، سریع و هدفمند خود نمیتواند به اهداف عالی و انسانی خود نایل آید.

۴- نو سازی حزب شرط ضروری تامین صلح و انعمار مجدد کشور:

با افتخار باید گفت که حزب دموکراتیک خلق افغانستان پس از سپری کردن ۲۶ سال زنده گی پر آموزش و عمل، امروز از وسیع ترین و منسجم ترین سازمان سیاسی متعلق به جامعه ما می باشد. اکنون در حزب ما ۱۷۳۶۱۴ تن از فرزندان وطن به شمول روشنفکران، کارگران، دهقانان، پیشه وران، کارکنان دولت، تجار و متشبهین خصوصی و روحانیون عضویت دارند. این امر به مفهوم بر خورداری حزب از پایگاه مطمئن در جامعه ما است. در میان اعضای حزب نمایندگان گروپ های متنوع اتنیکی کشور اعم از پشتونها، تاجکها، هزاره ها، ازبکها، ترکمن ها، بلوچها، پشه یی ها، نورستانی ها و سایرین قرار دارند. این امر ماهیت عمیقاً ملی و سراسری حزب و پیگیری آن در سیاست تحکیم همبستگی میان مردمان باهم برادر کشور را بیان مینماید. حزب، این ثروت گرانبها

را در آینده نیز غنا خواهد بخشید. اعضای حزب ح در صفوف قوای مسلح قهرمان جمهوری افغانستان و چه در عرصه های حیات اجتماعی و فرهنگی کشور نمونه های برجسته از ایثار در راه وطن و منافع مردم را از خود تبارز میدهند. عضویت ۱۵۹۲۴ تن از زنان با شهامت وطن در حزب ما بیانگر اعتقاد آنها به سیاست حزب ما در دفاع از حقوق آنها است. رشد صفوف حزبی که مویذ قابلیت حیاتی آن بمثابة یک ارگانیزم زنده میباشد، همواره دوام داشته، تنهائی سال های اعلام و تحقق مشی مصالحه ملی ۱۱۴۸۵۳ تن از عناصر صلح خواه، دموکرات و ترقی پسند، جدیداً سرنوشت خود را با سرنوشت حزب ما پیوند داده اند و این پروسه همه روزه ادامه دارد. ما به نقش از آن عده اعضای حزب که از طریق کارموشر و هدفمند در سازمان های اجتماعی و ارگانهای قدرت و اداره دولتی پارلمان و حکومت، مشی حزب را پیاده مینمایند، اهمیت خاصی قایل هستیم. شبکه وسیع سازمان های حزبی که متشکل از ۲۸ سازمان ولایتی و معادل آن، ۲۲ سازمان شهری، ۱۷۳ سازمان ناحیوی، ولسوالی و علاقداری، ۴۹۲۵ سازمان اولیه، ۱۴۲۲۱ گروپ حزبی می باشد، حزب را از امکانات وسیع برای پیوند با مردم و جلب حمایت آنان از سیاست های آن، برخوردار میسازد. طی سالهای گذشته شعبات ده گانه، کمیسیون تفتیش و کمیته کنترول کمیته مرکزی، همچنان دستگاه کارمندان آن در خدمت تحقق اهداف حزب بوده است.

پس از جراید خلق و پرچم روز نامه های خلق، حقیقت انقلاب شور، پیام، جریده دهقان و مجله زنده گی حزبی ناشر افکار و مبلغ اندیشه های ح. د. خ. بوده اند. کمیته مرکزی حزب هم اکنون دیالوگ سازنده را با ۲۰ حزب و سازمان سیاسی و اجتماعی در زمینه ایجاد

جبهه وسیع طرفداران صلح و اعمار مجدد به پیش میبرد. در فاصله میان دو کنگره بنا بر تصمیم و با مساعدت کمیته مرکزی حزب سازمان های دموکراتیک جوانان و زنان، اتحادیه های صنفی، کویر اتیف های دهقانی، اتحادیه های روشنفکران ایجادگرو یک رشته سازمان های دیگر اجتماعی در کشور ایجاد گردیده که سهم شایسته را در دفاع از وطن و توسعه پایه های اجتماعی حاکمیت جمهوری افغانستان ایفا نموده اند. حزب به اساس مصالحه ملی طی سالهای اخیر مناسبات خود را با اصول جدید یعنی احترام به استقلال کامل سیاسی و تشکیلاتی آنان، همکاری متقابل و مساعی در جهت تحقق اهداف مشترک، عیار ساخته است.

کمیته مرکزی در فاصله دو کنگره تامین روابط حزب را با احزاب و سازمان های ترقی خواه، دموکرات و صلح دوست در منطقه و جهان بر عهده داشته است. امروز ح.د.خ.ا با ۱۷۴ سازمان ملی، منطقوی و بین المللی، در سطوح مختلف روابط دو جانبه و چند جانبه دارد. طی سالهای اخیر کمیته مرکزی شیوه کار خود را منظمآ بهبود بخشیده و به ارتباط مستقیم با مردم، نزدیکی با سازمان های محلی حزبی، ملاقات های دوامدار با اعضای حزب و کمک مستقیم به حل معضلات سازمان های محلی بیشتر اتکا نموده است. بنا بر تصمیم کمیته مرکزی حزب، یک رشته موسسات تولیدی به منظور افزایش منابع عایداتی حزب ایجاد گردیده و فعالیت می نماید.

گنجینه بزرگ از کادر ها در اختیار حزب قرار دارد. کادر های حزبی که با گذشتن از کوره راه های نبرد، تجربه و پختگی لازم کسب نموده اند و صفوف شان با ورود نیرو های جوان، پیوسته تقویت میگردد در آینده نیز ضامن مطمئن فعالیت موثر حزب می باشند.

کمیته مرکزی به مثابه ارگان مسئول در برابر کنگره در فاصله ۲۶ سال گذشته همواره رهبری سیاسی و سازمانی حزب را به عهده داشته است. در این مدت کمیته مرکزی طبق ضرورت پلینوم ها، کنفرانس های سراسری حزبی را در شرایط گوناگون دعوت نموده اند که از تدویر کنفرانس های سراسری حزبی سالهای ۱۳۶۰ و میزان ۱۳۶۶ بطور خاص میتوان نام برد.

کمیته مرکزی در این مدت تماس و دیالوگ فعال را با گروهها و سازمانهای سیاسی داخل کشور پیش برده است. در نتیجه در فاصله دو کنگره سازمان های مسما به "گروه کار"، "جمعیت انقلابی زحمتکشان افغانستان"، "سازمان پیشاهنگ کارگران جوان افغانستان" و "سازمان فدائیان زحمتکشان افغانستان"، "بریگاد های انقلابی مردم افغانستان" و "سازمان پیش آهنگ زحمتکشان افغانستان" با پذیرش اصول سیاسی و سازمانی حزب به طور کامل به آن پیوستند. همچنان بعد از تصویب قانون احزاب در جمهوری افغانستان، ده حزب و سازمان سیاسی رسماً در کشور به فعالیت آغاز نموده اند که حزب روابط همکاری متقابل مفید را در سطوح مختلف با آنان برقرار نموده است. در فاصله بین دو کنگره و در بین مد و جذر حوادث و همچنان با رشد کمی و کیفی حزب ترکیب کمیته مرکزی و طبعاً بیروی سیاسی و دارالانشاء آن دستخوش تغییرات بزرگ گردیده است. کمیسیون تفتیش مرکزی اکنون متشکل از ۳۴ عضو شمول رئیس و معاون آن میباشد. چنین است تصور کنونی سازمانی ح.د.خ.ا که محصول بیش از یک ربع قرن کار و فعالیت دسته جمعی رهبری، کادرها و صفوف آن میباشد.

همزمان به آن کمیته مرکزی حزب اظهار مینماید که کار و

فعالیت آن در برخی از موارد با سطح مطالبات عمومی حزب مطابقت نداشته و بابتایج لازم توام نبوده است. کمیته مرکزی به عملی نمودن بسیاری از نورمهای دموکراتیک اساسنامه قادر نگردیده، سیاست کادری آن با نواقص و کمبودی های توام بوده است. سیستم "نومینکلاتور" جایجا نمودن کادر ها نتایج منفی فراوانی بیار آورده است، فساد و سوء استفاده بعضی از مقامات در جهت تامین منافع شخصی شان به اعتبار حزب لطمه زده، برخی از این افراد مورد تعقیب عدلی قرار گرفته اند. حزب باید علیه فساد و سوء استفاده با قاطعیت مبارزه خود را ادامه دهد. در مراحل معینی وظایف حزب و دولت تعویض گردیده و با عث رشد بیروکراسی و سایر پدیده های منفی در درون حزب گردیده است. باتاسف باید گفت که برخی از اعضای کمیته مرکزی نه تنها ممثل شایسته وحدت حزب نبودند بلکه بابر خورد غیر اصولی منشای تحریک اختلافات و گروه بندیهای گوناگون در صفوف حزب گردیدند. ما به این اعتقاد هستیم که نوسازی حزب و رشد دموکراسی در حیات حزبی امکان تکرار اشتباهات در کار کمیته مرکزی را محدودتر ساخته و موثریت آنرا در آینده تامین خواهد نمود.

رفقای عزیز!

کمیته مرکزی حزب در آستانه تجلیل از ۲۵ مین سالگرد تاسیس حزب با تحلیل همه جانبه از راه طی شده و وظایف میبرمی که در برابر حزب قرار دارد، به این نتیجه میبرسد که حزب با طرح و پیشکشیدن مشی مصالحه ملی خدمت بزرگ تاریخی را انجام داده است و باید این مشی با عمق و پهنای هر چه بیشتر آن ادامه داده شود. همزمان بان کمیته مرکزی چنین نتیجه گیری نمود که حزب

بخاطر تطابق بیشتر با شرایطی ناشی از انکشاف مصالحه ملی به نو سازی عمیق بنیادهای انیشوی و سازمانی خو احتیاج دارد بدین لحاظ لازم است تا به این پرسش جواب داده شود که:

نوسازی چیست و کدام اهداف را دنبال میکند ؟

نوسازی عبارت است از سیستم تصامیم و فعالیت جسورانه که به حزب کمک نماید تا فاصله موجود بین سیاست آن و واقعیت های عینی جامعه ما را از بین برده و اهداف مطروحه در برابر حزب واقع بینانه تر و عملی تر گردیده و با منافع و خواسته های اکثریت مطلق افغان ها منطبق گردد. اکنون میتوانیم بگوئیم که اسناد گذشته خدمت شایسته خود را انجام داده ولی پاسخگویی مطالبات شرایط امروز آینده کشور نمی باشد و در بسیاری جهات به تجدید نظر کامل و اصولی ضرورت دارد.

ولی زمانیکه کمیته مرکزی در آستانه ورود حزب به ۲۶ سال فعالیت آن تصمیم گرفت تا مسائل فوق الذکر را در برابر اعضای حزب مطرح نموده، راجع به ضرورت تصویب طرح های جدید برنامه و اساسنامه و همچنان تجدید نظر در نام حزب و سیما با مشوره بپردازد، معلوم گردید که برخی از عناصر در رهبری و کادرهای حزب ضرورت نو سازی انرا بدرستی درک ننموده قادر نبودند تا خود را از اسارت دگمها و تصورات اتوپستی (تخیلی) برهانند. این افراد در جریان جلسات عمومی ماه دلو سازمانهای اولیه حزبی با اجندای واحد که در حقیقت سر آغاز مشوره کمیته مرکزی در مورد نوسازی حزب بود، کمپاین های تنظیم شده مخالف با این مشی را براه انداختند. دگماتیست ها خود را به شکل عوام فریبانه در پس شعار های دموکراتیک چون تدویر کنکره، برگزاری انتخابات پنهان ساخته اما

در عمل مخالفت آشکار خود را با هر نوع تغییر مثبت در برنامه عمل و اسناد حزب اظهار داشته بازگشت حزب را به اصطلاح به مواضع طبقاتی، که در عمل چیزی جز فاصله گرفتن از واقعیت های کشور، جز نفی مشی مصالحه ملی و طولانی ساختن جنگ و خونریزی بوده نمیتوانست، تقاضا میکردند. من به صراحت خاطر نشان میسازم که جریان تدویر جلسات و کنفرانس های حزبی در آستانه دومین کنگره حزب و نظر خواهی عامه پیرامون طرح های جدید برنامه و اساسنامه حزب مبنی بر این امر است که علی الرغم شک و تردید معینی که در آغاز نزد بعضی از رفقا نسبت به اتخاذ سیاست های جدید وجود داشت، اندیشه نوسازی از پیشستیانی عظیم در میان اعضای حزب ما و هواخواهان آن برخوردار میگردد. آنها با اتفاق نظر طرفدار گسترش بعدی مشی مصالحه ملی و تأمین برگشت ناپذیری آن اند. رفقای حزبی در اکثریت مطلق جلسات و کنفرانس های محلی حزبی پیشستیانی خود را از اصول کلی مندرج در طرح های برنامه و اساسنامه حزب ابراز داشته، نظریات پیشنهادات و طرح های متعدد و سازنده را برای غنای بیشتر آن مطرح نموده اند. طرح های جدید برنامه و اساسنامه حزب که بادر نظر داشت طرح ها و نظریات اعضای حزب و مردم تهیه گردیده است در اختیار نمایندگان کنگره قرار دارد. لازم است تا راجع به مشخصات عمده اسناد مذکور مختصراً صحبت نمائیم.

در باره طرح جدید مرامنامه حزب:

مرامنامه سند مرامی معین کننده اهداف و وظایف مطروحه در برابر حزب و شیوه های نیل به تحقق آن است. حزب مادر آغاز تاسیس خود مطابق به نخستین مرامنامه آن منتشر در جریده خلق و یک سلسله

اسناد برنامه‌ی بعدی منجمله برنامه عمل مصوب دومین کنفرانس سراسری حزب، فعالیت داشت. طرح جدید، بر مبنای اوضاع کاملاً جدید در کشور و وظایف ناشی از آن، مطرح شده و پاسخگوی نیازهای زمان است. اما واضح است که این طرح نیز مانند اهداف حزب در گذشته، مبارزه در راه سعادت مردم رادر مرکز دید خود قرار داده است.

مشخصات عمده طرح جدید کدام است؟

در طرح نه وظایف یک حزب را در شرایط عادی بلکه وظایف حزبی را که از انحصار قدرت صرف نظر نموده است و متکی بر اصول دموکراسی در حاکمیت شرکت داشته و با سایر احزاب روابط مساویانه متقابلاً مفید برقرار نموده، برای دستیابی به اهداف خود در حال و آینده نه با شیوه‌های اداری بلکه از طریق سیاسی مبارزه مینماید، مشخص کرده است. طرح معطوف به برآورده شدن اهداف عمومی ملی در مرحله کنونی است که مشخصه اصلی آنرا گذار از جنگ به صلح و اعمار مجدد کشور تشکیل میدهد. طرح مرامنامه در بخش سیاسی استقرار حاکمیت ملی بر اساس اصول دموکراسی و نظام پارلمانی، ایجاد تفاهم و وحدت ملی و دستیابی به نظام دولتی مبتنی بر ائتلاف نیروها و آشتی ملی را هدف خویش قرار داده است. طرح جدید حفظ و پابندی به اصول عنعنوی دموکراسی، انتخابات از طریق رای دهی آزاد، سری، مستقیم، مساویانه و دموکراتیک را وسیله عمده تحقق دموکراسی میدانند. در طرح مورد بحث مبارزه در راه تامین حقوق و آزادی‌های اساسی اتباع اعم از آزادی بیان، مطبوعات، تشکیل و فعالیت احزاب و سایر حقوق و آزادی‌های قانونی را از وظایف اساسی خود دانسته فعالیت خود را

در این عرصه بر اصل قانون اساسی جمهوری افغانستان، اعلامیه جهانی حقوق بشر و ارزشهای عموم بشری متکی نموده است. در این طرح به اعمار مجدد کشور از طریق احیا و بازسازی تاسیسات زراعتی و سیستم های آبیاری و تاسیسات صنعتی که در نتیجه جنگ تخریب گردیده اند، توجه خاص مبذول شده است. طرح جدید در عرصه فرهنگی بر آگاهی سراسری معطوف به قطع جنگ و استقرار صلح که در سالهای اخیر شکل گرفته است، اتکالینماید. حزب مناسبات خود را با تمام سازمان های سیاسی و جنبش های ملی جانبدار صلح و ترقی و حفظ محیط زیست، توسعه و استحکام میبخشد. همچنان اهداف و وظایف جدید حزب در عرصه های اجتماعی، ملی و فرهنگی و سیاست خارجی، صورت مشخص پیشبینی گردیده که بیانگر برخورد واقعبینانه آن در اوضاع و شرایطی نوین است. بادر نظر داشت عدم هماهنگی مرامنامه حزب با نام فعلی آن بجاست که تعدیل نام ح. د. خ. ا. به "حزب وطن" پیشنهاد گردد. گزینش نام "حزب وطن" برای حزب ما هم از لحاظ خصلت ملی و وطندوستانه آن و هم بخاطر اراده راستین آن در خدمت به وطن و هم بادر نظر داشت اهداف نوسازی حزب که سیمای واقعا ملی حزب را منعکس میسازد، کاملاً مطابقت دارد.

از لحاظ اقتصادی خصلت اساسی وظایف مطروحه در طرح جدید مرامنامه، وظایف ناشی از شرایط خاص گذار از جنگ به صلح و عمران مجدد و استفاده از همه ظرفیت های اقتصادی و اجتماعی کشور و جلب تمام مساعدت های خارجی به رفع پیامد های جنگ و تأمین پیشرفت در کشور میباشد. طرح برخورد جدید حزب را به مسئله مالکیت و همزیستی سیستم های مختلف اقتصادی مبنی بر

واقعیت های عینی موجود بخاطر رشد و انکشاف اقتصادی-اجتماعی که در گذشته اغلبا نادیده گرفته میشد ، بازتاب میدهد. عمده ترین مشخصه طرح جدید برنامه حزب رهایی از احکام و مدل های کلیشه ای و بیگانه با واقعیت جامعه ماست. در این طرح مطابقت اهداف حزب با منافع ملی ، احکام دین مقدس اسلام و سنن پسندیده مردم ما انعکاس شایسته یافته است.

در باره اساسنامه حزب:

تجهیز حزب با اساسنامه جدیدی که منعکس کننده مضمون واقعی آن باشد ، انعطاف و تحرک اعظمی را در سازمان های حزبی مطابق اوضاع جدید فعالیت سیاسی تامین نماید ، یکی از شرایط مهم و بنیادی حزب است. طوریکه میدانید طرح مقدماتی اساسنامه جدید نیز قبل از تدویرکنگره در معرض نظر خواهی اعضا و علاقمندان حزب قرار داشته است. در طرح فعلی که در دسترس نماینده گان محترم قرار دارد بسیاری از نظریات و ملاحظات مطرح شده در جریان کمپاین نظر خواهی مد نظر گرفته شده است. اما این مسئله قابل تذکر می باشد که تعداد از نظر دهنده گان به درک تفاوت کیفی میان طرح کنونی و طرح نافذ اساسنامه قادر نبوده اند. باید ذکر نمود که طرح فعلی صرفا وریانت تعدیل شده اساسنامه های قبلی حزب نیست بلکه علی الرغم موجودیت مشابهت در پاره از موارد احکام و متن های مندرج آن بر پرنسیب های متفاوت از گذشته اتکا دارد ، این مسئله در مقدمه طرح مذکور که در آن هویت حزب به صفت سازمان سیاسی و اجتماعی که در جهت دستیابی به صلح پایدار سراسری ، دفاع از استقلال حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور ، حفظ و استحکام وحدت ملی ، اعمار مجدد و انکشاف اجتماعی-

اقتصادی افغانستان و تامین عدالت، مجاهدت نموده عناصر ترقی خواه، وطندوست، ملی، دموکرات و مترقی را متحد میسازد، مشخص گردیده است. چنین فورمول بندی نه تنها دایره وسیعتر از اهداف مبرم ملی را در برابر حزب قرار میدهد بلکه همچنان دروازه های انرا بروی حلقات هر چه وسیعتری از نیروهای سالم ملی نیز میگشاید. در طرح جدید آن عده از اتباع جمهوری افغانستان میتوانند عضویت حزب را حاصل نمایند که دارای اهلیت حقوقی بوده در جهت اهداف عالی حزب مبارزه نموده و به دین مقدس اسلام و سنن پسندیده مردم ما پایبند باشند. البته این اصل منافی عضویت پیروان سایر ادیان نیز نمیگردد. همچنان برخی از معیارهای سخت گیرانه دیگر نیز که مانع پیوستن وسیع علاقمندان به صفوف حزب میگردد از شرایط عضویت حذف شده است. چنین برخورد با واقعیت های جامعه ما کاملاً مطابقت دارد. طرح جدید عمده ترین اصول و پرنسپ های ساختار و فعالیت حزب را در بر گرفته و چگونگی تنظیم برخی از معیارها و شیوه های حزب را به عهده دستورالعمل های شورای مرکزی قرار میدهد. این طرح از یک جانب مختصر و موجز بوده و از جانب دیگر از انعطاف بیشتر برای تطابق دقیق تر موازین زنده گسی حزبی ما با نیازمندی های انکشاف بعدی اوضاع سیاسی، برخوردار میباشد. در طرح جدید دقت لازم به توسعه دموکراسی در حیات حزبی توجه صورت گرفته است. البته ادعا نداریم که اسلپسنامه در بر گیرنده نورم های دموکراتیک در سطح ایدیال است. در این مورد نیز قبل از همه وضع عینی موجود در جامعه و مسئولیت خاصی که در برابر حزب در دوران گذار از جنگ به صلح و اعمار مجدد قرار دارد، برخورد شده است. به صراحت باید گفت

که در شرایطی که حزب ما در معرض آزمایش بزرگ سیاسی قرار دارد و با وظایف کاملاً نوین در شرایط پلورالیزم روبرو است مسئله تحکیم وحدت حزبی اهمیت عظیم کسب میکند. از طرف دیگر واضح است که موقف آینده حزب در شرایط حل سیاسی، رقابت های سیاسی و مبارزه انتخاباتی به میزان وحدت، همبستگی و بالنتیجه به میزان اثر بخشی و نیرومندی حزب در جامعه بستگی دارد. مسلم است که در چنین اوضاع نمیتوان با برخی نظریاتی چون آزادی فرکسیون ها در حزب موافقت نمود. زیرا هر نوع اقداماتی که در نهایت منجر به تجزیه و تضعیف حزب گردد به ضرر منافع عمومی حزب و منافع ملی وطن ما تمام میگردد. نیرومندی و یک پارچگی حزب یکی از مهمترین فکتور های تصفیه حل سیاسی و اتحاد نیرو های طرفدار صلح در ج.ا. می باشد. در عین زمان ما با هر نوع تعصب در قبال پلورالیزم عقاید در حزب مخالف میباشیم. صرفاً در نتیجه تبادل نظر ها و مقایسه اندیشه ها میتوان به حقیقت دست یافت. به این اساس مجاری لازم رابه ابراز نظر آزادانه اعضای حزب نه تنها در رابطه به تدوین پالیسی ها بلکه همچنان در مورد چگونگی تطبیق آن، باز میگذارد. البته روشن است که آزادی ابراز نظر نباید مانع تطبیق مشی عمومی و جاری حزب گردد. درحقیقت دموکراسی یکی از ارزش های بزرگ بشری است که تلاش برای دستیابی به حد اعلی آن همیشه ادامه خواهد داشت ولی حد معقول آنرا صرف میتوان در تناسب منطقی مطابقت آرمان و واقعیت دریافت. دستیابی به مدارج اعلی دموکراسی برای حزب ما که بخش اعظم زنده گسی گذشته خود را در شرایطی مرکزیت بیروکراتیک سپری نموده است و اکنون در شرایط خاص قرار دارد صرفاً میتواند از

طریق حرکت گام به گام و تدریجی میسر گردد. طرح جدید اساسنامه را از این نقطه نظر میتوان سند گذار حزب بسوی مدارج عالیتر و وسیع تر دموکراسی نامید.

نماینده گان محترم !

طرح های جدید مرامنامه و اساسنامه حزب بنیاد مطمئن نوسازی آنها تشکیل میدهد. شما این طرح ها را در اختیار دارید. اما یک نقطه جدا قابل تذکر است که هر نوع تلاش بخاطر قضاوت در باره محتوا مرامنامه و اساسنامه حزب از زاویه دید و برخورد های کهنه و کلیشه یی دیروزنه تهادرک ماهیت آنها مشکل میسازد بلکه ممکن است باعث سردرگمی و سوی تفاهم نیز بگردد. به این لحاظ بسیار اهمیت دارد که نماینده گان ضمن ارزیابی طرح های مذکور سوالات خود را از زاویه مطابقت آن با منافع عمومی ملی و وطنی، سیطر بعدی انکشاف شرایط سیاسی و میزان کار آیی مرامنامه و اساسنامه حزب در چنین شرایط مطرح نمایند.

اکنون میخواهم طرز دید کمیته مرکزی را در مورد چند مسئله اساسی مطرح نمایم:

سوالها مطرح میگردد که حزب با مسئله انقلاب چه برخوردی دارد؟ آنها ترک مینماید؟ به آن پابند است؟ شعار های انقلابی سابق را مسکوت میگذارد و یا با آن وداع مینماید؟

کلمه انقلاب در طول تاریخ برای دگرگونیهای عمیق و بنیادی اقتصادی واجتماعی در جوامع مختلف به کار رفته است. در تاریخ ما به حقایق مربوط به انقلاب های بزرگ و کوچک آشنا هستیم. هنگامیکه میگوئیم اضمحلال نظام کهنه و برقراری نظام نورا انقلاب

بوجود میآورد، بیائید انقلاب را به مفهوم وسیع آن درک نمائیم. به همین جهت انقلاب به معنای تلاش میلیون ها انسان برای دگرگون ساختن وضع نامطلوب و نیل به ترقی، عدالت و برابری یک پروسه ریشه دار تاریخی است که بطور عینی وجود داشته، صرف نظر از دخالت و عدم دخالت مادامه خواهد داشت. ولی اگر منظور از انقلاب قدرت دولتی باشد که دوازده سال قبل به حزب ما انتقال یافت در آن صورت باید گفت ما به صراحت اعلام داشتیم که رویدادهفت ثور میتواندست به تحول عمیق انقلابی مبدل گردد که متاسفانه بنا به دلایلی که قبلا توضیح شد این امر با دشواریها و موانع مواجه گردید و تحقق نیافت. از سوی دیگر نباید چنین تصور نمود که سرنوشت انقلاب با حفظ انحصار یک حزب بر قدرت سیاسی وابسته است، در حالیکه انقلاب به مفهوم تحولات اقتصادی - اجتماعی کار توده های مردم بوده و یک حزب سیاسی نمیتواند به تنهایی مجری آن باشد. به این جهت است که امروز حزب قدرت را با سایر نیروهای سیاسی تقسیم مینماید و در آینده نیز از طریق قانونی و بر اساس موازین دموکراسی برای تامین سهم هرچه برآزنده تر حزب در حاکمیت سیاسی مبارزه میکند. دستاورد ها و ارزش های اصلی سالهای حاکمیت حزب که هزاران هموطن ما بخاطر آن جان داده اند پا برجای خواهد ماند و این ارزشها که در قانون اساسی کشور مسجل گردیده است و مسلما در قوانین اساسی آینده نیز مسجل خواهند گردید عبارت اند از: استقلال و حاکمیت ملی که به مردم تعلق دارد، دموکراسی، آزادیهای مدنی، حق تحصیل، حق دریافت خدمات صحی، حق کار، برابری در مقابل قانون و سهم فعال مردم در زندگی سیاسی و اجتماعی. اگر ما بتوانیم این دستاورد ها را امروز و در آینده حفظ

نموده و در عمل تحقق بخشیم و به بسیاری از آرمانهای خود دست یافته ایم. به قول معروف "انقلاب آغاز دارد و پایان ندارد" همچنان حافظه تاریخ قهرمانی و فداکاری های آن وطن خواهانی را که در لحظات دشوار، با اقدام جسورانه و احساس پاک خود سرها به کف بخاطر دفاع از منافع وطن و مردم رزمیده اند و میرزمند هرگز فراموش نخواهد کرد.

آیا با رفتن در راه مصالحه ملی ما برخلاف آرمانهای

شهدای راه انقلاب عمل نکرده ایم؟

نه به هیچ وجه، آرمان همد آنهاست که در راه ترقی کشور و منافع ملی و صلح تا سرحد ایثار رزمیده اند، سعادت مردم افغانستان است. جنگ نمیتواند برای مردم ما خوشبختی بسیار بیاورد. پس بزرگترین خدمت در راه شادمانی روح پاک شهدای ما تسریع پروسه صلح است که از طرق آن مسیرین به ختم جنگ، تامین دموکراسی، ترقی و سعادت مردم دست یافت. فقط در شرایط صلح است که می توان از کودکان و وابستگان شهداء و همچنان از معلولین جنگ به درستی مواظبت نمود. سیاستی که افزایش بیجای تعداد شهداء و معلولین و برپادی ثروتهای مردم را توجیه نماید، سیاست مردمی نیست و بنیاد ملی انسانی و سلامی ندارد.

همچنان گفته میشود که سرتنوشت فرامین و قوانین

که طی ۱۲ سال اخیر صادر شده اند چه خواهد بود؟ بگذار هر آنچه را که اراده مردم لازم بینند حفظ می گردد و هر آنچه را که مردم با منافع واقعی خود سازگار ندانند، ملغا قرار خواهد گرفت؛ هیچ قانونی که آزادیهای برحق و مشروع مردم را محدود ساخته و یابسازد قاسوس انقلابی بوده نمی تواند زیرا ایدیالهای

انقلابی به معنای واقعی آن صرفامی تواند درگستره آیدیه‌الهای انسانی، اخلاقی و دموکراسی زنده بماند و نه خارج از آن. از این رو با صراحت اعلام میداریم که ما جانبدار انقلاب هستیم، ما انقلاب را به مفاهیم چون اعمال زور، خشونت، انحصار قدرت به قیمت ادامه جنگ، تحدید آزادیهای اساسی اتباع و سوق جبری جامعه در مسیر کلیشه‌های ذهنی و عاریتی، کاملاً مردود میدانیم. ما طرفدار انقلاب به مفهوم اعتلای کشور، تحکیم وحدت ملی، دموکراسی خوشبختی و رفاه مردم هستیم. مساپشتیان انقلاب همه‌گانی و تدریجی، انقلاب صلح‌آمیز به اشتراک تمام مردم هستیم. ولی بگذار این انقلاب در عمل انجام یابد، بدون آنکه همه روزه راجع به آن حرافی صورت بگیرد.

مسئله ایدئولوژی را مطرح می‌سازیم:

در جریان جلسات گزارشدهی این سوال مطرح گردید که حزب ما از کدام ایدئولوژی پیروی می‌نماید؟

قبل از همه باید گفت که طرح این سوال به یک اشتباه تاریخی مربوط میشود یعنی به صورت عنعنوی چنین درک شده است که ایجاد حزب به وسیله انتخاب ایدئولوژی صورت می‌گیرد. در حالیکه تاریخ تشکیل احزاب، جنبشها و سازمان‌های سیاسی و اجتماعی که در جهت ترقی کشور و سعادت مردم خود بوجود آمده‌اند، نشان میدهد که سنگبنای این احزاب به اساس مفکوره عمومی برای خدمت به مردم و یا اقشار اجتماعی معین بنیاد گذاشته شده و بعضاً احزاب و جنبش‌ها سعی نموده‌اند تا از سیستم‌ها و یا یک سیستم فکری معین استفاده نمایند و یا یک اساس مفکوری را که در بر گیرنده برنامه آنها بوده بوجود آورند. بطور مثال تاسیس ح.د.خ. نیز نه

تنها از روی کدام ضرورت ایدیولوژیک بلکه بر اساس یک ضرورت تاریخی مبارزه بخاطر نجات جامعه از عقب ماندگی، تامین ترقی استقرار عدالت و برابری صورت گرفته است. در جریان تحقق سیاست حزب بوده که فعالیت آن در اکثر عرصه ها تحت تاثیر ایدیولوژی معین قرار داده شد این امر، در برابر ایجاد پایه وسیع مردمی برای حزب موانع بزرگی بوجود آورده تحقق سیاست حزب مبنی بر تامین اتحاد نیروهای وطن دوست و ترقی خواه افغانستان صدمات سنگین وارد ساخت ازینرو حزب در آستانه نوسازی خویش این سوال را مطرح میسازد که چگونه سازمانی میخواید باشد مجموعه محدودی او همفکران یا حزب وسیع سراسری بمنظور تحقق سیاست معینی معطوف به تامین صلح، اعمار مجدد و ترقی کشور و خدمتگذار مردم؟

در تمام اسناد و مرامنامه حزب به نظریات، عقاید و مفکوره های سیاسی مختلف که متوجه ترقی کشور و رفاه مردم است میتوان برخورد. تجربه ح. د. خ. این حقیقت را نیز نشان داده است که مفکوره یک حزب با شرایط اقتصادی - اجتماعی کشور، یک در آن فعالیت می نماید، پیوند ناگسستنی دارد به همین جهت نا معقول خواهد بود که حزب با تعهدیک جانبه و بی لزوم به این یا آن ایدیولوژی بنیاد اندیشه وی خود را محدود سازد. طوریکه قبلا نیز تاکید ورزیده ایم در پروسه تدوین سیستم نظریات حزب در باره سیاست مصالحه ملی، حزب قبل از همه به تفکر ملی، وطن دوستانه، معتقدات مذهبی، رسوم و عنعنات مردم افغانستان و تجارب بیش از سه سال تحقق مصالحه ملی اتکا داشت. البته ما به تجارب سایر کشور های جهان نیز ارزش قایل میباشیم و از نظریات مفید متفکرین و

دانشمندان بزرگ جهان بدون تعصب و همچنان بدون برخورد تبدی مطابق به شرایط خاص کشور خود برای غنای اندیشوی حزب مبتنی بر مصالحه ملی و منافع علیای کشور استفاده می‌نمائیم. نادرست خواهد بود در شرایطی که ما بطور معقول استفاده از دست‌آورد های تفکر بشری را مطرح می‌کنیم از خلای ایدیولوژیک در حزب صحبت شود. مرامنامه و اساسنامه و مشی حزب ما اساس وحدت مفکوری حزب را بطور کامل بوجود آورده است. ماجستجو کنندگان خستگی ناپذیر حقیقت و شاگردان مدرسه زنده گی هستیم. این امر به توانایی ما در جهت تحقق سیاست بزرگ و انسانی مصالحه ملی خواهد افزود و ما را از اشتباه گرفتن شبه حقیقت ها بجای حقیقت نجات خواهد داد.

حال به این سوال می‌پردازیم که حزب ما جانبدار کدام

راه رشد است، رشد سرمایه داری یا سوسیالیستی؟

یکبار به گذشته مراجعه کنیم ما در رابطه به انتخاب بین این دو راه رشد از کجا آغاز کردیم. پیروی از راه رشد غیر سرمایه داری یعنی از ساده ساختن مسایل و رجوع به یک فرضیه تیوریک اثبات نشده در باره طفره رفتن از یک یا چند مرحله رشد طبیعی جامعه. تعیین این هدف نه از تحلیل عینی جامعه بلکه از فورمولهای جزمی تیوریک بیگانه ناشی شد. اثرات سوء تفکر ناقص حزب در باره مسئله رشد پس از آن ظاهر گردید که قدرت سیاسی را در دست گرفت. قایل شدن رجحان به رشد سکتور دولتی و نادیده گرفتن نقش واقعی سکتور خصوصی در حیات اقتصادی، اصلاحات ارضی رادیکال و عجولانه بدون در نظر داشت موثریت اقتصادی و نتایج اجتماعی آن بی‌توجهی درباره جلب سرمایه گذارهای خارجی، اثرات

مصیبت باری را به بار آورد در حالیکه در مقیاس جهانی افغانستان در بین کشورهای رو به انکشاف به جمع کشور های تعلق داشت که بنام منطقه فقرباد می شود دارای ابتدای ترین اساسات انکشاف اقتصادی و رفاه اجتماعی بوده است و در نتیجه برخورد دقیق و مشخص با رشد هر فکتور تولیدی را ایجاب میکند. حزب علی الرغم بروز نتایج ناگوار عملی سیاست ساده سازی مبنی بر تطبیق کلیشه ها را تعقیب میکرد. تفکر جدید حزب ما بر اساس حکم رشد طبیعی تاریخی جامعه و نه طفره رفتن آن، اتکا دارد. مسئله که از لحاظ اقتصادی در برابر ما مطرح است این است که چگونه میتوانیم میکانیزم موثر اقتصادی را بمنظور جلب انواع مختلف سرمایه ها در کشورسوی فعالیت متمرکز و تامین کننده انکشاف سریع اقتصادی و اجتماعی مجدد ایجاد کنیم و به این مسئله از طریق توسعه اقتصاد بازار و تشبثات آزاد اقتصادی پاسخ می گوئیم. ما با صراحت اعلام می داریم که جانبدار انکشاف سریع اقتصادی- اجتماعی در جهت ایجاد یک جامعه مدرن و پیشرفته و سطح بلند رفاه اجتماعی می باشیم. این دور نمای وظایف مبرم و دقیقی را در برابر ما قرار می دهد. تقویت نقش سرمایه خصوصی و ارتقای موثریت اقتصادی فعالیت، جلب هر چه بیشتر سرمایه ها و مساعدتهای خارجی، اعمار مجدد اقتصاد جنگ زده ما، استفاده مطلوب اعظمی از همه انواع موجود سرمایه در کشور، اینها اند مسایلی که در کشور مادر حال حاضر باید به آنها پاسخ بدهد و حل آنها دوره خاص و طولانی را در بر می گیرد. ما باید سیاست های منسوخ مبنی بر ایجاد موانع در برابر مسیر طبیعی رشد کشور را قاطعانه ترک کنیم و متوجه باشیم که ما مجبور نیستیم سؤالاتی را که باید

سسله‌های آینده به آن پاسنخ دهند ، حتما ما همین روز به آن یاسنخ دهیم. این وظیفه مانیسست ودر ساسه امکانات ما نیز قرار ندارد. ییرا پیشبینی در مورد آینده نسبتا طولانی اکثرا به احتکار سیاسی بدل گردیده و به سهم گیری فعال کتگوری های مختلف اجتماعی صدمه فراوان وارد کرده است و وارد می نماید.

در باره مسئله دیگر نیز میخوام مک کنم. در اوضاع کنونی مناسبات میان ملیتها و اقوام و قبایل کشور را چگونه ارزیابی نموده و با آن چگونه برخورد می نمائیم ؟

بدیهی است که عوامل داخلی در حل و فصل مسائل افغانستان دارای نقش بااهمیت است ویکی از جوانب مهمی در اوضاع و احوال کنونی قبل از همه به منظور تحقق مصالحه ملی ، قطع جنگ و تامین صلح و ثبات در افغانستان و تنظیم و تدوین درست ، معقول و اصولی سیاست حزب در رابطه با همه ملیت ها ، اقوام و قبایل مناطق وطن واحد ما افغانستان میباشد ، این امر جوهر سیاست مصالحه ملی را تشکیل میدهد ، افغانستان امروزی افغانستان ۱۲ سال قبل از لحاظ آرایش نیروها ، سطح شعورسیاسی و آگاهی ملی مردم ، تفاوت جدی دارد. طی ۱۲سال گذشته درشرایط عینی برای بیداری سیاسی و شعور ملی مردم تحولات زیادی بوجودآمده است و این یکی از انکشافات مهم این سالها میباشد. باید تاکید نمود که طی این سالها در نتیجه انواع مداخلات از خارج ، برخوردهای اشتباه آمیزبرخی از مسئولین درسالهای اول بعداز تحول هفت ثور و ادامه و تشدید جنگ عمدی و پرایلم هادرعرصه مناسبات اجتماعی و ملی بوجود آمده و بر علاوه تشکیل گروه ها مسلح مخالف با استفاده از خصوصیات منطوقوی ، قومی ، ملی ، و مذهبی در مبارزه ضد دولتی و رقابتهای داخلی خود

شان، خطرات مستقیم را برای وحدت ملی کشور ما بوجود آورده است. در نتیجه عوامل ذکر شده برخی از مرزبندی های گروهی، منطقی و قبیلوی که سبب منازعات بین الملیتی و بین القومی گردیده، نفع یافت و مشکل قابل اندیشه و تأمل را بوجود آورده است. حزب ما بمثابه حزب سراسری ملی که از تمام نیروهای طرفدار صلح و ترقی، از ملیتها، اقوام و قبایل کشور نماینده گی میکند، معتقد است که مبارزه در جهت حفظ استقلال و تمایت ارضی وطن، تجزیه ناپذیر ما، تحکیم پیوندهای برادری و همکاری میان ملیت ها و اقدام مختلف کشور و تقویت وحدت و تفاهم ملی، یکی از وظایف عمده به شمار میرود. حزب بر آن است که حاکمیت ملی جمهوری افغانستان به تمام مردم تعلق داشته و مسلماً ایجاد حاکمیت سیاسی در آینده در نتیجه حل و فصل سیاسی و انتخابات پارلمانی انعکاس دهنده ائتلاف وسیع متشکل از نماینده گان تمام جوانب درگیر در جنگ کنونی و تأمین سهم متساوی الحقوق و بدون تبعیض همه ملیت ها و مناطق و مذاهب مردم افغانستان است که اکنون صاحب خود آگاهی ملی اند، خواهد بود. حزب به این عقیده است که باتشکیل اداره ائتلافی حکومت با پایه های وسیع ملی و اجتماعی شرایط مناسب برای شرکت بدون تبعیض و متساوی الحقوق نماینده گان تمام مناطق و ملیت های کشور در سیستم اداره مرکز و محلی فراهم گردید. اشکال جدید اداره بر مبنای دموکراتیک در محلات و مناطق بر اساس دایمی حاکمیت دولتی و در افغانستان مبدل میشود، این امر پایه های متوازن اجتماعی و ملی دولت جمهوری افغانستان را بوجود می آورد.

حزب همچنان به قوماندانان داخلی و عرضه امتیازات به آنان، جهت پیوستن به پروسه صلح سراسری و دعوت تمام نیروهای

اپوزیسیون و سران آنها و همچنان شخصیت های بیطرف برای مذاکره و دیالوگ و حل سیاسی از لحاظ تامین و تحکیم بنیاد اتحاد ملی مردم افغانستان و حفظ تمامیت ارضی کشور، اهمیت خاصی قایل است. همزمان باید علاوه نمود که رفع انقطاب ها و منازعات اجتماعی و ملی که مستقیماً نتیجه جنگ به شمار میرود با استقرار صلح و پایان دادن به خونریزی و گذار به تحکیم دموکراسی در کشور پیوند ناگسستی دارد. در برخورد با مسئله ملی که دربرگیرنده ایجاد شرایط مناسب برای تامین حقوق لازم سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی برای تمام ملیت ها، اقوام و قبایل کشور است، ما نه به شعارها بلکه باید با اقدامات عملی در جهت تشدید مساعی برای برابری و برادری ملیت ها و اقوام و تحکیم وحدت و تفاهم میان آنها توجه عمیق خویش را مبذول داریم.

اکنون این مسئله را مورد توجه قرار میدهیم که:

جای حزب مادر آرایش نیروهای سیاسی در کجاست؟
 نوسازی حزب ما به صراحت این حقیقت را به اثبات میرساند که دیگر مفاهیم چپ و راست برای بیان ماهیت آن نمیتواند مناسب باشد. حزب مادر ای مشی سیاسی بی است که زمینه را برای مبارزه مشترک همه وطندوستان و عناصر صلحدوست، دموکرات، عدالت خواه و مترقی افغانستان آماده میسازد.
 تفکر جدید حزب ما یا هرگونه افراط و تفریط بیگانه است و بخاطر قرار گرفتن در مرکز اتحاد عمل همه نیروهای ملی و جانبدار صلح افغانستان مبارزه میکند. ما موضعه گیری دیگر جز دفاع از مصالح ملی افغانستان و صلح و ترقی در کشور

نمی شناسیم. به همین علت حزب در اصول جدید مرامی خویش از دیالوگ فعال همکاری و روابط متقابل مفید با سایر احزاب، نیروها و سازمانهای سیاسی واجتماعی بر مبنای منافع ملی، وطنی و یشتیبانی فعال بعمل آورده است. در رابطه با نیروها، تنظیمها و شخصیت های اپوزسیون باید گفت که خوب به خصوص بعد از انتخاب مشی مصالحه ملی مساعی فراوان بخرج داده است تا آنها را به حل قضیه افغانستان از طریق صلح آمیز و مفاهمه تشویق نماید. بنابر همین سیاست بود که عده از قوماندانان محلی همرا با افراد مسلح و غیر مسلح خود به مشی مصالحه ملی پیوستند و با عده دیگری مفاهمه و مذاکره جریان دارد. همچنان در این اواخر احزاب و تنظیم های معتدل اپوزسیون به مذاکره و مفاهمه با دولت متمایل گردیده اند. حزب در آینده نیز به این سیاست خود ادامه خواهد داد و اقدامات بیشتری را بخاطر تجمع تمام نیروهای ملی و وطن دوست در جهت ختم جنگ و تامین صلح در کشور انجام خواهد داد. بنابر آن حزب مقام و جایگاه خود را در کنار تمام احزاب، سازمانها، نیروها و شخصیت های صلح دوست ملی، دموکرات و تحول طلب کشور قرار میدهد.

بالاخره لازم است در باره انکشافات اوضاع بین المللی در فاصله بین دو کنگره ح.د.خ.ا که بر خورد جدید ما را به مسایل سیاست خارجی تشکیل میدهد، صحبت نمائیم:

کنگره نخستین حزب زمانی دایر گردید که مجموعه سیه ستم مناسبات بین المللی هنوز هم مهر روشن جنگ سرد را در برداشت. تقسیم جهان به حدود نظامی - سیاسی مناطق نفوذ، تلاش بخاطر افزایش قابلیت جنگی پیمانهای ناتو و وارسا و ایجاد پیمانهای

سیاسی منظوقوی بحیث مهره های نظامی-استراتژیک قدرتهای بزرگ سعی در جهت تحت تاثیر قرار دادن کشور های تازه به استقلال رسیده از افزایش وابستگی های اقتصادی آنان به کشور های پیشرفته صنعتی و عدم موجودیت همکاری بین المللی بخاطر رفع و ازمیان برداشتن معضلات جهانی-بشری، همه وهمه مظاهر برجسته این عصر رامتبارز میساخت. افزایش کمی و کیفی زراد خانه های سلاح های اتمی قدرت های بزرگ، ایجاد پایگاه های عریض و طویل نظامی در نقاط مختلف جهان، درگیری های وسیع منظوقوی مانند جنگ های هند و چین، افزایش رژیم های دکتاتوری در تعداد قابل توجه کشور ها، ایجادحصار های حمایوی و رقابتی اقتصادی در گوشه های متعدد جهان و در نتیجه افزایش فاصله میان جهان پیشرفته صنعتی وکشورهای عقبمانده، محصول نامیمون همین دوره محسوب میگردد. میتوان ادعا نمود که در مگرکز تفکر سیاسی استراتژیک عصر مذکور دیدگاه تأمین امنیت از طریق قدرت قرار داشت. دیری نپائید که گرایشهای نوین ولو مقدماتی در چگونگی با مسایل جهانی ایجاد گردیده و به سرعت رشد کرد. جنبش عدم انسلاک از یک حلقه منزوی کوچک کشور های در حال رشد به یک نیرو فعال مستقل و موثر در مناسبات بین المللی مبدل گردید. سازمان ملل متحد در نتیجه عضویت شمار کثیری از کشور های کوچک و عقب مانده بسوی گذار به یک مجمع دموکراتیک ملل، گام برداشت ونقش آن درسازماندهی جهات سیاسی، حقوقی و اقتصادی میان دولتها وحل بحرانات ومعضلات منظوقوی و جهانی بالا گرفت. فشار بخاطر تعمیم دموکراسی و عدالت مبتنی بر اصول و قواعد شناخته شده جهانی در همه

عرصه های مناسبات بین المللی تشدید گردید. مجموعه انکشافات فوق الذکر فصل نوبنی را در مناسبات میان قدرت های بزرگ بوجود آورد که تاثیر مثبت آن بر یک طیف وسیع مسایل جهانی محسوس بود. مذاکرات دو جانبه و چند جانبه روی شمار زیاد مسایل مربوط به تسلیحات نیرو های مسلح، سیستم های امنیت منطقوی، جهانی و غیره موضوعات، براه انداخته شد و میزان تشنج میان برخی نقاط داغ جهان کاهش یافت. پروسه هلسنگی آغاز و موفقانه پایان یافت و موافقات سالت ۱ و سالت ۲ په امضا رسید. چگونگی انکشافات فوق امیدواری ها را برای تحکیم و تعمیق گرایش ها بسوی ایجاد یک جهان صلح آمیز و همزیستی میان سیستمهای مختلف اقتصادی-اجتماعی تقویت کرد. ولی هنوز فاصله خیلی زیاد به تعویض دیدگاه امنیت از طریق قدرت با دیدگاه امنیت همگانی از طریق نازلترین سطح تسهیلات باقی مانده بود.

برخی تحولات ناگوار طی سالهای اخیر دهه هفتاد، تصمیم مبنی بر افزایش بودجه های نظامی کشور های پیشرفته، مساعی بخاطر تکامل کیفی سلاح های استراتژیک و تاکتیکی هستوی، قطع مذاکرات روی برچیدن پایگاه های نظامی در بحر هند، ورود قوای شوروی به افغانستان و کمنا د نسبی اقتصادی در یک تعداد کشورهای صنعتی پیشرفته متکی بر اقتصاد بازار و غیره، گرایشهای مثبتی را که در آغاز دهه هفتاد ریشه گرفته بودند، شدیداً متاثر ساخت و زمینه را برای احیای یک دوره دیگر جنگ سرد آماده نمود. در نتیجه مذاکرات سالت به تاق نسیان گذاشته شدند و رکود شدید بر فضای مجموعه سیستم مذاکرات منطقوی و جهانی مستولی شد. یک دوره کیفیتاً نوین در مسابقات تسلیحاتی میان قدرت های بزرگ

آغاز گردید که در نتیجه آن انواع جدید سلاحهای اتمی در اروپا جایجا گردید. تمرکز نیروهای مسلح خارجی در نقاط حساس و استراتژیک جهان افزایش یافت و سطح همکاریهای اقتصادی بین المللی کاهش یافت. ادامه چنین انکشافات میتواند جهان را بسوی یک پرتگاه نابودی بکشاند.

خوشبختانه با آغاز عصر تفکر نوین جریانات لجام گسیخته رقابتها و رویاروییهای نظامی مهار زده شد و پیروسه رسیدن به تفاهم کامل میان دو قدرت بزرگ و متحدین نظامی و سیاسی شان روی عده زیادی از مسایل مورد اختلاف آغاز گردید. این دوره همکاریهای سازنده دستآورد های قابل توجهی را در قبال داشت. موافقات میان اتحاد شوروی و ایالات متحده امریکا موجب برچیده شدن سلاحهای مورد متوسط و کوتاه منزل دو کشور از اروپا گردید. یک سیستم جدید کنترل و مراقبت از آزمایش های هستوی دو کشور بوجود آمد.

مذاکرات روی کاهش نیروهای مسلح دو کشور به شدت تسریع گردید. دیوارهای عنعنوی میان شرق و غرب از هم فروپاشید، همکاریها بخاطر حل بحرانهای منطقوی افزایش یافت و سیاست مصالحه جهت دستیابی به حل سیاسی این معضلات تأمین گردید که نمونه های عمده آن، امضای موافقتنامه های ژنو، آزادی نامیبیا، انتخابات نیکاراگوا، مذاکرات صلح در کمبودیا و غیره را میتوان در این زمینه ذکر کرد. نیروی محرک مساعی جدید در همکاریهای بین المللی را میتوان بیشتر مرهون ایدیولوژی زدایی سیاست خارجی دانست که در برتو آن تساند و همیاری همه کشورهای جهان بخاطر غلبه بر مسایل و مشکلات جهانی و بشری بحیث یک ضرورت زمان تبارز نمود. اکنون دیگر حرف تنها بر سرآشتی منافع امنیتی، سیاسی

و نظامی قدرتهای بزرگ نیست بلکه سوال بزرگتر و اساسی تر یعنی تامین امنیت هنگامیکه متضمن منافع مشروع امنیتی همه کشورها باشد، مطرح است. همچنان نحوه مناسبات و همکاریهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ایکولوژیکی بسود همه بشریت مطرح است. تشدید وابستگی متقابل کشورهای جهان در عرصه های گوناگون فقط یک راه معقول و واقعبینانه را در برابر همه بشریت قرار میدهد و آن عبارت از تلفیق منافع مشروع ملی هر کشور با منافع مسلم جامعه بشری است.

در چنین شرایط است که ح.د.خ. دومین کنگره خود را برگزار میکند بنا بر آن مرامنامه حزب زمانی میتواند واقعبینانه وعینی باشد که در عین حال واقعیت های جهان معاصر را چنانچه است انعکاس داده و وظایف حزب را در قبال آن روشن سازد. به همین علت ما جهان معاصر را در ابعاد کاملاً جدید آن درک مینمائیم، جهانی را که خصوصیت عمده آنرا نه تقسیم بر اساس سیستم های متضاد بلکه همکاری و تساند و ترجیح شیوه های سیاسی برای حل اختلافات و مبارزه برای بقای بشر تشکیل میدهد. با درک واقعی جهان معاصر و تغییرات عظیمی که بر مبنای تفکر جدید در سیاست خارجی کشور های جهان پدید آمده است ح.د.خ. از اصل، همکاری بین المللی، همزیستی مسالمت آمیز، حل اختلافات میان کشورها خاصاً تشنجات منطقی و با وسایل سیاسی در مناسبات بین المللی پشتیبانی نموده و معتقد است که وفاداری جمهوری افغانستان به جنبش عدم انسلاک از اهمیت خاصی برخوردار است. ح.د.خ. در اسناد مرامی خویش به توسعه مناسبات با همه کشورها و مناسبات حسن همجواری و همکاری جمهوری افغانستان با کشورهای همسایه و کشورهای

اسلامی توجه خاص مبذول داشته ، در پرتو تفکر جدیدی که در مناسبات بین المللی از جانب یک تعداد زیاد کشور ها بوجود آمده ح.د.خ.ا. موقف مستقل ، غیرمنسلک و بیطرف کشور را به مثابه اصول تختی ناپذیر سیاست خارجی جمهوری افغانستان مدنظر قرار داده است.

نماینده گان محترم !

چنین است گزارش کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. در فاصله تدویر دو کنگره و وظایف مبرم لحظه کنونی. کمیته مرکزی افتخار مینماید که حزب در دومین کنگره خود از آن سطح استحکام تشکیلاتی ، مناسبات سیاسی در سطح ملی ، بین المللی برخوردار است که نماینده گان نخستین کنگره آن میتوانستند صرف آنرا آرزو نمایند. از جانب کمیته مرکزی به روح پاک همه شهدای گلگون کفن حزب که جانبازانه در راه تحقق آرمانهای آن رزمیده اند و با نثار گرمی ترین سرمایه هستی خود ، به آینده گان درس پافشاری در نبردومبارزه راداده اند اتحاد ادعیه نموده و از بارگاه خداوند متعال برای شان طلب مغفرت مینمائیم.

از جانب کمیته مرکزی به همه آن اعضای رزمنده حزب که طی سالهای پرحادثه زنده گی حزب ، با لبیک گفتن به فراخوان کمیته مرکزی در راه آرمان حزب و مردم رزمیده اند و با شوروشوق به فعالیت های سیاسی ، کارهای تولیدی ، فرهنگی و آفرینشی پرداخته اند و سعادت شخصی خود را در راه سعادت هموطنان شرافتمند ما نثار نموده اند ، ابراز سپاس و امتنان بیکران مینمائیم.

از جانب کمیته مرکزی حزب به تمام منسوبان قوای مسلح که در راه دفاع از استقلال ملی ، حاکمیت ملی ، تمامیت ارضی و منافع

ملی کشور بخاطر استقرار صلح و آرامش از هیچگونه ایثار و قربانی دریغ نورزیده اند صمیمانه اظهار سپاس مینمائیم. کار نامه های رزمنده گان قهرمان قوای مسلح طی سالهای طولانی خاصتادر دوران دفاع مستقلانه احترام عظیم مردم ما را برانگیخته است.

کمیته مرکزی از همه علاقمندان و هواخواهان حزب، همه اعضای سازمان های اجتماعی، مسلکی، اعضای جبهه ملی جمهوری افغانستان، علما و روحانیون، مشران و معززین کشور و همه هموطنان بادرک ما که از سیاست آن جانبداری نموده و در تحقق آن به قدر توان سهم گرفته اند نیز ابراز شکران مینماید.

به عقیده کمیته مرکزی حزب ما با تحلیل عینی واقعیتهای موجود و با اعتراف به اشتباهات، نواقض و خطاها و با انتقاد جسورانه از خود، از تکرار این اشتباهات جلو گرفته، نقش آنرا به صفت یک حزب مجرب سیاسی که به آگاهی کاملتر سیاسی قادر است، در لحظه کنونی پروسه اتحاد همه نیروهای ملی و وطن دوست را تسریع نموده وظیفه تاریخی خویش را به نحوه شایسته انجام بدهد، عمل مینماید. نو سازی حزب مطمئن ترین بنیاد را برای این امر تشکیل میدهد. نو سازی شکل ضروری بقای حزب در صحنه سیاسی و پیروزی های درخشان آینده آن است. نو سازی باید همه عرصه های حیات حزبی اعم از سازمانی، مفکوروی، ساختار و فعالیت مجموع حزب و هر سازمان حزبی را دربرگیرد. نو سازی باید با امر هر سازمان حزبی و هر عضو حزب مبدل گردد.

- فرخنده باد دومین کنگره حزب دموکراتیک خلق افغانستان

- زنده باد وطن

- زنده باد صلح، دموکراسی و عدالت اجتماعی

Dr. Najibullah's Role in National Reconciliation of Afghanistan

In Commemoration of the 7th Death Anniversary of

Dr. Najibullah.

The Ex-president of Afghanistan

Contents:

- 1- **What makes Watan Party different from PDPA?**
Dr Hamidulla Rogh.....1
- 2- **The Relevance of
National Reconciliation**
Afrasiab Khattak.....13
- 3- **Report of the
PDPA CC.....18**

**Name of the Book:Dr. Najibullah's Role in National
Reconciliation of Afghanistan**

Compiler: G.K.Akbari

Composed and Designed By:Wida Akbari

Published:September 2003

Printed at: New Delhi

All rights reserved.

1-12/10
Dr. Sayed Hamidullah Rogh

- What makes Watan Party different from PDPA?
- Whom does "National Reconciliation belongs to?"
- What the Party Intellectuals should do?

Dear friends!

The developments in Afghanistan are entering a new stage now; obviously under the 'pressure of certain realities and devices, which are undoubtedly misleading and inaccurate. The idea, that Afghanistan is good only for a conservative system has been withdrawn. Instead, now, under the support of international community, the idea of establishing a civil-state in Afghanistan, in good terms with its neighbours and the rest of the world is under consideration. The "Bonn Conference for Afghanistan" opens a way towards this very motive. The situation encourages growth of new forces in the Afghan Society, the major inclination of which is a move from dispersion towards centrality.

-Amongst this, could we serve our efforts to cross the bridge progress from dispersion towards a common political platform?

-What is our position?

-Do we have answers for the newly emerged issues of our country, which invalidates our earlier thoughts? Or we have had only a single recipe and without learning from life experiences and the undeniable realities, we still recommend the same worn-out recipe?

-Should we convert our threads back to cotton and weave a new fabric or should we only put a patch on holes and torn spots?

-Have we ever paid the slightest attention that each patch, made by this old butcher, and puts a more dishevelled burden on our shoulders?

1. The scuffles which are to be addressed now and, if we are really heading towards the future, then, we need to clarify them. One is the question of "National Reconciliation". Whom does it belong to?

Surprisingly, those who, both in idea and practice, paid every bit of, planned and unplanned, hostility against National Reconciliation, are claiming (that the idea of) the National Reconciliation belongs to them.

"National Reconciliation" is not an individual idea. It is rather the most significant product of the Afghan modern political thought, to which, we should, consciously and conscientiously, remain grateful. Also, to perceive the relation of its essence with the question of emancipating the present Afghan dilemma, we ought to perform new and serious works. In Afghanistan, from the historical view, the NR has its roots in the era of "Constitutional Movement", where the solutions for the problems of the country were sought-out through reconciliation and peaceful methods and not through bloodshed and fatality.

NR, as a political concept, was addressed through the 16th Plenum of the Central Committee of PDPA. At that time the permission of using and the "credibility" of this concept was counseled from (dictated) from the external sources as well. The planing of this concept and the "Ten Theses", in which this concept was framed at that span of time, were, more than anything, given the fact that PDPA has faced fundamental and methodical difficulties in ratiocinating the idea and of, what was called "Saur Revolution".

Though as usual, efforts were made to change the matter and connect it to the Soviet Leadership. This fundamental fact was constantly hidden away that the

ideological and practical crisis and troubles of the PDPA were deeply domestic by nature.

At this point of time, the NR was set-forth on the basis, and for the purpose, of "developing a social platform for the rule of the people". The intention from the Reconciliation, at this period of time, was to preserve and continue the present system. The system itself, its theoretical and political principles, the sources providing legitimacy to it and its elicitation from the posture of the country, reasons and sources of the warfare in Afghanistan remained untouched. That is to say that, the National Reconciliation, in spite of being supported by the "theses", was limited within the methodical measures. The Reconciliation was defined within the framework of Leninist method of "compromise" and in that particular style the "Methodical Reconciliation" was talked out. The yield of the National Reconciliation, at this period of time, was the assimilation of a number of "agreeable non-Party figures" to the machinery of the State. In political terms, what was tried to be done at this time, in its best form, was the gathering of samples from a "socialist pluralism" model, in which the govt. was attaching the opposition forces to itself, without changing the basic foundation of political sovereignty.

The next stage, in the creation of the idea of National Reconciliation, is linked to the life and efforts of Dr. Najibullah.

The claim is correct that Dr. Najibullah also got "replaced" according to the "Party mode" and got to the leadership. But the personal background of Dr. Najibullah did not pledge his historical figure. He set-forth the idea of the rescue of homeland and for its fulfillment; he took extensive actions in history.

At this period of time, the National Reconciliation got removed from the methodical dead-end and got promoted to the level of an **independent** political idea, which ought to open a substitute way for the "rescue of homeland".

The arrangement for the matter of "rescue of homeland", on the basis of NR, got joined with reconsideration in all theoretical and political foundations of the system.

The concept of "Saur Revolution" and subject to that "the anti-feudal and anti-imperialist function of the National Democratic Revolution" got rejected and this conclusion was highlighted that, that event was merely a coup. The transmission from the concept of "Coup-d-état" to the concept of "Revolution", in spite of forming theoretic basis, consist of rude mentality which resulted harsh transgression of the realities of the country. Therefore the terms like "the change and the Event of Saur" got verbalized. Rejections and questions rose up about the groundwork of the "Saur Revolution's" program:

"It was said that this revolution will provide clothes, shelter and food to the people. But what, in practice, happened? Instead of food –bullet in stomach, instead of cloths –grave-clothes and instead of shelter –grave is given to people...."

The concept of the class struggle and the concept authenticated by it that the on-going war is a just and righteous one, because apparently it is justly struggle of people, got rejected. The conclusion came under consideration that the "process of separating the forces and the inhabitants", under whatever excuse they might be, is an anti-Afghan process. The on going war is not that of the Afghans and they gain nothing from either of the war sides. The passage for rescue of Afghans and Afghanistan "does not pass through keeping the forces out-of-way but passes through giving-up a part of the claim by the forces."

The concept of "internationalism" was rejected. Instead of that references were made to the "heritage of the Constitutional Movement" and "the Afghan nationalism and patriotism" got adopted as base for encounter. The autocratic conclusion of the Party, that whosoever is with the Party is with us, had been

rejected and was replaced by the idea that **whosoever is with the homeland (Afghanistan) is with us too;**

At this time the nature of the political system got reconsidered.

The concept of the single Party system got rejected. The monopoly (in power) had been considered as the main source of the war and instead of a single Party State, the establishing of the sovereignty of **national harmony of all the Afghans, became the target.** Instead of single Party dictatorship, political pluralism and democracy became habitual. The expression of "Democratic" got removed from the state-title of Afghanistan. In political terms, the "socialist pluralism" got rejected and "democratic pluralism" was adopted as a base for political practice, which is based on division of power. The Constitution of the National Reconciliation got prepared. The Constitution got enshrined as a guarantor for the new system and democratic pluralism.

The National Reconciliation returned "us", our two lost rings. Firstly, it marked an end to a confrontation, caused by Marxist tendencies, among the "Revolutionists" and Islamic believers, which have turned the nation to a cafeteria. National Reconciliation set the political thoughts of the Afghan Revolutionist on Islamic basis. Secondly, it put the last hand to that self-alienation, which came into being among the Afghan political forces—both, of Party or Factional-, because of the "internationalist" relations and the social realities. The National Reconciliation settled Afghan political thought on the National basis.

The unilateral, international attachment of the Government of Afghanistan had been abolished. Reciprocated international relations have been developed and the "UN Peace Process" was its foundation. The Government of the Republic of Afghanistan remained, till the end, loyal to the "UN Peace Process" and paved the way for establishment of a neutral government. It signifies that **the National Reconciliation, at this point of time, was made a theoretic basis for establishing a political system, which should be**

essentially new and, in the light of the UN Peace Process, it should accomplish the establishment of a neutral government in Afghanistan.

At this period, within the political authority of the PDPA, reconsideration took place in the political set-up of Afghanistan. Since the Constitution of 1987 (1366 H) till the Constitution of 1990 (1369 H), progressive political movement took place in this course and in the Constitution of 1990 the monopolistic position of the PDPA got removed and was replaced by leadership of the Afghan Society.

Moreover, the political nature of the PDPA got reconsidered.

"The Watan Party: is the continuator of the historical experience of the PDPA, mainly, or perhaps merely, because of this fact that it got established on the basis of successive criticism of the idea and practice of the PDPA. There is nothing such as a synonymity between Watan Party and the PDPA. Those people, both, the supporters and the adherents of Watan Party, who write as – PDPA, later Watan Party-, make immense political mistakes.

PDPA was an idealistic Party and according to its manifesto, that ideology was a Marxist – Leninist. The Watan Party rejected this "fundamental principle". In Watan Party's program, the "National Reconciliation" became the "introducer of the Party thought.

PDPA was considering itself the pioneer of the struggle of workers for setting up a society free from the exploitation of individual by individual. Watan Party rejected the concept of the "pioneer Party" and the concept of representing only one section of the society and also the concept that the Party's aim must be the foundation of an inductive society. The name "Watan Party", itself reflects this very methodical change, that it does no longer represent the interests of only one section of society but represents the interest of the whole "nation" (Watan). The Watan Party declared that the issues in the country are so much complicated that only a single force can not solve them out, all alone and basically a unilateral solution, for the problems of Afghanistan, is out of question. The issues, situated before the Afghans, are above the issues of class and ideology and they are general by nature and at the

same time, they simply demand a common reply from all the Afghans and can be solved only through the contribution of all the Afghans. As such, for the termination of war, establishment of peace, founding the rule of the nation harmony, the Watan Party declared itself the Party of All Afghans. The PDPA was considering itself as the Party of National Democratic Revolution and the foundation of Revolutionary democratic dictatorship of the proletariat/worker and peasant/farmer. The Watan Party rejected the idea of National Democratic Revolution and set-forth the idea of the rule of the national harmony, democratic pluralism, elections, the representative government and "peaceful gradual revolution".

It was exactly this way, that with a great theoretical and practical effort, the National Reconciliation was adopted to demolish the war generating circle and as so, the conclusion became possible that "the presence of the Soviet troops in Afghanistan was not in accord with the national interests of Afghanistan" and during the 5th Anniversary of the Declaration of the Path of National Reconciliation, the withdrawal of Soviet troops from Afghanistan, could get declared as the "Rescue Day of Motherland" (Roz-e Nijat-e Watan). Such facts have been taken for consideration, when it is said that for Najibullah, the National Reconciliation changed to a political theory to replace the theory of the PDPA.

Now, Mir Enayatullah Sadaat, in defense of the PDPA writes that: "Najibullah, for the sake of a platform for a national bourgeoisie Party, changed the manifesto of the Party, step by step." -Afghanistan: The land of epics and disasters- p.213-. Liyakhofski, in his book, writes that as a new way to agree with the opposition, Najibullah started "dispersing the former concept of the Party." -The storm in Afghanistan- pg.138-. Azimi (Gen. Azimi) who writes in his book that Najibullah "set-forth the National Reconciliation from a point of weakness and compromise... and the program of the National Reconciliation was constituting the preamble for Dr. Najibullah's compromise with the Mujahedeen leaders." -Army and Politics...pg.331-. With all such words, they cover the essence of these

fundamental ideological and programmatic changes and neglect the substantial relation of this change with the issue and the basic morals that the Party was facing. That is to say, they ignore the question of the war and the question of termination of war. They simply can not admit this very basic reality that end of the war in Afghanistan was not only demanding –and still demands- the termination of hostile thoughts of all sides but it was also asking the answer for this question that how could the Party become capable and ready itself to participate in the peace process essentially in the future?

Najibullah demonstrated that the Party, the original stature of which is made by “the scientific theory of class-struggle”, “has an indecent and figureless stature” for participation in the matters of peace. Such Party might be able to upraise a resurrection but can not be talented enough to rise for peace. Only through playing a role and fundamental reconsideration, in accord with the idea of National Reconciliation, it was possible to find an essentially new political identity and those “progressive” force that were confined within the deadlock of PDPA, could become capable of changing into the real participants in the peace process in Afghanistan, under such identity.

2. In a published document in Holland the idea is nearly of such content that in Afghanistan “...the basic problem through the twentieth century, has not been the search for unity, but has been a search for the historical choice...”

The afghan thinker, Abdullah Naebi also writes: “.....here the difficulty is on the historical choice....and putting off the progress of history in another direction.....”

In this connection, in the light of the last word of the Afghan Marxism, two questions could be propounded:

Firstly, what will happen to the kismet of those who did not and do not want to join the historical choice? This group who, on the basis of whatsoever reason, do not wish to join and become a part of a historical choice, are they people or they are not? Under those circumstances what is our ‘moral mission’ before this section of people and choices or lack of choices?

Secondly and much basically the question that: what is situated beyond the historical choice? That is to say, how does the other side of the sketch of the matter look like? In case every other force is just in choosing historical and going with it till the end, then why are we criticizing the fundamentalists? Are fundamentalists for instance Taliban, not after their historical choice? It is here that the liberal movements of every political force becomes limited by the means of a political field and it is relevant to all; and no political force, because of whatever program is not allowed for deviation from it. It is here that the search for unity, especially in a situation of dispersion caused by the war, gains preference to that of the historical choice.

Because, in the absence of unity, a choice-whether historical or non historical-is basically not assumable.

It is here that the idea of national reconciliation, on the one hand, finds substantial attachment with the principle of liberty and on the other hand it provides the theoretical instruments of establishing a civil afghan society. In response to it, the righteousness and necessity of national reconciliation is in the establishment of the civil society in Afghanistan, where it will manifest itself.

3. Now, after a long suspension, finally we set forth the question of transmission from dispersion to political re-assembling. Right in this very situation, why should we not insistently, return to the political experience of Dr.Najibullah? Is our intention to pay homage to Najibulla under the title of "a leader beyond the party" (Ghorbandi, a glance to the history of PDPA, "Watan Party", and pg.110)? Or our intention is to refer the heroic memoir of Dr. Najibullah in the context that he alone faced the Pakistani invaders and in the darkness of the night where "every traveler was standing on trembling feet "he defended the honors of the contemporary history of the motherland and marked his martyrdom like a dragger on the Durand line (Plaston, Afghanistan in the pressure of geo-politics, pg.129 onwards).

No it is not that, our emphasis on returning to the political heritage of Dr. Najibullah, does not look towards the past but the future. Dr. Najibullah was the only figure in the political leadership of Afghanistan, in whose framework of National Reconciliation theory, we can discover the foundation of a new political identity, which will open our way towards participating in the political future of Afghanistan.

The Watan Party was a new phenomenon in the political life of Afghanistan, the original essence of which, means "the policy of National Reconciliation", which remained unexplained in the fog of selfishness and motivations of a few people and, consequently there alliance with sick intentions in the absence of the will and information of the party activists.

Dear friends!

The matter of the reorganizing our political activity raises two complicated questions before us, which we must talk of, with complete specificity.

When we think within the framework of PDPA, then the scientific study of the world and the theory of "class-struggle" should be the guide of our actions. In this case we must be able to explain, as during the 12 years of the establishment of the Watan Party, what developments have taken place in Afghanistan on "class" basis. Is the Bonn Conference a class phenomenon? Do we enter a class struggle by this conference and its result? What could be the motives of class-struggle in the conditions of establishment of peace and reconstruction in Afghanistan? What is the meaning and scope of our political activity in the future? For instance, could the dialogue and mutual understanding between Afghans be explained on the basis of "class struggle"? Could the meaning of refugees and the meaning of repatriation and problems, emanating from this process, be called a "class" process? Is the reconstruction a "class" process?

If not, then let us openly say that the reasons in the past, which have been the basic causes for the abeyance of the Party activity, were the confused and unproductive affairs of some leaders and party activists, who have tried to

address the "class" theories and ideas time and again to explain the happenings in Afghanistan with such devices which we have declared as incorrect and futile 12 years ago in the foundation Congress of the Watan Party. That is how, we should know that returning under the shelter of PDPA and the "scientific study" and the "theory of class struggle", is a return to the past and an incurable theoretical and political dead-end which has no yield. And if we think within the framework of the Watan Party then the "National Reconciliation is the introducer of our thoughts". Through this, we not only could explain the developments of the past years with accuracy; keeping in mind all the minute details; but we would also be able to properly explain the issue of mutual understanding between the Afghans, including the Bonn Conference and hold a position about it. We could also be able to correctly mark the most significant targets of

the political activities in Afghanistan in the future and secure our participation in forthcoming episodes in Afghanistan. It is only through the concept of National Reconciliation that we could bring together and define the most important and fundamental targets of future political activity in Afghanistan.

The aim of our political activity is the establishment of an Afghan civil society.

Moreover with the renewal of thoughts about the "National Reconciliation" and its ups and downs, we can exactly promote the former from a political approach to the level of a political philosophy and look through the political movements in Afghanistan with a new philosophical and intellectual approach.

Secondly, as this, the question of restoring the party activity is not propounded like the past. In the same manner the solution which is being taken for consideration, till date, through rebuilding more flanks, fractions, movements, groups and gatherings can lead nowhere. In such a condition, first of all the question of the role and position of the former leadership comes forth for consideration. Undoubtedly in connection with the present condition of the party, the former leadership is twice guilty. On one hand some figures of the

former leadership, without informing the party activists, join their hands with ill-intentions and on the other hand, since 1992, for the fear of being questioned, they not only did not present any explanations about the conditions of the party, they also encouraged building flanks, fractions and groupings and drove the party to retrogression. Those who see the solution in deposing the former leadership have set their heart for some sort of fraudulence because basically it is not possible any more to speak about the party as an organized unit in the previous pattern. After years of disunited unity, now, the time has drawn a line in between. Here is a time to say that the comrades of yesterday would not walk on the same path anymore. Those who follow PDPA have a separate way and those who follow the idea of "National Reconciliation", under the name of Watan party or whatever has their own separate route from now on. Nothing except a common memory about a jeopardous past, join these two. Perhaps we can praise this common memory but yet, without hesitation we must bid farewell to it. For us such a situation has come that the door, opening to future has a single key, which is on our palm –and that is none other than '**National Reconciliation**'.

Translated by: Aemal Peroz

By Afrasiab Khattak

THE RELEVANCE OF NATIONAL RECONCILIATION

Afghanistan became focus of international public opinion on a very large scale after September 11. Afghanistan's past and recent history was revisited by numerous commentators, analysts, politicians and academicians in order to dig out the factors behind the complete breakdown of the state system and fragmentation of society that had degenerated the country in to a factory for exporting terrorism trough out the world. It was only natural and also necessary for taking the right kind of corrective measures for putting the country back on the track. But it is quite strange that most of the aforementioned analysis has chosen to ignore the deviation from the policy of national reconciliation in favor of a military solution and subversion of the UN Peace Plan in the spring of 1992 as a fundamental factor for turning Afghanistan into a failed state with horrible consequence for not only this war ravaged country but also the entire world. It is a very serious omission because if one does not learn from history one is condemned to relive it. The rise and cancerous growth of terrorist centers in Afghanistan was apart from some other factors the direct result of subversion of political process and peace process. How did it happen and what went wrong is the inescapable question. The problem is that some of the national and regional players of the Afghan situation have skeletons in their cupboards to hide but what is at stake is the reinvention of Afghanistan as a civilized state and society that is at peace with itself and with the rest of the world. There can be nothing more important than this. Therefore, today it is more important than ever to look into the tragic rupture brought about by the subversion of the peace process and its disastrous

consequences. Equally significant is to underline the fact the policy of national reconciliation is as relevant and indispensable today as it was when the late Afghan President Dr. Najibullah had formulated and implemented it.

The protracted and bloody conflict in Afghanistan in 1980s had created deep divisions in Afghan society. Let us not forget that the cold war was at its peak at that time and Afghanistan was at the center of it. Big powers were generously investing their enormous resources to fight the last battle of cold war in Afghanistan. Their tussle was almost tearing Afghanistan apart. It was under such difficult circumstances that President Najibullah started his journey towards peace. Overcoming the intense political, ideological and military polarization was a pre-requisite for reaching a peaceful political settlement of the conflict. The policy of national reconciliation was basically aimed at bringing the deep divisions and polarization in Afghan society to an end. It was a very well thought out policy. The determination and consistency demonstrated by President Najibullah in its implementation led to positive results despite the fact that some foreign players were hell bent on opposing it. Some of the neighboring hegemonists were disturbed because it was essentially an Afghan solution and its logical conclusion would have led to the de-internationalization of the situation in Afghanistan. But boldly pleading a powerful case for peace and reconciliation President Najibullah was able to politically disarm the opponents of the peace process. As far as the international dimensions of the problem were concerned, the former President had very wisely brought the UN to the central stage as a neutral broker closing the doors for competing interests of the international players in the possible peaceful political solution of the conflict.

It took the process years and a lot of hard and honest work to mature and by the spring of 1992 there was almost complete national and international consensus on the five points UN Peace Plan. At least publicly, all the warring factions and international community declared its support for the Peace Plan. It was a remarkable achievement since it remains to be the only national

consensus in Afghanistan during the last quarter of a century. Had it not been ambushed by some power hungry and self-seeking factions and individuals and their foreign patrons, the process would have surely led to an era of peace and stability in

Afghanistan. It would have set an example for peaceful transfer of power from a government to an opposition who had fought militarily against each other in the past. It would have not only saved the innocent Afghan blood that was shed in the subsequent power struggle but it would also have precluded the possibility of Afghanistan turning into a heaven for international terrorism. It is interesting to know that there has been a lot of political wrangling over the reaction to the non-cooperation of state and non-state players with UN in recent times. But no one has ever bothered himself to look into the treacherous subversion of the UN Peace Plan in Afghanistan.

This is an important question because it is not merely a debate about history. It is a question that is as relevant to situation in Afghanistan as it was in 1992. Will the international community abide by its commitments of standing by the Afghan people in their bid to reconstruct a peaceful and democratic country? The answer to this question will not only determine peace and stability in Afghanistan but also decide the fate of the on going war on terrorism. The forces that thrive on tension and conflict are reluctant to let the peace prevail in our region. They miss Afghanistan, which they had returned one big terrorist camp in brief there are still forces around who want to restore pre-September 11 Afghanistan. The fact of the matter is that it is not only the extremists that are regrouping, but some regional state players have also failed to unlearn the past practices of interfering in the internal affairs of Afghanistan. In view of their bitter experience in 1992, it is only natural for the people of Afghanistan to raise questions about the political will and consistency of the international community regarding their support to the peace process.

Equally significant is the legacy of national reconciliation. There is no alternative to it in achieving peace and stability in Afghanistan. There is no other way to overcome blood feuds in a tribal society and it is very important to remember that these vendettas can indefinitely carry themselves out. The only thing that can break this vicious cycle is reconciliation. Moreover, Afghan society has terribly fragmented by the long and bloody conflict. The atomization of society has developed on tribal, sectarian, territorial and ethnic lines. Bridges of confidence built only once the policy of national reconciliation is consistently and effectively implemented to stop fighting. This is a policy that promoted the positive feelings of participation and responsibility and overcomes the attitude of indifference and withdrawal. It can be instrumental in inspiring hope for future among Afghans and rally them for achieving their national objectives.

It is pertinent to note that the Bonn declaration had conceded the need for adopting the policy of national reconciliation as a strategy for defusing tension in Afghanistan. This realization on the part of major political actors had created bright prospects for establishing durable peace and stability in the country. But unfortunately the required political will was not demonstrated for its enforcement. Some Afghan politicians mention the need for reconciliation from time to time but it has yet to become an article of their political faith. It is quite obvious that its honest implementation would not only require a spirit of adjustment and accommodation but would also necessitate sacrifices in terms of giving up political and state positions. A flexible approaches and respect for the opposite point of view is a must to advance on this road. National reconciliation can be achieved by statesman-like attitude. In short Afghan political leaders will have to follow in the footsteps of President Najibullah for the effective implementation of the reconciliation policy.

We should also remember that President Najibullah worked for national reconciliation under extremely difficult and complicated conditions. What distinguishes him from other leaders in Afghan history is his steadfastness and

courage in confronting the most difficult challenges. His strong nerves, endless energy and courage had turned him into a man who could match the mountains of his country. His complete cooperation with UN on meticulous details of the peace plan was remarkable. Unfortunately the UN Security Council did not put its full weight behind the peace plan at that time. That is why the forces that subverted the peace process had a sense of impunity. So much so that the UN impotently looked on as the architect of the peace plan who was to receive safe passage as part of the UN peace plan was brutally murdered in the very compound of UN in 1996. A lot of afghan blood was shed between April 1992 and September 2001. Today things have fundamentally changed for Afghanistan in terms of getting international attention. But international support alone is not enough. Afghans have to shape their future themselves. They can deliver as a nation only if they overcome the dark legacy of the war. **The only path that leads in that direction is the path of national reconciliation.**

Report of the PDPA CC

**Report of the central committee of the people's Democratic Party of
Afghanistan (PDPA) to the second congress of the party Saratan 1369,
June 1990**

In the Name of God, the Most Merciful, the Most Beneficent,

Honorable Delegates,

Distinguished Participants in the Congress,

Dear Friends and Audience.

Today June 27, 1990, the Second Congress of the **PDPA** begins its work. Holding of such a great forum of the most authoritative representatives of the rank and file of the Party after a gap of almost 26 years is a matter of great political importance both for the Party and our country.

The Second Congress of the **PDPA** is being convened under peculiar circumstances in the Party's inner life, the internal developments in the country and international situation.

At the internal level, during the period of the Party's functioning, great changes have taken place in the political, social and economic life of our country. With a glance at the events occurred before as well as after the April 1978 transformation one can very easily come to the conclusion that during this period many incidents have taken place, accompanied, in most cases, with violence and confrontation. What is of utmost concern is the situation that evolved during the past 12 years. During this period, Afghanistan, this common house of Afghans, has been subjected to most blood and destructive

incidents. A responsible and deep insight to this unpleasant reality brings all patriotic elements, among them members of the PDPA, who have had no other objective but the prosperity of the people and progress of the country, to the conclusion that an urgent end should be put to this painful situation resulting from war and armed confrontation.

It is quite natural that our Party, as a part of the society, could not side-step from those changes and events and even one can say that it has been at the center of most of those events and developments. The Party, in more than a quarter of a century of its life and action as passed through many ups and downs and different stages scored a lot of successes and left behind various difficulties. One should explicitly say that the experiences of the activities and struggles of our Party have positive and desirable aspects as well as negative and undesirable ones. The present situation inside the country, which obviously cannot be divorced from the international situation, brought the Party to the conclusion that it should decided on the reassessment of its programme, policy and functioning.

In the international arena, profound changes are in progress towards ending the confrontation, restoring and strengthening of détente, ending of the arms race and realising disarmament, deideologisation of international relations, mutual beneficial cooperation, growth of democracy and observing human rights, etc. In the method of function of international relations too, particularly the relations between the big powers, hopeful changes towards making the world more secure for the life of mankind have taken place. As a result, this has exerted positive impacts on the settlement of different world issues, particularly of regional conflicts. Thus the balance is changing in favour of political settlement of regional conflicts.

These factors necessitated the inviting of the highest Party forum, i.e. the Party Congress. Hence, first and foremost, the objectives and tasks of the Congress should be specified.

In this connection I should like to draw the attention of the esteemed participants in this great Party forum to the reality that our country and Party have reached a vital and decisive turning point. We should specify our present situation and the future course of action of the Party by analyzing the positive and negative aspects of the experiences of the past years, and by evaluating the developments, demands and priorities of our society, with due consideration of the developments in the international arena.

Such are the objectives and tasks placed before the congress, which we have to tackle with. It is quite natural, therefore, that the work of the Congress should be commenced and concluded with the specification of these objectives and the tasks emanating therefrom.

Distinguished delegates,

The report of the Central Committee contains an assessment of the 26 years of Party's activities and determines the future aims and duties, presented as follows:

1) **UNDER WHAT CIRCUMSTANCES THE PDPA WAS FORMED?**

The establishment of the **PDPA** was a lawful outcome of the social and political situation of our country. The **PDPA** was formed on the vast grounds of national and anti-colonial freedom struggles and crusades of patriots for democracy, justice and progress, which had commenced at the first two decades of the current century.

As we are aware, the contemporary social and political movements in Afghanistan in the 1320s (solar system) (1940s) emerged when, as a result of the obsolete tyranny, and bureaucratic administration, the country was in an extremely backward condition and the inevitable socio-economic changes were slowly taking place. With the collapse of the government of Mohammad

Hashim, which was accompanied by changes in the style of administration and the emergence of signs of democracy, grounds were prepared for the formation of national movements who were for democracy and progress of the country. The changes in the international arena, such as the victory of the allies over Hitler Germany, the formation of the UNO and adopting of the Universal Declaration of Human Rights, abolishing of some of the colonies, led to the formation of new movements for democracy. Furthermore, a constitutional system was established, awakening the public opinion in Afghanistan.

Social thinking, at that time, either amongst the ruling circles or amongst the intellectuals, were focussed on the need for social changes, enforcing democracy, ending the suppression and tyranny, and economic growth. Therefore, it was not a coincident that the Shah Mahmood government tested democracy and political circles representing different walks of life and different shades of opinion came into being. Elections for the seventh round of the National Assembly were held, to a certain extent under free climate. Possibilities for active participation of progressive and democratic-minded intellectuals were prepared.

Publishing of non-governmental journals like "Angar", "Nedai Khalq", "Watan", "Neelab", "Wolus", and "Aina" in Kabul was an important step in the activities of the national movement of the seventh round on the National Assembly. At that time, around these journals, as the main centers of national thinking, political circles such as "Weesh Zalmian", "Watan Association Nedai Khalq" and Students Union came into being.

These organisations were for establishing a constitutional government, applying socio-political reforms, maintaining democratic rights and freedoms, establishing justice and confronting the absolute and tyrannical administration and the high-stand privileges. Generally speaking, in spite of the social and thinking of homogeneity, those forces who were mainly coming from among the students, teachers, state employees and other intellectuals were placing democratic aims before them.

Though the second constitutional movement had a significant share in weakening the absolute administration, the movement was still far distant from the people and had still not reached to that degree of political and organisational maturity to stand off the political pressures and pass through the difficult paths of struggle. Disorganisation and lack of unity of forces was one of the factors of defeat of the freedom movement in the 1320s. However, the struggle, which had started for the progress and democracy, did not stop, though it could not achieve its goals.

After the year 1341 (1962) the possibilities were initiated about so as the democratic movement could percolate into active political life. At that time most of the representatives of the freedom movement got prepared for future struggles and establishing a universal political organisation to be able to unite all progressive and patriotic forces and democracy advocates.

Experiences of the past struggles and great sacrifices inflicted upon them indicated the reality that it is only through an active, organized and united nation-wide party that one could achieve socio-economic progress and establish democracy.

On the eve of adopting the new constitution, in the year 1343 (1964/65) grounds were prepared for the formation of the Party from among the progressive circles of the country and on 11 "Jadi" 1343 (January 1st 1965) the First Congress of the Party was held in Kabul.

In this congress the basic principles of the programme and constitution of the party were adopted. The constituent Congress also adopted the message of the PDPA to the people of Afghanistan. In this congress, Noor Mohammad Taraki was elected as the first secretary, and Babrak Karmal represented the second secretary. The permanent members consisted of Mohammad Tahir Badakhshi, Sultan Ali Keshtmad, Saleh Mohammad Zeray, Ghulam Dastagir

and Shahrullah Shahpar, Mr. Abdul Karim Meesaq, Dr. Shah Wali, Dr. Zahir and Abdul Wahab Safi were elected as the rotating members of the Central Committee. The First Congress of the PDPA enjoys a great historic importance. This point stems more than other things from the fact that the establishment of the PDPA, as a consolidated political organisation, left its imprints on the coming political events in Afghanistan.

In the first programmatic principles of the Party, the strengthening of independence, national sovereignty and territorial integrity, the endurance of freedom, democracy, progress, equality and social justice and peace were declared as its aims and duties.

In the first Party programme, the ways and means of achieving these goals were anticipated through the formation of a national and democratic government. This was based on a national front with the participation of all national and democratic forces such as, workers, peasants, intelligence artisans, national and petty bourgeoisie. As a result, a non-capitalist way of development was established and further abolished the feudal and pre-feudal struggle of relations against imperialist domination and profound changes in all spheres.

Forming an organized and consolidated party of pro-progress and social justice patriots is one of most significant services of the outdated leadership of our party, which is to be greatly gratified and appreciated.

It is also high time that today our warmest greetings be devoted to the members of our self-respected Party, who accepted all kinds of sacrifices and devotions in the first years of its formation. These sincere hearts full of patriotic sentiments joined the ranks of the Party to discharge their humanistic duties for the homeland and dear compatriots.

In spite of the fact that the determined objectives and duties of the Party programme was of a national-democratic and progressive character, it is to be

admitted that the Party in selecting ways of reaching its goals, was influenced by the predominant policies. Moreover, the weak and primitive perception of the social conditions and inadequate assessment of the elements of gradually unfolding process of social changes and objective factors relating to individual stances, and committed small and big mistakes and made incorrect assessments.

After the formation of the Party, its founders in order to achieve the party objectives, endeavored to use certain ideologies and in this effort more inclination was made towards revolutionary social thinking which subsequently had bloody results.

Although the programmatic principles of the **PDPA** spoke, not of socialism, but of transformation from backwardness to progress and establishing a better and just system in which people could enjoy equality and equal rights. However, in its ultimate goals, tendencies based on building "socialist society" through national and democratic revolution did appear. Probably, the fact that socialism and left slogans in the developing countries including in Islamic countries had been the slogans of the day, and that its tingling noise usually occupied the political atmosphere, have affected such a way of thinking.

In order to organize its inner life, the party also adopted its constitution, which determined its organisational structure.

Revolutionary radicalism, which influenced the Party work and activities, caused the Party appearance to look in another perspective. Some people got the opportunity to brand the **PDPA** as a red, communist Party. In addition, in the first programmatic and organisational documents of the Party, hard line tendencies in its approach to social realities and break from them with the intention to jump over the natural stages of socio-economic growth, underestimating the public opinion and Afghani Nationalism was discerned especially today when we assess the past. A realistic approach to the past

shows that the Party was also responsible for its failure to take into consideration the strength, role and importance of the sacred religion of Islam more than what was considered and it was precisely due to these tendencies that the PDPA in later stages of its activities was forced to pay a heavy price for that.

Anyhow, after the founding congress, the Party organisations expanded and joining of new members to its rank and file continued. The Party activities at that time included education of the Party members, oral propaganda among the people, spreading the Party ideas, parliamentary and press activities. Bringing out of the weekly "Khalq" on 22nd "Hamal" 1345 (12th April of 1966) and later the weekly "Parcham" are considered to be important events in political-propaganda activities of the Party. The "Khalq" and "Parcham" journals played important role in awakening public opinion, mobilising national and patriotic forces in the ranks of the Party and explaining socio-economic issues and the awful living conditions of the people.

Elections of some of the PDPA deputies to the twelfth and thirteenth rounds of the National Assembly provided opportunity for the Party, to take immense steps in awakening the masses and increasing the Party influence among them. In its activities, the Party, with active participation in demonstrations, strikes and other forms of political and mass activities, showed its active appearance in the political life and became the center point in most of the changes. Under the leadership of the Party more than two thousand meetings, demonstrations and strikes were organized between 1345 to 1352 (1966-1973). By mixing all forms and methods of struggles, open and underground, parliamentarian and others, the Party continued its activities.

After its formation, the Party was confronted with such a disaster that its negative effects were felt throughout the subsequent years of its life. This disaster was the split in the Party. Why the split took place in the Party? Numerous factors involved. In fact social backwardness, lack of experience of

political struggle, weak awareness was all objective grounds for the split. But it is to be added that from the very early days of preparations for the Congress, the seeds of differences and future splits were sowed in the form of personal unethical lusts and efforts for acquiring higher positions. Differences in perceptions, opinion and style of the leadership cadres, in mutually perceiving each other were added to the above mentioned factors. Regrettably enough, instead of struggle for deepening understanding overcoming small differences and maintaining Party unity, inverted tendencies became dominant against the Party interests.

The lack of sufficient knowledge of the Afghan society, endeavors for a dogmatic implementation of the theoretical thesis alien to it and symmetrical approach to the history and ideological struggles of the political parties of other countries resulted in the exacerbation of polarization and confrontation inside the party. This gradually led to factional opinions about the achievement of the set goals, forms of political struggles, assessment of social forces and their role in the future changes, the character of the changes stipulated by the Party and the future of the national-democratic government and its main duties and ultimate goal. In the meantime the obscene of the PDPA Constitution till the end of 1345 (1966), while its general principles were laid by the Congress, faced the Party with practical difficulties. But even after the enforcement of the Constitution, its basic contents, especially in the sphere of inner-party democracy was not given chances to be implemented. As a result, the rank and file members of the Party were deprived proper opportunities to influence the activities of the Party leaders. The establishments of the local Party authorities were established on the basis of selection.

Petty differences, grouping, factionalism and local tendencies were the main motives of the split in the Party. On the grounds of these factors the PDPA was divided into two parties which held the same name, the same programme and the same principles of inner party life. Both factions, during the years of split fought against each other. Instead of co-operation, they embarked upon hostile

ways through preparing documents against each other. Less time and focus was given towards achieving the Party's main goals, and was rather spent in the struggle against each other. Both the factions, by humiliating and defaming each other, gave the chance to their political rivals to exploit the situation to their own interest. The struggle between these two created a big obstacle on the way of forming a united national front and inflicted irreparable damage upon the prestige of the Party in the Society.

Following the split in "Saur" of 1346 (April of 1967), in that year itself, and later in 1348 (1969) both factions underwent further splits. Thus, the **PDPA** was divided into several small and big organisations, which created huge difficulties in the way of the implementation of the Party objectives.

At the time when the **PDPA** was formed and subsequently underwent splits a number of political organisations holding right and left tendencies emerged in the political scene of Afghanistan. The negative and unpleasant effects of the Party split, however, became evident in the later stages of its life, particularly in the years of its rule.

The **PDPA** and the question of state power

Having given priority to its work and activities in the struggle for the advancement of the homeland and prosperity of the people, the **PDPA** regarded the fight for the formation of a national democratic government as one of the conditions for effecting radical transformations in all spheres of the society's life.

Following the coup of July 17, 1973 that led to the changing of the political regime in Afghanistan, the struggles of the **PDPA** assumed new dimensions. The address to the "People of Afghanistan" delivered by the Head of State, Mohammad Daoud, expressing relatively patriotic and progressive ideas, could not but win the support and co-operation of the **PDPA**. Meanwhile, not with

standing the fact that the divided wings of the Party did not pursue a co-ordinated policy towards the regime, generally it found itself, after the said coup, in a position that guided by the national interests it had to support and defend the republican system against the plots hatched by the right extremist forces inside and outside the country in a bid to topple it down.

In these moments, in pursuit of their old hostile policy against Afghanistan and in co-operation with some other foreign circles and quarters, the ruling circles of Pakistan, began to interfere in the Afghan affairs so as to bring pressure to bear country began to ensure direct contacts with a number of Afghan retrogressive extremist elements aimed at materializing that policy. This is borne out by armed insurgencies in some areas of the country like *Sorkhroad*, *Panjshir*, *Laghman*, *Urghoon*, etc. Naturally, such interventionist moves blatantly endangered the independence, territorial integrity and national unity of Afghanistan.

Simultaneously with defending the reforms of the regime, the Party closely watched the developments in that stage. Some countries augmented their pressure by various means to destabilize the situation in Afghanistan. This and some other difficulties inside the country caused an imbalance in the policy of the regime. Likewise, the regime began to take a series of ill-considered and arbitrary measures in regard to limit the political freedoms against progressive political parties and organisations which made it distant from the programme it had set itself, i.e. the "Address to the People", and caused discontent among the people.

Under such circumstances, the **PDDPA** Conference of Unity was held in July 1977, ensuring the re-unification of the Party. The Party's re-unification has been a landmark in its history after the difficult years of discord, differences, division and separations, and hence the prospect of the Party for its turning into a strong political party. The reunification of the Party was, in fact, a manifestation of the victory of collective wisdom and a preference to the

national high interests to those of a limited and ambitious nature. However, while some elements in the Party's leadership opposed the prevalence of a collective determination over the Party life, crisis of confidence in Party's leadership was not eradicated completely and negative phenomena such as the absence of unification of Military organisation, as well as the preservation of certain forms of groupings, continued to exist.

The tendency of Daoud's government continued towards a negative direction, a one-party system was established and stipulated in the law and other political parties were outlawed. Finally, the persecution and intimation of political forces, including the Party activists began which went further to the extent of attacking the Party and imprisoning its leaders and activists. In addition, an atmosphere of general repression developed under the conditions where certain quarters in the region were out to destabilize the situation in the country.

Thus, such a tense political situation developed in the country as it paved the way for the overthrow of the regime, and eventually led to its toppling and to the transition of the political power.

On April 27, 1978, the uprising of the Army officers, supported potentially by the entire people of Afghanistan triumphed, as a result of which the political power was transferred to the PDPA. The April transformation, ushering in radicalism and economic changes, won the support of and were welcomed by the majority of the people, making them hopeful for a better future.

In order to effect political, economic and social changes, aspired for years by the people, the Party undertook a series of measures and put forward certain policies and programmes.

But, immediately after the April 27 transformation, many factors propped up which gradually and with the passage of time culminated in the intensification

of the situation and armed hostilities inside the country. The most important of these factors are stipulated as follows:

In the wake of taking of power by the PDPA, armed resistance was organized with the help and backing of foreign powers and circles, a resistance whose core had been created before 1978 in Pakistan an attempt to destabilize Afghanistan and organize subversive activities against the then government. Parties, organisations and groups of Afghan opposition were formed one after another openly in Pakistan and Iran, and their arming financing and equipping began. Soon, the subversive armed activities on the part of the above-mentioned groups were waged inside the country, which assumed wider dimensions with the passage of time.

Various kinds of foreign interference and interventions including armed one by some states, mainly Pakistan, and through that country, against the newly-established state of Afghanistan was set out and increasingly exacerbated. Similarly, under circumstances when the Cold War was dominant in the international relations, some other foreign states and circles also became involved, due to different reasons and motivation, directly or indirectly in the affairs of Afghanistan. They supported politically, morally, financially and militarily the Afghan parties and groups formed outside the country, and simultaneous with it, launched a large-scale propaganda campaign and psychological warfare against the changes underway in Afghanistan and against the PDPA and the State of the Republic of Afghanistan as a whole. Such foreign interference, which later assumed a vast proportion, caused further aggravation and complication of the situation in and around Afghanistan.

On the other hand, the PDPA made some serious practical mistakes. The major mistake in that stage was that it not only irresponsibly treated the question of assembling its potential and activities, but instead made them away from itself more than the past of flank differences

emerged again, on account of which some of the members of the Party leadership and its activists were either imprisoned, killed or exiled. As a result, the situation shaped in such a manner that the party was not only isolated from its allies but also from the within. Steps were taken to centralize the power in the hands of one wing and eventually in the hands of persons and individuals.

On the other hand, on account of some reasons and factors such as the overall backwardness of the society, the low level of political maturity, imperfect perception of the society and of the international situation, the Party failed to strictly take into consideration the objectives and historical realities of the country. The lack of drawing up and adopting a balanced foreign policy, the absence of working out correct and rationally of the issues relating to the political role of the party and its relations with the demands of the society as well as the hasty execution of a series of reforms and artificial leaps over normal and necessary stages of socio-economic development, and the more so, reliance on a one-party system-all caused the course of events to develop along a wrong direction.

Recalling these mistakes signifies the fact that how far the arrangement of the Party's policy has been distant from its programme to which thousands of party members had attached their lives and struggles. One-party practice and the imposition of the Party's will on others become a common practice. The initiative to form a united national front participated by the entire working, patriotic and progress-loving strata were virtually consigned to oblivion. Departure was made from the basic principles of the tasks facing the State, and the step-by-step transformations gave way to the so-called revolutionary jumps. The policy of repression, pressure and coercion, torture and persecution of intellectuals, the clergy, craftsmen, merchants, national entrepreneurs and other forces interested in the national-democratic transformations which were the natural allies of the Party in that stage, caused the basis of the Party and State to become limited and, as a result, the Party become isolated from among the people.

The drawing up and implementation of a series hasty and ill-considered measures concerning the land and water problem, the abrogation of leasing transaction, debts of peasants, literacy campaign and others caused the pillars of people's support for the new government to be seriously affected. Trampling underfoot the basic rights and freedoms of people and the gross violations of legality that led to physical destruction of thousands of our compatriots, including the murder and imprisonment of Party members, the monopoly on power and the parting away of other parties and planned political and public figures from the state apparatus, replacement of skilled cadres with persons lacking professional knowledge under the pretext of their political loyalty and a series of other factors caused the situation in the country to become tense more than before, and even armed confrontation was set off inside the country.

The problems of war and peace were not correctly treated, nor was a concrete and sound attitude adopted to various categories of forces, and short, the war whose cooling down was more possible in the first stages, continued in its worst form.

These mistakes paved the way for some of the states and quarters abroad, which for long time prior to the April transformation were holding hostile intentions towards Afghanistan. In order to intensify the situation, they used various pretexts, diverse interference, including army interference, whose bases were set up long ago outside Afghanistan. To this end, the bases of resistance of the Afghan opposition were created mainly in Pakistan and Iran and their military training centres widened there. Simultaneous with this, many of the compatriots fled on account of various factors and reason, to foreign countries, neighbouring ones in particular, and settled in refugee camps which were used as centres for recruitment by different opposition groups based in those countries.

Thus, such a situation developed in the country that was marked by armed confrontations and a real war between the new governments on the one hand, and the opposition, on the other. The objectives and interests of certain powers and circles abroad fanned up this armed confrontation between Afghans, leading to further aggravation of the situation in the country and the region.

These factors plus a series of geopolitical reasons and motives provided circumstances, which resulted in the entrance of Soviet troops to Afghanistan.

Irrespective of how the decision on the entrance of Soviet troops to Afghanistan was made which will be judged by history, the facts and developments over the past 12 years convincingly showed that the move did not comply with the national interests of Afghanistan. In spite of the fact that primarily the presence of Soviet troops was only meant for repulsing foreign aggression, they inevitably entered the theatre of war.

In such a time, accompanied by tensions in the international relations, Cold War and sharp confrontation between the great powers, the entering of Soviet troops provided a pretext for the neighboring states and some other states and powers, including the United States of America and a number of its allies, to interfere in the internal affairs of Afghanistan, thus intensify the war in Afghanistan, discredit both the Party and the state and destabilize the situation in the country on the one hand, and face the Soviet Union with internal and external problems, on the other. This hostile campaign reached the point where Afghanistan was turned, for some circles, into an arena for revenges of Vietnam War. As a result many states became involved in the military and political conflict in Afghanistan.

Besides, the armed resistance of those opposed to the Party and State assumed a wider feature by receiving advanced military equipment and weapons, acquiring new national and religious pretexts. As a result, the Afghan war became so sanguinary and terrific in which the armed forces of Afghanistan,

the Soviet Union and Opposition got involved directly, and many foreign states and circles did so, indirectly.

Thus, the Afghan problem went beyond the national borders and assumed regional and world dimensions, becoming an issue of international nature. It was not incidental that over the years of the Soviet military presence of Afghanistan, we were criticized in almost all the international gatherings and for a by delegates of many states. The adoption of resolutions against the presence of Soviet troops in Afghanistan by the absolute majority of the UN member states for several years in the sessions of the United Nations General Assembly bear out the bitter and unpleasant fact that the State of Afghanistan had faced the opposition of the international community and the world public opinion. This led to the isolation of Afghanistan in the international arena, among Movement in particular. The country was deprived of assistance from Western states and their allies, and its seat in the Organisation of Islamic Conference was suspended and later on handed over to the Afghan Opposition.

Moreover, the aforesaid factors provided vast grounds for many vile slogans and propaganda such as "Soviet occupation of Afghanistan", "Soviet Union to reach warm waters", "the danger of communism to increase in the region", "the PDPA and the Kabul communist regime are Soviet stooges" and similar slogans. As a result, the social basis of the Party and the State weakened, and the national and patriotic character of the party was put to question.

The reduction of many advisors in the State and Party apparatus led to the emergence of the spirit of stagnation, idleness, irresponsibility and abuse of power within the Party.

The presence of Soviet troops in the country comprises one of the painful pages of the histories of our Party and homeland, which could only overcome by pursuing the policy of national reconciliation.

Distinguished delegates,

Over these years, certain positive steps have also been taken, all these difficulties and drawbacks notwithstanding. For instance: -

The formation of public organisations such as the National Front, the Council of Ulama and Clergy, the unions of workers, artists, poets, writers, traders, craftsmen, etc., each representing the interests of the respective trade and their specific demands.

Democratic youth and women organisations were also drawn to defend their corporal interests and demands and to actively participate in public affairs. These organisations played a significant role in enlightening the youth and women and in their mobilization in the struggle for the aspirations of the people.

Despite the fact that a major part of the force of the Party and State is aimed at defending the government, a series of important strides have been taken in the spheres of transportation, communication, education, house-building, expansion of cities, creation of universities, spreading of public and medical services, establishing kindergartens and health clinics.

The literacy networks in the country were widened and a significant number of people have despite the continuation of war, become literate. The national mass media, including local radio stations and television broadcasts in many provinces, have been activated. But all these steps under no circumstances could compensate for the increasing losses being incurred by the weak economy of our country due to the continued war. The tragic casualties taking our enormous national wealth, i.e., the lives of our countrymen, making families to mourn for their dear ones and adding to the number of the invalid, were on the rise with each passing month and year. Hundreds of thousands martyred and maimed, deserted ruined cottages, thousands of schools and hospitals burned down, shop floors paralyzed, houses and farms destroyed, people wandering inside and outside the country - these were the tragic aftermath of the war years heavily weighing on the hearts of every Afghan

patriot. The direct and indirect economic losses inflicted by the war amounted to billions of dollars.

Despite offering letting down data, a practice that became a part of the habits of the central and local Party and State authorities, the State power practically did not expand. The second stage of the agrarian reform was in many ways nothing more than the revision or red tape, and as a result, the retrogressive course of agriculture continued. Contrary to the traditional growth of data and statistics, the national incomes, the real income of families and living standards of people as well as the value of money were falling, foreign aid aimed to build Afghanistan were merely confined to the USSR, some UN agencies and a few other countries, and in many cases they were not correctly absorbed.

A large-scale psychological warfare against our people was organized to which the mass media of some foreign countries contributed.

The volume of foreign aid extended to the opposition for carrying subversive activities was rapidly increasing every year. People did not believe any more in our periodic pledges pertaining to "resolute suppression of the enemy" and "final victory of the Revolution".

Among the general public as well as Party members a question became common that when would the war stop? It was necessary that the Party should make a new assessment of the conditions and put an end to the statement.

An analysis of the situation led the Party and the State to the conclusion that such state of affairs can no longer be tolerated. Therefore, the Party in conformity with our national interest and the changing international situation and with due consideration to the fact that the Afghan conflict can not be settled through military means, the Party forwarded the policy of National Reconciliation. In order to fully realize this policy, the Party has adopted a series of new measures.

NATIONAL RECONCILIATION, THE WAY TOWARDS RESTORATION OF PEACE AND STABILITY

The 16th Plenum of the CC of the PDPA reviewed the first alarms connected to the continuation of the present situation. The Plenum stressed that through following the prevailing policies, approaches, and ways of thinking it can no longer be expected that the war will be stopped or even limited. This Plenum took the first steps towards more realistic analysis of the economic and social conditions of the society and approached the social composition of the society on the basis of real life rather than general and imaginary means.

The 16th Plenum paid special attention to the problem of diverse political organisations last year. The existence of these organisations and currents were simply denied in the Party documents and formal plans. By forwarding the motto of expansion of the social basis of the revolution, the Party practically voted for putting an end to monopoly of power. This was the first measure of our Party towards assessment of real factors of the continuation of war.

However soon it was understood that without bringing fundamental changes, the steps taken earlier can not be followed by still newer and newer steps. As a matter of fact the executions of the decisions of the 16th Plenum of the CC of the PDPA were carried with great conservatism, uncertainty, and cowardliness. The policy of expansion of the social basis of the State in the condition that the PDPA was in full control of power meant nothing but the physical presence of some other forces. Also in connection to practical participation of the opposition and other political forces in the State, a bureaucratic approach was adopted rather than a political one. For this reason the Party in its later Plenums reviewed the problem of intensification and expansion of the policy of National Reconciliation and brought about necessary changes in the Party

leadership for acceleration of the peace process and reaching a national accord and adopted necessary measures to this effect.

It was in the 19th Plenum that the Party once again discussed the gap between words and deeds. The slow paces of execution of decisions were criticized strongly. Thus a strong impetus was given moving the Party towards new policy lines.

Life and the rapid development of the internal and external situation practically exposed the Party to two options; firstly to take resolute and courageous policy of national accord and sincerely and actively implement the policy and the second was to adopt a conservative approach of keeping the status quo and dragging old methods which had proved insufficient in the course of bloody experience, in other words; either reconciliation or continuation of the monopoly of power and war until an unknown period.

The Plenum of Jan. 1986 made this historic choice, and voted for a well-planned programme of National Reconciliation and beginning real momentum towards its implementation and chose the path of life, peace, national accord and democracy.

I shall confess to you credible representatives of the Party ranks and file that the readjustment of the Party towards the new approach and thinking was not an easy task for the Party leadership. When we called the path of reconciliation an undiscovered but necessary path, we also stated that the components of this policy also stated that the components of this policy also entails enriching and earning from the realities of life as the way they are rather than the way they are expected to be. The suspicious and uncertain feelings that usually arise just before launching a new great task became clear. While the Policy of National Reconciliation was evolving, as by product of experience and creative potential of the Party masses and the will of Afghan patriots, numerous positions were

adopted, misunderstanding and a struggle began between the new and the old policy.

For a number of Party members who in the course of past years regarded the military option as the sole means for the success of their ideas, it was quite difficult to understand the meaning of peaceful political dialogue.

For some other Party members who had full grasp of the power and held high posts, it was quite difficult to understand that sovereignty belonged to the people and people also live and work beyond the Party as well and they too should share all the state affairs with Party members equally and the power should be distributed with them on the basis of democratic criteria.

For those who had rejected the rights of other political parties and were thinking only in the framework of our Party rule, it was difficult to work jointly with other parties and organisations or to tolerate their existence.

In order to overcome the previous habits and work methods, it was necessary to launch a persistent work, with patience and passage of time.

The Plenum of January 1986 led to an answering conviction that the tense political problems of the country can not be settled by force. In this struggle resorting to political means enjoy resolute and decisive significance.

The Plenum adopted the policy of National Reconciliation as the only way for the cessation of war in the country, and our Party saw in it the best chance to display its patriotic, democratic and ethical principles. Thus the new Party policy won unsparing support of the people.

The 2nd nation-wide conference of the PDPA declared the Policy of National Reconciliation as the strategic policy of the Party. It further enriched its implementation by adopting practical measures aimed at establishing

multiparty system and a coalition administration, launching constructive dialogue with the opposition, especially with local commanders. In this conference the Party revised some parts of its constitution and programme which was aimed at enhancing the contribution of the Party in the political life of the country. The conference regarded the cessation of war, the ending of power monopoly and the creation of the ground for participation of other political forces in the socio-political life of the society as the basis of the policy of National Reconciliation.

The new programme of the Party brought it closer in touch with the realities of Afghan Society and further consolidate its links with the bulk of populations.

Thus the party was enabled to become an outstanding as the profounder of the policy of restoration of peace improvement of political climate in the country and the idea of political settlement of the situation in and around Afghanistan.

In the frame-work of the policy of NR, the party paid keen attention to the creation of the conditions for the withdrawal of Soviet troops from Afghanistan, and for independent defence of the country in favour of infra-Afghan dialogue and settlement of the domestic and foreign aspects of the Afghan conflict.

In an understanding with the Soviet leadership we forwarded the principle of withdrawal of Soviet troops. This demand which conformed to the policy of the new leadership of the USSR under M. Gorbachev laid a reliable foundation for the removal of a number of factors which were contributing to the continuation of war and foreign intervention in Afghanistan. Subsequently as a result of the Policy of NR on April 15, 1988 the Geneva Agreements were concluded and the two big powers, the USSR and the USA, also signed the accord as international guarantors.

The complete withdrawal of Soviet forces from Afghanistan in Feb. 1989 was a historic and courageous action of the Party and the State of the RA which proved, on the one hand, the sincerity of the government towards implementation of the Geneva Agreements and, on the other, indicated that the Party and the State were resolutely resolved to defend the nation independently and carry on their patriotic tasks without foreign forces.

However, the states of Pakistan and the USA, respectively as signatory and guarantor of the Geneva Agreements, grossly violated the agreements in connection with the cessation of intervention against the Republic of Afghanistan. Subsequently these interventions not only were not ended but were further intensified in some border areas which were evacuated for a safe repatriation of Afghan refugees were soon occupied one after another by armed opposition groups with the direct participation of military circles of Pakistan. Similarly the delivery of advanced weapons from Pakistan to the strongholds and depots of armed opposition inside Afghanistan acquired an unprecedented volume and speed.

Likewise the "interim government" of the Alliance of the Seven was formed hastily and numerous efforts were made by the above groupings and their foreign patrons for acquiring international recognition, administrative organisation and finally for transfer of the "A/G" into the territory of Afghanistan.

Meanwhile an extended psychological warfare aimed at urgent collapse of the State was staged against the RA both inside the country and abroad. The doors of a number of Western country's embassies and of a number of other countries in Kabul were closed under the pretext of the lack of security and the chances of "blood-bath" in Kabul. Terrifying rumours were also disseminated saying as if PDPA members are going to flee from the country or will face mass killing and so forth.

In this propaganda campaign the fall of the government after the Soviet withdrawal was speculated to take place in a matter of few days, weeks and at worst in few month. It can be said that the public opinion believed in those days that the state would inevitably collapse.

In such a situation the Party was faced with a "life or death" condition. We either had to succumb to the fate assigned by others for us and for the future of the country or to defend heroically the homeland and ourselves. The Party and the State adopted the second option that is the valorous defence of the homeland.

You all remember that in the great march launched on Feb. 5, 1989 in Kabul City, how the Party mobilised all its power for independent defence of the homeland.

Tens of thousands of Party members joined the armed forces voluntarily in numerous units of self defence, civil defence and independent Party detachments and chanting the slogan "Homeland or Death", unswervingly rushed towards their fate.

Following the complete withdrawal of the Soviet forces and the formation of the AIG in Pakistan, all the plans and measures for toppling down the Afghan Government by military means and the transfer of the interim government to the Afghan territory by force were put to action one by one. For this purposes extensive attacks were launched jointly by extremists and Pak and Saudi mercenaries on March 6, 1989 on *Jalalabad* City. Simultaneously extensive military operations were launched for cutting the supply routes and imposing an economic blockade over the cities. In such conditions and offensive was launched in other provinces like *Khost, Kandahar, Zabul, Paktia, Laghman* and *Uruzgan*.

Thus, the Party and the State of the Republic of Afghanistan were faced with a difficult test and the life experience showed that we successfully passed this historical test. The overwhelming majority of the Party members, its allies and other patriots bravely and with the acceptance of any devotion and sacrifice took the position of defending the country and in the hot battlefield proved their truthfulness and strength. It was not accidental that the heroism and epics of brave defenders of *Jalalabad, Khost, Kandahar, Zabul, Laghman*, highways and other parts of the country were amazing and even received the praise of both our friends and opponents inside and outside the country.

The independent defence against the attack of the joint forces of the enemy crossed out the pre-judgement made by the opposition on the immediate fall of the State of the Republic of Afghanistan after the withdrawal of the Soviet forces and proved that our Party is not a bubble on the water and is capable to defend itself under the severest conditions.

The bellicose extremists and those who were in favour of the military solution through the overthrow of the State of the Republic of Afghanistan despite the fact that they were badly disappointed and confused as a result of the victorious rebuff of the said offensives by our heroic armed forces, continued their attacks and military pressures in different forms and by using more modern weapons. Meanwhile they strove to seek other means of overthrowing the state, including the staging of "coup d'etate". It was not accidental that in that time the Western mass media published the assertions of Gulbuddin and some responsible officials of the Inter-Services Intelligence of Pakistan based on their wishes for overthrowing the state through influencing a number of officers of the armed forces of RA.

Thus, firstly in Nov. 1989, efforts were made for staging a "coup d'etate" by some officers attached to ISI of Pakistan and "the Islamic Party of Gulbuddin" which was timely detected and foiled, and then on March 6 and 7, 1990, a full-fledged coup d'etate led by Gulbuddin-Shahnawaz and with the evident

support of ISI of Pakistan was staged which was foiled in 24 hours as a result of the united action of the overwhelming majority of Party members, detachments of armed forces and support of the people. and Shahnawaz fled to Pakistan with his traitorous clique. The whole course of the coup d'etate and the identity of its organisers and their foreign patrons convincingly are indicative of the fact that the abortive coup of March 6, 1990 had taken place in continuation of a series of actions and armed plots for the military solution to the Afghan issue. prevention of the realisation of the policy of national reconciliation, creation of obstacles vis-a-vis the political solution to the issue and installation of a Pakistani puppet extremist regime in Afghanistan.

It is evident that ISI of Pakistan, the opposition extremist groups of the RA and the enemies of national reconciliation in the PDPA and common benefits and it was for this reason that these forces, though apparently heterogeneous, joined hands and staged the coup of March 1990 which unfortunately caused the death of a number of our countrymen and inflicted huge material losses. In this connection, I would like to point out that the united action and a common position taken by the overwhelming majority of Party members and the heroic and co-ordinated operations of most of the detachments of armed forces have played a basic role in the frustration of the coup and in prevention of the implementation of the plots of the enemy of national reconciliation which deserve praise and admiration and in which pride is to be taken.

It should be explicitly stated that our heroic armed forces as defended the country's independence in the past 12 years now also after the return of the Soviet troops have fought with bravery and valour against any dangers in the defence of territorial integrity and independence of the country and have not refrained from any the threshold of the Second Party Congress by carrying out successful operations in Paghman which was considered as an unconquerable fortress of bellicose extremists have presented an important gift to the present Congress, and let us express our deepest thanks to these valorous champions of peace and security of the people.

It is necessary to mention here that during the time of independent defence, the great neighbouring and traditional friend of our people, the Soviet Union, contrary to the perception of those who considered the withdrawal of Soviet forces from Afghanistan as leaving alone the Afghans, did not refrain from any political, economic, armament and moral assistance to the people of Afghanistan under the very intricate conditions, particularly when the opponents' attacks and their attempts for economic blockade of cities continued.

Simultaneously the Soviet Union as a guarantor of the Geneva accords has carried out constructive diplomatic and political efforts and continued to do so to help the Afghan people in cessation of war and bloodshed.

I would like to express my boundless thanks from this tribune of the present Congress to the people and leadership of the Soviet Union who, in agreement with us, paved the way for the withdrawal of the military detachments of that country from Afghanistan and have made great assistance to our people in the past one and a half years based on the friendly, traditional and historical relations. I profoundly thank the Congress of the People's Deputies and the Supreme Soviet of that country for ratifying the assistance rendered.

Esteemed delegate,

As I have said with honor that along side the policy of national reconciliation, independent defence of the Party and State in the course of 16 months after the complete withdrawal of Soviet forces, rebuff of military offensive attacks of extremists over the cities and highways of the country, breaking off economic blockade, prevention of all sorts economic sabotages are the gains which constitute the most brilliant pages of the history of our Party. The achievements and victories which were obtained under the really intricate and complicated political and military conditions not only ruled out the predictions

and pre-judgements made on the collapse of the state of the Republic of Afghanistan after the complete withdrawal of the Soviet forces but brought about great changes in the assessment, positions and the way of thinking of the friends and opponents of the Party and the State. The main assessments which we can make of these events are as follows:

- The Party unity guarantees its victory;
- The PDFA and the State of the Republic of Afghanistan is a force, which could not be defeated by military means;
- The military option for the solution of the Afghan issue has neither any winner nor any perspective;
- The only solution to the problem is the political solution through negotiations and accord;
- Political solution is impossible without the participation and share of the Party, its political allies and the State of the Republic of Afghanistan;
- The position of the United States of America, some other western, countries and number of opposition groups with regard to the solution of the Afghan question is subjected to changes;

Here, it should be pointed out that for the sake of independent defence along side with other forces, the Party and the State of the Republic of Afghanistan did not forget even for a moment its basic policy line, that is, the Policy of National Reconciliation. New peace proposals were put forward in the course of independent defence and the State could keep the political initiative in its hands and further deepened the national reconciliation policy. This policy is promoted with every passing day through collective thought by the Party members and the People and is converted into a reliable base for the

subsequent growth of the society leaning on the norms of democracy. In our view, the basic directions of the NR at present stage are as follows:

Solution of the present and future issues of Afghanistan through political means by giving priority to national interests and nationwide peace over class, party, stratum, regional, tribal and ethnic interests.

- Struggle for ensuring democracy in the society in a way that no social force and group is excluded from participation on an equal footing.
- Accepting the right of legal political activities by all political parties and organizational based on multiparty system.
- Conducting a wide-range political dialogue with all the opposing forces, including the forces bases in Peshawar, Tehran, the followers of the former king, the intellectuals residing in West representatives of the refugees, above all the local commanders for seeking ways to put an end to present bloody polarity and reach a comprehensive understanding in view of national interests.
- Endeavors for relinquishing monopoly of power by one party, seeking a fair and possible coalition aimed at formation of an effective and countrywide peace, securing power through free and democratic elections.
- Adoption of necessary legislative measures to promote legality in the country and set up a reliable legal foundation for the growth of a multi-sectoral economy.
- Maintaining unity of action among all peace-favoring forces and expanding the range of their active and joint participation in the country's socio-political life.

Distinguished delegates!

What achievements we have made by national reconciliation policy in the course of last three and a half years?

During this period, contacts and talks were conducted with the opposition at different levels. The number of armed individuals who have joined the NR reaches more than (100,000). The decrease in the active combat forces of the opposition obviously indicates their profound tendency towards restoration of peace in the country. Today 2/3 of the local commanders of armed opposition groups have either held talks with the State or realizing the vanity of the fratricidal war have given up combat operations. However, our country faces severe provocation's aggression and open intervention from outside. The situation except for a few border provinces and supply highways has improved. By deepening the NR, the PDPA currently enjoys high prestige in the national and international arena. In the series of initiatives for expansion of democracy in the country, the new Constitution was enacted and lately the Loya Jirgah of May introduced some changes in the constitution for creating more open political atmosphere in the country. The new government was set up with a majority of non-party individuals in its composition. The parliament of Afghanistan resumed its activity after a 15 years pause and its role was promoted in the country's life. The return and resettlement of refugees, is at the focus of attention and legislative documents on restitution of their properties and reinsuring their rights have been issued.

The state has made many rational and acceptable offers to all conflicting parties for the political solution of the Afghan issues. The proposals on the political solution of the internal and external aspects of the Afghan problem made at the 9th Summit Conference of the Heads of State or Government of the Non-aligned Countries in Belgrade have left positive imprints on the world public opinion pertaining to the political solution of the Afghan problem.

These proposals were enriched with the passage of time and a comprehensive version of it was endorsed by the Loya Jirgah of May this year. In these proposals, a period for cooling down of the situation aimed at providing preliminary conditions for talks and accord which encompasses the stopping of fire of some weapons, partial, local or general cease-fire, establishing contacts at initial levels and the right to formation of some sort of coalition of the forces, has been taken into consideration. A transition period has been predicted in the proposed mechanism, which will start by opening the process of talks and will last until the elections for a broad-based government are concluded. During this period, all the measures such as, formation of a coordinating and preparatory committee for elections, setting up of commissions for drafting the constitution and the law on elections, convening of Loya Jirgah and election of the President of the Republic by it would be fulfilled.

The interests of all-political parties and organisations inside the country as well as those of the opposition groupings and personalities who advocate the political solution of the Afghan problem have been taken into account in the above mechanism.

It must be openly stated that it was due to our persistency, realism and flexibility that now the refusal of the military option and inevitability of political solution have turned into a general belief in Afghanistan and in the world at large.

The Party's Second Congress is held at a time when new prospects have appeared for the political solution of the problem of Afghanistan. In the light of national reconciliation policy, the State of the Republic of Afghanistan has developed the process of contacts at a high level with the leading circles of the moderate section of the opposition, which have yielded positive results. In the course of contacts, a great deal of possibilities has come into being to lift the deadlock in the political solution. This fact goes together with the positive changes in the position of the USA in assessment of the realities of the country

and the agreements related to the principles of political solution and helping the infra-Afghan dialogue and talks and holding elections. The dialogue between the USSR and USA as guarantors to the Geneva Agreements, particularly, after the summit meeting of the heads of the two countries in Washington towards removing the differences and helping the Afghans to achieve peace is on the advancement. The PDPA which has set forth the national reconciliation policy and calls for the political solution of the country's problems, supports the strives directed at removing the hindrances on the path of peace in our war-torn country and resolutely protects the peaceable position of the State of the Republic of Afghanistan.

Today, the world public well perceive, particularly after the defeat of military attempts by the extremist war mongers, that the policy of the government of Afghanistan based on national reconciliation, priority of political solution over the military option, opening talks between the conflicting sides cessation of combat activity and paving the way for country-wide elections, is the only way to terminate war and bloodshed in the country.

In pursuance of the developments in the political situation, particularly the recent positive tendencies that emerged for the political solution, our Party will face a trial not in a far future and that would be participation in the elections. An overall preparation should be made for such a significant event, which enjoys a resolute importance not only for the destiny of our Party, but also for the future of the country as well as the destiny of all peace and progress favoring forces.

The prerequisite for success lies in:

Accomplishment of effective and trust making work among the people, awareness of the political, social, economic, cultural, national and regional requirements and demands of all nationalities and tribes and getting prepared for the solution of their problems, penetrating the hearts and minds of the

masses, organisation and mobilization of social strata towards peaceful and democratic ideals which are advocated and illustrated by our Party.

In case the Party organisations and cadres in the capital and in localities consciously work from now on and all the Party committees pay keen attention to the question of preparation for elections, they would be able to emerge victorious from this great trial. Another basic point must be discussed in this respect.

In the post-war years, regrettably a large number of people in different parts of the country have been armed, with lethal weapons. Certainly, in the process of transition from war to peace, preparation is necessary to be made for the elections so that the coalition sides and the real and actual political allies who are able to stop war and ensure peace in this or that area are sought as relevant to the past. But, it is necessary, above all, that the national and local requirements and demands of the forces of peace are recognised and evaluated. Such are the grave tasks lying before our Party regarding the work with the masses and today's opposition forces who would be consonant tomorrow.

By adopting national reconciliation policy, the Party could break the stalemate which emerged in the society and delivered itself and the whole political system from isolation at national and international level, and resolutely warding off the plots of the external enemies against the independence, territorial integrity and national sovereignty of our country opened genuine prospects for achieving a nation-wide accord. But all those constituted merely starting steps. In other words, we have been able to well defend our positions and boldly get prepared for expansion of the process of peace and democracy, but achieving an overall peace and stability, full dominance on the situation and beginning a national movement for reconstruction and returning the interrupted life of millions of Afghans to its normal course require great and courageous efforts. We must admit that the process or Party's move in the course of national reconciliation has not been void of deficiencies and sort

comings either. We can recall in this respect the lack of a unified perception of the nature of this policy which led to different and some times to contradictory interpretation, lack of valour in dialogue and compromise with the opposition forces, lack of dynamism in putting into effect the Party's decisions. Eventually sticking of some cadres to old thoughts obstructed their onward march with the fresh chances in the process of reconciliation and their stand resisted to an extent of spiteful enmity against it and the abortive coup was its most harsh manifestation. The Party should resolutely overcome the deficiencies and shortcomings in its subsequent activities.

We can say that our dear homeland is in a state of transition to new conditions, that is, transition from war to peace, from disarray to stability and from an extensive enmity to a nation wide understanding. The party which no doubt strives to preserve its important role during all the developments in the political situation, cannot reach its high humane goals without its courageous, rapid and purposeful restricting.

4) The Party's restructuring, as a Necessary Condition for Maintaining Peace and Reconstruction of the Country:

It should be stated with pride that after 26 years of its life which was full of trails and practical deeds. Today the PDPA is the widest most organised and powerful political organisation of our society. Today, (173614) conscious sons and daughters of our homeland including intellectuals, workers, peasants, artisans, government employees, traders, national entrepreneurs and clergy have got membership in our party. This means that the party enjoys a reliable base in society.

Representatives of different ethnic groups of the country including Pashtuns, Tajiks, Hazaras, Uzbeks, Turkmans, Baluchis, Pashais, Nooristanis and others constitute the party members. This fact proves the profound national essence of the party and its persistency in the policy to consolidate the solidarity among

the fraternal people of the country. The party will enrich this precious wealth in the future as well. The party members in the ranks of the heroic armed forces of the Republic of Afghanistan and in the country's cultural and production spheres are salient examples of sacrifices and devotion for the country and the people's interests.

The membership of 15,924 courageous women in our party is indicative of their confidence in the policy of our party for defending their rights. The growth of the party for defending their rights. The growth of the party ranks, the demonstration of whose viability is like a living organism, has persistently continued. Only during the years the policy of national reconciliation has been declared and being implemented, 114,853 peaceful, democratic and progressive elements have newly linked their destiny with that of our party and this process is being continued every day.

We attach special importance to the role of those party members who, through their effective and purposeful work in the social organisations, local government bodies, the parliament and the Government put into effect the party policy.

The board network of party organisations which consist of 28 provincial and its equivalent organisations 22 city, 173 district and sub-district, 4,925 primary organisations as well as 14,221 party groups give the Party vast opportunities of contacts with people and winning their support for its policies.

Over the past years, ten departments as well as the Auditing Commission and the Control Committee under the Central Committee of the Party and its staff have been in the service of realisation of the Party Policy. Following the Party newspapers of Khalq and Parcham, the party other newspapers, such as Haqiqate-inqilab-e-Saur, Payam, peasant periodical and the Party Life have been publishing the idea and thinking of the PDPA.

The Central Committee has already been conducting a constructive dialogue with 20 political and social organisations on setting up a broad front of peace supporters and on reconstruction.

In the distance between the two party congresses, democratic organisations of youth and women, the trade union, peasant co-operatives, unions of creative intellectuals and a series of other trade and public organisations were set up upon the decision and assistance of the Party's Central Committee. These organisations have fulfilled their fair contribution to the Country's defence and expansion of the social pillars of the government of the Republic of Afghanistan.

Proceeding from the policy of national reconciliation, the Party has, over the last years, arranged its relations with these organisations on the basis of the new principles of respect for their full political and organisational independence, mutual co-operation and efforts towards common objectives.

In the distance in between the two party congresses, the Central Committee has undertaken the insurance of the party's relations with other progressive, democratic and peace-loving parties and organisations in the region and world. Today, the PDPA has maintained bilateral and multilateral ties, at different levels, with 174 national, regional and international organisations.

Over the past years, the Central Committee has regularly improved its method of work and relied more on direct contacts with people, living with grassroots party organisations, constant meetings with party members and direct help in solving these organisations's problems.

A series of production institutions have been created under the decision of the Central Committee aimed at increasing the income sources of the party.

A great treasury of cadres is at the disposal of the party. Passing through the dark course of struggle, the party cadres have accumulated necessary experience and maturity, and their ranks are persistently strengthened with the entrance of young forces. In future too they would be a confident guarantee of the parties effective functioning.

As a responsible organ in front of the congress, the Central Committee has consecutively shouldered the political and organisational leadership of the party. During the period, the Central Committee has invited, in accordance with the need, Plenums and nation-wide party conferences under various conditions. The nation-wide party conference of 1981 and 1986 can be mentioned in particular.

During this period the Central Committee has carried on active contacts and dialogue with political groups and organisations inside the country. As a result, in distance between the two congresses, organisations called "Goroh-e-Kaar" (labour groups), Revolutionary society of the Toilers of Afghanistan, Vanguard Organisation of the young workers of Afghanistan, Toiler's Devotees Organisation of Afghanistan, Revolutionary Bridges of the people of Afghanistan and the Vanguard Organisation of the Toilers of Afghanistan, have totally joined the party, accepting its political and organisational principals.

Also, following the endorsement of the law on parties in the Republic of Afghanistan, 10 parties and political organisations have officially started functioning, with whom the party has established mutually beneficial relations at different levels.

In the period between the two congresses, in the tide of events as well as in compliance with the quantitative and qualitative growth of the party, great changes have been taken place in composition of the Central Committee and, of course, in its politburo and secretariat.

The Central Auditing Commission is now consisted of 34 members, including its chairman and deputy chairman. Such is today's organisational picture of the people's democratic party of Afghanistan and outcome of over a quarter of a century collective work and activities of its leadership, cadres and ranks.

Simultaneously, the Central Committee points out that its work and activity, in some cases, has not been in conformity with the level of the party's general demands and has not produced necessary results.

The Central Committee has not been the able to make scientific most of the democratic norms to the rules. Its cadre policy has been marked with certain deficiencies. The nomenclature system of placing of cadres produced enormous negative results. Corruption and misuses by some Party Members of their personal gains eroded the prestige of the Party. Some of such persons have been prosecuted. The party must resolutely continue to combat corruption and misuses. Certain stages of the Party tasks have been replaced with those of the State, leading to more bureaucracy and other negative phenomena inside the Party.

The tasks of the Party have been changed with those of the state in certain periods, causing the growth of bureaucracy and other negative phenomena in the Party.

Regrettably, in several cases some of the members of the Central Committee were not only not befitting patterns of Party unity but have become, by their unprincipled approach, a source of provoking difference and various groupings in the ranks of the Party. We believe that the restructuring of the Party and growth of democracy in the Party life would reduce the possibility of the repetition of mistakes in the work of the Central Committee and ensure more effectiveness of its activity in future.

Distinguished Delegates,

On the threshold of the celebration of the 25th founding anniversary of the Party, the Central Committee, comprehensively analysing the way traversed and the grave tasks set before the Party, reached the conclusion that the Party has rendered a great historic service by advancing the national reconciliation policy. The policy should be continued in future too with ever more depth and width. Simultaneously the Central Committee concluded that in order to comply more with the condition reconciliation policy, the Party needs a deep restructuring of its ideological and organisational bases.

Therefore it is necessary to answer the question as what is restructuring and what aims does it follow?

Restructuring is a system of bold decisions and activity which helps the Party to remove the distances existing between its policy and the objective realities of society, and the goals set before the Party become more realistic and practicable and in compliance with the interests and demands of the majority of the people of Afghanistan. Now we can say that the above documents have rendered their benefiting service but still are not responsive to the requirements of the present and future conditions of the country. In most aspects they need a thorough and principled review.

However, when the Central Committee, on the threshold of the Party's entrance to its 26th year of functioning, decided to set the aforementioned questions before the Party Members and held extensive consultations about the need to the endorsement of the new drafts of the Programme of Action and the rules as well as revise of the Party's Name, it became clear that some elements in the Party leadership and cadres have not properly understood the need to its restructuring. They were not able to free themselves of the captivity of dogmas and utopian imaginations.

In the course of the last December general sessions of the Party's primary organisation, these individuals launched pre-planned campaigns against the single agenda, which in fact was the start of the Central Committee's consultation over the restructuring of the Party. The dogmatists hypocritically covered themselves under democratic slogans such as the convocation of congress and holding elections but in practice they expressed their overt

disagreement with every positive change in the programme of action and documents of the Party. They were demanding the return of Party to the so-called "class positions" which in practice could be nothing but keeping distance from the realities of the national reconciliation of the country, except the rejection of the national reconciliation and protraction of the war and bloodshed in the country.

I point out with pleasure that the proceedings of the Party sessions and conferences on the threshold of the Party's Second Congress, and the public opinion poll on the new drafts of the Programme and Rules of the Party are based on the fact, that, notwithstanding a certain doubt which at the outset existed with some of the members towards the adoption of new policies, the idea of restructuring enjoys great support among the members of our Party and its sympathisers. They are unanimously for the subsequent expansion of the national reconciliation policy and insurance of its irreversibility.

The Party members in great majority of sessions and conferences expressed their support to the general principles enshrined in the draft Programme and Rules of the Party. They set forth numerous opinions, proposals and designs for its further enrichment. The new draft Programme and Rules of the Party, worked out with due consideration of the proposals and opinions of the Party Members and the people, is at the disposal of the delegates to the Congress. It is necessary to speak briefly, about the main characteristics of the documents.

ABOUT THE NEW DRAFT OF THE PARTY'S PROGRAMME

The programme is a purposive document, determining the main objectives and tasks set forth before the Party and the ways to achieve them. From its foundation, our party has been functioning in accordance with its first platform, published in the Chalk periodical, and a set subsequent programmatic document, including nation-wide conference.

The new draft has been designed on the basis of a thoroughly new situation in the country and the tasks stemming from it, which is responsive to the demands

of our time. But it is clear that the draft, like the objectives of the party in the past, place at the focus of its attention the struggle for the welfare of people.

What are the main specifications of the new draft?

Specified in the draft are not the tasks of a ruling party, but of a party which has given up the monopoly of power, and shares the power on the basis of democratic principles, a party which has established equal and mutually beneficial relations with other parties and struggle for achieving its goals at present and in future not through administrative methods but through political means.

The draft is focused on achieving the general national objectives in the present stage, the main characteristics of which in the transition from war to peace and reconstruction.

In the political sphere the draft programme aims the establishment of national sovereignty on the basis of democratic principles and parliamentary systems, creation of understanding in national unity and achieving of a stage system to be based on coalition of forces in national compromise. In the new draft, the party, being apparent to the traditional principles of democracy, considers elections through free, secret, direct, equal and democratic voting as the major means for the realisation of democracy. In the draft under discussion the party regards as its basic rights and freedom of the citizens, including the freedom of speech, press, formation and functioning of parties and legal rights and freedom. The party has based its activities in this sphere on the principles of the constitution of the Republic of Afghanistan Universal Declaration of Human Rights and the whole human values. Special attention has been given to the draft to reconstruction of the country through rehabilitating and reconstructing agricultural establishment, irrigation schemes and industrial establishment which have been destroyed as a result of the war.

In the cultural sphere the new draft relies on the nation wide awareness pertaining the cessation of war and establishment of peace which has taken shape in the recent years.

The party expands and consolidated its relations with all parties, political and social organisations and national movements supporting peace, progress and preservation of the environment. Also the goals and new tasks of the party in diverse social, national, cultural and foreign policy have specifically envisaged in the draft, manifesting its realistic approach in the new situation and conditions.

Taking in view the in harmony of the party's programmes with its present name, is due that the amendment of the name of PDPA has been proposed at the Watan Party.

Choosing the name "Watan for our party fully complies both with its national and patriotic character and with its true will in serving the homeland and people and with taking into view the objectives of the party's restructuring which reflect the true national feature of the party. From the view point of the economy, the main characteristics of the tasks set forth in the new draft programme, are the tasks stemming from the special conditions of transition from war to peace and reconstruction with making use of all economical and social capacities of the country and attracting all foreign aids for removing the aftermath of the war and ensuring progress in the country. The draft reflects the party's new approach toward the question of ownership and co-existence of various economic systems on the basis of the existing objective realities aimed at socio-economic growth, which is past, was mostly ignored. The main character of the party's new draft programme is getting free from the cliché provisions and models strange to the realities of our society. The conformity of the party's objectives with the national interests, order of the sacred religion of Islam and the accepted traditions of our people has been properly reflected in the new draft.

ABOUT THE RULES OF THE PARTY

The equipping of party with a new rule, to be the indicator of its true subject and to ensure the maximum flexibility and motivation of party organisation in new situation of political activity, in one of the important and fundamental conditions of the party's restructuring.

As you know, the preliminary draft of the new rules too had been put at the plebiscite of the party members and enthusiast before the convocation of the congress. The present draft, which is at the disposal of the honorable delegates, covers most of the opinions and considerations of the party's restructuring.

This issue is noteworthy that a number of those forwarded their views could not understand the qualitative differences between the present draft the enforced rules of the party. One should know that the present draft is not merely the amended variant of the previous rules of the party but, despite the existence of similarity in some parts and enlisted provisions varying principles are included in it comparing the previous text.

This issue is clearly in the preamble of the draft in which the identity of the party as a political-social organisation is defined which is to achieve nationwide peace, defence of independence, national sovereignty and territorial integrity, preservation and consolidation of national unity, reconstruction of Afghanistan, social and economic development, insurance of social justice of will strive to unite progressive patriotic, national, Democratic elements.

Such formulations not only places before the party a wider circle of dire national objectives but opens its doors for a greater number of ever-wider, sound national forces. In accordance with the requirements of the new draft those citizens of the republic of Afghanistan can obtain the membership of the party who-enjoy legal aptitude and struggle towards the realisation of the party's high objectives and are adherent to the sacred religion of Islam and the accepted traditions of our people. Of course, this does not reject the membership of the followers of other religions in the party. Also, some other hard standards which impede the mass joining of enthusiasts to the ranks of party have been cancelled from the membership conditions. Such an approach fully complies with the realities of the society.

The new draft covers the main principles of structure and activities of the party and the state of organising of some norms and procedures of the activities of the party is settled by the procedures of the central council. Therefore, the draft

is brief and adopted flexibility to adapt itself with the norms of party life and the requirements of the subsequent political developments in the country.

In the new draft much attention is paid to the expansion of democracy in the party life. Of course, we do not claim that the role of the party covers the ideal norms of democracy. This connection, first and foremost the objective prevailing conditions in the society and the special responsibility of the party in the transition from war to peace and reconstruction has been taken into consideration. It should be said explicitly that in conditions that our party is exposed to paramount political or deal, is utterly faced with new conditions of pluralism. The consolidation of the party is significant. On the other hand it is clear that the future status of the party depends on the unity, solidarity and consequently to the effectiveness and its strength in conditions of political settlement, political rivalries and election campaigns it is clear that under such conditions we can not agree with some views such as freedom of factions in the party. For any measures which ultimately leads to split and weakness of the party will damage the interests of the party and the national interests as a whole.

The strength and the oneness of the party is one of the main factors for the acceleration of the political issue and unity of the forces who are opting for peace in the Republic of Afghanistan.

Therefore, we oppose every prejudice towards a pluralism if beliefs in the party. We can only find the through an exchange of views and comparison of thoughts. Therefore, the new draft role of the party opens appropriate channels for the free expression of the party members not only in regard to the complication of the policy but also on the state of its implementation.

Of course, it is clear that the free expression of view should not create any hurdles before the implementation of general and current policy of the party.

In fact, democracy is one of the major values of human being and efforts for attainment will continue at a supreme limit, but its logical degree could merely be achieved in a logical proportion in conformity with the aspiration and reality.

To attain the high degree of democracy for our party, which has spent portion of its life in bureaucratic centralism, can only be achieved esteemed representatives.

The new draft programme of action and role of the party, confidently consist of its restructuring. You have the drafts at your disposal. One point the worth mentioning here is that any efforts for judgement on the content of the role and programme of action of the party from the old and cliché angles and approaches would not only make difficult its essence but it will also lead to misunderstanding and bewilderment. Therefore, it is of paramount important that while the delegated are reviewing the drafts should pose their questions from as angle of its conformity with the general national interests, the subsequent development of political conditions and the balance of working out of programme of action and role of the party.

Now I want to discuss the viewpoints of the central committee on some main issues, the questions are raised that what is the approach of the party towards the question of revolution?

Will the party leave it? It is adherent to it, did it leave the old revolutionary slogans and said good-bye to them?

The work revolution has been under throughout the history for profound socio-economic changes, which have taken place in different societies. In the history we are familiar with the facts pertaining to the small and great revolutions. The revolution takes place when there is a discussion on the substitution of an old system and the establishment of a new system. Let's realise the comprehensive meaning of revolution. The revolution means the endeavor of the millions of human beings for changing the unwilling situation and achieving progress, justice and equality which has a historical process and it will continue without our party. But if revolution means that state power which was delegated twelve years ago early announced that Saur transformation could be changed to profound revolutionary developments. But unfortunately this cause has been encountered with hardships and obstacles and it hasn't so far been realised. On the other hand it should not be thought that the destiny of a revolution is equal to the preservation of the monopoly of the political power by a party. With a

concept of socio-economic transformation, the revolution is achieved by the people's masses but not by a political party. Therefore today the party divides the power with other political forces of the society. And it is going to struggle in future through democratic norms for ensuring further prominent share of the party in the political sovereignty.

Independence: National Sovereignty which belongs to the people, democracy, freedom, rights of education, work receiving health services, equality before the law and active participation of the people in the social and political of are the achievements of the party's sovereignty for which thousands of compatriots and they will be stipulated in the future constitution too. If we can preserve and implement these gains in future it means that we have fulfilled most of our aspirations. According to a famous saying, there is no end for the revolution.

Similarly the history has recorded the heroism and devotion displayed by the compatriots in defending the people's and homeland's interest.

Is the way to national reconciliation against the aspirations of the martyrs of revolution?

No. The prosperity of the people of Afghanistan was the aspiration of those who had struggled till the last moments of their lives in achieving peace, national interest and progress of the country. Wars cannot bring property for our people. So the acceleration of the peace process will be a great service for the clean soul of our martyrs through which we can achieve termination of war, democracy, progress and people's prosperity. Only in the peace conditions we can serve the children and the bereaved of the disabled and martyrs of the war. That policy which confirms the increasing of public properties is not a national, Islamic and human foundation.

Similarly it is said that what will be the destiny to the decrees and laws which were issued in the last 12 years. The people will accept those which conform either their aspirations and will abolish those which are contrary to their real interests. That law which limits and have limited the real and legal rights of the people cannot be a revolutionary law. Because the revolutionary ideals in hidden in the human, moral and democratic ideals.

That is why we clearly declare that we support revolution, but we reject the revolution with a concept of resorting to force, violence, monopoly of power, at the cost of the continuation of war, threatening the main freedoms of the citizens and leading the society to subjectivism. We support the revolution with a concept of the progress of the country, strengthening the national unity, democracy, prosperity and welfare of the people.

We support the popular and peace revolution with the participation of all people, but let this revolution be achieved in practice with but to talk on it every day.

We set forth the issue of ideology. During the electoral and reporting sessions this question is raised that which ideology will be followed by our party?

First and foremost it should be said that this question has relation with a historical mistake which has been traditionally realised and says that a party is set up on the basis of the selection of an ideology.

All documents of the programme of the party reflect the views, beliefs and different political ideas which provide the ground for the prosperity of the people and progress of the country. The experience of the PDPA has showed the fact that the ideology of a party has an unbreakable link with the socio-economic conditions of that country which this party is functioning in it, that is why it will be illogical that with a unilateral and unnecessary commitment a party should limit itself with this or that ideology.

As we mentioned before in the process of the system of compiling the party views on the national reconciliation, the party first of all relies on the patriotic and national thinking, religious beliefs, customs and traditions of the people of Afghanistan and over three years experience of the realisation of the national reconciliation. Of course without any bias and in conformity with the special conditions of our country we take advantage of the experience of other countries of the world, and fruitful views of the scientists and scholars of the world for the ideological enrichment of the party based on the national reconciliation and high interest of the country. In the conditions when we set forth the logical use of the human thinking gains it is not good to talk on the ideological gap in the party. Programme of action, rules and policy of our party

are completely the basis of the ideological unity of the party. We are the tireless searchers of reality and students of the school of life this cause will raise our ability toward realisation of the great and humanitarian national reconciliation policy and will rescue us from making further mistakes.

Now we answer this question that which way is supported by our party? Capitalism or Socialism?

Once again we refer to the past. From where we had stated the selection of the said two ways? Following the non-capitalist path i.e. making simple the issues and referring to an unproved theoretical thesis on evading from one or few phases of the natural growth of the society and determining this objective not from the objective analysis of the society's situation but it is derived from the theoretical formula of the strangers. The implications of the mistaking of the party were appeared when the party took over the political power. Preferring the growth of state sector, ignoring the real role of the private sector in the economic life, radical and hasty land reforms without considering its economic advantage and social results and ignoring the attraction of foreign investment brought about bad socio-economic results while Afghanistan is among the developing countries and has got the primitive basis of the economic development and social welfare, therefore a precise and specific approach had been required toward the growth of the every factor of production.

The new thinking of our party has relied on the historical natural growth of the society but not evading it. The issue which is important from the economic point of view in how to create an effective economic mechanism for the attraction of different kinds of capital in the country towards effective activity for ensuring of speedy socio-economic development. We answer this question through the expansion of market economy and the free economic enterprises. We clearly announce that we support the speedy socio-economic developing toward the setting up of a modern and advanced society.

We have grave tasks before this prospective. Invigorating the role of private capital and raising its economic effectiveness, further attraction of capitals and foreign assistance, restructuring of a war-ridden economy, taking maximum

advantage of all existing capitals in the country are the questions which we to answer them and their solution have required a long span of time.

We should resolutely say fare well to the absolute systems regarding creating hurdles before the natural path of development of the country.

We should be careful, the solution of the questions, which are to be answered by the future, is not our duty and it is out of scope of our possibilities. For prediction about the comparatively long future usually changes into political speculation and will damage the active participation of different social categories.

I want to approach to another issue. In the present situation how the party assessed relations between the nationalities, tribes and clans of the county, and how it had approached it?

It is self-evident that the internal factors have the utmost role on the political solution of the Afghan issue and one of the main aspects of the solution of the Afghan issue in the present juncture of the history of the country for realisation of national reconciliation policy, cessation of war, peace and stability requires policy in party should adopt logical and principled policy in connection to the nationalities, tribes, clans, regions and religions of Afghanistan, and that is the essence of the national reconciliation policy.

Today's Afghanistan differs from twelve years back Afghanistan from the viewpoint of forces, the level of political awareness and national vigilance of people. In the last twelve years objective conditions have emerged for the political awareness and national knowledge of the people, and this is one of the important developments in recent years. We should lay stress here that in these years due to the interference from abroad, erroneous approaches of some authorities in the first years after the April transformation and intensification of war, brought about many problem in the social and national spheres. In addition, setting up of opposition armed groupings, taking advantage of regional, tribal national and religious characteristics in their struggle against the state power and their internal rivalry created direct threat to the national unity of the country.

As a result of the above mentioned factors, some grouping, regional and tribal conflicts emerged which gave birth to the inter-nationality and tribal disputes and brought about a thinkable problem?

As a country-wide national party, our party which represents all advocated of peace and progressive forces, nationalities, tribes and clans of the country, believes that the struggle for the maintenance of independence, territorial integrity, indivisibility of our homeland, consolidation of brotherly relations, co-operation among nationalities and tribes of the country, strengthening of unity and national understanding are one of the main tasks set before us.

The party believes that the national sovereignty in the RA belongs to all the people. Undoubtedly, the creation of political sovereignty in future, to come into being through political settlement and parliamentary elections of the representatives of all conflicting sides in the current war and will secure the equal and without bias participation of all nationalities, regions and religions of the people who enjoy national self awareness. The party is of the view that the formation of broad based coalition administration and the government with broad social and national basis will create appropriate conditions for the unbiased and equal representation of the representatives of all regions and nationalities, in the system of central and local administration which will give rise to new structure of administration on democratic basis in the localities and regions on the permanent basis of state power in Afghanistan. This creates balanced social and national basis in the Republic of Afghanistan.

The party gives paramount important to the local opposition commanders and granting privileges to them the adhere to the process of countrywide peace, inviting all opposition forces and their leaders, neutral political dignitaries and the political solution from the view point of consolidation of basis of national unity and the maintenance of territorial of the country.

It should be mentioned that the removal of factionalism, social and national conflicts which directly emanates from the prolongation of the war, and the establishment of peace and cessation of bloodletting and transition to the consolidation of democracy in the national issue which covers paving of convenient condition for insurance of necessary, political, social economics

and cultural right for all nationalities and tribes of the country, we should not suffice to mere slogans, but we must adopt practical measures to accelerate efforts for maintaining of equality, brotherhood and consolidation of unity and understanding among the tribes and nationalities of the country. Now we should ponder on the issue as where the position of our party is among the political forces of the country.

The restructuring of our party explicitly proves this fact that the world of left and right for description of its essence can no more be appropriate. Our party pursues a policy that paves the ground for joint struggle of all patriots, peace loving elements, democrats and just advocators of Afghanistan within its ranks. The new way of thinking in the party is alien with all excess and dissipation and struggles for placing itself in the centre of unity of all national forces and peace supporters of Afghanistan. We do not recognise any other position than that of defence of the high national interests of Afghanistan, peace and progress of the country. For this reason the party has included in its new rules active support to the principles of dialogue, co-operation and maintenance of mutual beneficial relations with all parties, forces and political and social organisation of the country based on national interests.

As regards the opposition forces groups and personalities, the party particularly since the adoption of the policy of national reconciliation has exerted enormous efforts to encourage them to the settlement of the Afghan problem through dialogue and understanding. It was thanks to this policy and unarmed individual, have joined the national reconciliation, and that with some others contract and talks are underway. Likewise, recently, the moderate opposition parties and groups have been inclined to talks and understanding the government.

The party will continue to pursue this policy and take further measures to mobilise the whole national and patriotic forces in the efforts to terminate war and ensure peace in the country. Therefore, the party sees its place among all the peace loving, nation, democratic and progress-favoring parties, organisations, forces and personalities creations of military-strategic heads of the superpower, efforts directed at putting under influence of the newly

independent countries through economic dependency of these countries to the advanced industrialised countries, lack of international co-operation for the removal of the world human complications all in all single out the outstanding manifestations of this time.

The increase in the stockpiling of nuclear armaments of the world super powers, creation of large and powerful military bases in different regions in a great number of countries, coming into being of economic competitive boundaries in different corners of the world and finally widening of the gap between the advanced industrialised countries and the backward nations are considered as unfavorable products of this period.

One can claim that endurance of security through power was seen in the centre of political strategic thinking of this period. With short elapse of time, new tendencies though preliminary, have come into being and speedily developed in approach with world issues. The non-aligned movement development into an active, independent and effective force in the international relation spheres from within a small circle of small countries. The United Nations Organisation as a result of granting membership to a great number of backward small nations took wide steps towards democratic international organisation improving its role in co-ordination of political, legal and economic aspects in relation among the nations and solution of regional and global conflicts and crisis. Pressure was intensified for generalisation of democracy and justice based on accepted international principles in the spheres of international relations.

The above developments brought about a new chapter in the relations between the big powers and have had its positive effects on a broad spectrum of the world issues. Bilateral and multilateral talks were organised for discussing of issues pertaining to arms race, armed forces, world and regional security system, and economic co-operation etc. and the balance of tension was considerably decreased in different regions of the world.

The Helsinki process began and successfully concluded with the signing of SALT-1 and SALT-2, agreements. These developments increased the hopes for further deepening and consolidation of tendencies towards creation of a

peaceful world and strengthened co-existence among the two different socio-economic systems. But still a wide gap exists from the viewpoint of substitution of security through power and the universal security by law-cost armaments.

Some unfavorable changes in the last years of the 70th decade such decision on increase in the military budget of advanced countries, efforts directed at qualitative evolution of tactical and strategic nuclear arms, cessation of talks on dismantling of military bases in India Ocean, arrival of the Soviet Force in Afghanistan, economic stagnation in a number of advanced industrial nations dependent on market economy have serrated in the positive that had rooted in the beginning of 70th decade and prepared the ground for a new period of cold war in the world.

The SALT agreements were totally forgotten and a standstill dominated the atmosphere of talks on the regional and world systems, and a new period of arms race began between the world big powers as a result of which new types of nuclear arms were deployed in Europe. Deployments of foreign armed forces in the vital and strategic regions were increased and the level of international economic co-operation was decreased.

Continuation of such developments in the world could lead the world to the abyss of annihilation. Fortunately, with the beginning of the period of new thinking the unbridled military confrontation and competitions were done away with the talks on reaching of full understanding on issue of mutual interest between the two super powers and their political and military allies have begun. This period of constructive co-operations have had considerable achievements as well.

The agreements reached between the USA and the Soviet Union lead to dismantling of shorter and medium range nuclear arms from Europe and a new system of control on the two countries nuclear tests have come into being, talks on decrease of armed forces in Europe was accelerated, the traditional walls between the East and the West ruined, co-operation for solution of regional crisis was strengthened and the national reconciliation policy as a means of searching political solution of implications was generalised examples of which

can be seen in the signing of the Geneva Agreements, Independence of Namibia, Elections in Nicaragua, Peace Talks in Cambodia etc.

The driving force of the new efforts in the international co-operations is indebted to the new thinking in the foreign policy which necessitates the close co-operation of all the world countries for overcoming problems and difficulties facing the humanity. Now the point is not on reconciliation of security, political and military interests of the big powers but the bigger question is insurance of universal security based on legal security interests of all the world countries.

Moreover, amending of relations and economic, social, cultural and ideological co-operation between the states to the benefit of all the humanity are concerned. Intensification of mutual dependence of the world countries in different spheres are the most rational and realistic way lying before the humanity, that is merging of the legitimate national interests of each country with the real interest of the human society. It is under such conditions that the People's Democratic Party of Afghanistan is convening its second congress. Therefore, our party's rules can be realistic and objection when it reflects the realities of the contemporary world as it is and to make clear the duties of the party towards them.

That is why we realise the contemporary world in its new dimensions. The world the peculiarity of which is formed not only division on the basis of conflicting systems but co-operation and preference of political methods for solution of differences and struggle for survival of the humanity.

With the realistic understanding of the contemporary world and great changes that have been brought about in the foreign policy of the world countries in accordance with the new political thinking, the PDPA supports the principles of peace, international co-operation, peaceful co-existence in solution of disputes between the countries especially the regional tensions making use of political means in the international relations and believes that the loyalty of the Republic of Afghanistan towards the principles of the non-aligned Movement is of significant importance.

The PDPA has included in its Programme of Action and paid special attention to the expansion of relations with all countries and good neighborliness and co-operation of the RA with the neighboring and Islamic countries. In the light of new political thinking, in the international relations adopted by a greater number of states, the PDPA has considered the independent status, an unbreakable principle of the foreign policy of the Republic of Afghanistan.

Esteemed representatives:

This is the report of the Central Committee of the PDPA in the period between the two congresses and the present tasks.

The central Committee takes the pride that the party in its second congress is enjoying such a high level of organisational and political relations in the national and international arena that the representatives of the first congress of the PDPA could only hoped for.

The Central Committee of the PDPA pays homage to the clean souls of all those party members who have laid their lives for realisation of the sacred aspirations of the party and with their martyrdom have given the lesson of resistance in the battle and struggle for the homeland and prays God, the Almighty patience for their bereaved.

The Central Committee of the PDPA highly praises and appreciates all those militant party members who during all these eventful years have positively responded to the call of the CC of the party and took active part in the political, productive, cultural, and creative activities and preferred the prosperity and interests of the homeland over their own interests and dedicatedly struggled for realisation of the aspirations of the party.

The Central Committee of the PDPA sincerely praises and appreciates the dedicated and patriotic services of all the personnel of the armed forces of the Republic of Afghanistan directed at defence of independence, national

sovereignty, territorial integrity and the national interests of the country for establishment of peace and security. The epics of militant and heroic members of the armed forces during the defence of the country have gained them great respect of the people.

The Central Committee of the **PDPA** express its profound appreciation and gratitude to all vocational organisations, members of the National Front of the RA, Ulema, Religious figure, dignitaries and social personalities and all the compatriots who with understanding have supported the party's policy and have taken active part in its realisation to a certain extent.

The Central committee of the **PDPA** believes that with objective analysis of existing realities, confession to mistakes, shortcoming and self-criticism has prevented repetition of mistakes, the party has elevated its role as an experienced political party which with further political awareness can accelerate the process of unity of all national and patriotic forces under the present conditions and performs its historical responsibilities in a better manner.

The restructuring of the party forms the most reliable foundation in this respect. Restructuring is a dire condition for survival of the party in the political arena and its glorious achievements.

Restructuring should cover all the spheres of party life including organisational, ideological structural and the activities of the whole party and all the party organisations.

Restructuring should be the duty of each party member and every party organisation.

Auspicious be the second congress of the PDPA.

Long live the homeland!

Long live peace, democracy and social justice!

(Thank you)

